

Міністерство освіти і науки України
Запорізька державна інженерна академія

**СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ У СВІТІ ТА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ**

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції**

23–24 листопада 2017 року

Запоріжжя
ЗДІА
2017

*Рекомендовано до друку
рішенням вченої ради Запорізької державної інженерної академії
(протокол № 12 від 26 жовтня 2017 року)*

Рецензенти:

І. Г. Шавкун – доктор філософських наук, професор, декан факультету менеджменту Запорізького національного університету (м. Запоріжжя);

Л. В. Кримець – доктор філософських наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії (соціально-гуманітарних проблем) кафедри суспільних наук гуманітарного інституту Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (м. Київ);

В. М. Вашкевич – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

С 765 **Становлення** і розвиток інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23–24 листопада 2017 року / Ред.-упорядник: д.філософ.н., проф. В.Г.Воронкова; Запоріз. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 276 с.
ISBN 978-617-685-040-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення і розвиток інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави» (23-24 листопада 2017 р.) підготовлено як результат виконання завдань НДР, затвердженої Міністерством освіти і науки України «Удосконалення механізмів розвитку інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми сучасного українського суспільства в умовах глобалізації» 0115U002343 (2015-2017). Висвітлюються теоретико-методологічні та праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі. Особливу увагу приділено дослідженням студентів, аспірантів та магістрантів з проблем інформаційного суспільства - мережевого суспільства, мережевої ідеології та проблем інформаційно-комунікаційного менеджменту в освітньому процесі. Певні прогалини з проблем інформаційного менеджменту були заповнені тезами наших друзів з Маріямпольської колегії.

Рекомендовано науковцям, викладачам, студентам, аспірантам та магістрантам, усім, хто цікавиться проблемами становлення і розвитку інформаційного суспільства в Україні та світі.

ЗМІСТ

3

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Банах Віктор. ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЯК ОДНА З ГОЛОВНИХ СТРАТЕГІЙ ВНЗ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	10
Воденніков Сергій. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ЕВОЛЮЦІЇ ВІД ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ДО «СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ»	13
Andriukaitiene, Regina & Vienažindiene, Milita. CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND HUMAN RESOURCE MANAGEMENT	17
Andriukaitiene, Regina & Voronkova, Valentina. SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF ORGANIZATIONS - INNOVATIVE APPROACH AND SOCIAL RESPONSIBILITY	21
Воронкова Валентина. ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ СКЛАДНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	26
Дольська Ольга. СТРАТЕГІЇ ОПИСУ ТЕХНОСФЕРИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	29
Карташов Євген. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	31
Кириченко Микола. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	34
Козловець Микола. НООСФЕРИЗАЦІЯ Й ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СВІДОМОСТІ ЯК ІМПЕРАТИВ СУЧАСНОСТІ	37
Лазаревич Анатолій. РАЗВИТИЕ ПРОЦЕССОВ ИНФОРМАТИЗАЦИИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	44
Мельник Вікторія. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	50
Найдьонов Олександр. КУЛЬТУРНИЙ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ І ОСВІТНИЙ ІМУНІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ	53
Олексенко Роман. ЛЮДИНА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ	59
Пунченко Олег. ИНФОРМАТИЗАЦИЯ КАК ФРОНТИР РИСКА РАЗВИТИЯ НАУКИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА	62
Соснін Олександр. ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ НАУКОВО-ОСВІТНИХ ПРОГРАМ	66

**Секція 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ У СВІТІ**

<i>Андрюкайтене, Регіна & Ажажа Марина & Воронкова Валентина.</i> СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ ТА ЛИТВІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	70
<i>Бойко Олена.</i> ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: ВІД ТЕОРІЇ ЗАРОДЖЕННЯ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	73
<i>Vienazindiene, Milita & Andriukaitiene, Regina.</i> THE CHALLENGES TO HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF PUBLIC MANAGEMENT REFORMS	77
<i>Воронкова Валентина & Кивлюк Ольга & Нікітенко Віталіна & Риждова Ірина.</i> STEM-ОСВІТА ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ SMART-СУСПІЛЬСТВА	81
<i>Дуднікова Ірина.</i> ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ ЯК НОВА ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРІОРИТЕТНИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК	85
<i>Мельник Вікторія.</i> ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ІНТЕЛЛЕКТУАЛЬНО-ДУХОВНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОГО ОБЩЕСТВА	87

**Секція 2. ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ І
РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І
ДЕРЖАВИ**

<i>Ажажа Марина.</i> СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ В РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	92
<i>Білогур Влада.</i> СПОРТ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	93
<i>Gabrevičienė, Aušra & Petrošienė, Birute & Šidlauskienė, Danguole.</i> INTERNAL AUDIT: CONCEPT, ACTIVITIES AND PROBLEMS	99
<i>Gedvilienė Nijole & Giliuviene Virginija.</i> INFLUENCE OF PROFESSIONAL PRACTICES IN THE CONTEXT OF COLLEGE	104

STUDIES QUALITY

- Муц Луай.* ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА 109
- Резанова Наталія.* СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОРУ ПЕРЕХОДУ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА 111
- Рижова Ірина.* НЕЛІНІЙНИЙ ДИЗАЙН ХХІ СТ.: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 117
- Сергієнко Тетяна.* ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ПОЛІТИЧНУ СВІДОМІСТЬ ЛЮДИНИ: ПРИЙОМИ, МЕТОДИ, ЗАСОБИ 121
- Соснін Олександр & Воронкова Валентина.* УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ СИСТЕМОЮ ЯК ФАКТОР ІНТЕГРАЦІЇ СОЦІУМУ В ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО 123
- Старовойт Олена.* ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НАУКА ТА НОВИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК: ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 126

СЕКЦІЯ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПАРАДИГМИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

- Воронкова Валентина & Андрюкайтене Регіна & Кивлюк Ольга.* ФОРМУВАННЯ СМАРТ-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ ТА НОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ СМАРТ-СТАФФІНГУ ПЕРСОНАЛУ 129
- Дуднікова Ірина.* АДАПТАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ІНДИВІДА У НОВОМУ ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ 133
- Капітаненко Наталія.* КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ ПРАВА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ 137
- Кононець Марія.* УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА ЯК ПРОЦЕС, РЕЗУЛЬТАТ І НОВЕ СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА 138
- Куріс Юрій, Тарасов Вячеслав, Банах Андрій.* ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТРУДОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ВИРОБНИЦТВІ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ 141
- Максименюк Марина.* НОВА ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА СОЦІОГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА НАПРЯМИ ЇЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ 145
- Мельник Вікторія.* САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В 150

КОНТЕКСТИ ФОРМУВАННЯ АКСІОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Нікітенко Віталіна, Банах Людмила.</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	152
<i>Савченко Світлана.</i> ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК «СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» В ІНФОРМАЦІЙНУ ДОБУ	156
<i>Фурсін Олександр.</i> ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК РОЗГАЛУЖЕНА І БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ	158
<i>Черниш Тетяна.</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОГО ГУМАНІЗМУ ЯК КУЛЬТУРНОЇ ПАРАДИГМИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ	162

СЕКЦІЯ 4. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ І МАГІСТРАНТІВ З ПРОБЛЕМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

<i>Верба Анастасія.</i> ІНФОРМАЦІЙНА ЕТИКА: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ КОДЕКСУ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЕТИКИ	167
<i>Верба Анастасія.</i> МЕРЕЖЕВЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНТЕРНЕТУ	168
<i>Ганзера Карина.</i> РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	170
<i>Hantsovskiy Oleksii</i> WORLD EXPERIENCE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN BUSINESS	171
<i>Голдиш Андрій.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	175
<i>Гречка Юлія.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У СТРАХОВІЙ ГАЛУЗІ	177
<i>Грошев Ярослав.</i> ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ЯК ВАЖЕЛЯ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	179
<i>Даниленко Анастасія.</i> РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ МЕРЕЖЕВОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН	181
<i>Душкіна Оксана.</i> ТЕХНОЛОГІЇ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ НА БАЗІ СУЧАСНИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	183
<i>Ефремова Анастасія.</i> ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ SMART-	185

ОБЩЕСТВА КАК НОВОГО ВИТКА ИНФОРМАЦИОННОЙ РЕВОЛЮЦИИ	
<i>Кіях Дмитро.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	186
<i>Кивлюк Валентина.</i> ТЕРМІНОТВОРЕННЯ ЛЕКСИКИ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	188
<i>Книш Альона.</i> ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО СУСПІЛЬСТВА	192
<i>Книш Альона.</i> ІДЕОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК КОНСТРУКТ ІНФОРМАЦІЙНОГО СОЦІУМУ	193
<i>Коломак Олеся.</i> ХІМІЧНІ ЗНАННЯ ЯК СКЛАДОВА НТР (В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА)	196
<i>Колосова Надія.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	197
<i>Курило Наталія.</i> ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	199
<i>Криштон Тетяна.</i> МЕРЕЖЕВЕ СУСПІЛЬСТВО: РОЗМАЇТТЯ ВИЗНАЧЕНЬ	200
<i>Кузаєва Анастасія.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ ЦІЛІ КОНЦЕПЦІЇ SMART-EDUCATION	202
<i>Кутик Віктор.</i> ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ МЕРЕЖІ (SMART GRID) ЯК МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УМОВАХ НАСТУПУ ЕПОХИ ЗМІН	204
<i>Литвин Артем.</i> СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	205
<i>Lobas Viktoria.</i> CORRECT INTERPRETATION OF YOGA CONCEPT IN THE CONTEXT OF THE INFORMATION SOCIETY CULTURE	206
<i>Лосєв Максим.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	208
<i>Лук'яненко Єлизавета.</i> ІНФОРМАЦІЙНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК НОВИЙ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК	210
<i>Мелконян Анастасія.</i> ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖЕР ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	212
<i>Мішук Віталій.</i> СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	214
<i>Мурадян Вартан.</i> НОВІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ МІГРАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	216
<i>Нікітенко Костянтин.</i> ТУРИЗМ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА ПОГЛИБЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ	218

ЗВ'ЯЗКІВ

Нікітенко Еліна. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ В МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	222
Онїщенко Олександр. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ	224
Осінова Лариса. РОЗРОБКА БРЕНДІВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	225
Передакова Олександра. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	227
Петренко Євген. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	229
Польовий Денис. СИНЕРГЕТИЧНІ ВИМІРИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	231
Польовий Денис. КОНЦЕПЦІЯ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ НА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	233
Райда Олена. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	236
Романчук Вікторія. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НАУКА ПРО УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ СУСПІЛЬСТВА	238
Рябцева Аліна. НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	240
Сільченко Роман. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТАХ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	242
Скічко Давид. ІНФОРМАЦІЙНА СФЕРА ЯК НАЙВАЖЛИВІША СФЕРА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА	243
Соболь Ігор. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК РЕКЛАМИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	245
Суслов Андрій. ДІЛОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ФОРМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	246
Третяк Крістіна. ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК ЧАСТИНА ПОВСЯКДЕННОСТІ	247
Третяк Крістіна. МЕРЕЖЕВЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК НОВОУТВОРЕНА СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА ГОРИЗОНТАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ	250

Фень Дар'я. ВІРТУАЛЬНІ ТА НЕВІРТУАЛЬНІ КАНАЛИ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ	252
Хільковець Євген. ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ	253
Хлебнікова Альона. СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА ЯК ВИЯВЛЕННЯ БАГАТОМАНІТНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОНФІГУРАЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СОЦІУМУ	255
Чепурна Поліна. ЗМІНИ В СИСТЕМІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	258
Чепурна Поліна. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА УМОВ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	260
Шапчиц Ігор. НАПРЯМИ УПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПОДОЛАННЯ ВНУТРІШНІХ КОМУНІКАЦІЙНИХ НЕДОЛІКІВ	262
Шевцова Тетяна. НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	264
Шевчук Володимир. УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	266
ДОВІДКА ПРО АВТОРІВ	268

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Банах Віктор (Запоріжжя, Україна)

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЯК ОДНА З ГОЛОВНИХ СТРАТЕГІЙ ВНЗ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Підвищення якості освіти – це цілеспрямована діяльність ВНЗ щодо оволодіння студентами системою знань та вмінь, що формують ідеали, цінності, світоглядні позиції у процесі оволодіння освітою. Концептуальна парадигма якості освіти виділяє цілі, зміст, засоби, методи, форми, механізми реалізації, тобто виконує інструментальну функцію освіти. Якість освіти направлена на модернізацію освітньо-культурного освітянського простору, формування знань як основи інтелектуального розвитку людини. Якість освіти - це специфічна категорія, що включає суб'єкт-суб'єктні відносини, націлені на пошуки можливостей отримання стійких знань. З однієї сторони, ВНЗ повинні враховувати тенденції глобального розвитку, вибуховий розвиток інформаційних технологій, але для цього потрібно постійно оновлювати зміст вищої освіти. З іншої, - освіта є сферою, яка може покращитися тільки в результаті сумісних і паритетних зусиль всіх, хто навчається, педагогів, професорсько-викладацького складу ВНЗ, а також зацікавлених суспільних і професійних організацій, держави, громадського суспільства. Такого широкого консенсусу у питаннях підвищення якості освіти у нас не було ніколи, а це є істотна ознака для вирішення проблем якості освіти [1].

Нова парадигма якості освіти в інформаційному суспільстві базується на інноваціях в освітній діяльності педагога, нових методах трансляції знань, використанні інноваційних методик, досягнення нового рівня неперервної освіти. Формування інновацій в педагогічній діяльності пов'язано з підвищенням якості освіти, що є стратегією держави, суспільства, особистості. Узагальнення отриманих результатів приводить до висновків, що підвищення якості освіти – це цілеспрямована діяльність ВНЗ щодо оволодіння студентами системою знань та вмінь, що формують ідеали, цінності, світоглядні позиції у процесі оволодіння освітою. Концептуальна парадигма якості освіти виділяє цілі, зміст, засоби, методи, форми, механізми реалізації, тобто виконує інструментальну функцію освіти.

Якість освіти направлена на модернізацію освітньо-культурного освітянського простору, формування знань як основи інтелектуального розвитку людини. Якість освіти - це специфічна категорія, що включає суб'єкт-суб'єктні відносини, націлені на пошуки можливостей отримання стійких знань. З однієї сторони, ВНЗ повинні враховувати тенденції глобального розвитку, вибуховий розвиток інформаційних технологій, але для цього

потрібно постійно оновлювати зміст вищої освіти. З іншої, - освіта є сферою, яка може покращитися тільки в результаті сумісних і паритетних зусиль всіх, хто навчається, педагогів, професорсько-викладацького складу ВНЗ, а також зацікавлених суспільних і професійних організацій, держави, громадського суспільства. Такого широкого консенсусу у питаннях підвищення якості освіти у нас не було ніколи, а це є істотна ознака для вирішення проблем якості освіти. Нова парадигма якості освіти в інформаційному суспільстві базується на інноваціях в освітній діяльності педагога, нових методах трансляції знань, використанні інноваційних методик, досягнення нового рівня неперервної освіти. Формування інновацій в педагогічній діяльності пов'язано з підвищенням якості освіти, що є стратегією держави, суспільства, особистості.

Методика розробки і реалізації стратегії підвищення якості освіти повинна створюватися колективними зусиллями професійних менеджерів процесу освіти, практиками, які працюють у сфері освіти та практиками бізнесу. Стратегія підвищення якості освіти є одночасно стратегією інноваційного розвитку держави, суспільства і особистості. Систему освіти, яка дає знання, не витребувані економікою, не слід вважати вірною. Країна повинна готувати спеціалістів у відповідності з вимогами свого розвитку, точніше, тих його секторів, з якими держава пов'язує очікування свого майбутнього. Щоб зрозуміти роль освіти в економіці, важливо побачити, як знання використовуються економікою, чи працюють вони після закінчення ВНЗ у відповідності з отриманими знаннями. Освіта, яка породжує суспільство, що базується на знаннях, являє його основний інтелектуальний ресурс, а для економіки знання, уміння та інтелект є головною виробничою силою суспільства та його інтелектуальним ресурсом. Вони дозволяють створювати додаткову вартість, що є основною метою економіки, саме тому розвинуті країни некваліфіковану працю виносять за межі держави або для її виконання запрошують громадян інших країн. Смісл інноваційної освіти як потенційного інтелектуального ресурсу держави орієнтується на пріоритети інноваційно-культурного розвитку, в основі якого світоглядні та загальнотеоретичні засади розвитку інформаційного суспільства [2].

Світовий тренд розвитку освітнього простору в умовах глобалізації, інформаційного суспільства та підвищення конкурентоспроможності ВНЗ – це збільшення осіб з вищою освітою, що потребують реформування не тільки інституту середньої школи, а й вищої освіти. Тому скорочення ВНЗ, яке мало місце в нашому освітянському середовищі, – не є панацеєю підвищення якості освіти, тим більше - напрямом удосконалення феномену освіти. Модернізація економіки неможлива без модернізації системи вищої освіти, проте цілком очевидно, що розвиток економіки забезпечують у першу чергу інтелектуально-інформаційно-технічні та природничо-наукові науки та спеціалісти, необхідні для економіки, суспільства і культури інформаційного суспільства [3]. Можуть бути виокремлені такі форми освітньої діяльності, як: 1) елітна освіта під керівництвом висококваліфікованих викладачів з акцентом на самоактуалізацію

та розвиток творчих здібностей; 2) традиційна освіта»; 3) смарт-освіта на основі розвитку інформаційних технологій. Цілям підвищення якості освіти можуть слугувати: 1) сума знань та компетентностей, що забезпечують їх професійну компетентність; 2) методи нарощування знань у процесі самостійної роботи і навчання (у тому числі дистанційна освіта); 3) професійна організаційна культура у майбутній сфері діяльності; 4) індивідуалізація стилю ситуаційної поведінки майбутнього керівника, включаючи вміння публічного виступу, ділової дискусії; 5) методи професійної комунікації; 6) методи професійної самореалізації та самоактуалізації, направлені на формування креативно-інноваційної особистості. Всі ці елементи процесу освіти можуть бути реалізовані при умові достатнього рівня професіоналізму, мотивації, професорсько-викладацького складу і достатньо високій мотивації студентів ВНЗ у глобальному комунікативному суспільстві [4].

Експерти вважають, що поза залежності форм освіти (денна, заочна) оцінка якості освіти як головний мегатренд підвищення її конкурентоспроможності включає наступні напрями досягнення якості освіти: 1) якість системи освіти; 2) якість освітнього процесу з врахуванням навчальної і виробничої практик; 3) якість результатів освітньої діяльності. Якість освіти залежить від ефективного управління навчальним процесом у ВНЗ. Дослідники виокремлюють основні функції мотивації студентів у процесі навчання: регулююча, що визначає ієрархію у виборі видів освітньої діяльності; 2) смислоутворююча функція мотивації, яка надає освітній діяльності певний особистісний смисл; 3) спрямовуюча, суть якої у виборі цілей, форм, видів і напрямків навчання; 4) спонукаюча, що формує активність студента у процесі навчання та формування його як об'єкта і суб'єкта інноваційної діяльності; 5) ноосферна, націлена на формування освіти як ноосферного процесу у глобальному комунікативному суспільстві [5].

Для нас цікавим є досвід високорозвинутих країн, у яких найефективніше реалізується інститут якості освіти. У Великобританії склали рейтинг країн, у яких найкраще поставлена система якості освіти. Цей список очолила Фінляндія, за нею Південна Корея, на третьому місці Гонконг, четверте і п'яте місце зайняли Японія і Сінгапур. Як засвідчив аналіз, для підтримки ВНЗ потрібні не тільки фінансові затрати, але й покращення форм і методів навчання, нових освітніх технологій, нового освітнього середовища, нових комп'ютерних програм адаптивного навчання і адаптивного тестового контролю. Всі новації повинні сприяти покращенню електронних навчально-методичних комплексів, автоматизації самоконтролю і коригування знань. Для аналізу ВНЗ слід використати змістовні і якісні критерії: метричний аналіз результатів ВНЗ, врахування кількості і якості навчально-методичних матеріалів ВНЗ для абітурієнтів і студентів, популярності сайтів освітнього простору ВНЗ, його іміджу. Це важлива частина освітянської культури, на якій зараз тримаються світові рейтинги. Слід формувати нову освітянську культуру,

яка б істотно впливала на проблему якості освіти. Потрібна наукова експертиза причин негативних наслідків модернізації освіти на пострадянському просторі, оволодіння тією аналітикою, завдяки якій можливо проаналізувати якість освіти як процесу, змісту і результату, використовуючи інформаційно-комунікативні технології.

Література:

1. Бойко А.І. *Філософія модернізації освіти в системі ринкових трансформацій: світоглядно-філософ. аналіз* / А.І.Бойко. – К.: Знання України, 2009. – 379 с.
2. Воронкова В.Г. *Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві* / В.Г.Воронкова // *Гілея: науковий вісник: зб. наук. пр. - К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 86 (7). – С. 198-203.*
3. Згуровский М. *Путь к обществу, основанному на знаниях. – Режим доступа: <http://www.zn.ua/3000/3300/52340>*
4. *Модернізація соціогуманітарного простору: історичний досвід, виклики та перспективи. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 14-15 травня 2015 р. – Житомир-Вінниця, 2015. – 322 с.*
5. *Соснін О.В. Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід : навч.посіб. / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко, М. Ю. Максименюк. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. – 316 с.*

Воденніков Сергій (Запоріжжя, Україна)

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В УМОВАХ ЕВОЛЮЦІЇ ВІД ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ДО «СУСПІЛЬСТВА ЗНАТЬ»

Управління якістю освіти в умовах еволюції від інформаційного суспільства до «суспільства знань» – це надання освіти майбутньому працівнику, включаючи знання у сфері антикризового менеджменту, в основі якого вирішення кризових ситуацій та здобуття нових знань, лідерства, формування іміджу ВНЗ. Посилення конкуренції в умовах інформаційного суспільства змушує вищі навчальні заклади по-новому оцінювати свої конкурентні можливості. Перетворюючи освіту на найважливіший фактор конкурентоспроможності не тільки окремих виробників, але й національної економіки в цілому, в контексті управління освітою потребує більшої гнучкості. Виокремимо основні тенденції освіти в умовах інформаційного суспільства: рух освіти у напрямку інтеграції у світову культуру (демократизація ВНЗ), створення системи безперервної освіти, комп'ютеризація ВНЗ, вільний вибір програм навчання. Управління якістю освіти в умовах інформаційного суспільства, що еволюціонує в «суспільство знань», зводяться до аналізу умов, при яких можливе досягнення якості освіти. Інформаційне суспільство – це суспільство, що динамічне у своєму розвитку, якісне перетворення якого визначається діями сукупності факторів, що включають: 1) широке розповсюдження інформатизації та усвідомлення у

зв'язку з цим знання як рушійної сили прогресу та умови успіху у будь-якій діяльності (організації); 2) наявність у молоді постійної потреби у нових знаннях, необхідних для вирішення нових задач інформаційного суспільства; 3) ефективне функціонування системи виробництва знань і передачі знань; 4) взаємне стимулювання пропозицій щодо отримання знання і попиту на знання (пропозиції намагаються задовольнити попит на знання і сформулювати цей попит); 5) ефективна взаємодія у рамках ВНЗ у суспільстві в цілому понять /підсистем, що виробляють знання, з системами/підсистемами інформаційного соціуму; 6) соціалізація «людини інформаційної» у добу інформатизації.

Згідно виявлення тенденцій освіти сучасними експертами, XXI століття формується під впливом таких факторів, як глобалізація, інформатизація, посилення інформаційно-комунікаційних технологій, що пронизують всі заклади освіти в умовах переходу від інформаційного суспільства до «суспільства знань». Всі вище перераховані фактори впливають на перетворення людського (інтелектуального) капіталу в національний ресурс, який сприяє формуванню інформаційної економіки та підвищення інтелектуального та економічного потенціалу країни. Сьогодні ми немов би занурюємося у формат нової освіти, яка впливає на якість викладання всіх наук, які можна звести до єдиного інформаційно-комунікаційного простору, закони функціонування та інтегративні сили якого настільки є сильними, що змушують всі вище перераховані способи, прийоми, методики, технології пристосовуватися до них. Таких глобальних перетворень в культурі та освіті ще не було і з цими тенденціями слід порівняти тільки появу писемності та початок книгодрукування [1].

Нове комунікаційне середовище (Інтернет) проявляється у тому, що зникає відповідальність автора за повідомлення, які передаються. Виникає спокуса і можливість у будь-який момент скоротитися несерйозністю, плагіатом, іронією, грою, що є характерними для епохи постмодерну. Інтернет – це механізм, у якому закладена принципова можливість заміни адекватних механізмів на ірраціональні (надсвідомі або несвідомі). Інтернет - це феномен фрагментаризації сучасної культури, пов'язаної з руйнацією класичної культури, що привело до фрагментаризації новоутворених культурно-освітніх феноменів. Одночасно Інтернет виступає більш вільним простором у формуванні власної рефлексії відносно явищ і процесів, які відбуваються в умовах трансформації інформаційного суспільства в «суспільство знань».

Однією з нових тенденцій розвитку сучасного світу є використання інформаційних технологій. Нові інформаційні технології – це засоби, а не цілі освіти, тому слід навчати студентів критично сприймати інформацію з Інтернету, формувати поняття про авторське право, обговорювати етичні проблеми, які при цьому виникають, адже інформаційна культура не зводиться тільки до навичок використання інформаційно-комунікативними технологіями. Одним із соціальних наслідків інформатизації є полегшення доступу сучасної

людини до культурної спадщини і цінностей народів, що, у свою чергу, надає особливої актуальності проблемам культурно-інформаційної компетентності особистості, формуванню не тільки толерантності до інших культур та систем цінностей, але й здатності критично осмислювати інформацію в умовах збиткового тиску інформаційного середовища, розвитку рефлексії і саморефлексії, внутрішнього самоаналізу особистості, росту духовного багатства і змісту особистості на основі сформованої ідеології інформаційного суспільства та забезпечення сталого розвитку країни [2].

Управління якістю освіти в умовах еволюції від інформаційного суспільства до «суспільства знань» включає надання майбутньому працівникові широку освіту, включаючи знання у сфері підприємництва, менеджменту, вирішення кризових ситуацій, інформаціології, а також навчити навичкам сприйняття нових знань. В умовах XXI століття з'явився і новий феномен корпоративних університетів, що займаються підготовкою і перепідготовкою кадрів у відповідності з конкретними потребами підприємства. У Запорізькій державній інженерній академії підтримуються тісні контакти з керівництвом ПАТ «Запоріжсталь» і готуються спеціалісти для всіх рівнів управління та виробництва. Посилення конкуренції зі сторони інших ВНЗ (включаючи приватні) змушує керівництво академії розвивати також всі форми безперервної освіти, по-новому оцінювати свої конкурентні можливості та адаптуватися до відкритого інформаційного середовища, що потребує більшої гнучкості [3].

В умовах еволюції інформаційного суспільства в «суспільство знань» інноваційна діяльність є одним з ключових факторів виробництва, в контексті якого інновація перетворюється на ключовий ресурс, а інтелектуальні та технічні здібності людини виступають основою багатства як індивідумів, так ВНЗ і всієї країни. Ефективна концепція підготовки спеціалістів в умовах інформаційного суспільства та його еволюції в «суспільство знань» повинна будуватися навколо наступних алгоритмів: 1) навчитися пізнавати; 2) навчитися працювати; 3) навчитися працювати з іншими; 4) навчитися набути професійну кваліфікацію; 5) навчитися бути компетентним спеціалістом.

Основними компонентами управління вищою освітою в умовах еволюції від інформаційного суспільства до «суспільства знань» повинні стати: 1) невпинне формування системи знань; 2) висока якість освітніх послуг; 3) доступність високоякісної освіти [4]. Наближаючись до європейських стандартів, Україна не повинна втратити найкращі традиції вітчизняної освіти, в основі яких якість освіти як найвищий критерій: 1) ми повинні знати, чому і як вчити в епоху інформаційної революції, а саме формувати знання, побудовані на знаннях та якісній інформації; 2) сприяти побудові національної економіки на основі інноваційних технологій (у сучасних спеціалістів повинні бути сформовані цілісні знання про ринкові інноваційні механізми); 3) держава повинна сформулювати стратегію пріоритетного науково-технічного розвитку у вигляді національних програм на основі залучення до виробництва науки, освіти, бізнесу, які повинні будуватися на основі соціального партнерства в

єдиному взаємозалежному комплексі; 4) сучасна стратегія підготовки спеціаліста повинна виходити з комплексного удосконалення освітніх програм бакалавра і магістра; 5) необхідно сформуванню концепцію формування як професійного фахівця, так і всебічно розвиненої гармонійної особистості.

Формування ефективної концепції якості освіти, направленої на формування системи підготовки професійних фахівців, свідчить про високу якість освіти у ВНЗ України, і включає: 1) міждисциплінарну підготовку висококваліфікованих кадрів в контексті нових інноваційних напрямків спеціальностей; 2) концепцію гуманітарної освіти, яка була б прийнята на державному рівні 3) концепцію розвитку сучасних інформаційних технологій; 4) концепцію підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу (так як знання застарівають кожні 7-10 років); 5) сформуванню у ВНЗ концепцію економічної, політичної духовної культури, націленої на всебічний розвиток особистості, високу свідомість і самосвідомість [5].

Управління якістю освіти в умовах еволюції від інформаційного суспільства до «суспільства знань» повинно бути націлене на: 1) нові методи аналізу економічних, політичних, соціальних та інших явищ; 2) вміння ефективно приймати управлінські рішення; 3) наукове вивчення суспільства; 4) високу гуманітарну культуру; 4) високу інформаційну культуру, яка вчить людину адаптуватися до умов плинного інформаційного середовища; 5) формування світоглядної, моральної та правової свідомості; 6) формування комунікативних компетентностей, які вчать жити в інформаційному суспільстві.

Література:

1. Горбунова Л.С. *Філософія трансформативної освіти для дорослих: університетські стратегії і практики [Текст]: монографія / Л.С.Горбунова; Нац. акад. пед. наук України; Ін-т вищої освіти. – Суми: Університетська книга, 2015. – 709 с.*

2. Данильян О. Г. *Інформаційна картина світу як соціокультурна реальність / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань // Гілея : наук. вісн. : зб. наук. пр. / гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : ВІР УАН, 2013. – Вип. 70 (№3). – С. 573–578.*

3. Дзьобань О. *Інформаційне суспільство як мережево-комунікативний простір управління / О. Дзьобань, О. Соснін // Віче. – 2015. – № 10. – С. 7-13.*

4. Згуровский М. *Путь к обществу, основанному на знаниях. – Режим доступа: <http://www.zn.ua/3000/3300/52340>*

5. Кириченко М.О. *Інформатизація як фактор оптимізації ідеології інформаційного суспільства та забезпечення його сталого розвитку/ М.О.Кириченко // Przemiany w nowoczesnym społeczeństwie: aspekt społeczne, ekonomiczne i humanitarne. – Польща, Ополь, 2017. – С. 149–156.*

Andriukaitiene Regina (Marijampole, Lithuania)
Vienažindiene Milita (Marijampole, Lithuania)

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY AND HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

Research on social responsibility highlights the problem of human resource management and states that the development of their socially responsible staff involves not only the development of qualifications, but also the participation of employees in decision-making, the improvement of working conditions, the development of motivation and value systems. The European Union is interested in the introduction of the concept of social responsibility in business organizations. Social responsibility can be regarded as one of the main concepts of morality which describes the relationship of personality with the moral requirements imposed on it, the choice of humanistic values, and free determination. According to Berber et al (2014), Corporate social responsibility as a management concept based on the creation of a balance between economic, social and environmental goals is more and more accepted as an indicator of the success of the company as a whole and as a possibility for the achievement of sustainable development. In one of the most important developments in this area, in 2001 when the Commission of the European Communities brought the Green Paper for Promoting a European framework for Corporate Social Responsibility, the main definitions about CSR and external and internal dimension have been explained. Inside the internal dimension human resource management (HRM) was emphasized as an area which is primarily included in the CSR practices. Since employees and managers are usually seen as very important factors of successful CSR implantation [1]. According to Mengele-Leliūgiene (2013), one the most relevant problems in today's world, which is strengthening human capital and social responsibility development, established in the study the need of education of social responsible personality for four groups of interest (i.e. the state, society, family, business). Based on the generalised data of the need in certain personality traits voiced by the interest groups, personal work experience, knowledge, intuition and clear-sightedness, a hypothetic model of socially responsible personality was formed [16].

The author proposes to strengthen human and social capital through the development of social responsibility by establishing a national qualification improvement programme, by developing a socially responsible personality capable of taking ethical decisions responsibly and independently. The development of social responsibility and a responsible employee depends on the behavior of managers at all levels in the organization, and the application of leadership competences in developing employee responsibility can be one of the conditions for positive impact. Vlachos et al. (2013) researched leadership expression in implementing CSR principles in human resource management. This study examines the impact of CSR initiatives on an important stakeholder group - employees. The proposed model

predicts that a manager's charismatic leadership influences employees' interpretations about the motives underlying their companies' engagement in CSR initiatives (intrinsic and extrinsic CSR-induced attributions) which, in turn, influence employee job satisfaction. [8]. Gond et al. (2011) analyze whether and how HR support employees' involvement in CSR, and highlight areas of collaboration and tension between HR and CSR functions around emerging practices of responsible leadership and found that of an important area of 'responsible leadership' is relationship with employees. Processes and tools with employees support the management relationship. They can help the relationship between corporate leaders and employees [2]. A model for developing a socially responsible employee is presented in Lobanova's (2015) study. Lobanova (2015) presents the contemporary tendencies of human resource management paradigms development and analyzes topical theme related to the fact that socially oriented approaches to the social, economic and human development is more and more integrated into management practices. This requires new methods and standards to be incorporated into management practices in order to avoid management rhetoric and reality incompatibility, when humanistic social welfare ideas become stakeholders 'politically charged' discussions. Presented empirical results show that the advanced management methods and standards in organizations are beneficial to human resource management processes harmonization [5].

The implementation of corporate social responsibility practices is often seen by researchers as a factor positively influencing human resource management, but there is still a need for research in this area. According to Berber et al. (2014), CSR as a management concept provides a balance among economic, social and environmental goals of the organization, is a relatively new business philosophy that companies worldwide accepted to a greater or lesser extent over the past twenty years. Still, there is not strong enough evidence of the superiority of the system, since in addition to the many advantages, some authors continue to emphasize and support the Smith's and Friedman's theory. Nevertheless, global companies increasingly use the elements of CSR in their business, and many have joined the international project of the strengthening and implementation of CSR principles in business through the ISO standard 26000, Global Compact, etc. In the practice of the companies it has been found that these phenomena are still not implemented, especially regarding HRM activities such as recruitment, training and career development for special group of employees [1]. According to Lis (2017), sustainable HRM takes the view that employees are far from a cost but are in fact a special value adding component of business operations and also have a value of their own. Companies can only succeed in the long-term if they recruit and motivate highly skilled people who are able to respond to and shape the challenges of the future. Effective recruitment is crucial to the development of a cohesive workforce and a successful organization. Recruitment directly affects the quality of a potential applicant pool[4]. In addition, the involvement of employees in socially responsible activities is important. Kim et al (2010) presented the models that might entail employee needs to activate E-C

identification in external CSR programs. Companies should carefully develop corporate volunteer programs that implement the best strategies for motivating employees' participation. There are many ways to encourage the participation of employees, such as providing release time and including contributions to such initiatives in job performance evaluations. More effective ways of increasing employees' involvement should also be continuously developed. Research topics and results indicate that there remains a need to clarify the level of responsibility in organizations with regard to the attitude of the main stakeholders – employees. Remišová and Búciová (2012) present a new methodology for measuring a corporate social responsibility (CSR) level based on the Integrative model of CSR. According to the model, which reflects European theoretical fundamentals of CSR, a company cannot be viewed as socially responsible if it does not accept at least basic responsibilities towards all its stakeholders. The Integrative model of CSR makes it possible to measure CSR in a completely new way that respects the European theoretical fundamentals of CSR. According to the model, it is impossible to limit CSR only to philanthropic responsibility. To be socially responsible means to act economically, legally and ethically responsible in day-to-day business towards all stakeholders. The model makes it possible to specify the content of socially responsible practices towards each stakeholder separately. Specifying the responsibilities helps in intentional achievement and development CSR as it enables corporations to grasp the issue in a more complex and systematic way [7].

Based on analysis of the most frequently used guidelines and standards in the area of CSR, seven main areas of CSR towards employees were identified (Table 1).

Table 1. Main areas of CSR towards employees

	Main areas of CSR
.	Compensation issues
.	Health and safety
.	Work conditions and corporate social politics
.	Labour relations and collective bargaining
.	Work dignity and protection against discrimination
.	Individual work relations and internal communication
.	Enforcing employee rights

The CSR basis is achievable for all large organisations regardless of the volume of their financial resources and the CSR basis does not monitor the amount of money invested in employees by an organisation, but the way the processes to create an appropriate work environment for its employees are set up.

The practical implementation of corporate social responsibility is aggravated by the fact that most of the CSR programmes are not part of the core values of people working in the organization, but it is necessary to involve all employees in the realization process of social responsibility in order to make the values of the organization understandable and acceptable to them. In this respect, responsible leadership and application of leadership-specific methods are becoming increasingly important. Socially responsible organizations are characterized by the fact that they care for the safety of production and employees and their health; they create conditions and give the employee the opportunity to realize himself / herself and to improve his / her good emotional state; they create equal conditions for all employees in terms of improvement, payment for work, self-realization and career; they ensure the dignity of work and protection against discrimination and resolve the issues of compensation, individual labor relations, internal communication and employee rights implementation. Social responsibility research topics raise a variety of issues, linking them to the development of socially responsible employees and the importance of this phenomenon for the organization, so it remains relevant to analyze these processes by applying empirically verified models for the implementation and evaluation of social responsibility and the criteria formulated.

Literature:

1. Berber N., Stangl Susnjar G., Slavic A., Baosic M. *Relationship between Corporate Social Responsibility and Human Resource Management - as New Management Concepts – in Central and Eastern Europe*, *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 2014. – Vol. 25(3). – P.360–36. DOI: <http://dx.doi.org/10.5755/j01.ee.25.3.4222>
2. Gond J., Igalens J., Swae V., & Akremi A. *The Human Resources Contribution to Responsible Leadership: An Exploration of the CSR-HR Interface*. *Journal of Business Ethics*, 2011– Vol.98. – P115-132.
Retrieved from <http://www.jstor.org.vlib.interchange.at/stable/41476123>
3. Kim H., Lee M., Lee H., & Kim N. *Corporate Social Responsibility and Employee—Company Identification*. *Journal of Business Ethics*, 2010. – Vol.95(4). – P. 557-569. Retrieved from <http://www.jstor.org.vlib.interchange.at/stable/40836200>
4. Lis B. *The Relevance of Corporate Social Responsibility for a Sustainable Human Resource Management: An Analysis of Organizational Attractiveness as a Determinant in Employees' Selection of a (Potential) Employer*. *Management Revue*, 2012. – Vol.23(3). – P.279-295. Retrieved from <http://www.jstor.org.vlib.interchange.at/stable/41783722>
5. Lobanova L. *Žmogiškųjų išteklių vadyba: metodai ir standartai*. *Viešasis Administravimas / Public Administration*, 2015. – Nr. 3-4 (47-48). – P. 17-28.
6. Mendelė-Leliugienė M. *Žmogiškojo kapitalo stiprinimo galimybės ugdant socialiai atsakingą asmenybę*. *Socialinis ugdymas*, 2013. – Nr.2(34). – P.26-29
7. Remišová A., & Búčiová Z. *Measuring corporate social responsibility towards employees*. *Journal for East European Management Studies*, 2012. – 17(3). – P. 273-291. Retrieved from <http://www.jstor.org.vlib.interchange.at/stable/23281713>
8. Vlachos P., Panagopoulos N., & Rapp A. *Feeling Good by Doing Good: Employee CSR-Induced Attributions, Job Satisfaction, and the Role of Charismatic Leadership*. *Journal of Business Ethics*, 2013. – Vol. 118(3). – P. 577-588. Retrieved from <http://www.jstor.org.vlib.interchange.at/stable/42921249>

Andriukaitiene Regina (Marijampole, Lithuania)
Voronkova Valentina (Zaporozhye, Ukraine)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF ORGANIZATIONS - INNOVATIVE APPROACH AND SOCIAL RESPONSIBILITY

Issues of sustainable development of organizations are analyzed by scientists in various fields and in different contexts, highlighting the socially responsible role of stakeholders and the need to apply modern management methods and technologies to address these issues. Changes in a global environment inevitably lead to sustainability and responsibility, therefore management concepts inevitably change and overlap, are filled up with one or other problem that is under consideration. Nascimento and Pólvara, A. (2016) state that the complexity of issues concerning sustainability is increasingly carrying us from interdisciplinary appeals to transdisciplinary modes of knowledge and practice. The need to address simultaneously environmental, economic, social and cultural dimensions of sustainability has called attention to the crucial role of social sciences in working with other experts and engaging relevant stakeholders within this transdisciplinary scenario. In joint work involving designers, sociologists, engineers, anthropologists, architects, artisans, geographers, tinkers, citizens and communities, the general effort lies in integrating as many sustainability tokens as possible in our objects, such as direct connections to the needs of users, adoption of cradle-to-cradle cycles, respect for cultural beliefs and ethical norms, employment of renewable energy sources and materials, democratic and balanced engagement of stakeholders, energy efficiency, local and convivial creation, distribution and use, simplification of repair and maintenance tasks, attention to intended and unintended political consequences of artifacts, or any other guidelines that make artifacts more sustainable [6].

Scientific achievements and their application are important for solving the challenges of the future. It is offered to examine how institutions governing research and education live up to the “huge onus” placed upon them to help societies alter their own practices and “tackle, as a priority, this ‘wickedest’ of problems—how to re-found human civilization in a way that is sustainable into the longest of terms” [5,8]. The role of researchers in ensuring sustainable development was defined by Crutzen, P. J. (2002) stating that mankind will remain a major environmental force for many millennia. A daunting task lies ahead for scientists and engineers to guide society towards environmentally sustainable management during the era of the Anthropocene. This will require appropriate human behaviour at all scales, and may well involve internationally accepted, large-scale geo-engineering projects for instance to optimize climate [3]. Sustainable development can be seen as a political vision underpinned by the theory of ecological modernization. This implies four main principles:

1. First, modern science and technology is important for ecologizing the economy.

2. There is no inherent conflict between the economy and the environment, hence market instruments should be harnessed for sustainable development by internalizing externalities—economizing ecology.

3. The role of the state ought to change to become more proactive in mobilizing private actors to take initiative, such as corporate social responsibility. Corporate social responsibility depends on two distinct stylized facts concerning regulation and power. The first—institutional CSR—is institutional in nature, the other—strategic CSR—is economic and productive. The former permits and stabilizes the latter, which in turn gives rise to political compromises structuring institutional mechanisms.

4. Social movements should change from watchdogs to active participants in sustainable development. In essence, the theory of ecological modernization has developed in tandem with neoliberal ideology resulting in what several scholars call green neoliberalism.[7].

Borne (2013) claims that the increasing integration of sustainable development into governance structures as well as its proliferation in many other areas of human and environmental interaction require a closer scrutiny of what the term means and how it is being implemented. Is a dearth of research that directly attempts to address sustainable development discourses and in that case, as such there is a significant lack of guidance on how such a complex and ambiguous topic should be tackled from a methodological perspective[2].

Research over the past decade into sustainable entrepreneurship has focused on its contribution to the sustainability transformation of markets and society. Particularities of the business models of sustainable niche market pioneers have been identified in earlier research, but there is a lack of knowledge about the dynamic role of business models and their innovation as well as the challenges of business model innovation for incumbents who aim at upgrading the sustainability of their conventional business models. Looking at the challenges to business model innovation and the possible sustainability transformation pathways of small and large entrepreneurs reveals that more studies of co-evolution are needed. Further empirical and conceptual research investigating the interplay of sustainability [9]. A sustainable organization is not an automatic phenomenon and it is necessary to create the right conditions for its implementation, first of all, identifying the factors of sustainable initiatives in the organization, the management system promoting and supporting them, and continuously develop and improve these factors. The sustainability of the organization depends on the conditions created in the organization, the development of management system actions [1] and social and technological innovations in pursuance of socially responsible activities.

According to Upward and Jones (2016), business is increasingly employing sustainability practices, aiming to improve environmental and social responsibility

while maintaining and improving profitability. For many organizations, profit-oriented business models are a major constraint impeding progress in sustainability. Today organizations typically do not define their underpinning values associated with their definition of success nor measure their operations and outcomes against our definition of a successful strong sustainability business. The position of “strongly sustainable” and identifying the “possibility for flourishing” as a legitimate business goal signifies a holistic and perhaps radical turn for business (and society). It requires all stakeholders, including managers, to advance a shift towards a collective normative definition of business success appropriate to their local circumstances and shared worldviews. To be useful, any instruments for structuring and deploying the required business models must be conceptually and normatively compatible with all the knowledge we have introduced. Stakeholders (including managers) cannot be expected to learn the large body of scientific knowledge that describes and validates claims of strong sustainability. Stakeholders, including leaders and managers, will be motivated by the moral argument and the practical benefits (including improved financial viability as environmental and social constraints impinge on “business as usual”)[10].

Strongly sustainable business ontology model proposed by Upward and Jones (2016) in practice can help individual businesses and the entire system of business, including government, educators, more towards outcomes suggested as required to maintain/restore conditions conducive to human health and desirable to sustain the possibility for flourishing of all life. This is achieved by explicitly attempting compatibility with current credentialed knowledge from natural and social science rather than current social convention. As more organizations in different sectors and marketplaces implement business models aligned with this definition of success, the probability of sustaining the possibility for flourishing is greatly increased. For each of us, and indeed for all life, the likelihood of flourishing, now and in the future, depends on our ability to innovate in response to new and changed circumstances, where these circumstances are largely shaped by the unintended consequences of our own individual and collective behaviour. Human organizations, particularly businesses, are central in generating these circumstances and in creating the innovation required to take definitive, highly leveraged actions to sustain the possibility for the flourishing of human and other life on this planet forever.

The concept of social responsibility is directly linked and understood as the commitment of organizations to pursue a sustainable business, meeting not only their economic goals, but also taking into account the society (see Table 1).

Table 1. Basic elements of social responsibility [4].

Economic	Social	Environmental
Cost-effective business - profitability. Competitive goods and services. Management effectiveness. Non- transfer of the costs of your activities to other interested parties. Saving energy and energy-dissipation production elements. Financial risk management.	Caring for welfare of employees, ensuring work safety (psychological health at work). Support for staff development and motivation system. Implementation of the system of participation in decision-making. Supporting a fair dialogue with company employees. Consumer information. Promotion of cooperation with neighbors. Caring for the needs of society.	Knowledge and integral following of environmental legislation. Knowledge of the impact on the environment made by business activities (use of raw materials, environmental pollution). Ecological risk management, reduction of pollution. Constant monitoring and compliance of nature-friendly performance indicators, improvement of all business operations. Identifying the required changes and their compliance.

According to scientists, it is necessary to maintain a balance among these three elements by promoting ethical, environmental, social responsibility and ensuring the sustainable development of the organization. Social responsibility initiatives are implemented in the following areas:

1. Social responsibility in the workplace: safe and healthy workplaces for employees, the promotion of employees' awareness in this field; respect for human rights and their protection in the workplace, provision of equal work conditions for representatives of various social groups; creation of opportunities for employees for lifelong learning, self- improvement and improving others;

2. Social responsibility in society and in the community: listening to the local community needs, the reconciliation of the interests of the community and the company in a mutually beneficial way; philanthropy and voluntary participation in community and society activities and initiatives; promotion of the involvement of young people in business and professional activities, knowledge transfer and the provision of opportunities for practice;

3. Social responsibility in the environment: effective and responsible use of resources in the company's activities; the environmental protection and redevelopment of neglected areas through the development of activities; creation and production of "green" products (suitable for processing, consuming less resources in the production process, promoting more efficient use of energy and other resources);

4. Social responsibility in the market: dutiful payments based on received accounts; socially responsible marketing, not exploiting the weaknesses of individual social groups; safe products, taking into account the needs of specific individual groups (handicapped people, the youth).

To sum up, sustainable development of the organization is a reciprocal benefit

provided both to the organization that creates and develops its business and to the community (society). The coherence of all economic activities performers helps to avoid the severe economic and ecological consequences. The preconditions of a sustainable development of the organization is based on the promotion of a volatile approach and behavior in social, environmental and economic aspects: the desire to secure prosperity and take responsibility, giving others the opportunity to secure development and prosperity both now and in the future.

Sustainable development can be defined as the development philosophy based on systematic thinking, the essence of which is the fundamental laws of nature which should not be violated by a human in order to ensure the sustainability of the system and human continuity on this planet, while ensuring social justice and economic prosperity.

Literature

1. Atkočiūnienė Z. O. *Žinių vadyba ir organizacijos darna: konkurencinio pranašumo aspektas. Elektroninis mokymasis, informacija ir komunikacija: teorija ir praktika*, 2013. – Nr. 1. – P. 15–27. Vilnius: VU leidykla

2. Borne G. *Exploring Discourses of Sustainable development: A Flexible Framework. Methodological Innovations |Online*, 2013. –Vol 8(2). – P. 90-106.

3. Crutzen P. J. *Geology of mankind. Nature*, 2002. – No. 415.- – P. 23. <http://www.unife.it/scienze/lm.ecologia/Insegnamenti/management-degli-ecosistemi/materiale-didattico/Crutzen%202002.pdf>

4. Čiegis, R. Norkutė. *Lietuvos bankų socialinė atsakomybė darnaus vystymosi kontekste. Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai*, 2012. – Nr. 63. – P. 19–33. Kaunas: VDU leidykla.

5. Lahsen M. *Toward a Sustainable Future Earth: Challenges for a Research.*

6. *Science, Technology & Human Values*, 2016. – Vol. 41(5). – P. 876-898 DOI: 10.1177/0162243916639728

7. Nascimento S., Pólvora A. (2016) *Social sciences in the transdisciplinary making of sustainable artifacts. Social science information*, 2016. – Vol. 55(1), – P. 28-42.

8. Olsson L, Hourcade J-C, Kohler J. (2014). *Sustainable Development. Journal of Environment & Development*, 2014. – Vol. 23(1). – P. 3–14. DOI: 10.1177/1070496514521418 jed.sagepub.com

9. Parkin S. *Leadership for Sustainability: The Search for Tipping Points. In Addressing Tipping Points for a Precarious Future*, edited by T. O’Riordan and T. Lenton, 2013. – P.194-212. Oxford, UK: Oxford University Press.

10. Schaltegger S., Lüdeke-Freund F., Hansen, G. E. *Business Models for Sustainability: Sustainable Entrepreneurship, Innovation, and Transformation. Organization & Environment*, 2016. – Vol. 29(3). – P. 264–289, DOI: 10.1177/1086026616633272

11. Upward A., Jones, P. *Reprints and permissions: Sustainable Business Models. Organization & Environment*, 2016. – Vol. 29(1). – P. 97–123. DOI: 10.1177/1086026615592933

Воронкова Валентина (Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ СКЛАДНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В умовах істотної трансформації світоустрою істотно змінюються фактори, що визначають успіх просування країни по шляху до інформаційного суспільства. Сьогодні розвиток вимагає узгодження зовнішнього і внутрішнього потенціалів країни, вирішення проблем та реалізацію можливостей як у внутрішньосистемному, так і зовнішньому середовищах, дослідження елементів складної структури, що трансформується. Необхідно забезпечити конкурентоспроможність і безпеку розвитку країни по всій траєкторії розвитку задля досягнення гідного і кращого майбутнього України. Розвиток, як і конкуренція є складними процесами, для трансформації яких повинні трансформуватися і елементи, що до них входять. Але для цього повинні бути сформовані цілі і механізми, прослідкована кореляція між компонентами, що формують єдиноцілісну концепцію розвитку [1].

Розвиток як складна соціально-економічна система визначається у технологічному, економічному, інноваційному вимірах, у вигляді складних форм конкурентного партнерства, спектр взаємовідносин яких є надзвичайно динамічним. Зміни, що відбуваються в умовах інформаційного суспільства, у всій сукупності сформували «великі виклики», які принципово змінюють умови науково-технологічного та соціально-економічного прогресу. Сьогодні в умовах інформаційного суспільства в Україні обмеженням виступає як об'єм доступної пам'яті, так і продуктивність інформаційних систем. Сьогодні у світі формується нова четверта парадигма обчислювального знання, що відповідає принципівому росту значення інтелектуальних інформаційних технологій, комп'ютерних систем, соціальних технологій, взаємозв'язку глобального світу та взаємодії інформаційних наукових ресурсів (Д.Грей, 2006). Істотних змін набуває у зв'язку з трансформаційними процесами перехід групи країн на розвиток, що базується на інноваціях. Виділяються стадії розвитку країн з факторно-орієнтованою економікою та економікою на основі ефективності та інновацій. Сьогодні у відповідності з формуванням глобальних ланцюгів доданої вартості визначальними виступають можливості наукового, технологічного і соціально-економічного розвитку [2].

Світ сьогодні переживає промислову революцію і формує перехід до «цифрової економіки». У зв'язку з цим передбачається зміна базових філософських засад оцінки критеріїв, на основі яких відбувається оцінка ситуації, аналіз системи показників, зміни яких дозволяють говорити про розвиток складних активних систем, які переживають кризу складності. Повинен відбутися перехід на нову глибину наукового знання, яке формується як між, так і трансдисциплінарним. В суспільстві та економіці криза складності

приводить до формування поняття «турбулентної економіки», яка свідчить про те, що керівники не володіють адекватними прийомами управління як складним соціальним феноменом [3]. Все це свідчить про те, що відсутні необхідні інструменти для роботи з складними системами, а рішення часто приймаються на основі інтуїції. Сучасні спрощені моделі управління «старіють» до моменту їх творення, а складність не відповідає поточному моменту та швидкозростаючій складності світу.

Необхідно відмовитися від традиційної високої міри редукції, яка панувала в традиційних схемах управління та при формуванні нових моделей управління як складних активних систем, необхідні багатомодельні комплекси з використанням нейронних мереж, м'яких та інших невизначених моделей. З кожною помилкою зона можливих рішень зменшується, а складність збільшується і, ймовірність їх знаходження зменшується. Після певного кризового рятування системи та відновлення її стійкості неможливим є перехід на новий рівень складності. Швидкоплинні процеси вимагають створення спеціального інструменту управління та досягнення іншої глибини знань і швидкості дослідження. Розвиток методик та інструментарію дослідження складних управлінських систем в умовах інформаційного суспільства продовжується. Розвинуті країни на сьогоднішній день сформували систему міжнародних стандартів, в які входить біля 40 тис. документів, які освоєні країнами ЄС. В умовах інформаційного суспільства відбувається зміна основного типу капіталу – місце фінансів займають знання, зростає роль людини як джерела та носія нового інтелектуального капіталу [.

Відбувається перехід до когнітивного розвитку складних соціальних систем та управління ними на основі бачення благоприємного майбутнього. Проте й розвинені країни поки що не подолали великі виклики, а діюча система управління «гасить» тільки кризи, які сьогодні складають суть реалій. Фактично весь цей час економісти вивчали не економіку, а історію управлінських помилок, тому сьогодні зростає якість рішень, що приймаються, так як прості рішення для складних систем не спрацьовують. Поглиблення глобалізації приводить до глобальної гіперконкуренції, появі складних форм конкурентного партнерства з непередбачуваною періодичністю. Зона можливих благоприємних рішень звужується, екосистеми втрачають стійкість, майбутнє стає невизначеним. В сукупності проблем і можливостей розвитку зростає необхідність забезпечення конкурентоспроможності без загроз, а також має місце обмеженість часу, на протязі якого необхідно перейти на нову модель (траєкторію) інноваційного розвитку країни. Все це зумовлює надзвичайну актуальність розробки системи пропозицій щодо стратегічного розвитку та регулювання наукової, науково-технологічної та інноваційної діяльності.

Необхідні нові глобальні конкурентоспроможні інструменти та механізми управління в умовах інформаційного суспільства, які повинні вивести країну на передовий рубіж її розвитку. Серед них - технології управління, що є основою світового технологічного розвитку на основі формування когнітивних умов та

когнітивної праці. Недопустимим є новий цифровий розрив на основі інтелектуальних інформаційних технологій, що націлені на випереджаючий розвиток. Проте саме людство не готове прийняти нові знання і технології, так як вони загрожують самому існуванню людини. Необхідно перевизначити траєкторії розвитку людства з точки зору збереження і забезпечення стабільності життя кожної людини. Сьогодні держава повинна закласти основи управління майбутнім, а для цього слід розробити інструменти управління складними соціальними системами.

За допомогою нової інформації, яка нелінійно зростає, слід сформувати нові моделі світу, нові проєкції та гіпотези. Можна припустити ситуацію вибухового характеру росту інформації, знань та нових технологій, що допоможуть пояснити нові моделі складності світу, можливості формування систем глобального моніторингу, зокрема моніторингу інновацій, діяльності провідних інноваційних фірм. Перш за все - це гнучкий інтерактивний підхід до вибору критеріїв та визначення показників оцінки: 1) зовнішні та внутрішні зміни приводять до зміни значення багаточисленних факторів впливу, а порогові явища свідчать про принципові зміни механізмів взаємодії; 2) необхідний пошук причин відхилення параметрів в контексті моделей, що приймаються; 3) слід розробляти інтегральний рівень оцінки ризиків, які враховують перерозподіл ризиків, так як фрагментарні пороги не спрацьовують. Сучасний світ є надзвичайно складним, який має свої проєкції – матеріальну, віртуальну, духовну, творчу.

Всі проєкції світу є багаторівневими, мультимережевими та мультиагентними, тому при їх аналізі слід враховувати етапи життєвого циклу, поліхронність (належність до різного економічного часу) агентів впливу та гетерохронність (різномовність) їх зв'язків. .

Література:

1. Воронкова В.Г. Формирование синергетически-рефлексивной модели самоуправленческого общества: цивилизационный контекст/ В.Г.Воронкова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 17-28.

2. Кириченко М. О. Інформаційна аксіологія як вчення про цінності ідеології інформаційного суспільства / М. О. Кириченко // Філософія і політологія в контексті сучасної культури Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара.- Дніпро, 2017. №2. – С. 185-192.

3. Пунченко О. П., Лазаревич А.А. Інформатизація як засіб репрезентації інформаційних ресурсів суспільства / О. П. Пунченко, А. А. Лазаревич // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип.63. – С.21-30.

4. Соснін О.В. Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.141-150.

Дольська Ольга (Харків, Україна)

СТРАТЕГІЇ ОПИСУ ТЕХНОСФЕРИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Технічна реальність стала звичайним явищем світового масштабу. Сучасна цивілізація XXI століття розцінюється як кризова. Природним в цих умовах стає питання про теоретичний аналіз середовища з такими проблемами, як формування техногенної сфери з технікою та технологіями, оцінка та вияви закономірностей її функціонування, виявлення її загальних траєкторій розвитку, виявлення механізмів її впливу на життя людини тощо, глобальні проблеми в контексті техногенного змісту, гуманітарні програми та експертизи впливу техногенних проєктів, розробка концепцій характеру вивчення технічного середовища та інше. Термін техносфера найбільш вдало характеризує те середовище, в якому опинилося людство XXI століття. Завдання зводиться до визначення терміну «техносфера», до підходів вивчення цього середовища, до пошуку методу організації та розбудови філософського напрямку «філософія техносфери».

Звернення до необхідності нового напрямку має нести як теоретичний, так і прикладний аспекти. Це диктується проблематикою локального та глобального характеру нового інформаційного суспільства. Перша проблематика допускає можливість зосередитись на сприйнятті техносфери на локальному рівні, друга – на світовому. Обидві проблематики потребують стратегій опису нового технічного середовища. Складний характер середовища показує, що перед нами новий вид реальності, а його аналіз настільки складний, що потребує особливого типу мислення – системного мислення. Сам світ, його онтологія буде визначатися не тільки технікою, приборами, скільки психологією та техніками мислення людини, нового за характером суб'єкта нової реальності.

Терміни сучасної науки, філософії, які необхідні для вираження певних реалій, різновидів знань, оточуючої дійсності, потребують обговорення. Необхідно обґрунтувати використання терміну техносфера. В загальному сенсі, людське середовище, світ, створений людиною у взаємодії з природою отримує такі назви, як наукосфера, раціосфера, інфосфера, соціосфера, ноосфера, етносфера, агросфера, екосфера, урбаносфера, інтернетсфера тощо. Ми нагадаємо, що О. Тоффлер почав звертатися до цього терміну, характеризуючи так звану «третю хвилю» розвитку людської цивілізації вже на початку 90-х років XX століття.

На наш погляд, таке складне середовище потребує особливого настрою: найбільш організованим буде проведення дослідження на декількох рівнях. Перший має розвиватися, спираючись на предмет дослідження, обґрунтування поля дослідження, стратегії відносно інших підходів тощо. Це методологічний

рівень. Другий – теоретичний, який буде концентрувати нашу увагу на розробці схем пояснення техногенного середовища, його змін, сутнісні характеристики, структуру та функції. Наступний рівень – емпіричний, в рамках якого досліджується емпіричний матеріал, фактичні елементи. Такий напрямок роботи із технічним середовищем постулює організований характер техногенного середовища. Це припускає функціонування техносфери згідно із об'єктивними закономірностями, які мають віддзеркалитись в теоретичному дискурсі.

Якщо сьогодні такі терміни, як екосфера, соціосфера, ноосфера набули масового характеру у використанні, обговоренні, то термін техносфера ще не набув такого широкого наголосу. Ми знаємо, що концепції дають засоби формування ідеальної дійсності у вигляді теоретичних моделей і пропонують практичні методи, направлені на перетворення об'єкта дослідження. Тому ми приходимо до висновків, що термін техносфера повинен не тільки активно використовуватися, але й давати стратегічні висновки щодо вивчення об'єкту та предмету філософії техносфери

Корисними будуть роботи тих авторів, де є визначення техносфери (наприклад, Н. Попкова, О.А. Воронін, В.М. Розін тощо). Ми дамо наступне визначення техносфери. Це об'єктивна реальність нового формату, яка має місце в інформаційному суспільстві. Вона поєднує в собі біологічні, геологічні, хіміко-екологічні, соціальні, економічні, антропологічні елементи з технічними та технологічними. Отже, техносфері відповідає реальність, що носить інтегрований характер, має коеволуційний характер розвитку відносно усіх складових, хоча в інформаційному суспільстві технічне та технологічне набуває пріоритетного характеру.

Питання підходів вивчення теж має особливий характер. Ми можемо спиратися на екоцентристський підхід, антропоцентристський та техноцентристський. Вони відповідають тим дискурсам, якими характеризується сучасне розуміння техносфери. Цей ланцюжок треба посилити онтоцентризським підходом.

Література:

1. Попкова Н.В. *Философия техносферы* / Н.В. Попкова. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 344 с.
2. Слотердайк П. *Сферы*. – Том 2: Глобусы / П. Слотердайк. – М. : Наука, 2007. – 1022 с.
3. Воронин А.А. *Периодизация истории и проблема определения техники* / А.А. Воронин // *Вопросы философии*. – 2001. – № 8. – С. 17–29.
4. Розин В.М. *Понятие и современные концепции техники* / В.М. Розин. – М. : РАН, 2006. – 255 с.

Карташов Євген (Київ, Україна)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність дослідження публічного управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства *пов'язана* з інформаційною революцією, що здійснює революційний вплив інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) на всі сфери життєдіяльності. Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) представляють собою сукупність методів, виробничих процесів, програмно-технічних та лінгвістичних засобів, що інтегруються з метою збирання, обробки, збереження, розповсюдження, відображення та використання інформації в інтересах користувачів та їх впливу на всі сфери життєдіяльності суспільства. Це явище інтегрує в собі ефекти попередніх революційних винаходів типу книгодрукування, телефонія, радіозв'язок, персональні комп'ютери, Інтернет, що створюють технологічну основу для подолання будь-яких відстаней при передачі інформації та об'єднання інтелектуальних здібностей та духовних сил людства [1]. *По-перше*, дослідження концептуалізації парадигми публічного управління та адміністрування представляє собою новий науковий напрям, у контексті якого формується парадигма інформаційно-комунікативного менеджменту, в основі якого управління інформацією, кореляції-відносини щодо створення інформаційних ресурсів, які транслюються в інформаційному просторі організації завдяки посередництву кодів-сигналів-референцій-свідчень. В контексті інформаційно-комунікативного менеджменту відбувається управління за допомогою інформації, що сприяє формуванню управлінських технологій, тобто упровадження в життя організації ефективного менеджменту у самому прямому смислі цього слова [2]. *По-друге*, дослідження концептуалізації парадигми публічного управління та адміністрування покликане аналізувати інформаційну спрямованість економічних проблем організації через посередництво упорядкування перетворень висхідних субстанцій чи ресурсів організації, щоб знайти способи забезпечення їх балансу в умовах стохастичності інформаційного суспільства та мережевої економіки. *По-третє*, саме за таких умов розвиток інформаційно-комунікативного менеджменту ХХІ століття продовжує поглиблювати значення категоріальних контурів інформаційної парадигми як сукупності знань, направлених на вироблення технологій організації управлінської діяльності, досягнення цілей організації завдяки інформації і перетворення її на вироби чи послуги. За таких умов регуляторами системи прибуткових відносин виступають механізми інформаційно-комунікативного менеджменту, що здатні сприяти виявленню інформаційного потенціалу організації, який допомагає досягнути певних рівнів розвитку інформаційних стандартів та інформаційного забезпечення організації, сприяти удосконаленню інформаційного соціуму, що направлений

на розвиток людського (інтелектуального, інформаційного) потенціалу. *Почетверте*, дослідження концептуалізації парадигми публічного управління та адміністрування в тому, що науковий і технологічний прогрес у розвитку комунікацій безпрецедентно прискорив управління інформацією, тобто потоками та інформаційними ресурсами у напрямі глобалізації і формування глобального інформаційного суспільства та створення інформаційно-комунікативної інфраструктури (Information and communication infrastructure), що включає в себе всю сукупність засобів обчислювальної техніки, телекомунікаційного обладнання, каналів передачі даних та інформаційних систем, засобів комутації та управління інформаційними потоками, а також організаційних структур, правових і нормативних механізмів, що забезпечують їх ефективне функціонування [3].

Мета наукового дослідження – концептуалізація публічного управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства.

Перший напрямок робіт – аналіз комунікації, яку досліджували К. Бергер, Е. Гірш, Е. Голл, С. Даль, Р. Дафт, К. Клакхон, Г. Маклюен, У. Морріс, М. Портер, Д. Трагер, С. Хантінгтон, Г. Хофстеде. *Другий напрямок* – аналіз проблем інформаційно-комунікативного процесу та його впливу на діяльність організації - І. Ансофф, К.-О. Апель, З. Бауман, У. Бек, Ж. Бодрійяр, Г. Гадамер, Н. Луман, Г. Маклюен. *Третій напрямок* – аналіз діяльності організацій в умовах глобального інформаційно-комунікативного простору в контексті досліджень західних вчених - Р. Арона, Д. Белла, І. Валлерстайна, О. Тоффлера, Е. Гідденса, М. Кастельса, Ю. Лотмана, Н. Лумана, Дж. Нейсбіта, Ф. Фукуями, С. Гантінгтона. *Четвертий напрямок* – твори вітчизняних вчених, як: В. Андрущенко, Т. Андрущенко, О. Базалука, В. Беха, Ю. Бех, В. Вашкевича, В. Воронкової, Е. Герасимової, Л. Дротянко, Д. Дзвінчука, О. Кивлюк, М. Козловець, Н. Кочубей, С. Куцепал, М. Лепського, С. Попова, О. Пунченка, Д. Свириденка, О. Скубашевської, О. Постол, М. Степика, С. Чернова, С. Ягодзінського; російських вчених – Р. Абдєєва, Н. Вінера, М. Моїсєєва, М. Іноземцева, С. Кара-Мурзи, Л. Колганова, О. Панаріна, А. Уткіна; білоруських вчених - Т. Ткаліч, А. Лазаревича, П. Водоп'янова. *Твори вчених п'ятого напрямку* слугують джерелом розробки теоретико-методологічних засад управління інформаційно-комунікативним процесом в умовах інформаційного суспільства – В. Даніл'яна, Д. Дубова, М. Ожевана, В. Конаха, В. Кременя, О. Сосніна. Ступінь наукової проблеми дослідження полягає в тому, що існує суперечність між надлишком наявних знань про комунікативні процеси та відносним дефіцитом досліджень, у яких було б представлено вплив інформаційно-комунікативного процесу на розвиток організації в умовах стохастичності. Звертаємо увагу на те, що велику роль у становленні та розвитку інформаційного суспільства відіграли документи ООН, спеціалізованих установ в галузі інформації та ЮНЕСКО у галузі інформації: доповідь М. Бангеманна «Європа і глобальне інформаційне суспільство:

рекомендації для Європейської Ради ЄС» (1994); «Електронна Європа» та «Електронна Європа +»; Ініціатива «2010» та «Європа 2010»; «Цифровий порядок денний для Європи», Європа і Світовий саміт з інформаційного суспільства (2003-2005); економічні, технологічні, культурологічні рамкові програми ЄС (1983-2012 рр.) і на перспективу до 2015 р.; інформаційна політика Ради Європи у галузі інформації (1986-2015 рр.). Кр. Мей у праці «Інформаційне суспільство: скептичний погляд» виділяє три періоди цієї проблеми: 1) дослідження, що мали місце з початку 1960-х рр. і до середини 1970-х р. і торкалися США; 2) дослідження кінця 1970-х рр. і початку 1990-х рр., коли інформаційно-комунікативні технології активно впроваджувалися у розвинутих країнах світу; 3) дослідження, коли виникнення і поширення Інтернету сприяло масовій зацікавленості ідеями глобального інформаційного суспільства, в основі якого інформація як головна матриця, що означає революцію у певній галузі. Перехід до інформаційного суспільства став носити характер технократичного проекту (проектів), що має в своїй основі інноваційний характер, та базується на інформаційно-комунікаційних технологіях і включає створення автоматизованих інформаційних систем, які повинні задовольняти вимоги організацій. У зв'язку з цим всі країни світу приділяють велику увагу для упровадження сучасних інформаційних технологій в економіку країн і життя суспільства та розвитку інформаційно-комунікативного менеджменту в організаціях. У Японії ще у 1972 р. був підготовлений «План створення інформаційного суспільства до 2000 р.». У США у 1993 р. був підготовлений документ, що визнавав стратегію адміністрації країни у сфері інформатизації під назвою: «Національна інформаційна інфраструктура: план дій». У Європейському Союзі підготовлена у 1994 р. і прийнята комісією Європейської спільноти програма «Європейський шлях в інформаційне суспільство» [4]. З 2000 р. почала реалізовуватися програма «Електронна Європа – інформаційне суспільство для кожного». У Фінляндії у 1995 р. розроблена програма «Фінський шлях в інформаційне суспільство», яка відома не тільки як високорозвинуте суспільство, але й як одна з самих конкурентоспроможних економік світу, що свідчить про дієздатність суспільства та інформаційно-комунікативного менеджменту. У 1996 р. уряд Німеччини представив програму «Шлях Німеччини в інформаційне суспільство» (Germany's Way to the Information Society). На початку XXI ст. у більшості найбільш розвинутих держав і цілому ряду країн, що розвиваються, були прийняті програми розвитку інформаційного суспільства та його переходу у смартсуспільство. Створено ряд міжнародних організацій, покликаних сприяти побудові інформаційного суспільства - Information Society Forum, European survey of the Information Society (ESIS) [5]. На кінець, у 2000 р на зустрічі G8 Була прийнята Окінавська Хартія Глобального інформаційного суспільства. Окінавська хартія приділяє особливу увагу упровадженню сучасних інформаційних технологій, що здійснюють свій вплив на економіку країн, образ життя людей та соціальний розвиток,

взаємодію державних структур та населення. Більшість країн, що підписали Окінавську хартію, приділяють особливу увагу упровадженню сучасних інформаційно-комунікативних технологій, що представляють собою парадигму створення інформаційного суспільства. Вона включає: сутність змін в економічній і соціальній сферах – у максимальному використанні знань і передових ідей, в контексті яких повинен бути подоланий розрив у сфері доступу до інформації і знань що існує між країнами; хартія підтверджує принцип, що всі люди повинні мати рівні права використовувати переваги глобального інформаційного суспільства; хартія звертається з закликом до всіх ліквідувати розрив, що існує між країнами у сфері інформації та знань.

Література:

1. Максименюк М. Ю. Організації як об'єкт публічного адміністрування: теоретико-методологічні виміри. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя. 2015. Вип.63. – С.237-251.
2. Пригожин И. Р., Стенгерс И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой. М. : Прогресс, 1986. – 422 с.
3. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна та ін. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 602с.
4. Соснін О. В., Воронкова В.Г., Ажажа М. А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.
5. Черленяк І. І. Синергетичні моделі оптимізації системи державного управління: Монографія. Ужгород: Ліра, 2010. – 656 с.

Кириченко Микола (Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК РЕЗУЛЬТАТ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформаційне суспільство як результат тривалої еволюції людства сформувалося як модель високоорганізованого розвитку соціуму на принципах інформації, науки, культури, освіти, інновацій. Інформаційне суспільство - це такий тип (вид) суспільства, в якому виробництво і споживання є найважливішим ресурсом, а інформація визнається найбільш значущим ресурсом, нові інформаційні та телекомунікаційні технології є базовими технологіями, а інформаційне середовище поряд з соціальним та екологічним є новим середовищем проживання людини. Основними ознаками інформаційного суспільства є: 1) інформаційна економіка; 2) високий рівень інформаційних потреб всіх членів суспільства і фактичне їх задоволення; 3) висока інформаційна культура; 4) вільний доступ кожного члена суспільства до інформації, обмежений тільки інформаційною безпекою особистості,

суспільних груп і всього суспільства. Для вільної орієнтації в інформаційному просторі людина повинна володіти інформаційною культурою як однією з складових культури взагалі. Інформаційна культура пов'язана з соціальною природою людини, вона є результатом різноманітних творчих здібностей людини [1].

Інформаційна культура - це вміння цілеспрямовано працювати з інформацією і використовувати її для отримання, обробки і передачі інформації з метою використання комп'ютерних інформаційних технологій. Цифрова культура є результатом розвитку інформаційного суспільства. Поняття «цифрова культура» означає культурну динаміку і визнання того, що цифрові технології стали органічною частиною життя сучасної людини. Вплив цифрових технологій на культуру обертається оцифруванням традиційної культури і розповсюдженням поряд з класичними цінностями – цифрових цінностей, що несуть з собою цінності науково-технічного та технологічного прогресу, раціональності, функціональності, ефективності, мобільності, успіху і самореалізації людини у творчо-креативній праці, яка прийшла на зміну рутинній.

Все це правило до використання цифрової культури для встановлення цифрового діалогу між владою та громадянами. Прикладом слугує Амстердамська громадська цифрова культура як нова форма суспільної сфери, яка поєднує місцеві інституції, організації широких мас та комп'ютерні мережі у розвитку культурного вираження та участі у житті суспільства, у результаті чого була сформована мережева спільнота міста, а його модель матеріалізувалася в структурі сайту. Місто Амстердам було першою місцевою адміністрацією, яка погодилася з'єднати свої внутрішні мережі з Інтернетом, намагаючись забезпечити контрольовану прозорість. Організовані культурні заходи, поєднані з новим середовищем як інструментам для нових форм людського спілкування та вираження, слугували вираженням традицій нової цифрової культури [2].

М. Касельс як провідний фахівець у галузі інформаційного суспільства, акцентує увагу на взаємовідносинах між Інтернетом і соціальною організацією суспільства, бізнесом і політикою та їх вплив на культуру. Компанії, які не визначили для себе стратегії цифрової трансформації, ризикують взагалі залишитися без бізнесу. Показник успішної цифровізації бізнесу – швидкість повернення інвестицій у передові технології, які забезпечують новий рівень конкурентоспроможності. Рушійною силою цифрових ініціатив є робочі групи, в яких об'єднуються спеціалісти різних напрямів, зацікавлених у досягненні загальної бізнес-цілі, які стимулюють колективний пошук оптимальних результатів.

Цифровий бізнес – це перш за все нові ринкові моделі для компанії, і є всі свідчення того, що в майбутньому бізнес стане цифровим. Цифрова культура як результат розвитку інформаційного суспільства охоплює широкий спектр напрямів: від комп'ютерних ігор і мультимедійних музеїв до інтерактивних

проектів, пов'язаних з діджиталізацією. Важливими проблемами цифрової культури є «digital reuse» (повторне використання цифрових продуктів), роль нових медіа у житті, роль технологій в організаціях, розвиток інновацій, які були б реалізовані на практиці. У самому широкому смислі слова цифрову (або діджитальну, від англ. digital – цифровий) культуру слід визначити як систему реальних і символічних феноменів, що базуються на цифровому кодуванні та його універсальної технічної реалізації, визначених ментально і детермінуючих віртуальні форми різних видів життєдіяльності. У більш вузькому смислі слова, цифрову культуру слід визначити як систему нових цінностей, знань, компетенцій, моделей поведінки і комунікацій, що визначають життєдіяльність індивіда у цифровому просторі. Під цифровою культурою спеціаліста ми розуміємо цінності цифрової технологізації, які не суперечать загальним гуманістичним цінностям, а означають цифрову компетентність спеціаліста, володіння технологіями оптимального орієнтування у цифровій реальності, і, перш за все, продуктивного спілкування у віртуальному просторі [3].

Сучасні технології дозволяють відслідковувати мережеву активність і зібрані дані аналізувати всю сукупність даних. Діджитальність мислиться як маркер культури, що включає як артефакти, так і комунікації, які характеризують певний образ життя. Діджиталізація є процес, під яким слід розуміти комп'ютеризацію та розвиток Інтернет, що неможливо одне без іншого. Цифровий простір, насичений іграми та інтелектуальними ресурсами, часто сприймається як нова комунікативна галактика, яка є аналогічною нового культурного простору, описаного М. Маклюеном в «Галактика Гутенберга».

Галактики мови і тексту не тільки розширюються і доповнюються мережевими ресурсами, але й перетворюються в цьому середовищі, що часто називаються терміном «гіперінтелект». По суті, комп'ютерні цифрові технології розширюють і перетворюють здібності самої людини, створюючи основу для нових реалій. Користуючись новими комп'ютерними цифровими технологіями, людина створює об'єкти другої – мультимедійної природи, які легко трансформуються і управляються за допомогою комунікацій, спілкування, обміну мультимедійними продуктами. Цифровий простір виступає відкритим для інтенсивних змін, який стає середовищем існування нових поколінь, що дозволяє по-новому досліджувати світ, створювати принципово нові наукові інструменти.

Очевидними є творчі потенції людини, які при використанні цифрових, комп'ютерних та інформаційних технологій роблять людину принципово незавершеною і відкритою для змін. Людина у цифровому просторі стрімко розширює свої можливості інтерактивної системи, формує і відповідні параметри майбутнього. Комунікативний простір, що стрімко розширяється, збільшує не просто кількість зв'язків, комунікацій, але більшу частину предметних сфер із різних сфер знання. Неминуче починають змінюватися і світоглядні проблеми людини, що починають вимагати формування цілісної

картини світу, виникають проблеми у «новій оптиці», у новому звучанні проблем чи їх психічного сприйняття. Цифровий простір, насичений іграми та інтелектуальними ресурсами, створеною людиною, сприймається як «нова комунікативна галактика». Культура, що визначається як друга природа для людини, набуває нового виміру, так як формується як інтерактивний віртуальний простір [].

Користуючись комп'ютерними цифровими технологіями, людина не просто породжує новий предметний світ, як це відбувається у «другій» природі, але й створює об'єкти другої – мультимедійної природи, які гарно трансформуються.

Одним словом, комп'ютерні технології, програмне забезпечення дозволяють по-новому досліджувати оточуючий нас світ, створювати принципово нові наукові інструменти дії. Будучи відкритою системою, трансформуючи світ, людина в аутопоетичному процесі комунікації, безмежно розширюється і змінюється сама.

Це зовсім інша онтологічна реальність, в яку включається індивід, потребує розвитку своїх потенцій, необхідності створювати гармонічний світ, людина стає серйозним «партнером», а не просто активним суб'єктом дії, використовуючи динамічні навантаження, візуальні, аудіальні, текстильні та інші збудження сутнісних сил людини. Фактично людина перетворюється в систему, яка пред'являє новий рівень складності і вимагає зміни в системі координації, чим виводить людину до більш складних задач самоуправління.

Література:

1. Воронкова В. Г. *Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві* / В. Г. Воронкова // *Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць*. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. № 86 (7). – С. 198 - 203.

2. Кивлюк О. П. *Глобалізація та інформатизація освіти в предметному полі філософії освіти* / *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]*. – 2014. – Вип. 57. – С. 192–200.

3. Кириченко М. О. *Інформаціоналізм як складова формування ідеології інформаційного суспільства* / М. О. Кириченко // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. - Вип. 69. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. - С. 105-111.

4. Маклюэн Г. М. *Галактика Гутенберга: становление человека печатающего* / Г. М. Маклюэн. – М. : Фонд «Мир», Академический Проект, 2005. – 495 с.

Козловець Микола (Житомир, Україна)

НООСФЕРИЗАЦІЯ Й ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СВІДОМОСТІ ЯК ІМПЕРАТИВ СУЧАСНОСТІ

Стрімкий розвиток техніко-технологічної могутності сучасної цивілізації, безпрецедентні темпи зростання народонаселення, з одного боку, і вичерпність природних ресурсів, – з другого, породили глобальні екологічні

метазагрози. Величезною загрозою виживанню людства є нераціональне використання природних ресурсів як усередині країни, так і на міжнародному рівні. Наслідком цього є прогресуюча деградація біосфери, глобальна зміна клімату й ризику, що створює загрозу для життя на планеті. Загроза екологічної катастрофи означила перед людством завдання вижити й мобілізувати свої духовно-моральні й культурні ресурси. Людство потребує нової парадигми розвитку. Нинішня індустріальна цивілізація вичерпала свої потенційні можливості. Вона дала людині небачену могутність, але не навчила, як нею мудро користуватися.

Привид екологічної катастрофи сьогодні матеріалізується й стає жорстокою реальністю нашого буття. Ця загроза є спільною, бо наше майбутнє – теж спільне. За підрахунками організації Global Footprint Network, в 1987 році «межа відновлюваності» припадала на 19 грудня, у 2011 році – на 27 вересня. У 2017 році людство «проїло» річні земні ресурси ще станом на 2 серпня. Виходить, ми живемо за рахунок майбутніх поколінь [1, с. 10]. Англійський астрофізик Стівен Хокінг констатує: «Наша планета з кожним роком стає все меншою, а її фізичні ресурси виснажуються колосальними темпами». Результатом цього, на його думку, буде перетворення Землі на подобу Венери з кислотними дощами, або на пустелі Аракісу. Відомий психоаналітик, письменник Луїджі Дзоя зазначає: «Розвиток технологій може призвести до того, що ХХІ століття стане останнім в історії розвитку людства». Експерти НАСА (США) дають Землі ще 100 років, а потім – незворотні зміни [1, с. 10].

Отже, людство рухається до краху, але мало хто це помічає або турбується про це. Екологічний фактор уже давно й багатогранно увійшов у життя кожного з нас. Звикання людей до неякісного природного довкілля – шкідливої для здоров'я питної води, генетично модифікованих продуктів харчування, забрудненого атмосферного повітря, змін клімату тощо – несе у собі смертельні ризики. Усвідомлення ж реальних екологічних загроз дає шанси на їх уникнення. Адже як пише М. Реймерс, «усім людям хочеться жити, і жити в здоровому середовищі. Якими б значущими не були економічні цілі, вони тьмяніють перед екологічними потребами» [2, с. 18]. Насправді ж економічна поведінка держав, особливо великих, не дозволяє пом'якшити гостроту екологічних проблем. Перехід на альтернативні джерела енергії та екологічно безпечну економіку загалом триватиме ще довго (оптимістичний сценарій) або не відбудеться взагалі (песимістичний сценарій).

Багато хто у світі заклопотаний такою ситуацією. Шириться екологічний рух. Регулярно скликають міжнародні конференції. Є занепокоєність на рівні ООН. Все більшого визнання набувають концептуальні ідеї вчених-екологів. Але сувора правда сучасної доби полягає в тому, що люди, на превеликий жаль, настільки звикли до екологічних небезпек, що втратили інстинкт самозахисту. Про це говорять багато науковців, політиків і громадянських діячів. Вони спільно б'ють на сполох, щоб відновити цей природний інстинкт; безжальною

мовою фактів наочно розкривають нам усім глибину прірви, перед якою сьогодні опинилася світова спільнота [3; 4; 5; 6; 7].

Горезвісний *homo economicus* не здатен зрозуміти, що вже давно гине природа, часткою якої є й він сам. Мимоволі згадується назва праці відомого французького еколога Ж. Дорста «До того, як помре природа» [8]. Панівна нині ринкова економіка є антиприродною, а тому згубною моделлю господарювання. Єдиною розумною альтернативою останньої може бути лише екологічна («зелена») економіка. Людству вкрай потрібен новий погляд на наше існування, на кінцеву мету нашої повсякденної діяльності. Неупереджений, об'єктивний аналіз траєкторії соціально-економічного розвитку людства засвідчує, що воно йде хибним, явно згубним для майбутнього життя шляхом (і Україна тут не виняток). Таким шляхом далі йти не можна, це вкрай небезпечно. Заклики вчених усього світу про необхідність переходу до «зеленої», екологічно безпечної економіки залишаються милозвучною декларацією, якою не переймаються ні виробничо-комерційні, ні владні структури, ні політичні інституції. Їм всім видається, що якимось воно буде. Водночас мисляча частина людства настільки стривожена антиекологічним способом господарювання, що впадає у відчай. Починає сумніватися у спроможності людського розуму радикально змінити траєкторію згубного соціально-економічного розвитку.

Суспільство сталого розвитку неможливе без істотного самообмеження людини, її потреб та претензій. Поняття розумних потреб, яким має неухильно керуватися людство, логічно пов'язане зі вченням академіка В. Вернадського про ноосферу – сферу розуму. Терміном «ноосфера» вчений називав новий етап еволюції біосфери, пов'язаний з появою людської свідомості й спрямованою на перетворення природи діяльністю. Ключовою ідеєю мислителя є те, що перехід біосфери в ноосферу, тобто царство розуму, є закономірним і невідворотним етапом розвитку людства. Людина, за В. Вернадським, не є самодостатньою живою істотою, що живе окремо за своїми законами, вона співіснує всередині природи та є її частиною. Ноосферизація (тобто наповнювання розумним змістом) буквально всіх сторін життя соціуму – найважливіша, справді стратегічна вимога часу [9]. Зазначимо, що вчення В. Вернадського про ноосферу стало стимулом у формуванні нової картини світу, спрямованої насамперед на знання як істину у пізнанні, а не підкорення законів природи (екологічного імперативу), перегляду усієї сукупності традиційних світоглядних уявлень про місце і роль людини у природі й суспільстві, виявленні нових цінностей, пріоритетів і норм буття суспільства.

Пошлемося ще на одну думку В. Вернадського про те, що всі ми є громадянами не лише певних держав, а водночас – і громадянами планети [10, с. 205]. Глибинний сенс багатогранного та внутрішньо суперечливого процесу глобалізації полягає в тому, що людство дедалі більше усвідомлює себе єдиним у своїй різноманітності суб'єктом суспільно-історичної діяльності. Екологічні чи природні лиха та спричинені людиною катастрофи, які почастишали за

останні роки у багатьох частинах Землі, не знають державних кордонів. Те, що відбулося в Чорнобилі або на островах Японії (в лісах Бразилії тощо), рівною мірою стосується кожного на планеті. Зазначимо, що за останні півстоліття кількість екологічних катастроф на Землі зросла з 90 до 400 на рік [1, с. 10].

Людству Природою пред'явлено «імператив виживання» як імператив переходу до нові форми буття – ноосферно-екологічно-духовного, до моделі ноосфери як керованої соціоприродної еволюції на основі суспільного інтелекту й освіченого суспільства. Відтак гостро постає проблема формування ноосферного антропоцентризму, ноосферного мислення людини. Тільки людина ноосферна може мислити не лише в аспекті окремої особистості, сім'ї чи роду, держави чи їх об'єднань, а і в планетарному аспекті. Ноосферизм – це не тільки нова форма буття, соціоприродного гомеостазу, а й нова філософія, нова наукова картина світу, нова якість людини.

Спробою відновити гармонію між природою і прогресом людства можна назвати відому концепцію «сталого розвитку». Люди розуміють необхідність повернення до гармонійних відносин людини і природи, але на новому, вищому рівні цивілізаційного розвитку. Ми поділяємо думку науковців про те, що нам необхідно перейти від *політичної економії* (відносини між людьми в процесі виробництва) до *фізичної економії* (відносини між людьми і природою і в процесі виробництва, і в процесі земного існування) [11].

Йдеться про формування людського капіталу (ресурсу), спроможного реалізувати нову парадигму безпеки і розвитку, екологізацію господарської діяльності, а відтак формування екологічно безпечної, зеленої економіки. Із цим органічно пов'язана ідея Екологічної Конституції Землі, запропонована ще 1992 року вітчизняним ученим Ю. Туницею [5]. Відтоді минуло чверть століття, на базі цієї ідеї сформовано науково-теоретичну та водночас суспільно-політичну концепцію. На жаль, і досі на шляху втілення її в життя чимало бар'єрів, перешкод (об'єктивного та суб'єктивного характеру). Так, на Всесвітньому форумі «Ріо+20» не знайшла підтримки офіційна пропозиція України – започаткувати процес практичної реалізації цієї концепції.

Питання, що стосуються ідеї Екологічної Конституції Землі, набувають у сучасних умовах особливої гостроти, стають дедалі більш актуальними, особливо у зв'язку з прийняттям і ратифікацією більшістю держав світу Паризької угоди (2015) з кліматичних змін. Основні цілі угоди – обмежити глобальне потепління на рівні +2 °С і збільшити здатність країн світу до адаптації до негативних впливів зміни клімату. Ефективна реалізація вимог Паризької угоди можлива лише за умови (*sine qua non*), що світове співтовариство матиме Основний закон, який визначатиме норми економічної поведінки всіх країн світу з урахуванням екологічних обмежень. Тобто потрібен закон, згідно з яким формуватиметься екологічно безпечна економіка – як національна, так і глобальна – з метою досягнення цілей сталого розвитку. Без такого документа обов'язкової юридичної сили (*jus cogens*) світ уже в

найближче десятиліття може опинитися, як стверджують учені, на межі екологічної катастрофи (точки неповернення). І тоді жодні економічні кроки щодо виходу з кризи природного довкілля вже не дадуть бажаного результату [6, с. 12; 7, с. 71-72].

Не вселяє надію й заява президента США Дональда Трампа, зроблена ним у червні цього року про вихід США з Паризької кліматичної угоди, яку підписали 187 країн світу і котрі зобов'язалися скоротити викиди вуглекислого газу в атмосферу. Щоправда, потім були заяви про те, що США не вийдуть з угоди, «якщо напрацюють справедливі з їхньої точки зору умови». Є певна іронія в тому, що ураган «Гарві», який нещодавно пронісся узбережжям Техасу і завдав величезних збитків, викликав ще й серйозні питання до економічної системи і політики Сполучених Штатів. Можна лише сподіватися, що Америці – й іншим країнам – не знадобляться нові аргументи природи, щоб вони засвоїли уроки урагану «Гарві». Необхідні превентивні колективні дії, що допомагають пом'якшити наслідки зміни клімату.

Людство має якомога швидше змінити концепцію свого існування на планеті, й Екологічна Конституція Землі може істотно допомогти в цьому. Основа земного буття полягає в тому, що життя має продовжувати життя, еволюційно удосконалюючи його, а не прямувати до самознищення. Цивілізаційність людського суспільства як природний поступ еволюційного розвитку, інтелект людини повинні спрямовуватися на збереження біосфери нашої планети як середовища, завдяки якому й існує життя на Землі. Людство має виграти цей цивілізаційний поєдинок і започаткувати цілком нові відносини між державами і народами, а водночас – між Людиною і Природою, без чого неможливо досягти сталого розвитку. Однак цього не відбудеться, якщо екологічно свідоме громадянське суспільство не чинитиме на владу жорсткого тиску. Тому слід формувати нове, екологічно свідоме, суспільство, для чого потрібні відповідна освіта, виховання й конструктивний діалог суспільства, влади, політиків і бізнесу [7, с. 71-72].

Зрозуміло, що практична реалізація ідей Екологічної Конституції Землі наражатиметься на спротив з боку традиційного бізнесу і недалекоглядних політиків у всьому світі. Жодна велика національна чи міжнародна компанія не захоче добровільно, навіть заради збереження людства, втрачати свій капітал у вигляді антиекологічних технологій, які поки що приносять величезні прибутки. Наведемо слова відомого американського актора Леонардо Ді Капріо, який виступив з критикою міжнародних енергетичних компаній, звинувативши їх у завданні шкоди нашій планеті: «Ми просто не можемо дозволити собі, щоб корпоративна жадібність вугільних, нафтових і газових галузей визначала майбутнє людства... Ми не зможемо зберегти нашу планету, якщо не залишимо викопного палива в землі, якій воно належить. Зрушення такого масштабу заощадить майже \$ 42 трлн. на глобальних енергетичних витратах, водночас створюючи 20 млн нових робочих місць. Тим часом менш ніж 3 % всіх філантропічних коштів спрямовано на захист нашої планети...

єдиної нашої домівки, планети Земля» [12, с.8]. Зрозуміло, що перехід на екологічно безпечні технології і альтернативні джерела енергії потребуватиме великих коштів на заміну діючих застарілих технологій та перепідготовку людей, навчених працювати на традиційному обладнанні.

На жаль, сьогодні різні політичні інститути нашої держави й досі не спромоглися навіть затвердити концепцію сталого розвитку України. Ми надто зволікаємо й із розв'язанням екологічної проблеми. Дійшло до того, що Україна в цьому році, за оприлюдненою статистикою видання The Guardian, очолила рейтинг держав, де люди найбільше помирають від забрудненого повітря – 120 людей на 100 тисяч населення [13, с. 9].

Саме тому в Україні необхідно рішуче відкинути всілякі політичні чвари, тверезо оцінити екологічну ситуацію й поступово здійснювати реформування екологічно небезпечної економіки. І це повинно стати ключовим консолідуючим чинником співпраці державних органів, політичних партій і громадських організацій. Антиекоекологічну траєкторію соціально-економічного розвитку, яка існує упродовж двох десятиліть незалежності України, необхідно скоригувати на основі нового критерію ефективності суспільного виробництва, а саме: критерію максимізації інтегрального еколого-економічного ефекту виробничої діяльності замість критерію максимізації прибутку, який не враховує екологічних збитків (витрат і втрат) при здійсненні виробничо-комерційної діяльності та оцінці її кінцевих результатів. При цьому слід особливо наголосити на необхідності докорінного перегляду національної політики в галузі ядерної безпеки, як це зробила Німеччина, маючи на своїй території найбезпечніші у світі атомні електростанції [14, с. 6].

Безперечно, конструктивною ідеєю діалогу є формування в Україні громадянського суспільства, яке «спонукатиме владу до забезпечення сталого розвитку та екологічно безпечного майбутнього». Усі політико-ідеологічні перипетії мають відходити на задній план у порівнянні з цим основним вектором соціального поступу. Актуальним є формування громадянського суспільства у вигляді потужного руху, озброєного соціоекологічними ідеями (або навіть системи не зовсім ідентичних рухів, об'єднаних лише загальними принципами соціоекологічної платформи). Цілком імовірно, що саме екологічний імператив сталого розвитку регіонів України може виявитися цементуючим ядром консолідації суспільства й бути корисним у пошуках взаємоприйнятної національної ідеї.

Виходячи з реалій життя, має обов'язково з'явитися нова національно-екологічна ідеологія та нова адекватна їй політика, яка б передбачала оптимізацію використання природних ресурсів на основі впровадження екоцентричної філософії поведінки людини і елементарної екологічної освіти. Ці нові інститути мають базуватися на пізнанні й конкретному використанні в суспільній практиці споконвічних законів природи й, одночасно, сучасних законів розвитку суспільства. Відповідно до цього національні інтереси

держави, всебічний захист її громадян, в першу чергу – здоров'я, у взаємозв'язку із захистом і раціональним використанням належних суспільству природних ресурсів та довкілля повинні бути в центрі уваги всіх державних і громадських чинників [15, с. 77-85].

Ситуація ускладнюється й тим, що нинішня війна Росії в Україні, на відміну від воєн минулого, ведеться на територіях, перенасичених промисловою інфраструктурою, сховищами токсичних відходів тощо, руйнування яких загрожує величезною екологічною небезпекою. У цьому контексті слушною є думка Ю. Туниці про те, що, зважаючи на нестабільну ситуацію на сході нашої країни, доцільно також ставити питання про розміщення на об'єктах України з високим екологічним ризиком спеціальних міжнародних воєнізованих підрозділів із попередження та запобігання техногенним катастрофам [14, с. 6].

Різномісний процес екологізації суспільства, який досить активно йде у світі (і зокрема – в Україні), упродовж останніх десятиліть, як свідчить життя, потребує чіткіших та виразніших орієнтирів. Саме в цьому, на наш погляд, сенс «мирної, безкровної екологічної революції у свідомості людей; революції, яка необхідна для збереження життя на Землі», до чого закликають науковці-екологи [4; 5; 11]. Додамо: не лише життя на Землі, а й самої планети загалом як унікальної єдності живих і неживих форм матерії.

На жаль, сьогодні західні країни не можуть зламати філософію максималізації споживання. Вони вже дали світу демократію, капіталізм, ринок, поняття свободи і прав людини. Ставши монополістами в цих сферах, західні країни чудово цим скористалися і закапсулювалися в «золотому мільярді». Кардинальні зміни, особливо щодо будь-яких обмежень європейського комфортного життя, там сприйматимуть без ентузіазму, а то й взагалі не сприйматимуть.

Україна також ще не виробила стратегії свого розвитку і переживає болісний процес переходу від «азіатського способу виробництва» до капіталістичного на тій його стадії, коли він вже відживає своє, а тому нічого ламати не потрібно. На руїнах старого, азіатського способу виробництва, де головним споживачем прибутку є влада, легше побудувати принципово нову економіку, яка мала б відновити гармонію між людиною і природою, і тим самим показати світові шлях до виходу з цивілізаційного глухого кута [1, с.10]. Такий національний проект, крім усього іншого, дав би Україні шанс стати лідером у новому цивілізаційному просторі, який починає поступово формуватися на базі східноєвропейських країн-членів ЄС.

Література:

1. Гарбар Р. Від політичної до фізичної економіки. Україна здатна відновити гармонію між людиною і природою / Руслан Гарбар // День. – 22-23 вересня 2017. – С.10.
2. Туниця Ю. Ю. Екоеконіміка і ринок: подолання суперечностей: [монографія] / Ю. Ю. Туниця. – К.: Знання, 2006. – 314 с.
3. Вернадискианская революция в системе научного мировоззрения – поиск ноосферной модели будущего человечества в XXI веке (коллективная монография) / Под науч. ред.

А. И. Субетто. – СПб.: Астерион, 2003. – 352 с.

4. Семенюк Е. Тривожні роздуми про завтрашній день планети / Едуард Семенюк // День. – 1–2 березня, 2013. – С.12.

5. Туниця Ю. Ю. Екологічна Конституція Землі. Ідея. Концепція. Проблеми / Ю. Ю. Туниця. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – Ч. I. – 298 с.

6. Туниця Ю., Каденюк Л. Земля в небезпеці / Юрій Туниця, Леонід Каденюк // День. – 8–9 лютого 2013. – С. 12.

7. Каденюк Л. К. Ідея Екологічної Конституції Землі як фактор національної і глобальної безпеки / Л. К. Каденюк // Наука і суспільство: Вісн. НАН України, 2017. – № 3. – С. 65-74.

8. Дорст Жан. До того как умрет природа / Жан Дорст // Перевод с французького М. А. Бугосулавской, Н. Б. Кобринной. – М.: Прогресс, 1968. – 415 с

9. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста // АН СССР; редкол.: А. Л. Янин (пред.) [и др.]; сост.: М. С. Бахракова [и др.]. – М.: Наука, 1988. – 520 с.

10. Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский. – М.: Наука, 1989. – 261 с.

11. Гринів Л. С. Фізична економія: нові моделі сталого розвитку / Л. С. Гринів. – Львів: Ліга-Прес, 2016. – 423 с.

12. Дубровик-Рохова Алла. Welcome to the Future! Хто вийде з війни сильнішим: ми чи вони? // День. – 21 січня, 2016 – С.8.

13. Дубровик-Рохова Алла. Природа програє... бізнес-лобі. Експерти – про мотиви вето на ключові для країни екологічні закони // День. – 2 листопада, 2016 – С.9.

14. Туниця Ю. Екологічний імператив як об'єднавча ідеологічна платформа всіх політичних партій України // День. – 2012. – 19 червня. – С.6.

15. Туниця Ю. Ю. Концептуальні засади позиції України на міжнародних форумах з довкілля і розвитку // Науковий вісник ЛНТУ України: Збірка науково-технічних праць. – 2015. – Вип. 25. – С.77-85.

Лазаревич Анатолий (Минск, Республика Беларусь)

РАЗВИТИЕ ПРОЦЕССОВ ИНФОРМАТИЗАЦИИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Становление информационного общества сопряжено с активным развитием процессов информатизации, которые кардинально затрагивают экономику, образование, культуру, стратификацию общества, его коммуникационные основы. С развитием компьютерных технологий и совершенствованием механизмов функционирования информации и социальной коммуникации оказалось возможным иначе оценить целостность и единство человеческой цивилизации, принципы самоорганизации людей на основе широкого доступа к информационным ресурсам и технологий управления данными ресурсами. Отдельно в этой связи следует выделить коммуникационную мобильность информационного общества и соответствующее значение информации, выступающее не противопоставлением и отрицанием ее экономико-производственной сущности

Пленарне засідання

в концепции постиндустриального общества, а дополнением. В информационном обществе не теряет своего значения важнейший тезис постиндустриальной доктрины о том, что информация и знания выступают не только первостепенной духовно-интеллектуальной ценностью, но и своего рода материальным ресурсом со всеми его производственно-экономическими характеристиками и возможностями. Последнее обстоятельство особенно ярко подтверждается современными тенденциями развития рынка информационных услуг и интеллектуально-технологических ресурсов.

С целью развития новых информационных и коммуникационных технологий исполнительный орган Европейского сообщества - Европейская Комиссия - подготовила несколько основополагающих документов. Первым и главным среди них остается «Доклад Бангеманна». М. Бангеманн, комиссар Европейского Союза, и группа других разработчиков подготовили доклад «Европа и глобальное информационное общество», рассмотренный в 1994 году на заседании Европейского Совета. На основе этого документа Европейский парламент принял план действий по переходу Европы к информационному обществу. Доклад подчеркивает определяющую и преобразующую роль информационных и коммуникационных технологий. Практическая цель документа - координация все еще фрагментарных национальных подходов, с тем чтобы создать новые возможности для европейских государств, носящие интеграционный характер.

22 июля 2000 года в Окинаве президенты восьми ведущих стран мира подписали Хартию Глобального Информационного Общества с целью развития мировой экономики и переходу к новой фазе развития. В документе отражаются многообразные аспекты сущности и становления информационного общества. 16-20-го мая 2011 года в Женеве прошел Форум Всемирной встречи на высшем уровне по вопросам информационного общества (ВВУИО), организаторами которого выступили Международный союз электросвязи совместно с ЮНЕСКО и Конференцией ООН по торговле и развитию (ЮНКТАД) при поддержке Программы развития Организации Объединенных Наций (ПРООН).

Форум ВВУИО является крупнейшим в мире собранием международного сообщества по вопросам «ИКТ в целях развития», в том числе представителей системы ООН, правительств, гражданского сообщества и отрасли ИКТ. Он проводится для обсуждения действий, направленных на достижение цели ВВУИО, которая состоит в выработке общего видения и добровольном распределении обязательств по построению информационного общества, открытого для всех и ориентированного на развитие. Во время работы Форума состоялись обсуждения на высоком уровне по следующим вопросам: право на коммуникацию (связь); инновации для доступности цифровых технологий; ИКТ для содействия развитию наименее развитым странам; укрепление доверия и безопасности в киберпространстве [4, с. 58-59].

На сегодняшний день во всех ведущих странах, использующих

информационные технологии в национальных интересах, разрабатываются и действуют государственные программы по вхождению в глобальное информационное общество. Эти программы, содержат ответы по меньшей мере на три основополагающих вопроса:

- 1) цель создания в стране информационного общества;
- 2) определение средств и путей достижения этой цели, направленных на расширение сферы применения информационных технологий, упрощение доступа к информации, создание политических, экономических, культурных и правовых условий, способствующих усилению равномерности национального информационного пространства;
- 3) распределение политических, экономических, финансовых и организационных ролей и ответственности между участниками - государством, обществом, бизнесом [5, с. 66].

Стратегия развития информационного общества в Беларуси основывается на исторически сложившейся системе образования, которая в значительной степени ориентирована на подготовку кадров по естественнонаучным и техническим специальностям в целях обслуживания наукоемких производств, в том числе в области информационно-коммуникационных технологий (ИКТ). Сегодня система образования должна оперативно реагировать на требования развивающегося информационного общества и запросы научно-производственной отрасли ИКТ. Намечено в самое ближайшее время завершить создание эффективной национальной информационной среды системы образования Беларуси, с помощью которой будет осуществляться информационное взаимодействие всех субъектов системы образования и формирование национальной системы электронных образовательных ресурсов. Для всех учебных заведений будет обеспечен широкополосный доступ в международные научно-образовательные сети и интернет.

Приоритетными направлениями развития информационной индустрии и научных исследований в сфере ИКТ также являются создание на базе ведущих белорусских университетов и НАН Беларуси производства перспективного программного обеспечения, создание на базе Парка высоких технологий (ПВТ) производства встроенных программно-аппаратных систем для реального сектора экономики, разработка и внедрение суперкомпьютерных технологий и технологий распределенных вычислений, формирование экспортно-ориентированной отрасли услуг по автоматизированному проектированию сложных изделий, технологических процессов, разработке проектно-конструкторской и технологической документации. Проблемы формирования информационного общества в Беларуси по сути имеют много общего с аналогичными процессами в других странах мира, что объясняется быстрым распространением новейших ИКТ, глобализацией мировых информационно-технологических рынков. Различия связаны с географическим положением страны, специфическими задачами формирования национальной

информационной инфраструктуры, общим переходным состоянием экономики. Вместе с тем, можно констатировать, что за последние годы достигнут существенный прогресс в развитии телекоммуникаций, информатизации государственных и коммерческих организаций, информационном законодательстве. Этот прогресс позволяет говорить о своевременности перехода от политики, направленной на развитие отдельных отраслей информационной индустрии связи, компьютерного и информационного рынков к формированию общей стратегии вхождения в информационное общество, в которой на первый план выходят комплексные социальные и экономические задачи, обеспечение культурного взаимодействия и личностного развития.

Координация процессов построения информационного общества в странах СНГ реализуется на базе межгосударственной сети информационно-маркетинговых центров (сеть ИМЦ), которая является проектом, аналогичным “Цифровой повестке дня для Европы до 2020 года” (Digital Agenda for Europe), представленной Еврокомиссией в качестве стратегии обеспечения роста экономики Евросоюза в цифровую эпоху и распространения цифровых технологий среди всех слоев общества.

Однако это все же частичные успехи. Необходимо создавать политические, правовые, социально-экономические предпосылки информатизации общества и развития его информационной культуры, как в рамках национальных, так и международных проектов. В настоящее время оставляет желать лучшего гуманитарная составляющая информационной политики не только на пространстве СНГ, но и в ряде других государств мира, слаба ее правовая и законодательная обеспеченность. Процессы информатизации нередко представляют собой, скорее, социокультурное явление, нежели закономерные социально-экономические преобразования, которые лежат в основе серьезных социальных модернизаций, обуславливающих переход к новому типу общества.

Механизмы такого перехода неразрывно связаны с интенсивной кристаллизацией научно-инновационной среды. Именно поэтому понятие инновации является ключевым в рассмотрении вопросов трансформации индустриального общества в постиндустриальное и информационное. При этом важно заметить, что данное понятие имеет смысл применительно лишь к вполне конкретным сферам деятельности. Инновации, в принципе, возможны везде и в такой своей универсальности всегда будут приветствоваться. Информационное общество основывается на развитии пятого и шестого технологических укладов. Поэтому все инновационные сдвиги в экономике, технике и технологиях, социальной и гуманитарной сфере, которые приближают или формируют названные уклады, могут считаться инновациями постиндустриального типа. Важнейшее же значение здесь принадлежит, естественно, науке.

Научный фактор социальных инноваций является доминирующим и существенно определяет реализацию других условий социокультурной

динамики. Именно наука формирует цели и приоритеты развития различных сфер общественной жизни, занимается систематизацией и оценкой средств их достижения. Такая ее функция сохранит свое значение и в будущем, ибо основополагающим фактором построения информационного общества, или общества, основанного на знании, выступает именно наука и связанные с ее достижениями новейшие технологии. Кстатi, во многом уязвимая, с точки зрения гуманистических ценностей, индустриальная эпоха также обязана прежде всего науке и поэтому вместе с критикой в адрес индустриализма в разряд отверженных нередко попадает и наука, научно-рациональная методология в целом. Следует подчеркнуть, что к ряду негативных черт индустриального общества справедливо относят факты неудачного использования научных знаний в сугубо производственных интересах, попытки реализации императивов науки в политических и идеологических целях, конструирование всеохватывающих методологических приемов, в основу которых помещается безукоризненность, полнота и завершенность научных доказательств. Вместе с тем, с отвержением принципов индустриализма следует отвергать не науку как таковую, а великую претензию на использование ее в качестве окончательного решения многих проблем, в том числе и социального характера.

Формирование и развитие информационного общества является актуальной задачей для любого современного государства. Иногда можно встретить мнение о том, что эволюционно не завершив индустриальный цикл развития, невозможно перейти на новую (постиндустриальную) стадию. Теоретически это так. Но согласившись с этим, следует принимать во внимание также и то, что в таком случае многим, особенно развивающимся странам, предначерчены лишь вторые, «догоняющие» роли, ибо мир не стоит на месте: те, кто сегодня впереди, завтра будут еще более недостижимы.

Поэтому нужно искать наиболее приемлемые сценарии развития. Современная практика социально-экономических и научно-технологических новаций подсказывает такие сценарии модернизации. Речь идет о том, что в условиях современной интеграции и позитивной глобализации наиболее успешно «коммуницируют» информационно-интеллектуальные ресурсы, что выступает важнейшим условием кристаллизации собственной (национальной) инновационно-технологической инфраструктуры. Но для этого в обязательном порядке необходимо всячески стимулировать и поддерживать науку и образование, а лучше делать на них ставку, что и будет означать стремление к созданию информационного общества, или общества, основанного на знании. Необходимо это, по меньшей мере, по двум причинам. Во-первых, таким образом сохраняется и развивается интеллектуально-культурное пространство внутри страны, которое выступает условием развития теоретического знания и фундаментальной науки в целом, условием принятия компетентных решений и выстраивания инновационной системы управления. Во-вторых, только на этом

фундаменте можно строить национально-технологические модели модернизации, соответствующие лучшим мировым аналогам, или опережающие их.

Мир будущего – это высокотехнологичный мир. По данным авторитетных международных аналитических агентств, кардинальное влияние на развитие общества уже в самые ближайшие годы окажут био-, нано- и информационные технологии. В перспективе этот список, естественно, будет только расти. Ориентироваться в этом высокотехнологичном мире без соответствующей интеллектуально-знаниевой, информационно-коммуникационной базы будет невозможно.

Таким образом, мы получаем неклассический сценарий перехода к информационному обществу, или обществу, основанному на знании – синтез модернизации существующего индустриального сектора и кристаллизации наукоёмкой высокотехнологичной среды. Именно такой комбинированный тип постиндустриальной модернизации может оказаться наиболее оптимальным, поскольку соответствует реальному положению дел в экономико-технологической сфере большинства стран мира, и, главное, – ориентирован не на догоняющее, а на перспективно-цивилизационное развитие.

Литература:

1. Белл, Д. *Грядущее постиндустриальное общество* / Д. Белл. М.: Academia, 1999. – 788 с.
2. Булко О. *Круг интересов в сфере услуг* / О. Булко // *Веды*. - №37. – 2011.
3. Иноземцев, В. Л. *Расколотая цивилизация: системные кризисы индустриальной эпохи* / В. Л. Иноземцев // *Вопросы философии*. – 1999. – №5. – С. 3–18.
4. *В Женеве прошел Форум Всемирной встречи на высшем уровне по вопросам информационного общества* // *Информационное общество*. – 2011. - №3.
5. Вершинская, О.Н. *Существующие модели построения информационного общества* / О.Н. Вершинская // *Информационное общество*, 1999, № 3.
6. Шишков, Ю. В. *Глобализация экономики – продукт индустриализации и информатизации социума* / Ю. В. Шишков // *Обществ. науки и современность*. – 2002. – № 2. – С. 146–160.
7. Porat, M. *The Information Economy: Development and Measurement* / M. Porat, M. Rubin. – Washington, D. C. : U. S. Government Printing Office, 1977. – 265 s.
8. Monge, P. R. *Global network organizations // Organization means communication* / In R. Cesaria and P. S. Shockley-Zalabak (Eds.). – Rome : SIPI, 1995. – P. 135–151.
9. Lucas, H. C. *The role of Information Technology in Organization Design* / H. C. Lucas, J. Baroudi // *J. of Management Information Systems*. – 1994. – Vol. 10, N 4. – P. 9–24.

Мельник Вікторія (Київ, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Інформаційне забезпечення управління організацією в умовах глобальної інформаційної системи – це використання інформаційних систем і технологій, тобто інформатизація менеджменту, що представляє собою технологію, компонентами якої є документаційна інформація, технічні і програмні засоби забезпечення інформаційних процесів, а також нормативно встановлені процедури формування і використання інформаційних ресурсів. В основі інформаційного забезпечення управління організацією - категорія інформації, що являє собою комплексну категорію інформаційно-комунікативного менеджменту, тобто умову і засіб ділового спілкування; засіб доведення до суспільства свідчень про організацію; джерело свідчень про зовнішнє середовище; товар, а також самостійний фактор виробництва [1]. Сформоване єдине комунікаційне середовище може успішно функціонувати лише при умові сумісності програмно-технічних засобів, що її забезпечують, та інформаційних ресурсів, що включені до діяльності організації. Необхідно звернути увагу на проблему переходу від функціональної схеми управління до процесної, у рамках якої повинна здійснюватися внутрішня і зовнішня взаємодія всіх інституційних одиниць інноваційної економіки нового покоління.

В економічно розвинутих країнах світу вже давно відмовилися від використання функціональної схеми управління організаціями (компаніями) і перейшли до більш ефективної процесної схеми управління. Цьому сприяла розробка і широке впровадження програмних ERP-комплексів ІТ-компаніями. Інформаційне забезпечення управління організацією охоплює всі аспекти створення і використання інформаційних ресурсів, а саме підвищення ефективності діяльності організації на основі використання інформаційних систем (ІС) і технологій (ІТ). Таким чином, інформаційне забезпечення управління організацією в умовах глобальної інформаційної системи – це процеси створення, експлуатації і розвитку ІС організації (підприємства) Сфера професійної діяльності менеджера – це забезпечення ефективного управління інформаційними ресурсами і інформаційними системами на рівні організації, забезпечення використання інформації як стратегічного ресурсу, організація систем управління в галузі інформаційного бізнесу, удосконалення управління у відповідності з тенденціями соціально-економічного розвитку [2].

Об'єктами професійної діяльності менеджера є різні інформаційні ресурси та інформаційні системи організацій економічної, виробничої та соціальної сфери, інформаційні ресурси та інформаційні системи підрозділів систем управління організацією. Зростання ролі ІТ в організаціях приводить до

збільшення ролі керівника ІТ-служби (СІО). Якщо на виробництві менеджер з ІТ деколи входить в правління підприємства, то в постіндустріальну епоху входить в топменеджмент, а в організаціях інформаційної епохи він є основним менеджером, а роль СІО часто бере на себе генеральний директор (ректор). Інформаційне забезпечення управління організацією в умовах глобальної інформаційної системи складає сукупність всіх задач управління, пов'язаних з формуванням і використанням інформації в усіх її формах і станах для досягнення поставлених цілей в організації.

В основі інформаційного забезпечення інформаційний менеджмент, в основі якого інформатизація менеджменту або менеджмент інформатизації. Технології інформаційного забезпечення управління організацією включають елементи, до яких відносяться: документаційна інформація, персонал, технічні і програмні засоби забезпечення інформаційних процесів, а також нормативно встановлені процедури формування і використання інформаційних ресурсів. Інформація представляє собою найважливіший фактор виробництва, який лежить в основі прийняття управлінських рішень. Концепція інформаційного забезпечення управління організацією об'єднує наступні підходи: 1) економічний, що представляє залучення нової документованої інформації, виходячи з корисності та фінансових витрат; 2) аналітичної, що базується на аналізі потреб користувачів в інформації та комунікаціях; 3) організаційний, що розглядає інформаційні технології та їх вплив на організаційний розвиток; 4) системний, що розглядає обробку інформації на основі цілісного, системно орієнтованого, всеохоплюючого процесу обробки інформації в організації та оптимізації комунікаційних каналів [3].

Ми розрізняємо поняття «інформатизація менеджменту» і «менеджмент інформатизації». «Інформатизація менеджменту» включає: системи управлінської підтримки управлінських рішень та інформаційні системи в менеджменті, а «менеджмент інформатизації» включає управління інформаційними системами; управління індустрії інформатики; управління інформаційними ресурсами організації. Існують два основних напрямки інформаційного управління організацією.

Перший напрямок розглядає питання застосування інформаційних технологій з метою вирішення загальних задач менеджменту окремих організацій; класифікація інформаційних систем для бізнесу згідно функціональних ознак; аналіз готових рішень у сфері інформаційного суспільства та критерії вибору готових ІС; проблеми упровадження готових систем; питання підготовки персоналу організації до упровадження ІТ.

Другий напрямок включає питання і задачі управління і розвитку ІС; є глобальним і відображає позицію спеціалістів у сфері ІС. Основні напрямки інформаційного забезпечення управління організацією націлені на управління інформаційною системою життєвого циклу організації; стратегічний розвиток ІС; маркетинг ІС. Інформаційне забезпечення управління організацією виконує стратегічні, оперативні та адміністративні задачі. До числа стратегічних задач

відносяться: створення інформаційної інфраструктури організації та управління інформаційними технологіями. Оперативні та адміністративні задачі носять більш вузький і підпорядкований характер.

Менеджер інформаційних систем - це співробітник, який займається плануванням у сфері ІСМ, приймає рішення про архітектуру і структуру системи, займається питаннями організації впровадження, експлуатації та супроводу ІС. Для ефективного виконання функцій він бере на себе питання технічного обслуговування та програмування [4]. *Інформаційна структура організації*. Організація – це стабільна формальна соціальна структура, яка отримує ресурси з оточуючого світу і переробляє, отримуючи «продукт». Організація розділена на три рівні: 1) стратегічний; 2) тактичний; 3) оперативний. Класи інформаційних систем менеджменту: 1) Система управління знаннями підтримує знання і розвиток даних в організації. Мета цієї системи – допомогти організації інтегрувати нове знання в бізнесі і допомогти організації управляти потоком документів. 2) Системи експлуатаційного рівня – підтримують управління операціями, слідкують за елементарними діями організації. 3) Системи тактичного рівня управління розроблені, щоб обслуговувати контроль, управління, прийняття рішень та адміністративні дії середніх менеджерів. 4) Системи стратегічного рівня є інструментом допомоги керівникам вищого рівня і готують стратегічні пріоритети та тривалі інформаційні тренди; 5) Системи діалогової обробки запитів (TPS) – це ділові системи, що обслуговують експлуатаційний рівень організації, виконуючи і розраховуючи рутинні транзакції з метою ведення бізнесу. 6) Система роботи знання KWS та автоматизації діловодства OAS обслуговує інформаційні потреби на рівні знань організації. Системи автоматизації діловодства – це інформаційні додатки технології для збільшення продуктивності операторів при підтримці координації та типових офісних зв'язків. 7) Управлінські системи MIS – орієнтовані на внутрішню інформацію і виконання функцій планування, управління і прийняття рішень на управлінському рівні. 8) Системи підтримки рішень DSS підтримують слабо структурований і неструктурований прикладний аналіз, здійснюють допомогу в проектуванні і оцінці альтернатив, а також контроль за реалізацією. 9) Виконавчі системи підтримки прийняття рішень ESS використовуються старшими менеджерами і обслуговують стратегічний рівень організації. Призначені для вирішення неструктурованих проблем і проведення системного аналізу оточуючого середовища, що здійснюють краще, чим будь-які прикладні та специфічні системи. Системи організаційного управління організацією можуть бути використані на різних рівнях управління з метою його інформаційного забезпечення [5].

Висновки. Для того, щоб приймати участь у створенні інформаційного суспільства та його розвитку, користуватися у повній мірі благами та можливостями, людина повинна володіти певним потенціалом: уміннями,

знаннями, навичками, тобто володіти інтелектуальним капіталом, який є поряд з економічним середовищем та ІКТ-інфраструктурою одним із головним факторів інформаційного суспільства. Відомо, що якщо доступ до можливостей використання ІКТ та електронних послуг визначається у більшій мірі рівнем економічного розвитку, міста поселення, то різноманітність і зміст цих можливостей і послуг істотно визначається рівнем розвитку людського потенціалу. З метою забезпечення стійкого позитивного розвитку інформаційного суспільства найважливішу роль відіграє постійне зростання людського потенціалу (капіталу), потенціалу у сфері науки, техніки, технологій, дослідно-конструкторських робіт, що мають високу кореляцію з розвитку ІКТ.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*

3. *Кивлюк О. П. Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.*

4. *Мельник В. В Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122 – 134.*

5. *Voronkova Valentina. The Formation of the Concept of Noosphere Development of Modern Society in the Conditions of Information Society. /«Philosophy and Cosmology», Vol. 16.- Kyiv: ISPC, 2016. – P. 179-191.* 6. *Voronkova Valentina. Receptions of human dimension in the context of anthropological discourse of humanistic management / Valentina Voronkova //Voronkova Valentina // Future Human Image. - 2016.*

7. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

Найдьонов Александр (Київ, Україна)

КУЛЬТУРНИЙ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ І ОСВІТНІЙ ІМУНІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ

Численні науково-технічні нововведення обумовлюють розвиток суспільства в інформаційну добу. Їх ядром є інформаційно-комунікативні та інформаційно-комп'ютерні технології, які функціонують на основі електронних мереж, найбільш глобальною з яких є Інтернет. Вплив цих технологій на

суспільство спричинив серйозні соціальні зрушення, які не могли пройти повз увагу філософів та інших представників соціальних та гуманітарних наук. На думку багатьох з них, нову якість суспільства найкраще охоплює поняття «інформаційне суспільство». Не дивлячись на дещо скептичний погляд визнаних українських авторитетів з цієї проблематики О. П. Дзьобаня та С. Б. Жданенка про те, що «в даний час проблематично виділити навіть основоположний критерій для інформаційного суспільства» [1, с.6], існує достатня кількість соціально-філософських та інших ствердних обґрунтувань змісту цього поняття.

Соціальне життя, будова суспільства в останні десятиліття помітно ускладнилися. Соціальні трансформації відбуваються нелінійно і багатозначно. Автор, як й деякі інші науковці, вбачає в сучасному суспільстві ознаки суспільств знань [2]. Суспільство інформаційної ери є настільки складним, а процеси настільки глобальними, що про нього можна також вести мову як про мережеве. Як зазначає В. Г. Воронкова, – «комунікативне за своїм охопленням глобальне середовище самоорганізується за принципом мережі, породжуючи феномен мережевого суспільства. У його межах анулюються відстані, що розділяють континенти, ліквідуються державні кордони й уся планета стискається до розмірів «глобального села» [3, с.176]. Ця ситуація, за якої інформація безперешкодно приникає крізь будь-які державні кордони, а комунікація набула поширення на все людство, змушує замислитися над питанням небезпек, які можуть іти в парі з багатьма благами інформаційного суспільства. Так пам'ятними є цьогорічні руйнівні вірусні атаки на низку секторів української економіки та рішення українського уряду про блокування російських сайтів, на яких велася агресивна антиукраїнська пропаганда. Існують різні фактори, які впливають на вирішення проблем безпеки суспільства та його держави, але ми виділяємо найбільш фундаментальні щодо особливостей інформаційного суспільства: освіта, культура та психологічне життя суспільства.

У наш час також нерідко можна почути хибну тезу про те, що в умовах глобалізації значення національних держав зменшується, вони «відмирають», їх роль обмежується, а важливість якщо не втрачається, то скорочується. Глобалізація пришвидшує мобільність, комунікацію, ведення бізнесу, отримання прибутку тощо, якщо вона не виходить за ці межі. Суперечливість і неоднозначність процесів глобалізації змушує звертати увагу на її згубність для народів світу і їх держав. Цю думку було подано наступною переконливою метафорою: «У кабаре глобалізації держава танцює стриптиз, і до кінця вистави на ній залишається лише мінімально необхідне: її репресивні повноваження. Коли її матеріальна база знищена, суверенітет і незалежність анульовані, політичний клас стертий з лиця землі, національна держава перетворюється просто на службу безпеки мегакорпорацій... Новим володарям світу не випадає управляти прямо. Адміністративні завдання вони покладають на національні

уряди» [Цит за: 4, с.55]. Чи може влаштувати нас, як народ, перспектива обслуговувача і захисника інтересів транснаціональних корпорацій на українській території? Однозначно – ні!

Більшість народів прагнуть стати на шлях побудови соціально-орієнтованої держави, в якій кожна людина була соціально захищеною та мала б рівні можливості з іншими. На цьому шляху неминуче виникає проблема пошуку цільових орієнтирів, точки опори на яку можна опертися для того, щоб суспільство мало можливість нормально розвиватися, а людина, за точним визначенням Г. Сковороди, займатися «спорідненою працею». Для реалізації цих цілей, на думку Г. Щедрової, суспільство має вирізнятися високим ступенем самоорганізації [5]. Успішно самоорганізація народу можлива за умови базування його діяльності на основі його власних духовних, культурних, психологічних, освітніх цінностей. Самі в цій площині (а не, скажімо, економічній: згадаймо, як приклад, Японію – третю за економічною потужністю країною світу без власних природних копалин) криється головний мобілізаційний потенціал нації і саме він є основною мішенню для лиходіїв (чи конкурентів). Мабуть їх змалював відомий західний соціолог З. Бауман, коли писав: «... прийде інша жорстока доба, – цього разу доба насилля, породжуваного деструкцією національних держав під впливом глобальних сил, які не мають власної території і вільно переміщаються в просторі» [6, с.78].

Для інформаційного суспільства внутрішні ресурси розвитку є визначальними оскільки основним матеріалом, яким воно оперує є знання, точніше, наукове знання та здатність народу і його уряду швидко і ефективно його здобувати, впроваджувати, застосовувати, а також зберігати та охороняти. Значення культури, освіти та психології народу для виробництва матеріальних благ беззаперечні, більше того, «внутрішній світ» суспільства: його культурні, релігійні, моральні та освітні цінності, а також психологічні особливості визначають наближення чи навпаки віддалення смислових горизонтів суспільства. Адже, навіть за сприятливих внутрішніх умов державного і соціального розвитку, народ може потрапити в ситуацію від якої застерігає Біблія: «Хто примножує знання, той примножує скорботу». Отже, перебування в авангарді людства забезпечить для народу лише максимально наближені для етнічної свідомості смислові горизонти соціальної життєдіяльності. Інакше – екологічні, технологічні, демографічні, військові та інші негаразди.

Аналізуючи сучасну освіту в Україні, важко стверджувати, що вона готує фахівців здатних підвищити конкурентні спроможності країни в умовах інформаційної стадії розвитку суспільства, яка засновується на знаннях і інформації. Йде певна підміна понять. Це у випадку, коли стверджують, що готують конкурентоспроможного фахівця але не для українського, а для європейського чи світового ринку праці. Для кого готує фахівців наша держава шляхом видачі подвійних дипломів? Чи взагалі стоїть перед освітою завдання зробити українську державу конкурентоспроможною?

Якісний бік системи освіти визначається наявністю фундаментальних наук

і ціннісно-смісловим компонентом навчальних дисциплін. Фундаменталізація освіти передбачає вивчення досягнень науки у контексті сучасного етапу її розвитку, який отримав назву постнекласичного. Характерною особливістю постнекласичної науки є обґрунтування нею антропного та холістичного принципів. Фундаментальні дисципліни в українській освіті вчать тому, що було актуальним для класичної науки, тобто із затримкою в 150-250 pp. У зв'язку з цим у людини формується світогляд, який не відповідає сучасній науковій картині світу.

Осердям системи освіти повинно бути все, що пов'язане з розвитком інтелектуальних здібностей і моральних якостей людини. Це те, що дозволяє людям самостійно знаходити і приймати рішення в умовах невизначеності, у критичних та стресових ситуаціях, а також у тих випадках, коли людина зіштовхується з новими складними соціальними і виробничими викликами, коли в ситуації рівень освіти й високі духовно-етичні принципи являються єдиною надійною опорою. Особливе велике значення має моральний рівень еліти на яку спрямований один з головних інформаційних ударів зовнішніх лиходіїв. Вихолощення освіти від національних та інших накопичених за тисячоліття народом цінностей, збіднення її смислового навантаження, неминуче призводить до втрати правильного вектору суспільного руху, відставання. Старшому поколінню дуже добро відома згубність для морально-інтелектуального здоров'я народу більшовицька практика проголошення початку справжньої й повноцінної історії лише з появою К. Маркса і його вчення. Вся попередні освітні і культурні надбання оголошувалися як такі, що втратили своє соціальне значення. Таким чином, для того щоб система освіти була надійним імунітетом суспільства в інформаційну добу, вона повинна розвивати здібність людини до самостійного, усвідомленого вибору інформації, який базується на сучасному світогляді в основі якої синергетична, нелінійна, стохастична, антропна, холістична тощо парадигми, досягнення генетики та соціальної інформатики, а також смислове та етичне спрямування процесу навчання.

Культура в умовах інформаційного суспільства є не тільки фактором його захисту, а й розвитку. Культура є проєкцією внутрішнього світу людини. Ціннісні орієнтації людини, її налаштованість на творчість, розвиток і самовдосконалення відіграють таку ж важливу роль для розвитку суспільства, як і освіта впродовж життя. Український народ не може визначитися з історичними, соціальними, культурними, духовними цінностями, які би об'єднували його задля облаштування суспільства з нормальними умовами для життя. Те що мільйони українців покидають країну в пошуках кращої долі серед інших народів свідчить про гостру кризу культури осердям якої є людина та її духовне життя. Нові способи пересування, комунікації, навчання, інформаційного обміну не повинні відводити від головного – відновлення, збереження і розвитку культури в суспільстві [7]. Від рівня розвитку культури

залежить реалізація соціальних реформ та проектів, підвищення якості суспільства.

Культуру людини в інформаційному суспільстві можна розуміти як інформаційну культуру [8]. Загалом дехто хотів би звести культуру до музею старожитностей чи до сукупності матеріальних і духовних здобутків народу. Однак культура, це перш за все, концепція людини, її концептуальне розрізнення добра і зла, відповідне бачення шляхів і методів суспільної і державної діяльності, а також імперативи поведінки та ставлення до себе, інших людей, Всесвіту – аж до Абсолюта в цілому. Удар по культурі – це удар по людині, удар в «сонячне сплетіння» її ціннісно-сміслових орієнтацій. І. А. Василенко з цього приводу зазначає: «Причина сьогоденної кризи – відторгненні від національної культури, її норм і традицій. Потужне інформаційне опромінення Заходу призвело до цивілізаційної дезорієнтації народу, послабило національну культурну енергетику. Вихід із ситуації один – пошуки нових шляхів своєї цивілізаційної ідентичності. У нових історичних умовах не можна використовувати старі архаїчні відповіді на виклик чужої культури» [9, с. 330]. Якщо головним завданням освіти є передача підростаючому поколінню накопичених знань, то для культури таким є постійне сприяння духовному розвитку людини, усебічному розкриттю її сутнісних сил, набуванню нових талантів. Простір національної культури – це простір для самореалізації людини.

Втрата ціннісних орієнтирів, духовна криза зводять нанівець можливості людської самореалізації в суспільстві і сприяють поширенню вад, пороків, жорстокості, економічній безгосподарності, цинізму, політичній безвідповідальності, злочинному ставленні до природи. Необхідність термінового розвитку культури намагаються завуалювати матеріально-технічним, фінансовим, юридичним та силовим вирішенням соціальних проблем. Однак відомо, що юридичний закон чи загроза кримінального покарання не є дієвим фактором усунення соціальних аномій. Ігнорування чи втрата культури, тобто певного рівня розвитку людини на духовних засадах, загрожує для суспільства небезпечною хворобою – виникнення способу життя, який стане загрозою для самих основ життя. Інформаційне суспільство стане безпечним для народів, людства в цілому, якщо в ньому буде проголошено ідею загального блага, ідею людини як міри усіх речей.

Культура забезпечує стабільність і поступальність у розвитку суспільства, оптимальні режими його функціонування. В.В. Попков розкриває роль духовної культури як центра гармонізації соціальних процесів [10]. Він нагадує про те, що ще античні філософи застерігали від людського свавілля, відриву людини від вселенського логосу, на небезпеку протиставлення поліса етосу, протиставлення приватних інтересів загальним моральним і вселенським законам. Культура це світ утілений цінностей: любові і допомоги ближньому, культура слугує не тільки дієвим захистом від шкідливих інформаційних впливань зовнішніх і внутрішніх лиходіїв, але профілактикою примітивності,

душевній невихованості, споживацтву, соціальній апатії.

Інформаційне суспільство в сучасній культурі змінює типи, форми і знаки спілкування. Візуальне начало приходить на зміну вербальному в передачі інформації, що неминуче трансформує ментальні коди і мову культури. На психології людини це відбивається як «витіснення», заміна уявлень, символів і знаків, які формують ціннісну свідомість і фіксують спадкоємність поколінь. Процес становлення особистості в мережевому просторі породжує ризики, які пов'язані зі зміною рівня інформаційно-психологічної безпеки людини, комп'ютерна віртуальна реальність змінює внутрішній світ людини, тип світо відношення та світорозуміння. Виникає новий тип ідентичності – мережева ідентичність. Інтерактивний простір як продукт і результат людської діяльності має суб'єктивну значимість.

Психологічне життя суспільства, яке пов'язане з емоційним ставленням до ініціатив уряду чи основ соціальної життєдіяльності етносу, має бути захищеним інформаційно і психологічно. Психологів готують у нас дуже мало через відсутність розуміння їх важливості. Значна частина суспільства в полоні відживших марксистсько-ленінських стереотипів щодо економічного життя як базового для суспільства. Сьогодні ситуація вказує на прямо протилежну ситуацію – одними з найважливіших сфер для нормальної життєдіяльності суспільства є культура, освіта та психологічний його стан. До цього ще потрібно наголосити, що в інформаційну епоху культурний, психологічний і освітній імунітет першочергово забезпечують соціальне здоров'я української держави, її здатність вистояти у різноспрямованих потоках глобалізації.

Література:

1. Дзьобань О. П. Інформаційне суспільство як новий спосіб соціальної взаємодії / Дзьобань О. П., Жданенко С. Б. // *Правова інформатика*. – 2014. – № 1 (41). – С. 3-11.

2. Найдьонов О.Г. Рух до суспільств знання як рух до інтелектуалізації й інформатизації суспільства / О. Г. Найдьонов // *Читання пам'яті Івана Бойченка – 2017. Людина. Історія. Господарство : Всеукр. круглий стіл (27 жовтня 2017 р.) : [матеріали доповідей та виступів] / редкол. А. Є. Конверський [та ін.]*. – Київ: Знання України, 2017. – С. 55-58.

3. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства / В. Г. Воронкова // *Гілея: науковий вісник*. – Київ, 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174-179.

4. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман // *Пер. з англ. І. Андрущенка; за наук. ред. М. Винницького*. – К.: Вид дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.

5. Щедрова Г. П. Самоорганізація громадянського суспільства: теоретичні засади і практичні реалії / Г. П. Щедрова // *Гілея: науковий вісник*. – Київ, 2016. – Вип. 114 (11). – С. 341-345.

6. Бауман З. *Индивидуализированное общество* / З. Бауман //

7. *Культура та інформаційне суспільство 21 століття : матеріали наукової конференції молодих учених, 25-26 квітня 2006 року / Мін-во культури і туризму України; Харківська державна академія культури; [ред. кол. Дяченко М.В., Сищенко С.В. (відп. Ред.) Торбовська Л.Ф. та ін.]*. – Харків: ХДАК, 2006. – 251 с.

8. Степанов В. Ю. *Інформаційне суспільство: культура особистості* / В. Ю. Степанов // *Культура України*. – Харків: ХДАК, 2010. – С. 78-85.

9. Василенко І. А. *Диалог культур, диалог цивілізацій* // *Хрестоматія*. – М.: УРАО, 2000. – С. 330-339.

10. Попков В. В. *Духовная культура как освой фактор устойчивого развития общества / Перспективи*. – Одеса, 2016. – № 1 (67). – С. 84-99.

Олексенко Роман (Мелітополь, Україна)

ЛЮДИНА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ

Кожна епоха несе з собою свою власну філософію, на основі якої формується специфічна культура життєдіяльності, спосіб життя людей, їх відносини одне з одним. Історія знає вік бронзи і заліза, періоди зародження, розквіту і занепаду тисячолітніх культур, епохи аграрного виробництва і науково-технічного прогресу. Сучасність характеризується як доба глобалізації та інформаційної революції. Кожен з цих періодів історичного розвитку людства має свою особливу і неповторну філософію. І разом з тим, всі вони пронизуються якимось особливим стрижнем, філософія якого складає своєрідний духовний остов цивілізації, формує традицію, визначає основні напрями її розвитку. Осягнення «духу цивілізаційного розвитку людства» є справою неймовірно важкою але цілком можливою [1].

Загальний погляд на історію людства засвідчує, що в будь-якому регіоні світу люди живуть практично за однаковими нормативами. Їх можна назвати «людськими параметрами». Насамперед, люди працюють і саме завдяки праці створюють необхідні для життя блага, формують культуру, утверджують власний спосіб життя. Праця є першим і головним відмінником, який відрізняє людину від тваринного світу. Й у якому б регіоні світу, у яких природних умовах не проживала людина, головним способом і чинником є життя та праця. Людина, далі, створює і відтворює приблизно однакові форми соціальності. Вона створює сім'ю, будує державу, формує різноманітні соціальні організації, намагається вибудувати громадянське суспільство. Людське мислення здійснюється за допомогою приблизно однакових понять, першу розгорнуту класифікацію яких забезпечив великий античний філософ Аристотель. Людина, нарешті, переживає приблизно однакові чуттєві стани. Вона боїться, любить і надіється на краще, намагається наблизитись до нього різноманітними шляхами. І хоча відмінності між названими речами у різних народів є різючими, це і визначає унікальність культури кожного з них, людське обличчя кожного з народів визначають всезагальні характеристики. Головною серед них є праця, базовою основою якої є власність. Відносини власності є тією першою і останньою інстанцією, яка забезпечує генетичний зв'язок людини з усією живою природою і яка, разом з тим, відрізняє її від всього природного світу.

У широкому розумінні цього поняття, «власність» – це відносини між людьми з приводу засобів виробництва і предметів матеріального і духовного споживання. В історії вона мала (і має нині) різноманітні форми – племінна власність, колективна, корпоративна, приватна і т.п. Як зазначають дослідники, саме остання з них створила передумови утвердження людини як індивіда і особистості, а відносини, побудовані на її основі – ринкові відносини – є саме тією універсальною формою відносин, які можуть забезпечити формування і розвиток суспільства як людського і людяного [2].

Як свідчить аналіз, довгий час в середовищі вітчизняних філософів, як загалом і серед суспільствознавців колишнього СРСР, домінувала марксистська модель еволюції форм власності, утвердження і соціальної ролі приватної власності, необхідності її ліквідації революційними методами. Ця модель виявилась загалом хибною. Дослідниками різних країн світу доведено, що будь-яка форма власності, що виникла, має право на існування, так як вона охоплює і узагальнює певні інтереси людей. Практично доведеним є й положення про те, що домінантною формою власності є приватна власність, а найбільш «живучою» формою суспільної організації є суспільство, яке базується на ринкових відносинах. Ринкова конфігурація суспільства виявила таку життєтворчу силу, яка дозволила декому із відомих вчених говорити про «кінець історії», про те, що шукати історично більш ефективну модель суспільної організації вже немає сенсу, що зрештою людство досягло того піку свого розвитку, який завершує його цивілізаційний пошук.

Це – звичайна утопія. Людство завжди намагалось заглянути за горизонт, відшукати ще більш ефективну форму організації життя, існування культури. І хоча історія цього пошуку нерідко приводить до серйозних цивілізаційних збочень, спроби «знаходження й відтворення власного шляху» не припиняються в жодному з регіонів світу. Ведуться вони й в Україні. Балансуючи між Сходом і Заходом, Європою і Росією, відшуковуючи партнерів у різних регіонах світу, Україна намагається стати на «власні рейки», вибудувати той спосіб життя та культури, який притаманний саме нам – українцям, народу, історія якого сягає декількох тисячоліть. Зрозуміло, першою і основною сходинкою означеного пошуку є врахування досвіду історичного розвитку народів, які за рядом показників очолюють цивілізаційний поступ людства. Одним з елементів останнього є осягнення філософії ринкових відносин, утвердження якої у провідних державах світу забезпечило відповідний добробут, політичну стабільність, матеріальну і духовну потужність, впливовість на світовій арені.

Означена проблематика є предметом філософсько-економічних роздумів від найдавніших часів і до наших днів. Розмірковуючи над сенсом людського буття, його цінностями та пріоритетами, такі видатні теоретики древності, як Сократ, Платон, Аристотель й, особливо, Ксенофонт, включають у коло головних проблем теоретичного аналізу такі поняття, як «економічне буття

суспільства», «власність», «виробництво і обмін», «торгівля» тощо. Середньовіччя «зміщує» систему цінностей, підпорядковує їх релігії. Не стали виключенням і філософські засади відносин власності. Однак, «дух підприємництва», носіями якого стали ремісники, крамарі, мореплавці та деякі інші «активні пошукачі пригод», поступово утвердили інший сенс життєтворчості – прагматично-економічний, можливо точніше сказати «меркантильний». Його символами стали бережливість, накопичення, збереження і примноження добробуту, що ототожнювався з грошима. Провідниками цієї філософії стали такі відомі дослідники-економісти, як В.Стаффорд та Т.Мен. Від них, власне, й ведеться пошук оптимальної філософії ринкових відносин.

Нові часи народжують нове економічно-філософське мислення. Його провідниками стали такі видатні філософи, як Ф.Бекон, Дж.Локк і Т.Гоббс. Французький мислитель А.Монкретьєн вводить поняття «політична економія». Його підхоплюють і поглиблюють Н.Макіавеллі, Е. Роттердамський, М.Монтень. Ще більш глибокого розгляду філософія ринкових відносин отримує в період Нового часу. В порядок денний включаються поняття «духу капіталізму» М.Вебера, ідея «політичної економії» В.Петті, теорія «соціально-політичного життя» Р.Хайлбронера та А.Сміта, роздуми про «економіку», «працю», «власність» і т.п. Д.Юма, Дж.Берклі, Д.Рикардо, Т.Мальтуса, Дж.с. Міля, Ж.-Б. Сея та інших відомих дослідників.

Пізніше філософію ринкових відносин вивчали й розгортали такі дослідники, як В.Зомбарт, С.Булгаков, Дж. Б.Кларк, А.Маршалл, К.Менгер, Ф.Візер, В.Віндельбанд, Е.Дюргейм, А.Бергсон, Дж. М.Кейнс, Л.Фон Мізес, Ф.Фон Хайєк, ряд інших видатних економістів, філософів та соціологів.

У вітчизняному науковому просторі цю тему досліджували такі відомі вчені, як Ф.Прокопович, Г.Сковорода, С.Гогоцький, О.Новицький, А.Гіляров, М.Грот, А.Козлов, М.Туган-Барановський, І.Вернадський, С.Булгаков, М.Вольський, К.Воблий, Г.Симоненко. В сучасному науковому просторі України до тематики з філософії ринкових відносин звертались В.Андрущенко, В. Воронкова, В.Базилевич, Т.Білогліб, В.Бобров, В.Геєць, О.Дзьобань, В.Ільїн, В.Кремень, І.Каленюк, О.Кивлюк, О.Куклін, М.Михальченко, Ю.Пахомов, Д.Піхно, О.Соснін, А.Міклашевський, А.Чухно та ін.

В.Базилевич та В.Ільїн, зазначають, «всі головні аспекти життя людини у кінцевому розумінні визначаються модусом економіки. Недарма сучасну цивілізацію називають економічною. Однак, поряд з етосом економічного існує сфера духу – мистецтво, мораль, релігія, що є об'єктом філософської рефлексії. Завдячуючи філософії людина завжди намагалась вияснити: яким чином можна поєднати гармонію Космосу і господарства, природи і культури, божественного задуму і його реалізації у свободі волі індивіду. Адже тільки з цієї позиції можна вияснити сутність добробуту, власності, вартості, грошей, ціни, товару, їх значення в досягненні сенсу життя особистості. Філософія економіки – це нова сходинка в розвитку пізнавальних можливостей людини з освоєння

дійсності. Вона не виникла сьогодні, а пройшла довгий шлях розвитку, розпочинаючи від епохи фараонів і мудрості стародавніх пророків до сучасних постмодерних дискурсів, філософії постіндустріальних проектів та економічної антропології як нової теорії людини епохи фінансової цивілізації».

Література:

1. Олексенко Р. І. Філософія ринкових відносин. Становлення та розвиток в Україні в період глобалізації та інформаційної революції: соціально-філософський аналіз / Р. І. Олексенко. – Київ: Знання України, 2013. – 367 с..

2. Олексенко Р. І. Философия, мировоззрение и мораль современного предпринимателя как составная экономика-социального развития общества / Р. И. Олексенко // Социосфера: науч.-метод. и теор. журнал. – 2013. – № 1. – С. 31-37.

Пунченко Олег (Одесса, Украина)

ИНФОРМАТИЗАЦИЯ КАК ФРОНТИР РИСКА РАЗВИТИЯ НАУКИ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

Информационное общество, в начальную фазу бытия которого человечество вступило, “и от того как люди смогут его принять и интерпретировать, – отмечает Н.Н. Моисеев, – зависит характер цивилизации наступающего века. Много в нём нам ещё предстоит понять, но об одном, вероятно, уже можно говорить с полной определённой: информационное общество не сможет утвердиться на планете само по себе, без целенаправленного действия людей” [1, с. 428].

Новое общество представляет собой сложное многомерное образование, ядром которого выступают: информационные ресурсы (информационные продукты и информационные услуги); информатизация; интеллектуализация; инновационная деятельность, а также гуманизация всех сфер бытия человечества. Фундаментом становления и развития информационного общества выступает бурное развитие постнеклассических наук, опирающихся на новую конструктивную методологию, выступающей как единство концептуальных и инструментальных моделей, выражающих организацию содержательной стороны этого общества.

Современная фаза формирования информационного общества, можно утверждать, представляет ещё хрупкое отражение его сущности. Новое общество трудно взрастить, просчитать рационально все стороны его бытия, поскольку оно противоречиво и уже на фазе своего становления выступает как единство позитивного и негативного, порядка и хаоса. И если порядок, ещё в философии Конфуция и последующем развитии науки, предстаёт как норма конкретных отношений, действий (в том числе и познавательных) и прав, то хаос предстаёт как деструктивное, разрушительное, пассивное начало. Хаос в развитии науки, культуры, общества в целом, всегда опасен, неконструктивен,

созвучен деградації.

Анализ различных точек зрения на новое общественное устройство – информационное, отражает значительный позитив его содержания и значимости. Однако, диалектический подход к исследованию сущности этого общества требует не уповать только позитивными тенденциями его развития, но научно прогнозировать, предвидеть серьёзные риски и социокультурные турбуленции, возникающие в пространстве его функционирования.

Для подтверждения этого тезиса обратимся к детерминирующей составляющей этого общества – процессу информатизации. Сегодня в пространстве научного знания можно обнаружить большое количество дефиниций этого социокультурного феномена. Во-первых, ни одно пособие или учебник по информатике не оставляет в “тени” его экспликацию; во-вторых, развернувшееся в пространстве философской мысли исследование сущности информационного общества, также вносит свою лепту в обоснование содержания и сущности процесса информатизации; в третьих, большой вал дефиниций информатизации обнаруживается в технической, экономической и психологической литературе.

Учитывая динамику этого процесса и возможность наполнения его реальным содержанием, а также структурно-организационные составляющие его архитектуры, информатизацию можно эксплицировать как социально-деятельностный процесс целенаправленного освоения выработанных человеком информационно-интеллектуальных ресурсов, направленных на изменение конкретных объектов социальной реальности, поддержание информированности всех членов общества на основе инновационных информационных технологий. Информатизация – это организованный социально-экономический и научно-технический процесс создания оптимальных условий для удовлетворения потребностей всех государственных, общественных организаций и человека на основе формирования и использования информационных ресурсов.

Информатизация общества всегда имела место, но современная качественно отличается от всех предшествующих ей форм и методов, тем, что в её пространстве обнаруживаются пограничные фронты встречи уходящего индустриального общества и становящегося информационного порождают ряд рисков, в частности, прогрессивного развития науки. Что же представляет собой фронт? Этимологически он означает границу, пишет И.Я. Левяш, – но американский историк Ф. Тёрнер назвал её применительно к условиям освоения “дикого Запада”, точной встречи дикости и цивилизации. В современном смысле фронт – это взаимопроникновение и противоречивое сочетание различных культурно-цивилизационных практик, территория встречи и контактов различных культур” [2, с.194].

В данном исследовании фронт – это зона неустойчивого равновесия формирующаяся в становлении информационного общества. У фронта своя логика развития, он формирует защитные сооружения, опасность которых

заключається в тому, що вони закривають горизонти прогреса і в цьому плані він деструктивний, здатний посилювати ризики в інформаційних процесах, особливо в розвитку наукового знання. Ці ризики відображають «очікування пошкоджень в об'єктах, системах, процесах; це в обобщеному представленні, очікування будь-яких небажаних умов, явищ, подій, ситуацій в природі і суспільстві. Количесно таке очікування можна оцінити як частку «поганого» в «хорошому» [3, с.68]. Ця частка «поганого» в інформатизації, є не щось інше як проявлення фронтиру, ця частка і привносить хаос в зміст інформатизації.

Відомо, що в науці і культурі «утвердилось традиційне розуміння хаосу як пасивного, руйнівного і деструктивного початку, як втілення максимальної ентропійності і абсолютної неопределенності. Хаос завжди небезпечний, неконструктивний, звучить абсолютному злу і деградації. Синергетика ж вносить абсолютно інші значення і значення в розуміння даної універсальності культури. Вона визначає хаос як багатогранне матеріальне початок, яке символізує собою не тільки розпад і руйнування цілих структур, але також і створення нового... Хаос виявляється конструктивною силою оскільки при певних умовах і певному випадковому наборі флуктуацій він може породити якісно нові рівні організації систем» [4, с.35].

В чому ж виявляється негативізм фронтів в інформатизації? Відомо, що крім наукового знання в суспільстві функціонує система ненаукового знання, до якої відносять: ненаукове, лженаукове, квазінаукове, антинаукове як утопічне, псевдонаукове. Всі ці форми активно використовують інформатизацію, яка надає інформацію особистості про стан інтелектуальних наукових ресурсів суспільства. Особистість використовує цю інформацію для задоволення своїх потреб і вирішення конкретних індивідуальних проблем. Однак, особистість може використовувати інформацію про стан сукупного суспільного інтелекту як в позитивному, так і в негативному плані. Для псевдоученого – це широке поле розгортання інтелектуальної активності, імітуючої наукову діяльність. Він не займається приращенням нового знання, а спекулює на сукупності нових, підтверджених практикою, істинних знань, рекламирує їх засобами інформації. Активність такого ученого заключається в тому, що він займається обробкою великого масиву інтелектуальної наукової власності істинних авторів. Але цей інтелектуал знаходить в інформатизаційних процесах те, що задовольняє його амбіції, приносить йому вигоду і навіть відомість. І істинним авторам доводиться витратити час для доказування авторства, використовуваної і рекламируваної псевдоученим окремої ідеї, концепції, теорії.

Діяльність псевдоученого імітує наукову діяльність, але сама по собі такою не є. Ця діяльність обґрунтовується як форма

научного знания, она репрезентирует себя, как совокупность представления о природе, обществе, человеке, которым придаётся статус объективно истинного знания, основанного на научной методологии. Выступать в качестве формы научного познания псевдонаука не может, поскольку методология научного знания не занимается формированием специальных методов и форм развития фабрикации, фальсификации и плагиата (ФФП).

Сегодня негативизм развития псевдонауки показывает, что эта форма вненаучного знания, с развитием процессов информатизации, функционирует как самостоятельное и даже самодостаточное образование, которое своей практикой желает заменить сам феномен науки, но в то же время понимая, что истинная наука для псевдоученого – иппокрена, то есть источник его “творческого вдохновения”.

Исследование смысловой “нагруженности” псевдонаучного знания показывает, что оно направлено на “обработку” обыденного сознания, посредством “умелой обработки фактологического материала”. Методология этого вида вненаучного знания опирается на личностное истолкование проблемы, при этом используются факты, еще не объяснённые наукой, но приносящие пользу в их аргументации псевдоученому, однако приращение новизны отсутствует. Псевдонауке присущи такие методологические установки как: сенсационность; безошибочность отбора идей и демонстрации лжеаргументов; игнорирование конструктивной критики, как формы движения объективного знания, слагаемого познания; использование категориального аппарата и лексики, непонятной для аудитории; обход проблем, которые наука ещё не подтвердила практикой.

В качестве инструмента воздействия на сознание общества псевдонаука широко использует телевидение, компьютер и Интернет. Для СМИ – это материальная выгода, они работают по принципу “деньги не пахнут”, а для псевдоученого – распространение его идей, концепций, приобретение известности. Отсюда и количественный рост псевдоученых. Они приобретают и в средствах массовой информации и на информационном рынке новые идеи, теории, которые обрабатывают и представляют обществу как глубокие личностные научные разработки.

В содержании информатизации есть много фронтиров, которые способствуют развитию псевдонауки и количественному росту псевдоученых. Учитывая рост информатизации общества, мировое научное сообщество остро развернуло борьбу с деструктивными исследованиями псевдонауки. Начиная с 1989 г., когда в США возникла Служба чистоты исследований, сразу же были установлены стандарты фабрикации, фальсификации и плагиата, но только через 11 лет было определено, что можно считать научным мошенничеством. В Западной Европе формирование службы контроля за чистотой исследований началось в 1992 г. (Дания, Норвегия, Финляндия). В 1998 г. такая комиссия была создана в России, а позже, уже в XXI веке и на Украине, однако, предпринимаемые в обществе меры по борьбе с псевдонаукой имеют много

препятствий в виде субъективизма в оценке научных вкладов.

Таким образом, нерациональность и неправомерность объяснения сложных по сути научных идей, или наоборот усложнение для полного непонимания представленного материала, сенсационность, апелляция к элементам здравого смысла и “авторитарности псевдоученого, паразитирование на недостаточности научного знания в объяснении процессов природы и общественного развития, являются основными теоретическими предпосылками для формирования и распространения псевдонаучных теорий. И информатизация общества новыми достижениями науки и техники, являющаяся необходимостью для его прогрессивного развития, в то же время выступает как пространство идей в котором формируются фронтиры, содействующие развитию.

Литература:

1. Информационное общество: Сб./ Составитель А. Лактионов. – М.: И74 АСТ, 2004. – 507 [5]с.
2. Левяш И. Я. Культурное отчуждение и фронтиры: пропасти и мосты/ В кн.: Диалог культур в эпоху глобальных рисков. – Минск: РИВШ, 2016. – С. 193-196.
3. Сосновский Л.А. Риск. Золотое сечение. – Гомель: УО “БЕЛГУТ», 2004. – 317с.
4. Зеленков А.Н. Может ли хаос быть конструктивным в эпоху глобальных рисков/ В кн.: Диалог культур в эпоху глобальных рисков. – Минск: РИВШ, 2016. – С. 33-36.

Соснін Олександр (Київ, Україна)

**ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ
ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ НАУКОВО-ОСВІТНІХ ПРОГРАМ**

Формування професійних спеціалістів з компетентісним підходом до своєї роботи (професії) виступає інструментом і гарантією сучасних перетворень в основі яких цінність інформації, знань, інтелектуальної власності. Інформаційне суспільство у зв'язку з експоненціальним зростанням інформації потребує формування і розвитку професійних компетентностей, що виступають як «метакомпетентності», що органічно входять в усю тканину педагогічного процесу, так як Інтернет, нові комунікаційні технології, інформаційно-комунікативні відносини у значній мірі змінили наше життя і відношення до навчання. Сутність професійної компетентності зводиться до наступного: 1) необхідності накопичувати знання, які необхідні для вироблення професійної концепції своєї професії (механізм запам'ятовування великого масиву інформації); 2) формувати у собі здатність до творчості і креативності (механізм цілеспрямованого перетворення особистості); 3) виробляти здатність до самоактуалізації і самовдосконалення, постійного розвитку особистості (механізм градієнтного розвитку). Взаємозв'язок цих елементів слід розглядати

структурно: а) формування змістовної частини навчання у контексті розвитку предметних зв'язків суспільства «цифрової ери»; б) формування творчої частини навчання у контексті нового періоду розвитку ментальних структур народження нового знання; в) наповнення навчального процесу сучасними методиками у контексті психологічних механізмів самоосвіти, саморозвитку, щоб виживати в умовах глобальних викликів і вміти діяти в умовах нових тенденцій. Розвиток і формуванням професійно значимих якостей відноситься до діагностичних вимог державних стандартів, що включає: а) професіоналізм і компетентність; б) освіченість; в) креативність і здатність до навчання; г) когнітивність; д) професійна культура і моральність, здатних до виробництва нового знання, так як інформаційна компонента починає домінувати у будь-якому виді виробництва і бізнесу [1].

Рівень ідентифікації якостей спеціаліста перевіряється різними формами контролю знань: а) загальнотеоретична підготовка, націлена на формування професіоналізму і компетентності, тому що сьогодні для інформаційної економіки чи Інтернет-економіки (неоекономіки, що побудована на знаннях) інтелектуальної економіки потрібна все більша доля інтелектуальних працівників і інтелектуальної праці; б) професійна робота (випускова кваліфікаційна робота), яка підготовлена професійно, творчо, з практичною націленістю на результати; в) функціональна грамотність (сертифікаційна атестація), направлена на отримання знання як ключового ресурсу розвитку сучасного суспільства, конкуренції, що базується на наукоємних технологіях, а також інформаційної компоненти, що стає одночасно фактором, індикатором і результатом розвитку країни чи регіону, та професійних компетентностей [2].

Формування і розвиток професійної компетентності як «метакомпетентності» в умовах інформаційного суспільства базується на упровадженні чотирьох сучасних педагогічних (інноваційних) технологій, так як все більше місце в умовах інформаційного суспільства займає діяльність, що базується на знаннях, і ця тенденція направлена на формування: 1) пізнавальної компетентності, тобто «вміння вчитися в умовах інформаційного суспільства і здобувати знання, які постійно подвоюються, і виступають фактором розвитку ділової активності та інформаційного обміну; 2) пошуково-інноваційну компетентність, направлену на створення нових інноваційних ідей, продуктів, технологій, алгоритмів дії; 3) формування когнітивних здібностей, направлених на постійний пошук нових ідей і здатність до навчання і самонавчання і в умовах безперервної освіти - «вчитися все життя», тому що знання сьогодні виступають основною умовою виробництва і домінуючим засобом досягнення соціально-економічних результатів; 4) систематичність у навчанні, направлену на формування парадигми «вміння вчитися» в умовах широкого використання інформації, необхідності виробляти нові знання на основі інформаційних потоків, які потім еволюційно переходять в систему знань [3].

Формування і розвиток професійної компетентності як «метакомпетентності» в умовах інформаційного суспільства дає можливість по-

новому подивитися на сучасне економічне життя, що розвивається в умовах конкуренції та глобалізації, проаналізувати тенденції економічного розвитку, що потребують розвитку спеціальних знань та комунікації, тому що сучасне виробництво – це перш за все використання знань, таланту, досвіду, інтелектуальної компоненти, націленої на отримання додаткової вартості.

В умовах інформаційного суспільства слід формувати такі педагогічні (інноваційні) компетентності, які слід назвати пізнавально-інтелектуальними, що набуваються у процесі навчання і формують креативні технології, націлені на: 1) фундаментальність знань (енциклопедичність); 2) професіоналізм (розумна інтелектуальна грамотність); 3) когнітивність (здатність до самонавчання і навчання). На основі педагогічної (інноваційної) технології, яку слід назвати пошуково-інтелектуальною компетентністю, формуються: а) креативність, творчість, варіативність; б) системність, комплексність, логічність; в) евристичність, інтуїтивність, підсвідомість; г) синергічність, кумулятивність, емерджентність; д) гнучкість, позашаблонність, що в цілому направлене на формування компетентності «вміння робити, вміння працювати». На основі педагогічної (інноваційної) компетентності, яку слід назвати соціально-педагогічною компетентністю, формуються такі здібності, які детермінуються соціумом, менталітетом, особистісними характеристиками: а) загальнопрофесійна культура (вихованість, соціалізація, корпоративність); б) соціальна грамотність; в) емоційно-вольові дії; г) персональна відповідальність; д) гуманізм, душевність, духовність, культурність, інтелігентність. Здатність до сприйняття і переробки інформації залежать від генетичних та набутих властивостей, моральних принципів поведінки і набутих знань у результаті виховання і навчання. Цілі художньо-естетичного рядку пов'язані з постійним устремління людини до духовного збагачення, отримання за допомогою культури і мистецтва знань інтелектуального характеру, що викликають емоційні переживання, цінності, що доповнюють логічне сприйняття інформації. Якщо в традиційній економіці головна роль належить матеріальній підсистемі, то в економіці знань - когнітивній, ментальній, імітаційній та іншим підсистемам [4].

В нових умовах зміщується фокус управління з матеріальних потоків – до нематеріальних, тобто до управління інформацією, культурою фірми, ментальними моделями співробітників, у тому числі вироблення довіри, корпоративного духу і обміну знаннями. Отже, в умовах інформаційного суспільства слід формувати компетентності, що націлені на розвиток загальноосвітніх інформаційних технологій, а саме; 1) мислєдїяльнїснї; 2) технологїї диференційного навчання; 3) технологїї індивідуального навчання; 4) модульні технологїї; 5) ігрові технологїї; 6) діалогові технологїї, націлені на формування нового світогляду, нової людини, нового суспільства. В цілому слід зробити висновок, що в умовах інформаційного суспільства формування і розвиток професійної компетентності як «метакомпетентності» головною

метою є формування навиків працювати з інформацією, вироблення дослідницьких навиків, вміння вчитися приймати оптимальні рішення, формувати цілісний інформаційний світогляд та інформаційна культура, щоб адаптуватися до умов плінного життя глобального соціуму. У контексті вироблення цих професійних компетентностей – оптимальне поєднання індивідуальної і групової роботи, підтримка психологічного комфорту, вироблення лідерських якостей та вміння працювати в команді [5].

Ключова ідея професійних компетентностей – розвиток і саморозвиток особистості, здатність її до самоактуалізації і самопрезентації. Розвиток сучасного освітнього простору направлений на підвищення якості освіти завдяки виробленню педагогічних професійних технологій та компетентностей, модернізацію освіти, змісту, методів і форм навчання і виховання, забезпечення розвитку професійних кадрів з урахуванням тенденцій на ринку праці, здійснення заходів щодо створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу регіонів. Як відмічає В.Андрущенко, потребують вивчення нові управлінські механізми та комунікативні технології, які функціонують в інформаційному суспільстві. Необхідно вивчити зміни суспільної інфраструктури, можливі під впливом інформаційних інновацій. Актуальною є тема прогнозування тенденцій розвитку інформаційного суспільства в Україні та світі. Глобалізація та інформаційна революція не залишають іншого шансу для повноформатного функціонування освіти, крім інноваційного розвитку і перманентної модернізації. Спричинені глобалізацією й інформаційною революцією, іншими чинниками прогресу, інновації мають розглядатися як перша, й остання надія людства у збереженні свого цивілізаційного статусу, принаймні у першій половині XXI століття.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*
2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7>
<http://www.bazaluk.com/journals>.*
3. *Кивлюк О. П. Можливості пропедевтики основ інформатики в початковій школі / О. П. Кивлюк // Комп'ютер у школі та сім'ї. –Київ : Інститут педагогіки НАПН України. – 2001. – №5. – С. 33–34.*
4. *Кириченко М. О. Інформаціоналізм як складова формування ідеології інформаційного суспільства / М. О. Кириченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. - С. 105-111.*
5. *Соснін О.В. Концептуальні засади інформаційної безпеки в Україні як умови інноваційного розвитку держави та сучасного тренду суспільства / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.68. – С.130-139.*

СЕКЦІЯ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ У СВІТІ

Андрюкайтене Регіна (Маріямполь, Литва)
Ажажа Марина (Запоріжжя, Україна)
Воронкова Валентина (Запоріжжя, Україна)

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ ТА ЛИТВІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Становлення і розвиток інформаційного суспільства в Україні відбувається суперечливо, так як не створена адекватна йому матеріально-технічна база, інформаційна інфраструктура, яка б відповідала шостому технологічному укладу, що є основою цивілізаційної парадигми. Для впровадження даної цивілізаційної парадигми нам необхідно вивчити передовий зарубіжний досвід глобального інформаційного, мережевого, інформаціологічного, комунікаційного суспільства, щоб вивити раціональність нового типу цивілізації [1]. Це необхідно для того, що на зміну соціальної лінійності, яка є вираження гомогенності (однаковості соціальних зв'язків) структур і відносин, приходить нелінійність, що демонструє собою інформаційне ускладнення і потребує визначення його сутності, атрибутів, модусів, внутрішніх і зовнішніх чинників, напрямів впливу на логіку формування інформаційного суспільства як нового типу цивілізації. Філософія інформаційно-комунікаційного управління націлена на виявлення суттєвих проблем, які стоять на шляху досягнення країною конкурентного потенціалу та впровадження сучасного розуміння інформаційно-комунікаційного соціуму [2].

Останнє сприяє утвердженню засад інформаційного суспільства («розумного суспільства»), представленого його еволюцією в «суспільство знань». Для цього нам необхідно проаналізувати показники, тенденції та прогнози впровадження інформаційних технологій в країні, особливості інформаційної складової у досягненні конкурентоспроможності держави, їх вплив на цивілізаційний розвиток сучасного світу та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство, що в значній мірі активізує інформаційно-комунікаційне управління і сприяє соціальним перетворенням.

Актуальність теми обумовлена бурхливим розвитком епохи інформаційної революції, що прийшла на зміну постіндустріальному суспільству, яка вносить радикальні зміни в усі сфери суспільного життя і потребує глибокого дослідження інформаційного суспільства як соціального явища і соціального

процесу. Інформаційне суспільство як цивілізаційна парадигма розвитку сучасного соціуму, в якому стикаються філософські, соціологічні, управлінські проблеми, є недостатньо вивченим в контексті філософської науки [3].

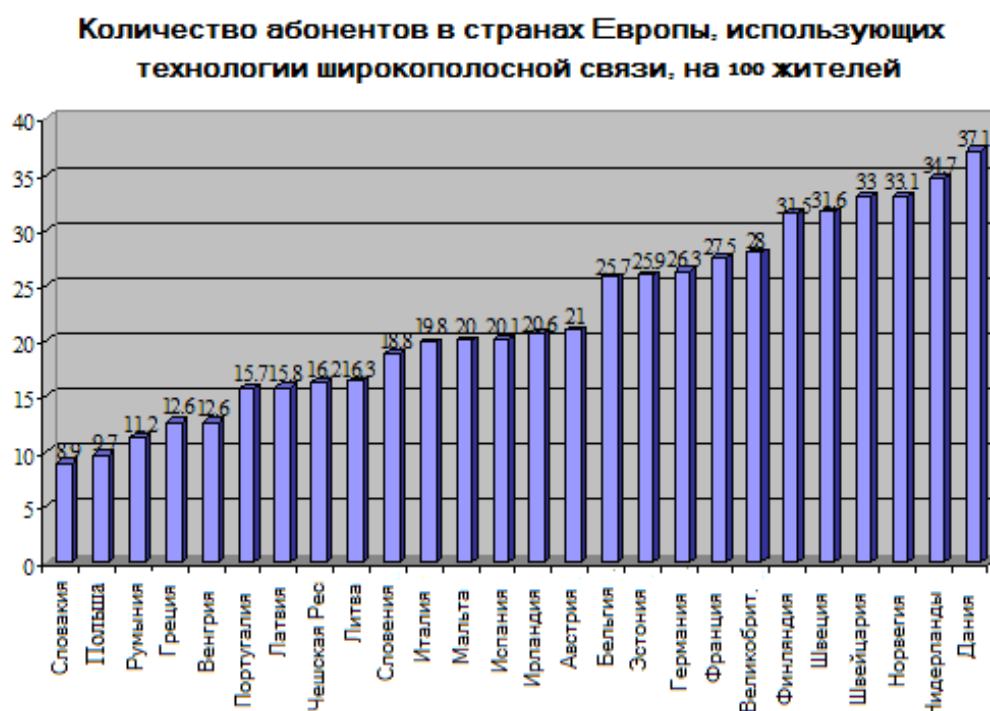
В сучасних філософських дискурсах найважливіше місце займають гносеологічні, онтологічні та аксіологічні виміри інформаційно-комунікативного процесу, що отримали назву «глобальна революція у спілкуванні». Головна гіпотеза – можливість побудови в Україні інформаційного суспільства з результативними зворотними зв'язками, а саме суб'єкт-суб'єктними, що сприяють підвищенню ефективності управлінського процесу. Безперечно, що Україна має всі перспективи – економічні, технологічні, культурні, людські, освітянські – для побудови самого передового суспільства – інформаційного [4].

До перспектив розвитку інформаційного суспільства відноситься реалізація державної програми з інформаційного суспільства та всіх етапів програми до 2020 року. Умови міжнародної спільноти, направлені на розвиток глобального інформаційного суспільства, повинні супроводжуватися узгодженими діями щодо створення безпечного і вільного від злочинності гіберпростору. Слід залучати представників промисловості і інших посередників для захисту важливих інформаційних інфраструктур.

Декілька показників відносно розвитку інформаційного суспільства в Литві: 1) з 2009 р. Литва займає лідируючі позиції у світі відносно передачі даних через Інтернет (9.01 Мб/с); 2) Литва займає 5 місце у світі і перше у Європі по розвитку мережі оптоволоконного інтернету (FTTH); 3) Литва є однією з держав, яка є лідером щодо проникнення мобільного телефонного зв'язку (3,4 млн. абонентів на 3 млн. жителів); 4) молодь проявляє активність у застосуванні ІКТ – 94% населення у віці від 16 до 24 років користується Інтернетом; 5) біля 97% працюючого населення на роботі користується Інтернетом; 6) у Литві 91% підприємств користуються послугами електронного уряду; 7) 85% підприємств заповнюють електронні форми; 8) 41% підприємств відправляють і отримують електронні рахунки [5].

Цифрова конвергенція є реальністю, а Інтернет – ключовий засіб в економіці і повсякденному житті як України, так і Литви. Широкосмуговий зв'язок є стандартним засобом комунікації, інтернет-контент розвивається стрімко і переважно у сферах нового і створюваного користувачами контенту. У силу постаріння суспільства необхідно більше уваги приділяти удосконаленню навичок і підвищенню компетенції старших за віком працівників [6]. Аналітики також пропагують збільшувати інвестиції у наукові дослідження та інформаційний розвиток, стимулювати розвиток ВНЗ, інтеграцію ВНЗ, дослідницьких компаній та установ у Європейські та світові дослідницькі мережі [7]. Об'єми використання комп'ютерів та Інтернету в Україні та Литві інтенсивно зростають: показники осіб, що використовують Інтернет, постійно зростають; кількість абонентів, що використовують

технології широкосмугового зв'язку, постійно зростає; кількість публічних послуг, що здійснюються на максимально високому рівні інтерактивності, постійно зростає; підтримка структурних фондів ЄС для розвитку інформаційного суспільства є значною і завдяки інвестиціям у розвиток інформаційного суспільства буде зростати постійно кількість людей, що використовують ІКТ, знизиться рівень цифрової ізоляції. Інвестиції також будуть стимулювати розвиток економіки, що будується на найновіших технологіях. Пріоритетні сфери, яким передбачається особлива увага – розвиток електронної інфраструктури, електронний контент та публічні електронні послуги.

Источник: Служба регулирования связей Литовской Республики (согласно статистике широкополосной связи, подготовленной компанией «Point Topic's World»)

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. Дзьобань О. П. Філософсько-правовий дискурс права людини на інформацію в інформаційному суспільстві / О. П. Дзьобань // Зовнішні справи. - 2014. - № 12. - С. 41-45.

3. Дзьобань О. Інформаційне суспільство як мережево-комунікативний простір управління / О. Дзьобань, О. Соснін // Віче. – 2015. – №10. - С. 7-13.

4. Кириченко М. О. Становлення і розвиток мережево-онлайнової культури особистості у дискурсивному просторі віртуальної реальності / М.О.Кириченко // II

Секція 1. Теоретико-методологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі

Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-економічні та гуманітарні аспекти світових інноваційних трансформацій» 26-28 квітня 2017 р (м. Київ-Суми). – Київ, 2017.

5. Мельник В.В. Інформаціологія як науково-концептуально-праксеологічна парадигма розвитку глобальної інформаційної системи XXI століття / В.В.Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид – во ЗДІА, 2017. – Вип. 70. – С.62-70.

6. Nikitenko Vitalina. *Conceptualization of geo-cultural values in the process of teaching of foreign language* / Nikitenko Vitalina // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип.64. – С. 255 - 259.

7. Соснін О.В. Проблеми зростаючої ролі інформаційно-комунікаційної функції держави в умовах інформаційного суспільства та шляхи їх вирішення / О. В. Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2016. – Вип. 65. – С.164-176.

Бойко Олена (Запоріжжя Україна)

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: ВІД ТЕОРІЇ ЗАРОДЖЕННЯ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Управлінський процес являє собою систему різних відносин, у якій мають місце прямі і зворотні зв'язки. Вплив суб'єкта, що управляє (органа, посадової особи) на об'єкт, – це встановлення прямих зв'язків з об'єктом. Вплив може бути активним, навіть силовим, а може бути м'яким «управлінням дирижера» чи зовсім навіть непомітним.

Для гарного налагодженого управління характерним є останнє: не аврари і штурми, надзвичайні чи екстрені заходи, а непомітна на перший погляд управлінська робота завжди дає найкращий ефект, коли форми прямого управління різко змінюються. Проте застосовувати їх необхідно вкрай обережно, так як вони можуть зруйнувати управлінський механізм.

Об'єктом управлінського впливу, прямих зв'язків являється не тільки зовнішній по відношенню до управляючої системи об'єкт, але й різні ланки самої управляючої системи, між якими встановлюються або вертикальні зв'язки підпорядкування, або субординації (ієрархія), або горизонтальні. В останньому випадку вони зводяться до координації, взаємодії, взаємодопомоги для здійснення єдиних цілей державного чи муніципального управління [1].

Вплив суб'єкта (органа, посадової особи) на об'єкт управління породжує зворотні зв'язки, які встановлює об'єкт з суб'єктом. До суб'єкта управління поступає інформація про поведінку об'єкта, про виконання чи невиконання управлінських команд, яка збирається у рецепторах управляючої системи. Такими рецепторами можуть виступати органи чи посадові особи, які безпосередньо здійснюють управління, аналітичні центри. Система, яка працює

з врахуванням зворотних зв'язків, враховує інформацію, що поступає на рецептори, якщо інформація має стрибкоподібний характер, то мають місце викривлення [2].

В рецепторах відбувається відбір і перетворення інформації, відокремлення істотного від неістотного, узагальнення матеріалу для висновків, що робить суб'єкт управління гнучким і сприяє ефективності. Якщо управлінський вплив є непоміченим, і якщо об'єкт не змінив своєї поведінки чи здійснив прямий супротив суб'єкту управління, останньому необхідно на основі висновків, зроблених з отриманої інформації, приймати нове рішення, встановлювати прямі зв'язки іншого роду. Рішення може бути різним (використання інших методів впливу), але у будь-якому випадку воно модифікує, змінює і прямі, і зворотні зв'язки.

Нова інформація про поведінку об'єкта управління знову оцінюється управляючою системою і розпочинається новий цикл управління. Дослідження процесів управління на основі вивчення прямих і зворотних зв'язків з використанням методів кібернетики та інформатики отримало у західній літературі «введення (інформація)» – «виведення (рішення)». Способи вирішення зворотних зв'язків можуть бути активними (дії у знак згоди з управлінським рішенням, протест) і пасивним (поточна інформація) [3].

У витоків дослідження публічного управління в США стояв Вудро Вільсон, який ще у 1887 р. в есе під назвою «Вивчення адміністрації» («The Study of Administration») вперше вводить поняття публічне управління (public governance) і публічна адміністрація (public administration). Він розробив чотири принципи публічної сфери, які повинні реалізуватися на практиці: 1) розподіл політичних та адміністративних питань; 2) порівняльний аналіз політичних і бізнес організацій; 3) підвищення ефективності державної служби шляхом упровадження практик ділового адміністрування у роботу державних службовців; 4) підвищення ефективності діяльності державних службовців через підвищення професіоналізму державних службовців у прийнятті рішень та рівня їх кваліфікації [4].

В контексті реалізації задач публічної сфери відбувається розмежування понять «децентралізація» і «деконцентрація». Децентралізація – це повна передача влади і управління, а деконцентрація – лише вид організаційної техніки у рамках централізованого управління. Для України важливими являються питання демократизації державного управління (як децентралізація і дебіюрократизація), щоб розкрити можливості демократичних начал в управлінні.

З розвитком синергетики (Хакен), одного з напрямків концепції самоорганізації, були вироблені спроби математичного моделювання соціальних і психічних процесів. З теоретико-методологічної точки зору концепції самоорганізації є реалізацією системної моделі, з якою пов'язані

багато наукових напрямів, що мають відношення до психології: структурологія К. Леві-Стросса і М.Бахтіна, загальна теорія систем Л.фон Барталанфі, вчення про домінанту А.Ухтомського.

Всі державні органи влади в країнах розвинутої демократії для вирішення поставлених перед ними задач використовують технологію «Public Policy», яка передбачає використання засобів врахування інтересів різних суспільних груп, спирається на процедури публічних консультацій з групами інтересів, реалізується через посередництво прийнятих у міжнародній спільноті стандартів і форматів. Теоретико-методологічні засади аналізу публічної сфери зводяться до пояснення її понятійно-категоріального апарату та застосування методів аналізу цієї складної категорії. Публічну сферу слід аналізувати як політичне явище, що являється правовим феноменом. В англійській мові відсутня різниця між словами «державний» і «суспільний», обидва ці слова виражені терміном - «public». Це є показовим, тому що держава – це не тільки чиновники і політики, держава і влада – це суспільство, яке впливає на процеси, які відбуваються у країні [5].

Школа публічної політики ставить своєю метою удосконалення того, що називається «policy», а не «politics». «Public policy» передбачає узгодження суспільних інтересів, а не боротьбу чи конкуренцію і цим вона принципово відрізняється від партійної політики. «Public policy» передбачає сумісну роботу представників уряду, місцевих влад, суспільних організацій, незалежних дослідників, експертів тощо, а не протиставлення їх один одному.

«Public policy» здійснюється за рахунок розгортання процесу аналізу державної політики як єдності економічної, соціальної і політичної сфер, направлених на вирішення суспільно-значущих проблем.

Наука публічного управління (адміністрування), яка охоплює багато секторів та інститутів сучасного суспільства, знаходиться у призмі як мінімум трьох глобальних підходів, що оцінюють перспективи розвитку публічного адміністрування:

1) ринково-ліберального, сформульованого в концептуальних моделях нового менеджменту;

2) ліберально-комунітаристського, що розвивається в контексті концепції «політичних мереж» і спирається на розвиток структурних взаємовідносин (договірних) між політичними інститутами держави і суспільства;

3) «рецептивного адміністрування», в контексті якого публічна адміністрація розглядає громадян як активних членів суспільства, для яких відкрита адміністрація для того, щоб дати можливість ввійти у процес вироблення публічної політики.

Реалізація задач публічної сфери направлена на єдність економічної, соціальної і політичної діяльності, що в цілому означає формування єдиного соціального організму, в центрі якого «людина як найвища міра всіх речей» [5]. Публічне адміністрування – це суспільно-політична влада, основні види якої: 1)

влада народу як безпосереднє народовладдя, безпосередня демократія (вибори, референдуми); 2) державна влада – законодавча, виконавча, судова; 3) місцеве самоврядування – місцева публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування – місцева, публічна влада, що здійснюється, зокрема, територіальними громадами, представницькими органами місцевого самоврядування (радами), виконавчими органами – рад, сільськими, селищними, міськими головами тощо.

Термін «публічна влада» аналогічний в той же час терміну «народовладдя» чи врядування. Оскільки метою органів публічного врядування є комплексний соціально-економічний розвиток відповідних територіальних громад, то саме взаємодія органів влади на місцевому рівні визначає ефективність реалізації публічного управління в різних сферах – економічній, соціальній, політичній у контексті їх єдності.

Удосконалення роботи публічної сфери (адміністрування) являється прерогативою держави, що покликане слугувати соціальному благополуччю суспільства. Соціальна держава покликана удосконалювати всі аспекти управлінської діяльності, стимулювати ініціативу та здійснювати контроль з метою реалізації свого призначення і здійснення поставлених задач

Сьогодні в умовах інформаційного суспільства формується потреба у нових моделях і принципах управління: децентралізованих, поліцентричних, мобільних, інноваційних, які поєднують принципи державного і ринкового регулювання, індивідуальної свободи та нових форм колективної та особистої відповідальності, та зворотного зв'язку між об'єктом і суб'єктом публічного управління та адміністрування.

Література:

1. Максименюк М. Ю. Організації як об'єкт публічного адміністрування: теоретико-методологічні виміри. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя. 2015. Вип. 63. – С. 237-251.

2. Пригожин И. Р., Стенгерс И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой. М. : Прогресс, 1986. – 422 с.

3. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна та ін. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 602с.

4. Соснін О. В., Воронкова В.Г., Ажажа М. А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.

5. Черленяк І. І. Синергетичні моделі оптимізації системи державного управління: Монографія. Ужгород: Ліра, 2010. – 656 с.

Vienazindiene Milita (Marijampole, Lithuania)
Andriukaitiene Regina (Marijampole, Lithuania)

THE CHALLENGES TO HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF PUBLIC MANAGEMENT REFORMS

During the last decades most world states started different reforms of a public sector that were aimed at transforming M. Weber’s described ideal, legislative and rational bureaucracy and increasing the effectiveness of public institutions and their activity. According to the theorists of these reforms inflexible, centralized bureaucracies developed during industrial periods have become ineffective and unproductive; moreover, they cannot function effectively and successfully in a rapidly changing knowledge society and economy.

Thus, they should be changed into more flexible, result oriented, modern management models developing the partnership of public and private sectors. This aspiration was the main stimulus to turn to a business sector under the market conditions and to base on New Public Management (NPM) modernizing the structures of administration culture taking into accounts the challenges of the time under consideration [Sakalas, Vienazindiene, 2010].

The transition from the Traditional Public Administration to the New Public Management was occurred in the 1980s and 1990s. From 2000 there was a discernible trend towards an emerging model variously termed the “new public service”, the “new public governance” or the “post-New Public Management” [Robinson, 2015]. The New Public Service became as the product of the evolutionary process of the new public management. Today, its indicators and activities’ specifics are extensively discussed [Raipa, 2014]. The differences of these theories in philosophy and approach are set out in Table 1.

Table 1. Comparing perspectives: Traditional public administration, New Public Management, and the New Public Service (Source: Denhardt and Denhardt (2000, p.554)

Attributes	Old public administration	New Public Management	New Public Service
Theoretical foundations	Political theory, naive social science	Economic theory, positivist social science	Democratic theory
Rationality and models of human behaviour	Administrative rationality, public interest	Technical and economic rationality, self-interest	Strategic rationality, citizen interest
Conception of the public interest	Political, enshrined in law	Aggregation of individual interests	Dialogue about shared values
To whom are civil servants responsive?	Clients and constituents	Customers	Citizens
Role of government	“Rowing”, implementation focused on politically defined objectives	“Steering”, serving as a catalyst to unleash market forces	“Serving”, negotiating and brokering interests among citizens
Mechanisms for achieving policy objectives	Administering programs through government agencies	Creating mechanisms and incentives through private and non-profit agencies	Building coalitions of public, non-profit private agencies

			es
Approach to accountability	Hierarchical-administrators responsible to elected leaders	Market-drive-outcomes result from accumulation of self-interests	Multifaceted-public servants guided by law, values, professional norms and citizen interests
Administrative discretion	Limited discretion granted to public officials	Wide latitude to meet entrepreneurial goals	Discretion needed but constrained and accountable
Assumed organizational structure	Bureaucratic organizations with top-down authority and control of clients	Decentralized public organizations with primary control within agency	Collaborative structures with shared leadership
Assumed motivational basis of public servants	Pay and benefits, civil - service protections	Entrepreneurial spirit, desire to reduce size and functions of government	Public service, desire to contribute to society

The implementation of the ideas of the New Public Service (NPS) is interconnected with Human Resources (HR) of public institutions. HR is the most significant and valuable asset which is managed by PS institutions and which leads to practice efficiency. According to M. Armstrong [2006], Voronkova, Andriukaitiene et.al. [2016] Human Resource Management (HRM) is a strategic and complex approach to people, who are one of the most valuable organization components and who contribute to the achievement of organizational goals both individually and collectively.

Such an approach explains the fact that HR is an active factor of any changes having its own culture and preconception, which can promote or prevent the ongoing changes connected with the transition from PA to NPS. In the process of the consistent transition, an important role is played by the existing system of HRM and its ability to meet the requirements of NPS, which witness the replacement of personnel management (PM) ideas with HRM ideas [Storey, 2001]. Therefore, this transformation requires objective and fundamental evaluation of the existing HRM as the means to determine potential barriers of the transition and suggest further ways of improvement.

HR role in public policy realization and the satisfaction of society's needs in the sphere of public affairs is very important as it ensures successful and step by step transition from a traditional public administration (PA) to NPS. In this context it becomes evident that HRM gains a special importance as an essential strategic function in an organization.

The development of HRM conception, characteristics of HRM systems, goals, practices, requirements and other fundamental aspects are discussed by a great number of foreign and Lithuanian researchers. Despite a wide range of scientific researches, scientifically the change of HRM in the context of the transition from PA to NPS is analyzed rather fragmentary. Here emerges a problem that the scientific discussion lacks the systematic approach *how to manage HR and which characteristics of human resources management change would to ensure a successful*

transition from PA to the NPS.

Having analyzed the scientific literature and empirical investigations, it can be stated:

1. The conceptual development of HRM is the process which originated from PM based on strict control; yet, at present it emphasizes HRM which is based on commitment and engagement. Moreover, it stresses strategic function of HRM as well as flexible approach to work, culture development and collective decision.

2. The modern HRM can be defined by the following characteristics: 1) HRM is the main and strategic function of an organization, 2) it performs the main role in an organization, 3) it is oriented to a long term perspective, 4) it is based on participation in teams, 5) it emphasizes individual and collective competence, their synergy as well as a need to develop these competences, 6) tasks are defined more flexibly, 7) it is based on responsibility, 8) it emphasizes flexibility, adaptability to organization needs, commitment and orientation to results, 9) it is performed by line managers, 10) it is directed towards a team, 11) work contract puts emphasis not only on collectivism but also on individualism, 12) it is focused on organizational development.

3. The upheaval from the traditional PA to NPS, which is oriented to anti-bureaucratic concepts, makes a big influence on PS institution practices as well as on the contents of HR work and organizational forms. All this determines the change of orientation from PM to HRM.

4. The following HRM characteristics are typical to the traditional PA:

a) a serving function of an organization is rather administrative and consultative, oriented towards a short term perspective, weakly influencing formation and management of politics;

b) practice is strictly regulated by law, written rules and clearly defined tasks. In addition, the practice is based on constant control which guarantees stability; however, it does not encourage a flexible approach to work;

c) it is based on management hierarchy and obedience;

d) relationship among employees are severely formal and impersonalized;

e) lifelong guaranteed job;

f) orientation towards training with an emphasis on employee competence for a certain position;

g) work payment is based on a strict system of workplace valuation and grouping, where the size of payment depends on the current position, work experience and functions an employee is to perform.

5. The basic HRM characteristics, which correspond with NPS principles, are the following:

a) decentralization, when all the authority and responsibility for HR management goes to line managers; when teamwork and collaboration are encouraged, the process of decision making is improved as strictly hierarchical management structures are changed into minimum hierarchical ones.

b) participation, when employees are involved into the management of an organization while applying participant style of management. All this not only encourages engagement and commitment but also increases responsibility and leads to the achievement of common goals. Moreover, citizen participation in the processes of decision making guarantees citizen interest fulfilment and encourages ethic decision making.

c) takeover of private sector experience when applying management methods:

- Strategic management development with orientation towards a long term perspective when emphasis is laid on personnel service as a strategic partner:

- Diversion of employee practice to economy;

- Employee orientation to practice results but not the process;

- Support of employee initiative, flexibility, independence; rejection to follow strict instructions and severely defined tasks;

- Development of employee professionalism and corresponding competence while training certain skills, acquiring new information/knowledge, in-service training;

- Reorientation of management from bureaucratic-administrative culture (from rules and procedures) to an organizational culture and values which represent and defend public interest and are based on flexible decisions.

6. In the context of the upheaval from the traditional PA to NPM, the characteristics of HRM change are substantiated by the notion (in a specific organization management) which is characterized by the change of PM characteristics into those of modern HRM and their establishment.

LITERATURE:

1. Denhardt, R. B., Denhardt, J. V. *The New Public Service: Serving Rather Than Steering. Public Administration Review*, 2000 - Vol. 60, No. 6. – p. 549–559.

2. Raipa, A. (2014). *Iššūkių valstybės tarnybai naujojo viešojo valdymo kontekste. Public Policy and Administration*. Vol. 13, No 4, p. 545–556 doi:10.13165/VPA-14-13-4-01

3. Robinson, M. *From Old Public Administration to the New Public Service. Implications for Public Sector Reform in Developing Countries. Global Centre for Public Service Excellence*, 2015, p.1-18.

4. Sakalas, A., Vienazindiene, M. *New Public Management and the Conceptual Upheaval of Human Resource Management. Inžinerinė Ekonomika-Engineering Economics*, 2010, Vol. 21, No 4, – p. 417- 425.

5. Storey, J. *Human resource management: a critical Text*. London: Routledge, 2001.

6. Voronkova V., Andriukaitiene R., Maksimenyuk M., Nikitenko V. *The formation of the concept of humanistic management and its impact on human development in the conditions of globalization and european integration/ Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.] – Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2016. – Issue 65. – p.13-26.*

7. Denhardt, R. B., Denhardt, J. V. *The New Public Service: Serving Rather Than Steering. Public Administration Review*, 2000 - Vol. 60, No. 6. – p. 549–559.

8. Raipa, A. (2014). *Iššūkių valstybės tarnybai naujojo viešojo valdymo kontekste. Public Policy and Administration*. Vol. 13, No 4, p. 545–556 doi:10.13165/VPA-14-13-4-01

9. Robinson, M. *From Old Public Administration to the New Public Service. Implications for Public Sector Reform in Developing Countries. Global Centre for Public Service Excellence*,

Секція 1. Теоретико-методологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі

2015, p.1-18.

10. Sakalas, A., Vienazindiene, M. *New Public Management and the Conceptual Upheaval of Human Resource Management. Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 2010, Vol. 21, No 4, – p. 417- 425.

11. Storey, J. *Human resource management: a critical Text*. London: Routledge, 2001.

12. Voronkova V., Andriukaitiene R., Maksimenyuk M., Nikitenko V. *The formation of the concept of humanistic management and its impact on human development in the conditions of globalization and european integration/ Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.] – Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2016. – Issue 65. – p.13-26.*

Воронкова Валентина (Запоріжжя, Україна)

Кивлюк Ольга (Київ, Україна)

Нікітенко Віталіна (Запоріжжя, Україна)

Рижова Ірина (Запоріжжя, Україна)

STEM-ОСВІТА ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ SMART-СУСПІЛЬСТВА

Ми намагаємося проаналізувати stem-освіту як сучасний соціальний та культурний феномен, який є основоположним в сучасній освіті інформаційно-інноваційного суспільства. На нашу думку, в основі stem-освіти процеси культуротворчості, яка є основою інженерно-технічної діяльності. Культуротворчість – це основа проектно-конструктивістської діяльності, метою якої є створення нових об'єктів, що задовольняють потреби людини [1]. Процеси культуротворчості, що формуються stem-освітою, направлені на формування креативної особистості. Stem-освіта один з головних трендів інформаційно-інноваційного суспільства (S – science; T – technology; E – engineering; M – mathematics) включає підготовку креативних особистостей, необхідних для культивування суспільства інформаційно-інноваційного, яке по своїй природі є smart-суспільством. Stem-освіта – це основа підготовки висококонкурентних спеціалістів, здатних стати креативною основою формування інноваційно-інформаційного суспільства, яке є високотехнологічним, високорозумним, що потребує виховання креативної особистості, креативної освіти, креативної творчості [2].

Саме ці процеси є головними тенденціями світового розвитку та головними трендами інноваційно-інформаційного суспільства, що еволюціонує до ноосферного суспільства (суспільства розуму, інтелекту, науки, моралі, справедливості, творчості). Культуротворчість пов'язана з роботою над даними великого об'єму аналітики даних інформації (Big Data), необхідних для творчості, та використання масиву неструктурованих знань - інформації (Data Mining) для прийняття рішень в різних сферах діяльності та для творчості. Для того, щоб процеси культуротворчості стали основоположними в школі (вищій, середній), особистість повинна оволодіти передбаченням, щоб побудувати таку

діяльність, яка дозволила б отримати гарантований (необхідний) результат людині. Культуротворчість Stem-освіти базується на рефлексії структури проектно-конструктивістської діяльності, в основі якої управління проектами креативно-творчої діяльності (робототехніка, нанотехнології) [3].

Мета Stem-освіти – отримання інновацій задля потреб людини і вона саме підходить для проектно-творчої діяльності, так як базується на проектуванні чи конструюванні об'єкта. Інструментальна модель, над якою ми працюємо, представляє собою когнітивний артефакт, в основі якого: 1) концептуальна (пояснююча) ідеальна модель, що знімається поняттям «проектування»; 2) проектувальна модель (праксеологічна), яка доповнює концептуальну і зливається в конструктивно-творчій методології, яка поєднує теорію і практику. Stem-освіта – це не тільки науково-когнітивна теорія, але й практика, яка допомагає регламентації пізнавальної діяльності, в основі якої процеси культуротворчості [4]. Конструктивна методологія культуротворчості - це методологія творчої діяльності, яку повинна культивувати школа, та базуватися на проектуванні, конструюванні самого процесу пізнання та його об'єктів. Основою конструктивної методології є модель і процесії побудови, що розглядається як когнітивний артефакт і включає в себе концептуальну (пояснюючу) і інструментальну (передписуючу) складові творчо-когнітивного процесу. Модель як проект якогось об'єкта включає в себе не тільки відображення чи копію деякого стану справ, але й репрезентацію майбутньої практики. Тому автор об'єкта повинен перейти від ідеальної моделі конструювання до вирішення проблем у конкретній історико-культурній чи виробничій сфері [5]. Інструментальна модель сконструйованого об'єкта виступає як додаткова вартість (інтелектуальна вартість) до концептуальної і представляє собою систему конкретних процедур діяльності щодо переходу від «сущого до должного». З точки зору філософії, концептуальна модель об'єкта є теоретичним обґрунтуванням інструментальної моделі, що дозволяє реконструювати різні сфери у напрямі формування інформаційно-інноваційного суспільства, тобто впровадження новацій [6].

Таким чином, Stem-освіта є основою формування smart-суспільства., що продиктовано системою конкурентоспроможності як освіти, так і держави, та слугує основою трансформації суспільства від інформаційного до «суспільства знань», а від нього до «smart-суспільства», щоб слугувати основою високотехнологічного розвитку суспільства, що потребує підготовки висококомпетентних та творчих особистостей. А це ключова задача вищої і середньої школи, які потребують формування ефективного освітнього середовища та висококомпетентних фахівців у всіх сферах діяльності [7]. Активізація розвитку Stem-освіти є ключем до вирішення багатьох проблем реформування школи в умовах глобалізації, інформаційного суспільства, «суспільства знань». У США діяльність Stem координується так званою коаліцією

Stem-освіти, у яку входять більше 1 тис. високопрофесійних спеціалістів, які об'єднують такі напрями, як біомедицина, комп'ютерні та інформаційні технології, нанотехнології, математична біологія, біоінформатика, комп'ютерна безпека, математика, економіка, фінанси, міжнародна справа, соціально-поведінкові науки та інші, які в цілому підвищують ефективність Stem-освіти [8]. У США виокремлюються такі сфери, що потребують спеціалістів із Stem-освіти: автомобілебудування, будівництво, фінансові послуги, національна безпека, транспорт, аерокосмічна сфера, біотехнології, сфера передових індустріальних технологій, енергетика, охорона здоров'я, сфера інформаційних технологій та інші. 6 липня 2009 р. Конгрес США прийняв закон «Про координацію дій у сфері Stem-освіти (STEM Education Coordination Act of 2009). Є пропозиції, щоб такі центри були створені і в Україні при провідних навчальних закладах України та при Міністерстві освіти, яке зацікавлене у формуванні Stem-освіти. Тому хочемо висловити ряд порад, які б допомогли формуванню концепції Stem-освіти.

1. Створити раду (National Science and Technology Council) при Міністерстві освіти і науки України, наділеної функцією координації національних проектів (програм) у сфері підтримки Stem-освіти.

2. Розробляти і впроваджувати кожні 5 років стратегічний план Stem-освіти, який повинен включати короткострокові і довгострокові пріоритетні наукові напрямки і програми, визначати єдині виміри прогресу країни та Міжнародних індексів її розвитку у досягненні поставлених цілей.

3. Стимулювати інвестиції в розвиток Stem-освіти, залучаючи передові наукові сили та молодь у дану сферу, сприяючи фінансуванню наукових проектів з означеної проблематики.

4. Ввести спеціальність отримання смарт-менеджера та Stem-освіти з дипломами молодшого спеціаліста та пролонгувати навчання на магістерській освітній рівень з Stem-освіти, розширюючи нові дисципліни з вказаного профілю та забезпечуючи їх викладання висококваліфікованими кадрами.

5. Підготувати кваліфікований педагогічний персонал, здатний працювати у сфері Stem-освіти, націленої на формування нової економіки.

6. Здійснювати тісний взаємозв'язок шкіл, університетів, інститутів та академій, які б працювали та виконували спільні наукові програм та проекти та здійснювали підготовку з цих напрямків, здійснюючи «ефект розповсюдження знань з Stem-освіти в ширину».

7. Залучати молодь до дослідницької роботи в ключі потреб нової економіки, яка б активно втягувалася у дослідницькі проекти та найновіших інноваційних технологій.

8. Кожний із наукових центрів навчальних закладів повинен розробити чіткі стандарти нано-науки і нано-технологій для того, щоб додати їх у наступні варіанти змін навчального плану шкільної системи.

9. Навчальні заклади повинні розробляти нові національні стандарти,

відповідальні за розробку нових національних стандартів зі Stem-освіти, розробляти курси з нано-дисциплін та впроваджувати їх в шкільній системі, культивуючи креативне мислення та креативних особистостей.

10. Розвивати віртуальні університети (школи, інститути, академії), покращуючи дизайн навчальних програм, готуючи навчальні доробки на іноземних мовах, використовуючи наукові успіхи провідних наукових інституцій.

11. Розробляти нові інформаційно-комунікаційні технології, здатні сприяти переходу інформаційного суспільства в «суспільство знань» і в «смарт-суспільство», в якому культивується Stem-освіта, широкосмугові мережеві можливості, дистанційне навчання, електронне навчання (освіта) як інструмент підготовки високоспеціалізованих та висококомпетентних педагогів.

12. Формувати креативну особистість, здатну працювати в інноваційно-інформаційно-ноосферному суспільстві.

Література:

1. Андрюкайтене Регина, Воронкова Валентина, Кивлюк Ольга, Романенко Татьяна, Рижова Ирина. *Концептуалізація smart-общества и smart-технологий в контексте развития современной цивилизации/ Mokslas ir praktika: aktualijos ir perspektyvos Taptautinė mokslinė - praktinė konferencija 2017 m. gegužės 11-12 d., Kaunas Tezių rinkinys (internete) .- P. 69-70. ISBN 978-609-8200-07-2*

2. Воронкова В.Г. *Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціоекономічні та соціокультурні виміри: Монографія / В.Г.Воронкова. - Запоріжжя: Видавництво ЗДІА, 2010.- 272 с.*

3. Voronkova V., Andriukaitiene R., Maksimenyuk M., Nikitenko V. *The formation of the concept of humanistic management and its impact on human development in the conditions of globalization and european integration/ Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy: [GS Sciences etc.] – Zaporizhzhya: publishing ZDIA, 2016. – Issue 65. – p.13-26.*

4. Кивлюк О. П. *Формування елементів комп'ютерної грамотності молодших школярів : дис. ... кандидата педагогічних наук : 13.00.09 (теорія навчання) / Кивлюк Ольга Петрівна. – Київ, 2017. – 210 с.*

5. Кивлюк О. П. *Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип.80. – С.222 –226.*

6. Кириченко М. О. *Інформаційно-семіотичні виміри інформації як головного тренду інформаційного суспільства / М. О. Кириченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії» : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.68. – С.57- 67.*

7. Пунченко О.П., Лазаревич А.А. *Трансграничный характер науки и образования Евразийского региона в эпоху глобализации / О.П.Пунченко, А.А.Лазаревич /// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.134– 140.*

8. Соснін О. В. *Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних з інформаційно-комунікаційною сферою / О. В. Соснін, О. П. Дзьобань // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2015. – Вип. 61. – С.24 - 34.*

Дуднікова Ірина (Київ, Україна)

ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ ЯК НОВА ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ПРІОРИТЕТНИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК

Екологія людини як нова глобальна проблема інформаційного суспільства сьогодні є одним з пріоритетних наукових напрямків, так як слід досліджувати проблеми людини в контексті того антропогенного впливу на людину, природу і суспільство, що має прямиий і опосередкований вплив [1].

Даний вплив посилює дію негативних наслідків на людину в умовах становлення і розвитку інформаційного суспільства: 1) забруднення навколишнього середовища; 2) вичерпання природних ресурсів; 3) деградація екосистем; 4) збіднення різноманіття; 5) знищення лісів, що набуло величезних масштабів, як у Києві, так і в інших регіонах України; 6) технічні перетворення і руйнування систем ландшафтів, що впливають на людину; 7) глобальні кліматичні впливи, серед яких виділяється потепління клімату Планети. Все це впливає на екологію людини, що здійснюється в результаті втручань самої людини в екосистеми.

У результаті всього цього виникає спрощення екосистеми і розрив біологічних циклів; поява генетичних змін в організмах рослин і тварин; введення в екосистему нових видів; концентрація розсіяної енергії у вигляді теплового забруднення; збільшення отруйних відходів від хімічних виробництв [2].

За даними інституту Всесвітнього спостереження (Вашингтон, США), щороку на нашій планеті: витрачається близько 26 млрд. т. родючого шару орних земель; знищуються вологі тропічні ліси на великих площах; через нераціональне використання земель утворилося близько 6 млн. га пустель; через кислотні опади пошкоджено ліси на площу 50 млн. га; під загрозою зниження перебуває не менше 25030 тис. видів рослин. Особливо гострою є проблема забруднення навколишнього середовища різними токсинами антропогенного походження, що впливають на екологію людини.

Антропогенний вплив людини на природу і природи на людину наступні: 1) сільськогосподарські; 2) техногенні; 3) рекреаційні; 4) урбогенні. Основні урбогенні чинники, які мають негативний характер, - теплові, хімічні, радіаційні, електромагнітні, світлові, звукові, вібраційні, які часто діють одночасно і впливають на природу людини. Над містами, які є індустріальними, здіймаються «гарячі острови» з пилу та сажі, а також газові викиди, що погіршуються кість природного середовища, яке стає шкідливим для здоров'я людини [3].

Антропогенні шкідливі кліматичні чинники витісняють природну рослинність, збіднюють тваринні світи, обмежують діяльність мікроорганізмів.

Керування антропогенними впливами може здійснюватися шляхом їх обмеження: через встановлення гранично допустимих навантажень, різних нормативів введення науково обґрунтованих режимів природних ресурсів міжнародного співробітництва, наукового обґрунтування заходів щодо природи та екології людини.

Багато явищ за останні 200 років стали незворотними і навіть загрозливими, тому виникає необхідність глибокого аналізу розвитку взаємодії між природними і суспільними процесами в умовах інформаційного суспільства з метою визначення шляхів управління ними. «Шок майбутнього» (футурошок) – це шок від зіткнення людини не тільки з майбутнім, але вже і сьогоднішнім, зумовленого втручанням людини у природу [4].

Футурошок викликаний новими явищами, які виникають у суспільстві «третьої хвилі»: зростаючі темпи самогубств серед молоді, поява алкоголізму, наркоманії, психологічної депресії, вандалізму, злочинів, фрустрації (надлому психіки), особливо тих, хто вертається з АТО, поява великої кількості інвалідів, психологічних розладів у дітей, емоційних і психологічних стресів, знервованості, страх перед майбутнім, втрата віри в

майбутнє, поява амбівалентності психіки особистості, так як людині все важче адаптуватися до реальності. Все це говорить про те, що екологія людини в інформаційному суспільстві знаходиться під загрозою. У наш час, людина постійно знаходиться в інформаційному полі, сформованому новими засобами комунікації, зокрема ЗМІ.

Це поле впливає безпосередньо на мозок людини, може здійснювати не менший вплив, чим його матеріальне оточення. Воно впливає і на стан виробничих сил, які не можна розглядати ізольовано від інформаційного середовища.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Кириченко М. О. Інформаційна антропология та інформаційна етика як складові формування ідеології інформаційного суспільства / М.О.Кириченко // Актуальні проблеми філософії та соціології.- Одеса: Редакційно-видавничий відділ НДЧ Національного університету «Одеська юридична академія», №. 2017. – С.51-53.*

3. *Култаєва М. Футурологічні розвідки сучасної філософії освіти : теоретичні побудови та проблеми їх здійснення (стаття друга) / М. Култаєва // Філософська думка. – 2002. – № 5. – С. 59-75.*

4. *Осипов Г.В., Лисичкин Г.А., Вишин М.М. Становление инеформационного общества в России и за рубежом: учеб. пособие / Г.О.Осипов, Г.А.Лисичкин, М.М.Вишин; под общ. ред. В.А.Садовничего.- М.: Норма:ИНФРА-М:2014. – 304 с.*

Секція 1. Теоретико-методологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі

Мельник Виктория (Киев, Украина)

ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНО-ДУХОВНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОГО ОБЩЕСТВА

В условиях трансформации постиндустриального общества в информационное возникает потребность в формировании механизмов интеллектуально-духовного цивилизационного развития, которое будет способствовать устойчивому развитию образовательного пространства. Такими механизмами могут выступать такие устойчивые социальные институты – экономика, политика, право, культура, управление, мораль, направленные на удовлетворение культурных потребностей населения. Формирование механизмов устойчивого развития интеллектуально-духовного образовательного пространства в условиях трансформации постиндустриального общества в информационное и «общество знаний» пронизывает все сферы жизнедеятельности, так как выступает средством, результатом и средой жизнедеятельности индивидов. В условиях трансформации постиндустриального общества в информационное только интеллектуально-духовные приоритеты цивилизационного развития выражают устойчивую качественную характеристику общества, которая в единстве развивает все ее элементы, включая науку, образование, культуру. Интеллектуально-духовные приоритеты цивилизационного развития выполняют роль коммуникатора, который соединяет в одно единое целое все ее элементы между творцами и потребителями духовно-интеллектуальных и культурных ценностей, обеспечивая регулирование социальных отношений и в то же время отображая регулятивный аспект. Интеллектуально-духовные приоритеты цивилизационного развития представляют собой нелинейное образование, достаточно сложное и противоречивые, духовно-практическое социальное образование, которое развивается в контексте трансисторических культурных значений и конкретно-исторических смыслов [1].

Интеллектуально-духовные приоритеты цивилизационного развития эволюционировали от индустриального к постиндустриальному и информационному обществу, которое эволюционно переходит в «общество знаний», в котором возрастает динамика развития науки, образования, культуры. Интеллектуально-духовные приоритеты цивилизационного развития как часть общей культурной политики государства имеют самостоятельные цели, задачи, функции, детерминированные целью и задачами общей культурной и образовательной политикой современного государства. Новая стратегия интеллектуально-духовных приоритетов цивилизационного развития направлена на решение культурно-интеллектуальных задач образования,

выработку стратегических позиций развития образования в условиях вызовов цивилизации. В условиях глобальных рисков и вызовов цивилизации интеллектуально-культурное развитие развивается по оси смещения от культурного империализма к культурному плюрализму и от закрытого общества к открытому с формированием мегатенденций и мегатрендов глобального развития [2].

Новая стратегия образования как фактор устойчивого развития в условиях трансформации постиндустриального общества в информационное и «общество знаний» должна преодолеть проблемы массового общества и массового человека, космополитической культуры и космополитического человека, глобального гражданского общества и глобальной культуры. Глобализация расшатывает систему факторов, которые влияют на личность, расшатывает традиционные культуры и ценности; изменения взаимоотношений человека и природы в информационном обществе, которые невозможны без изменений отношений между людьми в разных социокультурных и образовательных контекстах. Динамическая трансформация постиндустриальной цивилизации в информационную требует динамического развития науки и образования, которые развиваются в качестве непосредственной производительной силы и направлены на формирование качественно нового сектора информационной экономики. В этих условиях государство должно решить две задачи стратегического назначения образования как фактора устойчивого развития: 1) сохранение материального и духовного наследия; 2) завоевание конкурентоспособности национального культурного продукта на мировом рынке. Новая стратегия интеллектуально-духовных приоритетов цивилизационного развития образования в условиях глобальных рисков направлена на создание стабилизационно-устойчивых процессов (общественная консолидация, уменьшение рисков возникновения деструктивных и дезорганизованных элементов, развитие гражданского общества, создание межкультурного диалога; вклад каждой культурной группы в создание общественного благосостояния) [3].

Одним из культурных вызовов современной цивилизации есть фрагментарность современного общества, которая требует формирования культурной идентичности. Только наполнение образовательной политики информационным содержанием может открыть каждую из национальных культур миру, развитие которых есть первоочередным заданием в эпоху глобализации. Новая стратегия образования как фактора устойчивого развития интеллектуально-духовных приоритетов в условиях глобальных рисков – это создание антикризисных культурных механизмов, деятельность которых направлена на преодоление разрушительных процессов. Новая стратегия образования в контексте интеллектуально-духовных приоритетов цивилизационного развития в условиях глобальных рисков развивается как

реконструкция образования с ориентацией на моделирование культурных феноменов онтологии личности в социуме философских, метафизических, эстетических, этических, теолого-религиозных и других оснований, воздействуя на матрицы духовно-интеллектуальной матрицы культуры.

Интеллектуально-духовные приоритеты цивилизационного развития должны выступить катализатором устойчивого социально-экономического прогресса, чтобы способствовать устойчивому развитию интеллектуальной цивилизации на основе науки, образования, культуры в едином взаимозависимом процессе. Новая стратегия образования как фактор устойчивого развития в условиях эволюции информационного общества в «общество знаний» – это процесс все большего приспособления системы обучения и воспитания к запросам расширяющейся практики глобальной рыночной экономики, стремящейся преодолеть границы национальных государств. Усиливающаяся зависимость экономики от знаний порождает идею создания Единой мировой образовательной системы (ЕМОС), основанной на единых образовательных стандартах [4]. Судьба XXI столетия зависит от образования, и от того, насколько будет формироваться и внедряться в жизнь эффективная концепция образования и к управлению страной привлекаться компетентные управленцы, зависит судьба страны, экономики, общества. В современных условиях трансформации постиндустриальной цивилизации в информационную формирование эффективной концепции образования обусловлено потребностями практики, а также теми реальными вызовами, которые делегируют системе образования современные факторы общественной жизни – глобализация и информационная революция, демократизация и становление рыночной экономики, интенсификация общественных отношений и межгосударственных культурных связей.

Эффективная концепция системы подготовки специалистов в условиях информационной цивилизации должна сводиться к тому, чтобы научиться познавать; научиться работать; научиться работать с другими; научиться приобрести профессиональную квалификацию; научиться быть компетентным специалистом. В условиях информационного общества профессионализм и компетентность – это цель образования, благодаря которым образование должно готовить профессиональную и квалифицированную элиту, способную работать в условиях конкуренции.

Прогресс системы образования возможен только на основе культуры, так как на основе культуры могут развиваться реальная политика, эффективная экономика, эффективная культурная политика. Основными компонентами эффективной концепции образования должны стать: неустанное формирование знаний, высокое качество образовательных услуг, доступность качественного образования. Чтобы было будущее у нашего государства, необходимо формировать в высших учебных заведениях: 1) высокую философскую, политическую и экономическую культуру; 2) высокое политическое сознание;

3) использовать новые методы анализа социальных и экономических явлений; 4) научиться принимать эффективные управленческие решения; 5) владеть методами диагностики общества; 6) формировать высокую гуманитарную культуру и гуманитарное знание, которое способствует формированию мировоззренческого сознания, морального сознания, правового сознания. Государство должно сформировать стратегию приоритетного научно-технического развития на основе привлечения производства, науки, образования, бизнеса в едином взаимозависимом комплексе.

Формирование эффективной концепции системы подготовки профессиональных специалистов включает: 1) междисциплинарную подготовку высококвалифицированных кадров в контексте новых направлений; 2) концепцию гуманитарного образования, которая была бы принята на государственном уровне; 3) концепцию развития современных информационных технологий; 4) концепцию повышения квалификации (так как знания устаревают каждые 7-10 лет) [5].

Новая стратегия интеллектуально-духовного образования как фактор устойчивого развития в условиях трансформации информационного общества, эволюционирующего в «общество знаний», выходит на формирование знания как фактора развития инновационного развития. Мы согласны с авторами, которые утверждают, что в XXI веке знания становятся не менее, если не более значимыми для общества, чем сырьевые ресурсы, так как в качестве показателя национального богатства выступают не запасы сырья или цифры производства, а количество способных к научному творчеству людей. «Общество знания» - это не только продолжение проекта Просвещения, но и трансформация информационного общества в «общество знаний», в основе которого превращение знания, наиболее развитой формой которого является научное знание. Концепция «общества знания» лучше отражает сложность и динамизм происходящих изменений, чем концепция постиндустриального или «информационного общества».

Литература:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В. Г. Формирование нового мировоззрения, нового человека, нового общества будущего / В. Г. Воронкова / Кого и как воспитывать в подрастающих поколениях: [монография] // Под ред. О. А. Базалука. – К.: Издательский дом «Скиф». – 2012. – Т.2. – С.134-152.*

3. *Voronkova Valentina, Maksimenyuk Marina, Nikitenko Vitalina. Humanistic Management in the Context of Philosophic Anthropology: Human Dimension. / «Intellectual Archive», Vol. 5, No. 1.- Ontario, Kanada, 2016. – P.37-48.*

4 *Мельник В. В. Культура глобалізація як рушійна сила розвитку сучасного соціуму /*

Секція 1. Теоретико-методологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення конкурентоспроможності України у світі

В. В. Мельник // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії і практики: [зб. наук. пр.] / Класичний приватний університет. – Вип.54. – 2012. – С.184-196.

5. Нікітенко В. О. Загальнолюдські цінності як геоцінності планетарного масштабу: антропологічний вимір / В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.]. / ред. В. Г. Воронкова. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2013. – Вип. 55. – С. 131 – 138.

Секція 2.

ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

Ажажа Марина (Запоріжжя, Україна)

СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ МОЛОДІ В РИНОК ПРАЦІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В умовах трансформації українського суспільства набувають практичну потребу знання про соціальні процеси в трудовій сфері, соціальну адаптацію молоді на ринку праці, територіальні відмінності, які призводять до змін трудових ресурсів та функціональних ринків праці. Важливою проблемою сучасного життя є подолання регіональних розбіжностей, а також розгляд недоліків за наступними показниками, як рівень і якість життя, соціальна заможність, організація охорони здоров'я, утворення побуту і дозвілля – усе те, що впливає на якість здоров'я населення, на його трудову активність.

Поняття «соціальна інтеграція» було вперше введено французьким вченим Е. Дюргеймом, який розумів: – «сильное чувство зависимости, в котором находится индивид от общества; он приучается оценивать себя согласно истинной ценности, т.е. рассматривать себя только как часть целого, как орган организма». В свою чергу суспільство на його думку – «приучается смотреть на составляющих его членов не как на вещи, на которые оно имеет право, но как на сотрудников, без которых оно не может обойтись и по отношению, к которым у него есть обязанности» [1].

Успішність інтеграції молодів в ринок праці в умовах трансформації залежить від багатьох аспектів: особистісних характеристик, мотивації та цінностей молодих людей, з одного боку, і від спроможності українського суспільства забезпечити ефективну підготовку майбутніх висококваліфікованих трудових ресурсів, їх регулювання відносин та працевлаштування у системі «працівник-роботодавець», з другого. Взаємодія інструментів ринку праці здійснюється під значним впливом суспільно-економічних чинників: макроекономічна ситуація, кон'юнктура ринку праці, регіональна політика тощо. На думку Ю. А. Зубок, інтегруючи в соціальну структуру, молодь здійснює не лише просте відновлення, але і розширене, дякуючи своєму інноваційному потенціалу. Від того, наскільки активно та без перешкод молодь включається в суспільні структури і від ступеня її солідарності з ними, багато в чому залежить цілісність і стабільність суспільства [1, с. 3].

Молодь проходить три послідовних стадії самовизначення (вибір професії

та формування професійних планів; професійну підготовку; професійну адаптацію), кожна з яких потребує відповідного комплексу заходів з боку держави з метою удосконалення їх впливу на процес працевлаштування.

Таким чином, вагомі позитивні результати соціальної інтеграції молоді до трудової діяльності, входженні її у ринок праці та успішному працевлаштуванні можливі лише за умов об'єднання у цій сфері зусиль органів державного управління різних рівнів, реалізації державної молодіжної політики, залучення до вирішення проблем молодіжної зайнятості та працевлаштування об'єднаних підприємців і роботодавців, профспілок, молодіжних організацій.

Література:

1. Воронкова В.Г. *Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-антропологічні виміри): монографія* / В. Г. Воронкова; ЗДІА. – Запоріжжя: ЗДІА, 2008. - 253 с.
2. Ажажа М. А. *Соціалізація в контексті суспільного розвитку* / М.А. Ажажа, Л. Ф. Муц / Гуманітарний вісник ЗДІА. 2017. – Вип. 68. – С. 179-186.
3. Соснін О. В., Воронкова В.Г., Ажажа М. А. *Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. Зпоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.*

Білогур Влада (Мелітополь, Україна)

СПОРТ ЯК ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Дуалістичний характер природи спортивної людини в умовах сучасної цивілізації пов'язаний з характером взаємодії природи, суспільства і людини. Характер цієї взаємодії все більше підтверджує висновок про те, що сутність людської природи характеризується невпинним стремлінням людини вийти за межі себе і свого світу, намагаючись навіть обійти закони природи та історії. Ця характерна особливість людської природи, яка являється закономірністю формування своїх відносин з оточуючим світом, пов'язана з антропологічними вимірами спорту як реалізації родової сутності людини. Спорт – це вихід за межі людського існування, в контексті якого долається доцільність повсякденності. Спортивні інтенції людини розвиваються і культивуються її смисложиттєвими запитами, без розкриття яких неможливо зрозуміти антропологічні виміри людиновимірності спорту. О. Хакслі не випадково висловив думку, що спорт може виконувати як творчі, так і руйнівні функції у суспільстві, а в полікультурному соціумі вони все частіше підтверджуються на практиці. На думку К.Бленчерда, агресивні інстинкти завжди являлись невід'ємною частиною людської природи, спортивні відносини є вираженням тиску, влади, підкорення і привілеїв що в цілому порушує антропологічні виміри спорту, так як спорт виступає як інструмент сублимації агресії [1].

Тому у контексті соціального простору спорту застосовується нова

парадигма людиновимірності, яка дозволяє виявити міру співвіднесеності тенденцій спорту і потреб у розвитку сутнісних сил людини як їх родової сутності, направлених на формування цілісної особистості спортсмена. Все це дозволяє поглибити теоретичні уявлення про основні характеристики феномена спорту, більш точно визначити складові і тенденції розвитку сучасного спортивного мислення і практики спорту, концептуалізації сучасних знань про спорт, що базуються на антропологічних засадах. Адекватне осмислення даного, достатньо визначального блоку проблем, дозволяє розібратися в особливостях сучасного етапу розвитку спорту, особливостях протистояння світоглядних установок, цінностей, регулятивів і практик, що характеризують спортивне життя сьогодні. Тому сама логіка проблем, особливостей та тенденцій розвитку спорту як специфічної соціальної практики потребує звернення до більш широкого контексту – соціантропологічного і соціокультурного, що базуються на концепті людиновимірності [2].

Саме з цієї точки зору актуальною є проблема, яка потребує всебічного і ґрунтовного дослідження антропологічних засад спорту (спортивної антропології, фізичної антропології), з однієї сторони, наближення сучасного спорту до меж людиновимірності, а з другої, подолання зростання загроз, пов'язаних з деструктивними явищами у середовищі спорту, що вивчає антропологія, предметом якої є людина як особливий рід суцього та осмислення проблем людської природи, модусів людського існування, потенціал антропологічної картини світу, у даному випадку спорту. У наш час зростає значення такого виду антропології, як спортивна, яка вивчає закономірності морфологічних і функціональних змін, що відбуваються в організмі людини під впливом спортивної діяльності. Основний її метод - метод антропометрії чи соматометрії – вимірів живої людини, для якого велику роль відіграють такі науки, як анатомія і фізіологія, генетика і психологія, біометрія і біофізика. У наш час без антропології не мислима ні медицина, ні археологія [3].

Нами досліджується проблематика, пов'язана з аналізом місця людини у сучасному спорті і міри співвідношення різних сторін його природи в дихотомії «біологічне-соціальне», «фізичне-духовне», що також те, що впливає на розвиток родової сутності людини. Вітчизняна філософія спорту намагається подолати вузькі рамки відношення до індивіда тільки як носія лише фізичних якостей базуючись на ідеї біосоціальної природи людини, але й можливості формувати особистість як духовно-тілесну цілісність. Аналіз літератури засвідчив, що нині осмислення природи людини, що реалізується у спорті, все більшою мірою прориває вузький горизонт суто земного, природно-тваринного існування людини, входячи в простір більш глибоких інтерпретацій реалізації родової сутності людини [4].

Сучасний спорт упритул підійшов до виявлення меж людиновимірності, так як він дає максимальні навантаження для тіла і духу, що дозволяє вважати

його одним з ареалів антропологічної межі (термін С.Хоружого). За межами цієї межі - вихід в інший вимір по відношенню до нормального людського життя: в смерть, травму, кризу самосвідомості. Порушення людиновимірності вносить у спорт елемент антигуманності, руйнування всього людського, породження негативних стимулів для розвитку особистості. Дух змагальності моделює ситуацію людського самовизначення, яке здійснюється в системі «Я-Інший» чи «Я-Інші», тому самовизначення можливо, якщо «Я» спів ставляє свої показники з Іншими. Самореалізація особистості у спорті як головний мегатренд глобального суспільства виходять на концепцію міри людського роду, яка є зв'язуючою ланкою між гуманітарною наукою антропономією і суспільною наукою антропологією. Діалектичний зав'язок загального і окремого дозволяє відмітити, що якості людського роду (загальне) властиві і кожному людському індивіду (окреме) [5].

Дослідження міри людського роду передбачає виявлення і обґрунтування таких якостей людини, які являються його родовими сутнісними силами і як соціальні константи характеризують кожную людину. Дослідження сукупності якостей, ознак людського роду дають можливість виявити чотири таких соціальних константи: свідомість, мова, спілкування і діяльність, так як всі інші якості не являються родовими, чи являються модусами, видами названих якостей як сутнісних. Слід виділити чотири родових ознак людини, націлених на виявлення її родової сутності: 1) свідомість як властивість мозку спортсмена відображати дійсність в спортивних образах і мові, що слугує регулятором людської життєдіяльності на спортивному рівні і володіє різним об'ємом; 2) мова спортсмена як знакова система для вираження думок, здійснення соціальних комунікацій і творчого мислення, що виконує функції – експресивну, комунікативну, творчу і меморіальну; 3) спілкування як вся сукупність комунікацій спортсмена, яка визначається інформаційними, праксеологічними та аксіологічними відносинами, що виражають три підсистеми соціального досвіду людства – знання, уміння і соціальні установки; 4) діяльність як доцільна взаємодія людини з предметним спортивним світом, що базується на свідомості, мові і спілкуванні, що являє собою інтегративну якість людини і об'єднує у функціональному комплексі.

Ця характерна особливість людської природи, яка являється основою людиновимірності спорту, породжує проблему дуалізму трансгресивної творчості, яка, з однієї сторони, є позитивною, так як розширює сферу самореалізації людини та її родової сутності, а з іншої,- діє негативно,- так як часто руйнує людську природу і сприяє виходу деструктивних інтенцій людини. Саме у цьому закладена основа проблематизації людиновимірності світу у його антропологічних засадах, сформованих людиною у вигляді різноманітних соціальних практик, однією з яких і є спорт. Головна загроза, яка може виникнути перед людиною, - це загроза людини перейти у вимір нелюдиновимірний, у якому стикаються людина, природа і суспільство [6].

В основі філософії спорту як нового наукового напрямку ХХІ століття – спорт як глобальне і широкомасштабне явище, що проникло в усі сфери життєдіяльності соціального організму країни. Аналіз феномена спорту примушує нас звернутися до людини, до глибинної суті міжлюдських відносин, виступає як феномен культури і міжкультурного спілкування, породженого епохою глобалізації. Філософія спорту виступає галуззю сучасного філософського знання, стоїть в ряду таких наук, як філософія релігії, філософія мистецтва, філософія науки тощо. Філософію спорту слід визначити як науку про спорт яки соціальний феномен, поро місце і роль інституту спорту в сучасному суспільстві, про внутрішній світ людини-спортсмена, що витупає у якості суб'єкта спортивної діяльності; про характер відносин, які формуються в контексті соціальної взаємодії у сфері спорту і спортивних відносин.

Питання «Що таке спорт?» потребує характеристики внутрішнього світу тих індивідів, які у якості учасників витягнуті в сферу даної діяльності, а також потребує відповіді на питання про структуру і характер тих відносин, що складаються у сфері спорту. У свою чергу філософія спорту потребує знань з педагогіки, психології, соціології, навіть економки і менеджменту, так як потребує проникнути у сутність глибинно-екзистенційних смислових процесів, що лежать в основі спорту та спортивної діяльності та потребують умілого керування цими процесами. Тому методологічними засадами філософії спорту як нового наукового напрямку ми визначимо такі методологічні засади, як феноменологічний, екзистенційний, антропологічний, аксіологічний, герменевтичний. Саме ці методи і підходи дозволили глибоко проаналізувати феномен спорту, пояснити його сучасні проблеми, на які вплинули глобалізаційні тенденції, знайти шляхи підвищення ефективності його спортивної діяльності.

До найбільш істотних тенденцій розвитку правового регулювання спортивних відносин на загальносвітовому рівні можна віднести: 1) підвищення децентралізації управління в області спорту, в тому числі в глобальному масштабі; підвищення правочинів саморегуляторних організацій у сфері спорту, зниження втручання держави у сферу спорту; 2) уніфікація національного законодавства про спорті по всьому світу; 3) тенденція ускладнення структури і збільшення обсягу законодавчого регулювання у галузі спорту у більшості країн з одночасним розширенням і активізацією використання різних форм систематизації законодавства про спорт; 4) переосмислення і радикальне удосконалення моделі управління професійним спортом; 5) вдосконалення правових механізмів боротьби з насильством і вживанням допінгу в спорті; 6) лібералізація спортивних трансферів; 7) лібералізація законодавства про спортивних трансляціях; приватизація фінансування професійного спорту, що спричинить розвиток спонсорства, прав на спортивні трансляції, модернізацію стадіонів та вдосконалення системи

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

продажу квитків на спортивні змагання; 7) підвищення ясності й прозорості для інвесторів, які вкладають кошти в спортивні проекти, підвищення гарантій захищеності інвестиційних інтересів; 8) підвищення захищеності прав спортсменів, у тому числі їх прав на охорону здоров'я та економічних прав; 9) подальше підвищення ідентифікації спорту як економічної діяльності.

В основі філософії людини як об'єкта соціально-філософської рефлексії інформаційного суспільства – людина як «рефлексивна монада», яка направляє свій розум на природно-буттєві виміри життя, спроможні утвердити себе в природно-тілесному здійсненні. В загальноживаній площині Всесвіт не може існувати без людини, без її активності і творчості: якщо ж співпадає процес тотожності мислення і буття людини, то людина реалізує себе як творчу істоту. Але якщо цьому процесу тотожності мислення і буття сприяє вся сукупність соціально-політичних та соціально-економічних відносин, в яких знаходиться людина, то розвивається і накопичується людський потенціал. Саме тому соціальність – це не тільки необхідна і всезагальна форма буття людини, а форма її становлення в цьому бутті, так як соціальність – це причетність до всього того, що відбувається з людиною. Сутнісна матерія суспільства повинна зводитися до все більш повної реалізації сутнісних сил людини, щоб стати цілісною особистістю, досягти чогось такого, що могло б привести їх до “вищих” станів свідомості [7]. Інформаційне суспільство охоплює всі сфери життя – технічна сфера; економічна сфера; ділова сфера; соціальна сфера; культурна сфера; політична сфера.

В контексті соціально-філософського дискурсу сучасне бачення людини і світу в умовах інформаційного суспільства формується в процесі взаємодії різних теоретичних традицій і підходів, тому воно ніколи не знаходить завершення, і навряд чи взагалі можливе як цілісна і несуперечлива теорія. Ідеал наукової раціональності класичної науки, трансформується в некласичний, у рамках якого людина як суб'єкт пізнання розташована “всередині” природи, біосфери разом зі своїми цінностями і світоглядними настановами. Суспільство, що знаходиться в умовах перманентних трансформацій, потребує адаптації людини до плинних, зовнішніх умов середовища та забезпечення її успішної адаптації і збалансованості [2]. Наприклад, соціокультурна адаптація – це пристосування окремого індивіда чи соціальної групи до постійно плинних умов існування соціокультурного середовища, а також вплив на них.

Постмодерністське мислення, що формується у межах сучасності, не сприймає будь-якої абсолютизації. Іронізуючи над будь-якими формами монізму, центризму, тоталітаризації над загальнообов'язковими утопіями й закамурфльованими типами деспотизму, соціально-філософська думка відкриває простір плюральності, множинності, мультиваріантності, розмаїттю конкуренції, полярних парадигм і співіснуванню гетерогенних елементів. Гносеологія плюралізму, що є засадничою для соціальної філософії,

перетворюється на теорію нової культурної свідомості, нового розуміння людством себе та свого теперішнього становища в нестабільному, стохастичному, повному невизначеностей та суперечностей світі. У цьому контексті взаємозв'язок "вітального-духовного" передбачає розуміння теоретичної формули моделювання буття "можливої потенції": 1) відношення людини до самої себе; 2) відношення людини до інших людей; 3) відношення людини до екстра-реалій; 4) відношення до світу як єдиного цілого, що у значній мірі поглиблює соціальне пізнання про людину. В контексті постмодерністського мислення концепція трансцендентального суб'єкта грішить гносеологізмом - зведенням людини до суб'єкта пізнання, а світу до об'єкта, тобто до сукупності предметів (суцього), які підлягають пізнанню. Зведення світу до предметів, суцього призвело до того, що і сама людська суб'єктивність стала мислитись як суще, як предмет. Всупереч такому гносеологічному підходу, коли людина розглядається як суб'єкт, що протистоїть сущому як об'єкту, екзистенціалісти запропонували новий, за словами М. Гайдеггера, онтологічний підхід до людини [7].

Отже, соціальні виміри пізнання людини виходять з того, що людина – це «рефлексивна монада», яка направляє свій розум на природно-буттєві виміри індивідуального і суспільного буття, сучасне бачення людини і світу формується в процесі взаємодії різних теоретичних традицій і підходів, які глибоко проникають у сутність людини, напрями соціального пізнання сприяють глибокому розумінню соціального простору і соціального часу. Духовний та інтелектуальний зміст філософії людини зводиться до розвитку цілісності, досконалості, завершеності, унікальності, самовпевненості, істини, краси, культури. Люди, які націлені на свій розвиток і саморозвиток, намагаються розвивати власні принципи і мотиви для досягнення своїх цілей, можуть роздумувати, як минуле співвідноситься з сьогоденням, реалістично пов'язувати довготривалі плани з поточними завданнями, у них є почуття безперервності трьох аспектів часу: минулого, теперішнього і майбутнього. Стратегія розвитку інформаційного суспільства повинна супроводжуватися розвитком людських ресурсів, можливості яких відповідали б вимогам інформаційного суспільства.

Сьогодні важливим фактором підвищення конкурентоспроможності країни є нарощування її потенціалу у сфері освіти, технологій, нау- хау та інформації. Цей фактор визнається вирішальним для інтеграції країни у світову економіку. У якості стратегії вирішення цієї задачі пропонується підвищення темпів і розширення масштабів використання ІКТ. Стійкому розвитку сприяє також інтеграція, що відноситься до ІКТ, заходів і програм у національні і регіональні соціально-економічні стратегії, що в цілому сприяє формуванню глобального інформаційного суспільства.

Література

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г. Формирование нового мировоззрения, нового человека, нового общества будущего: [Монография] / В.Г.Воронкова / Кого и как воспитывать в подрастающих поколениях // Под ред. О.А.Базалука.- К.: Издательский дом «Скиф».- 2012. – Т.2. – С.134-152.*

3. *Білогур В.Є. Світоглядні орієнтації студентів: тенденції змін у трансформаційному суспільстві: [Монографія] / В.Є.Білогур.- Дніпропетровськ: Пороги, 2011. – 311с.*

4. *Білогур В.Є. Формування концепції цілісної особистості: теоретико-методологічні виміри / Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2014.– Вип. 59. – С.192-203.*

5. *Білогур В.Є. Формування культурних засад становлення цілісної особистості у світі спорту (філософсько-антропологічний дискурс) / Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2014. – Вип. 60. – С.216-225.*

6. *Білогур В.Є. Становлення і розвиток парадигми філософії спорту в умовах глобалізації / В.Є.Білогур // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2015.- Вип.61.- С.78-89.*

7. *Білогур В.Є. Парадигма людиновимірної сутності спорту як виявлення і саморозгортання сутнісних сил людини / Білогур В.Є. // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип. 62.- С.91-101.*

***Gabrevičiene Aušra (Marijampolė, Lithuania).
Petrošienė Birute (Marijampolė, Lithuania).
Šidlauskienė Danguole (Marijampolė, Lithuania).***

AUDIT: CONCEPT, ACTIVITIES AND PROBLEMS

The use of internal audit concept becomes relevant not only for researchers, but also for business managers who seek to have an independent adviser, consultant, assurance provider [17]. In order to stay competitive in the markets, managers must shift their approach to internal audit and expect from audit not only the raw data inspection activities, but also provide consultancy services, which would allow to add value and improve performance. In this study the analysis of scientific literature, legislative and regulatory documentation about internal audit concept was undertaken (Table 1).

Having summarized the definitions of the internal audit in the Table 1, it can be said that there are a number of different definitions but they are all similar in their essence: that is covering the concepts of operation, evaluation and value creation. Many of them also emphasize an advisory function of internal audit, and this is very

true as the internal audit activity is increasingly focusing not only on accounting issues but also covers business performance and strategic plans.

Table1. Definitions of internal audit concept

<i>Reference</i>	<i>Description of the internal audit</i>
[9]	Part of the public legal entity's internal control system, which enables auditors to conduct an independent, objective research, evaluation and consulting activities aimed at ensuring the improvement of the public legal entity.
[15]	An independent and objective activity of inspection and consultancy with the aim to evaluate and improve the performance of an organization. The purpose of the internal audit is to asses systematically and comprehensively the risk management in a company and promote improvements in management, control and maintenance processes so the goals of an organization are achieved.
[18]	Part of the public legal entity's internal control system which enables auditors to conduct an independent and objective research, evaluation and consulting activities aimed at ensuring the improvement of the public legal entity performance.
[12]	An active function within an organization covering inspection and advisory services and simultaneously creating added value by using a structured and systematic approach that enables to assess and improve risk management, control and maintenance processes in organization.
[7]	An independent activities control in a company, undertaken to assess the entity's control system, the quality of activities and to assist in management decision making. An independent and objective inspection and advisory role with the aim to evaluate and improve the performance of the whole organization.
[16]	An independent and objective consulting activity with purpose to create added value of the company and improve its performance.
[1]	An effective management system of relevant institution in helping to prevent mistakes, losses and various violations, better work organization of the units, identification of internal reserves and savings.
[6]	Versatile measurement of an organization's performance, structured and internationally approved professional practice standards-based approach to the organization's internal processes, risk management integrity, management and internal control.
[10]	Evaluates the adequacy and efficiency of internal control system, investigates whether the system insures the achievement of a company's objectives.
[14]	An independent assessment function established within the company as a service and includes efficiency analysis and evaluation of the company's internal control and adequacy.
[5]	Systematic and objective assessment of company's activities and internal control to determine whether financial and operation information is accurate and reliable, whether risks are identified and managed, whether there is a compliance with company's politics and procedures, compliance with standards, whether resources are used efficiently and economically and achieved their goals.
[4]	The evaluation function, created within the company as a service which provides advice to company management at various levels how to perform better in their functions.

The summary of analysis of the scientific literature, legislative and regulatory acts suggests that internal audit has become an independent and objective activity for

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

providing assurance and advice in assessing the entity's internal control system adequacy and efficiency with the aim to achieve organizational objectives and increased shareholders value.

It should be noted that the International Institute of Internal Auditors in a new internal audit definition distinguishes two types of activity: examination of records and guidance. The Institute has published International Internal Audit Professional Practice Standards, which are divided into three groups:

1. The quality standards that describe traits and characteristics of audit organizations and individuals.

2. Operational standards that describe nature of the internal audit activities, and define the criteria under which must be assessed internal audit activities or services.

3. Application standard that regulate quality and performance level applied in each individual phase or level of auditing.

As stated above, the *Standard 2000 states: Leadership in the internal audit activity* says that the function of the internal audit is not only to perform the role of a verifier, but also provide benefits to the entity creating added value and cost savings. The *Standard 2100: Nature of work* provides not only for risk management, functions of control supervisory, but also function of own monitoring systems improvement. Another *Performance Standard 2130: Supervision* provides supervision function of internal audit that is how business risk and control is managed by business leaders. In line with the requirement of this standard appears another function of internal auditor - internal auditor should be involved in creating and supervising an entity's ethical values. That is how internal auditor is compliant with laws and obligations which is highly dependent on the entity's ethical culture [2]. Even though all employees are responsible for the entity's overall ethical culture, the internal audit function must actively contribute to supervising the ethical culture. Table 2 below shows collected information about analysis of the scientific literature, legislative and regulatory documentation on the internal audit activities.

Table 2. Activities of the internal audit

<i>Reference</i>	<i>Distinguished activities of the internal audit</i>
[9]	Determining whether a legal entity is compliant with legal regulations. Advise how to reduce risk factors in public legal entities. Recommendations of improvements to public legal entities activities and internal control. Evaluation of implementation of public legal entity strategic or other actions plans and programs where value for public money is achieved (economy, efficiency and effectiveness perspective).
[15]	Control. Consulting. Risk assessment and management. The pursuit of organizational goals. Efficiency in creating added value.
[18]	Supervision of internal control system, in order to make the system operate more economically, efficiently and effectively.

[12]	Control.Consulting.Creating of added value.
[7]	The supervision of accounting and internal control systems. Financial and other information control in management purposes. Investigation of business and financial transactions economic sense, significance and effectiveness. Investigation of activities compliance with laws, orders and some other external requirements, also with company's internal policy.
[8]	Internal control.Assuring.Consulting.Management.Risk management.
[11]	Assessment of activity performance:economy, effectiveness and efficiency. Review of accounting and internal control systems. Investigation of non-financial information.
[16]	Assurance of the financial statements. Assurance of the operations and internal control. Assurance of the riskmanagement system efficiency. Consulting.
[1]	Assurance of the adequate and effective internal control system. Assurance of the appropriate policies and procedures in achieving the organization's goals. Supervision of the organization processes and control environment. Assurance of the risk identification, assessment and management process in the organization. Reporting to supreme supervisory body on adequacy and effectiveness of internal control.
[13]	Assessment of internal control system information security. Monitoring of compliance with legal acts. Protection of assets. Assessment of individual operations and structural units' performance efficiency and effectiveness. Assessment and analysis of the risk management system efficiency, providing risk mitigation methods. Assessment of the entity's management system.

The Table 2 shows the internal audit activities comparison. It can be said that the internal auditor can help the entity's management to help maintain an effective internal control system by periodically evaluating the efficiency of this system. There are three main objectives of the entity, when implementing a good internal control:

- reliability of the financial statements;
- efficiency of activity;
- compliance with laws and regulations.

A. Dzingulevičiene and A. Kustienė [3] have released guidelines of the internal audit activities and responsibilities, which should be used as guidance in the internal audit work helping the entity to achieve its goals:

- compliance with principle of the independence;
- possession of an appropriate competence;
- leadership consulting of potential management risk;

- provision of recommendations for improving the control;
- supervision of the proper implementation and application of recommendation;
- periodical assessment of the internal control effectiveness.

The compliance with these guidelines can be effective only when the entity's management is treating audit activities as one of the components of company's value chain and considers it like evaluation and development tool of the performance. The following problematic scopes of the internal audit activities can be identified:

- coordination and cooperation with the entity's employees and other audits performing entities;
- availability of human resources and optimization of the inspected areas.

The internal auditor should receive support from the entity's management when correcting the deficiencies that were raised during the audit, but it is not always easy to achieve. Employees often do not trust the auditor's identified shortcomings and ignore the recommendations. The internal auditor should be initiator of the improvements and reforms required to increase efficiency of management and performance, but this transformation is rather difficult to achieve without constructive communication. The Internal audit can be very beneficial but it will not resolve the problematic issues of the entity. Due to limited availability of human resources, the auditor is not in capacity to audit all process of business every year, so is required to properly optimize the choice of units checked on the basis of a preliminary risk analysis.

REFERENCES

1. Daujotaitė D. *Finansų kontrolės sistemos reforma viešajame sektoriuje. Viešojo politika ir administravimas. Nr. 2. 2002.*
2. Daunienė E., Dičpetris L. *Naujieji vidaus audito standartai ir jų taikymas praktikoje // Prieiga per internetą: http://www.theiia.org/chapters/pubdocs/303/Vidaus_audito_vaidmuo_rizikos_valdymo_procese_2000_11_19.pdf [Žiūrėta 2016 09 05].*
3. Dzingulevičienė A., Kustienė A. *Vidaus kontrolės sistemos kūrimas ir įgyvendinimas smulkiose ir vidutinėse Lietuvos įmonėse. LŽŪU mokslo darbai. Nr. 86(39) – 2010.*
4. Galloway D. *Internal auditing: a guide for the new auditor.– The institute of Internal auditors. Florida, 1995.*
5. *Kas yra vidaus auditas? Lietuvos vidaus auditorių asociacija // Prieiga per internetą: http://www.theiia.org/chapters/index.cfm/view.news_detail/cid/303/newsid/3838 [Žiūrėta 2016 09 02].*
6. Lakis V. *Audito sistema: raida ir problemos: monografija. –Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. 2007.*
7. *Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas. Valstybės žinios, Nr. 123-5540 – 2002. .*
8. Mackevičius J. *Finansinių ataskaitų auditas ir analizė: procedūros, metodikos ir vertinimas: monografija.– Vilnius: TEV. 2009.*
9. Rupšys R., Boguslauskas V. *Measuring Performance of Internal Auditing: Empirical Evidence. Engineering Economics. No 5(55)– 2007.*
10. Сонин А. *Зачем компании внутренний аудит? Журнал „Управление компанией“.*

2004 // *Prieiga per internetą*: <http://www.zhuk.net/archive/printyk.asp?aid=4517> [žiūrėta 2016 09 05].

11. *Tarptautiniai vidaus audito profesinės praktikos standartai (vertimas iš anglų kalbos). Patvirtinta JAV Vidaus auditorių instituto. Sud. J.Balaišis// – Vilnius: Lietuvos vidaus auditorių asociacija, 2004.*

12. *Tamošiūnienė R.; Savčuk, O. Internal Audit Subordination Principles for Lithuanian Companies. Engineering economics. No 5(55)–2007.*

13. *Uckutė E. Vertės grandinės koncepcija pagrįstas vidaus auditas. Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. Nr. 2 (15) – 2009.*

Gedviliene Nijole (Marijampolė, Lithuania)
Giliuviene Virginija (Marijampolė, Lithuania)

INFLUENCE OF PROFESSIONAL PRACTICES IN THE CONTEXT OF COLLEGE STUDIES QUALITY

In order to realize the acquired skills in practice, professional skills become extremely important. Competence becomes the educational aim in higher education, covering not only the knowledge that makes up the core of the acquired qualification, but also practical skills that help consolidate in the labor market. Practices are an integral part of the learning process, but practice performance quality is a frequently occurring problem. Student practice performance quality is determined by a lot of different factors: student motivation and desire to gain professional experience, properly formulated practice tasks and objectives, the attitude of the company, in which students have their practice, to the trainee, practice tutor's competence, etc. The article aims to figure out the importance of professional practices for study quality, the influence of practices on the students in adapting to the labor market and the successful transition of students from the education system to independent professional activities.

INTRODUCTION

Modern labor market changes pose considerable qualification requirements. The specialists newly entering the labor market must have exceptional personal, social, professional, practical and other skills.

According to Norkute and Stasiunaitiene [12], in order to train a good specialist able to compete in the market and ensure the quality of studies, part of the studies should be organized not in the theoretical but in real professional environment, as it provides new opportunities to see, to experience, to act, develop valuable attitudes important for professional activities.

Professional activities practices is a compulsory part of the curriculum in college degree programmes. Professional practice in the study process is more than application of theory or knowledge. It is understood as an activity and as a

relationship in a possible professional field. The practice aim - to enable the students to apply the gained theoretical knowledge and abilities in specific work situations and gain the skills or experience necessary for future professional activities. Through specific practical activities practice helps check how the learning outcomes are achieved and the study quality is ensured. The College trains specialists practitioners, capable to consolidate independently in the labor market.

Today, it is *relevant* to analyze the specifics of practice as part of the study programme in the total context of college studies quality, and associate the effectiveness of practices with the student's ability to integrate into the labor market. Practical training is an integral part of the study quality. The *problems* of the analyzed topic reveal themselves through parameters of organizing college studies practices that determine the results of the study programme and study quality, and successful student's transition from the education system to independent professional activities.

Research methods

The study aims to determine the importance of students' professional activities practices for study quality.

A questionnaire method was used because it is a reliable way to survey.

The study used non-probability sampling. Advantages of non-probability sampling - lower costs, less time spent. The sample size received in this way is determined by the researcher's personal experience and needs, and the resulting information can be the basis for further research.

The study sample size is not large, because only Marijampole College Business and Technology Faculty graduate students were included in the survey (59 graduate students were questioned). Quantitative study analysis type is summarizing, statistical.

THE ESSENCE OF PRACTICE IN COLLEGE STUDIES

Education and Study Act [7] states that practice is part of study process, for the organization of which the higher education institution is responsible, in college studies the practices have not less than 15 ECTS credits. Although the practice is regulated by law, the study process encounters various practice organization and implementation problems.

Legally practice is regulated as part of the study process, but the problem of large gap between graduates' knowledge and skills acquired in a higher education institution, and the skills needed in the workplace is still relevant. This affects the quality of studies and practice organization, and searches for process improvement mechanisms.

Jezerskyte, Janiunaite [4], analysing study curriculum content, point out that the concept of practice has undergone significant changes in recent years. Having considered the Bologna experts remarks, the practice volume is increased, there are fundamental changes in the concept of practice, its contents and forms. Practice is becoming the integrated axis of studies. Practice performance encourages students to understand the importance of theory, to look for the answers to the questions raised,

and to apply them in practice. According to Tereseviciene and Gedviliene [14], practical learning is based on thinking development, creativity, because they enable the learner individuality expression.

Strazdiene, Garalis [13], discussing the expression of entrepreneurship phenomenon education, note the need to shift from teaching to learning and to create a learning environment that could be as realistic as possible. The authors note that during the practice the students have the opportunity to apply the acquired knowledge in practice, to get acquainted with the business company activities, to know themselves, to improve employability skills.

Concerning the content aspect, the practice is part of the study programme, that is why with respect to time, it is directly included into the process which involves a number of various practical tasks. Practice essence - to enable the student to adapt the available theoretical knowledge and skills working in specific situations and to acquire new skills or experience necessary for future professional activity [9].

However, there are knowledge, skills and values which can be acquired and developed only by learning in a particular workplace, so the harmony of study subject content and practical teaching and learning is very important [9]. Practice content is directly related to the study programme learning outcomes. This can be understood as a temporary boost to professional reality having created the conditions for the students to gain the expected results which may not be obtained during the study process in the academic environment [10]

According to Norkute and Stasiunaitiene [12], the aim of the practice can be described in two ways: practice as knowledge of professional activity field and practice as acquisition of professional or work knowledge, skills and / or experience. Practice is becoming the integrated axis of studies in terms of independent personality development, as well as trying to develop the use of theoretical knowledge into practice of future professionals. [5].

THEORY AND PRACTICE RELATIONSHIPS IN PROFESSIONAL PRACTICE

One of today's most relevant issues in higher education area is the quality of studies. Lithuanian higher education system receives a lot of criticism for the degree programs not satisfying the quality of studies, for not sufficient graduates practical preparation and possibilities to apply the obtained knowledge of the labor market. The problem of theory and practice relationship in college studies still remains relevant.

Some uncertainty in the discussion about the relationship between theory and practice is brought by carried out scientific research on the issue. Domarkas [1], with reference to the works of many scientists, states that students of many specialities assess the theory and practice relationship in different ways, according to their practical work experience. He emphasizes that students who do not have practical work experience, pay greater attention to the practical knowledge need because they

intuitively feel that academic studies are more focused on theory. Students who have practical work experience, value theoretical knowledge more in order to better understand the practical processes.

Having assessed the insights of Lithuanian scientists [1; 9], it can be assumed that during the practice conditions are created for students to apply the available theoretical knowledge in relevant work situations and to gain the skills and experience that will be required in the future work activities. The integrity of theory and practice is also analyzed by Zubrickiene, Adomaitiene [15]. According to them, theoretical and practical training is an integral component of the process, related to the whole of experiences that are different but complementary. Theory and practice in the study process is integrated by reflexive learning that occurs in practice. Students do not relate themselves to abstract theories during the practice, but evaluate them reflectively and critically, and then apply them in a specific practical situation. In this respect the practice is distinguished by different learning and experience acquisition nature, opposite to studies in the academic environment.

The analysis of the data of the empirical study "The Theory and Practice Integrity with the Respect to the Student Experience and Assessment" [15] confirmed the theory and practice compatibility principle. Respondents indicated that during the professional practice they need both the theoretical and practical knowledge that helps acquire practical skills and practical experience in a real professional activities situation.

According to the authors of the article, greater attention should be given to the interaction between theory and practice in college study programmes and study process when training the specialists for the labor market and this would ensure the quality of studies.

Professional practices at Marijampole college are part of studies in which students acquire skills that allow to create their own learning process and to control it, besides to create the desire to learn and to reflect as well as evaluate the whole learning process. The data analysis showed that it is relevant for students to get acquainted with the practice programme so that they could better prepare for practice performance, i.e. to figure out the practice goals, objectives and tasks given by tutors to be carried out during the practice. The analysis confirmed the principle of theory and practice compatibility. During the practice most students were given suitable conditions for practice performance, but some aspects were assessed very badly – such as introduction to IT systems, and acquaintance with the record documentation show that during the practice not all companies create suitable conditions for students for practice. The comment was received that doing practice in December is not the right time, because it is a difficult period for the company's financial system staff, when the company practice tutors cannot focus enough on trainees, even if they want to. The results of the research showed that the students assess the general skills acquired during practice quite well, with the exception of computer skills and foreign language skills, because in some practice places there are no proper conditions to

realize these skills during practice. Only a small part of students did not learn time management skills during the practice that help achieve the best possible results in the frames of available time. They did not acquire punctuality and skills for performing tasks on time, as, apparently, this personal ability is not followed in the company. The study showed that when training students for professional activity greater attention should be paid to studentsspeciality theoretical knowledge uptake, speciality training and professional practices organization, development of social personal qualities and skills, and provide greater and deeper specific knowledge and skills. It is very gratifying that some students (24 percent) have enough theoretical knowledge, deeper specific knowledge and skills, and 14 percent of students mention that they have sufficient attention for development of social personal qualities and skills. The vast majority of respondents recognized the usefulness of the practice for their future professional activities. The data analysis showed that during the practice the majority of students not only apply theoretical and practical knowledge, are able to use it in real practical situations, but also understand their benefits for future professional activities.

The study showed that while training students for professional activity greater attention should be given to studentsspeciality theoretical knowledge uptake, speciality training and professional practices organization, development of social personal qualities and skills, and provide greater and deeper specific knowledge and skills.

CONCLUSIONS

1. Training future specialists at College more and more focus is put on professional skills development, broader practical application of knowledge, ideas generation, independent solution of problems and taking responsibility in solving complex challenges of activities.

2. When doing practices it is very important for students to create suitable conditions for practice performance. Practice performance encourages students to understand the importance of theory, to look for answers to the questions raised and to apply them in practice.

3. Focusing on the student's ability to adapt quickly in the changing professional environment, the ability to apply theoretical knowledge in professional activities is highlighted and to dispose of a variety of general and personal skills.

4. The research showed that training students for professional activity greater attention should be paid to the studentsreceptivity for theoretical knowledge, organization of specialty training and professional practices, development of social personal qualities and skills, and provide with greater and deeper specific knowledge and skills.

LITERATURE:

1. Domarkas, V. *Teorijos ir praktikos santykio problema viešojo administravimo studijų programose./Viešojo politika ir administravimas, Nr. 5. Kaunas: KTU, 2003.*

2. Earwaker, J. *Helping and Supporting Students. RethinkingtheIssues. Society of*
Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

Research into Higher Education, / England. Open University Press, London, 1992.

3. Ivanauskienė, V., Cervin S. *Socialinio darbo praktinių gebėjimų lavinimas mokomoja praktika. Mokomoji socialinio darbo praktika. /Socialinis darbas. patirtis ir metodai 2010 5(1)*

4. Jezerskytė, E., Janiūnaitė, B. *Dėstytojo inovacinės veiklos bruožai tobulinant studijų programas: besikeičiančios edukacinės paradigmos kontekstas. / Jaunųjų mokslininkų darbai. Šiaulių universitetas. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla. 2009, nr. 1(22).*

5. Kaminskienė, L., Pundzienė, A., Baršauskas P. ir kt. *VESP studentų praktikos organizavimo sistemos./Lietuvos galimybių studija. 2011./ Prieiga per internetą: http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2011_VESP_Galimybiu_studija.pdf [žiūrėta 2016-10-22].*

6. Kondratavičienė, V., Sajienė, L. *Praktinio mokymo realioje darbo vietoje modernizavimo vertinimas: studentų požiūrio tyrimas. /Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos, Nr. 13. Kaunas; VDU, 2007.*

7. *Lietuvos respublikos mokslo ir studijų įstatymo aktuali redakcija. /Prieiga per internetą http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=343430&p_query=&p_tr2= (Žin., 2009, Nr. 54-2140,61,101) [žiūrėta 2016-10-10].*

8. Matonytė, I., Palidauskaitė, J. *Studentų praktika: nuo konceptualizavimo link jos atlikimo Lietuvos savivaldybėse vertinimo./Viešoji politika ir administravimas. 2011, T. 10, Nr. 2.*

9. Norkutė, O., Stasiūnaitienė E. *Universitetinių studijų praktikos kokybiniai parametrai. /Aukštojo mokslo kokybė = The quality of higher education. Nr. 8 (2011). Kaunas: VDU.*

10. Olsen, D. G. *Constructivist principles of learning and teaching methods. Education, 1999. vol. 120.*

11. Petrauskienė, A., Raudeliūnaitė, R., 2009. *Studentų mokymosi veiksniai atliekant socialinio darbo praktiką./Mokslo darbai. MRU.2009.*

12. Stasiūnaitienė, E., Norkutė, O. *Praktika universitetinėse studijose, kaip studentų įsidarbinamumo gebėjimų įgijimą skatinantis veiksnys. /Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos VDU 2012/ 23.*

13. Teresevičienė, M., Gedvilienė, G. *Mokymasis grupėse ir asmenybės kaita./Monografija. Kaunas.2003.*

14. Zubrickienė, I., Adomaitienė, J., *Teorijos ir praktikos integralumas studentų patirties ir vertinimo požiūriu. /Andragogika, 2013, 1 (4).*

Муц Луай (Запоріжжя, Україна)

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інтеграція України в Європейське співтовариство, економічні та соціополітичні зміни в країні зумовлюють потреби ринку праці, держави у висококваліфікованих фахівцях, здатних творчо працювати, обмінюватися передовим досвідом, установлювати контакти і співпрацювати із зарубіжними партнерами та формують додаткову мотивацію до оволодіння іноземною мовою як засобом міжнародного спілкування. Серед головних завдань вищої школи, визначених Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті [1] є формування інтелектуальної та моральної бази, яка допомагає

успішно вирішувати завдання в процесі формування соціокультурних компетентностей з іноземної мови у студентів нефілологічних спеціальностей впродовж усього курсу вивчення як загальної, так і професійно спрямованої іноземної мови. Один із основних принципів Загальноєвропейських Рекомендацій наголошує, що «лише шляхом кращого оволодіння сучасними європейськими мовами можна полегшити спілкування та взаємодію між європейцями з різними рідними мовами заради підтримки європейської мобільності, взаєморозуміння та співпраці й подолати упередження та дискримінацію» [3].

Відповідно до цих Рекомендацій *щодо рівня володіння іноземною мовою студенти вищих навчальних закладів повинні «володіти уміннями вільно висловлюватися без суттєвої витрати часу на пошук адекватних мовних засобів у процесі досягнення ними соціальних, академічних і професійних цілей»* [3, с. 24]. Є. Пассов зазначає, що якісна мовно-фахова підготовка фахівців «з суто особистої потреби виростає до насправді державних масштабів, стає національним капіталом. Можна без перебільшення сказати, що іншомовна грамотність є економічною (і дипломатичною – О. Сніговська) категорією». Інтегруючись з різними науками і виробництвом, вона переростає у безпосередньо виробничу силу. Отже, глибокі знання студентів з іноземної мови стають соціальним замовленням суспільства, набуваючи стратегічно-політичної цінності, та розглядаються як обов'язкова складова професійної підготовки майбутніх фахівців із міжнародних відносин.

Мовна підготовка в умовах формування міжнародних відносин – це систематичне удосконалення знань офіційних мов ЄС та НАТО, насамперед англійської, німецької та французької, для професійного та ефективного виконання завдань, пов'язаних з європейською та євроатлантичною інтеграцією України.

Таким чином, мовна професійна підготовка майбутніх спеціалістів у системі вищої освіти має сформувати соціокультурні та лінгвокраїнознавчі знання; забезпечити вільне володіння розмовною іноземною мовою, нормативно-правовою та галузевою лексикою, вміннями та навичками складати офіційні документи міжнародної співпраці; бути толерантними до інших людей, розуміти традиції та звичаї інших культур; навчити особливостям ведення бізнесу, національних особливостей та цінностей в умовах міжнародних відносин тощо.

Література:

1. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» від 17 квітня 2002 року, N 347/2002 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
2. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/1556-18>
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

Резанова Наталія (Запоріжжя, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ІННОВАЦІЙ ЯК ФАКТОРУ ПЕРЕХОДУ ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасний суспільний розвиток неможливо уявити без інновацій, які є формою оновлення суспільства на всіх його рівнях, основним фактором не лише економічного, а й загальносоціального розвитку. Сьогодні інновації все частіше виконують роль основного інструменту для вирішення проблем, що виникають в суспільстві. Інновації, поєднуючи досягнення науки з можливостями виробництва, задовольняють зростаючі потреби соціуму за допомогою створених нововведень, виступають необхідною умовою його розвитку та оновлення. Як зазначає професор В.Г.Воронкова, «будь-який соціум, кардинально відмінний від його історичних попередників, передусім характеризується новою якістю людського життя, що породжує “нову людину” та якісно нову соціальну структуру [1, с.199]. Глобалізація світової спільноти, посилення конкуренції призвели до того, що потік інновацій стає все більш цілеспрямованим і відтвореним на постійній основі, а рівень розвитку країн починає оцінюватися за їх інноваційною спроможністю. У зв'язку з цим вчені заговорили про перехід найбільш передових країн світу до нового типу цивілізаційного розвитку, який знаменує собою черговий крок у поступальному розвитку західного суспільства, а в перспективі стає орієнтиром для всього світу.

Саме філософське пізнання дає цілісне уявлення суб'єкту про об'єкт, робить можливим пізнання його сутності, родових смислів, оптимізуючи соціальну практику. Володіючи арсеналом пріоритетних можливостей, дозволяє вивчати навіть майбутні фрагменти реальності. Соціально-філософське осмислення інновації як складного феномена позначає необхідність вирішення цілого комплексу теоретичних завдань пізнання сутності явища для досягнення головної мети: «знати, щоб попереджати, керувати, оптимізувати» [3, с.186]. Відмінна риса сучасного світу - масштабні, що трітко розгортаються інноваційні перетворення. Сьогодні світова спільнота цілеспрямовано прагне до безперервного оновлення в різних сферах його життєдіяльності.

При зверненні до історичних коренів, з'ясовується, що спочатку інноваціями називали явища культури, яких не було на попередніх стадіях розвитку суспільства, але які з'явилися на даній стадії, закріпилися в ній як у знаковій формі, так і у змінах способів і результатів людської діяльності. Потім проблематику інновацій досліджувала економічна наука, що вважала інновації основним джерелом розвитку економіки на її певній стадії. Саме в лоні економічної науки дане поняття, починаючи з 20-х років минулого століття, проіснувало довгий час. У контексті економічної науки під інноваціями

розумівся їх окремий вид - техніко-технологічні інновації. Дослідниками підкреслювалася простота досягнення економічного ефекту при впровадженні технічних новинок, підкреслювалася важлива роль науково-технічних змін в господарських процесах і соціально-економічному розвитку як суспільства в цілому, так і окремо взятого підприємства. Економічною теорією поняття інновацій було звужено до їх окремого виду. Цим пояснюється той факт, що в зарубіжній і вітчизняній науковій літературі найчастіше ми стикаємося поки з вузьким трактуванням інновацій, коли у розумінні інновації домінує науково-технічний аспект, що стосується створення та виробництва нової продукції, нововведень у технології, що сприяють стрімкому досягненню комерційного ефекту.

Інновації супроводжували людство протягом усієї його історії, однак вони довгий час залишалися за бортом наукових досліджень і стали об'єктом вивчення порівняно недавно, на межі XIX-XX століть. Саме до цього часу відноситься поява категорії «інновація» і його подальша розробка та семантичне збагачення. Інновація (від пізньолатинського *innovatio* - новація, нововведення) в широкому сенсі слова означає новий спосіб що-небудь робити. Поняття інновації включає в себе відкриття - приріст знання і винахід - новий спосіб використання існуючих знань. Вперше термін "інновація" почав використовуватися в антропології та етнології в XIX ст. і спочатку означав процес введення елементів однієї культури в іншу. Інновації, що відбуваються в одній сфері життя соціуму можуть викликати зовсім несподівані зміни і в інших сферах. Значний вплив на суспільство можуть здійснювати нововведення у сфері культури і особливо ідеології [4, с.15-16]. Вважається, що віра в неминучість прогресу сприяла розвитку Європи в XVII-XIX століттях. Нововведення, як необхідні умови змін, відіграють все більшу роль у нашому житті. З'явився навіть новий науковий напрям "інноватика" [4], найбільш важлива проблема якої - вивчення процесів поширення нововведень. Сам процес поширення інновацій всередині соціальної системи, а також їх рух між підсистемами називається дифузія. Якщо в минулі часи процес поширення будь-якого нововведення займав кілька століть, то в кінці XX століття розвиток засобів комунікацій, зняття інформаційних бар'єрів посприяли різкому прискоренню процесів дифузії. Так, "великий дифузійний стрибок" кінця XX століття пов'язаний з розвитком комп'ютерних мереж зв'язку [3].

Американський дослідник П. Друкер виділив сім основних джерел нововведень:

- 1) несподівана зміна ситуації, чийсь успіх або невдача, реакція на непередбачене зовнішній вплив;
- 2) невідповідність між змінами реальністю і уявленнями, очікуваннями людей;
- 3) виявлення недоліків у ході, ритмі, логіці якогось процесу;

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

- 4) зміни в структурі виробництва чи споживання;
- 5) демографічні зміни;
- 6) зміни в суспільній свідомості (настрої, установки, цінності);
- 7) поява нового знання.

Хоча, далеко не кожна поява нового знання викликає процес дифузії. Величезна кількість винаходів у всіх сферах життя соціуму просто ігнорується. Як стверджує А.Грублер, аналіз декількох сотень масштабних технічних інновацій за останні два століття показує, що між винаходом і початком розповсюдження інновації є часовий лаг (запізнювання) тривалістю від 15 до 40 років. Більш того, здійснення одного або декількох успішних впроваджень (інновацій) не гарантує подальшої дифузії. Тому Грублер пропонує розрізняти тріаду - винахід, інновацію і дифузій, розуміючи власне під інновацією процес початкового впровадження винаходу. На його думку, винахідницька та інноваційна діяльність дають потенціал для змін. І тільки процес дифузії перетворює цей потенціал у зміну соціальної практики [5, с.45-64].

Пітер Друкер вважає, що часовий розрив між народженням нового знання і освоєнням становить приблизно 25 - 30 років. Ця закономірність залишається стійкою константою для всієї історії цивілізації і, мабуть, внутрішньо властива природі знань. Цікаво, що Т. Кун також стверджував, що нова наукова теорія стає новою парадигмою не раніше, ніж через 30 років. Його концепція еволюції науки як зміни парадигм - способів постановки проблем і методів їх вирішення - широко використовується в інноватиці. Ряд вчених пропонує відрізняти інновацію від простого поліпшення, локального удосконалення. Інновація вимагає для свого впровадження комплексу організаційно-технологічних змін, реорганізації виробничого процесу, навчання персоналу, зміни поведінки споживачів. Російський соціолог І.В.Бестужев-Лада вважає, що "нововведення можна операційно визначити як такий різновид управлінського рішення, в результаті якого відбувається істотне виміщення того чи іншого процесу, явища - технічного, економічного, політичного, соціального або іншого».

Специфіка інновацій у різних сферах життя суспільства ускладнює формулювання єдиного, зручного для всіх випадків визначення. Значною різноманітністю відрізняються і процеси дифузії, які Д.Шон запропонував типологізувати наступним чином:

1. Модель "центр - периферія". Поширення нововведення здійснюється і контролюється з одного центру. У цьому випадку ефективність процесу залежить від енергії і ресурсів центра, від його вміння створювати і контролювати зворотні зв'язки. Дана модель має два варіанти: модель «магніту» (наприклад, в передові країни Заходу приїжджають представники країн, що розвиваються, освоюють там якісь нововведення і, повертаючись на батьківщину, впроваджують їх); модель "середньовічного барда", який подорожуючи, демонструє і впроваджує нововведення.

2. Модель розмноження центрів. У цій моделі як і раніше головну роль

грає центр, але процес управління децентралізується. На місцях створюються локальні центри, які самостійно поширюють нововведення, враховуючи місцеву специфіку. Д.Шон вважає, що за цією моделлю поширювалися колоніалізм і комунізм. Цю ж модель використовує компанія Coca-Cola і багато інших транснаціональні корпорації. У книзі Плотинського Ю. «Моделі соціальних процесів» наводиться п'ять основних стадій процесу прийняття інновацій, заснованих на аналізі більше 500 дифузій:

- 1) стадія обізнаності - індивід знає про нову ідею, але не має достатньої інформації про неї;
- 2) стадія інтересу - індивід зацікавився ідеєю і шукає додаткову інформацію;
- 3) стадія оцінювання - індивід приймає рішення, оцінюючи користь від нововведення в сьогоднішньому і майбутньому;
- 4) стадія апробування;
- 5) стадія засвоєння.

Швидкість дифузії також визначається п'ятьма основними факторами: відносними перевагами новинки; сумісністю з навколишнім середовищем, існуючими цінностями і минулим досвідом; складністю освоєння; можливістю випробування до прийняття остаточного рішення; комунікаційної наочності - ступенем, з якою результати інновації можуть бути побачені й оцінені іншими людьми.

Процеси дифузії інновацій у різних сферах життя суспільства мають свої специфічні риси й особливості. У соціальних науках інновація розуміється як винахід нових ідей, образів, принципів дії, політичних і соціальних програм, вироблення нових форм діяльності, організації суспільства або його інститутів, поява нового стилю мислення або відчуття. Носіями новаторства можуть виступати пророки, мудреці, правителі, діячі культури, вчені чи новаторські групи, які прагнуть підвищити свій статус, виділитися в даному суспільстві, часто є в ньому "авангардом", "дисидентами" або "маргіналами". Серед носіїв новаторства часто виявляються вихідці з інших країн, а також представники активних верств суспільства, що не знаходять собі гідного місця в існуючій суспільній системі.

Значна частина робіт в області інноватики розглядає процес дифузії нововведень як процес навчання даної соціальної системи (суспільства, інституту, організації, індивіда). Процес навчання включає в себе інноваційне сприйняття, оцінку і прийняття рішень, тобто цілий спектр когнітивних факторів. Найбільш послідовно ця лінія досліджень проводиться у соціокогнітивній теорії американського соціального психолога А.Бандури. Розглядаючи соціальні аспекти інноватики, американський учений аналізує вплив нововведень на форми споживання, види дозвілля, відпочинку і в цілому на зміну життєвого стилю. Він вважає за необхідне окремо розглядати процес

знайомства з новинкою і процесом її адаптації, тобто практичного використання. На його думку, успішна інноваційна програма повинна містити чотири елементи:

- вибір оптимального моменту для впровадження новинки;
- попередня підготовка сприятливих умов;
- забезпечення ефективної демонстраційної підтримки;

• активне використання прикладів успішного застосування новинки, що враховує когнітивні можливості потенційних послідовників, передбачуваний розподіл виграшу між членами соціальної системи. При прогнозуванні рішень, прийнятих індивідом, необхідно враховувати рівень його інформованості, зацікавленості, розуміння, наявні в нього ресурсів. Важливу роль відіграють також процеси переходу від початкової невизначеності до подальшої переконаності, індивідуальне сприйняття ризику. А. Бандура підкреслює не виправданість сліпого поклоніння новизні як такої. Занадто велика частка швидких, недопрацьованих новинок, не дають очікуваного ефекту, а іноді приносять відчутну шкоду. Наприкінці ХХ в. інноваційна діяльність розумілася як процес фундаментальних досліджень, в результаті якого з'явилися нововведення, а потім процес прикладних досліджень, в результаті якого відбувалися інновації - впровадження нових методів, технологій, продуктів.

Ця модель в основному має справу з формальними або явно заданими знаннями, отриманими в процесі фундаментальних досліджень. У цій моделі, фундаментальні дослідження розташовані на початку причинно-наслідкового ланцюжка, яка закінчується зростанням продуктивності. Фундаментальні дослідження виробляють теорії і відкриття, які перевизначаються в прикладних дослідженнях, потім тестуються в процесі розробки і після цього продаються на ринку як промислові інновації та вводяться в експлуатацію. Кожен рівень лінійної моделі виробляє результат, який передається як вхідна інформація для наступного рівня. Потік знань є односпрямованим, що означає, що більш пізні стадії не надають вхідні дані для більш ранніх стадій. Модель передбачає, що межі, в яких проводяться фундаментальні дослідження, істотно впливають на можливості технологічних інновацій. Однак дискусія про структуру самого інноваційного процесу, що виникла в цей час, піддала різкій критиці класичну лінійну модель інновацій та її основу, що полягає в первинності науки з фундаментальними дослідженнями і вторинності прикладних дослідженнях емпіричного характеру. Зараз, стає все більш очевидним, що лінійна модель інновацій, котра припускає причинний зв'язок між науковими знаннями та інноваціями, представляє швидше виняток, ніж правило, більш відповідна індустріальним суспільствам. Інновації не є винятковими подіями, які трапляються тільки за дуже специфічних обставин. Навпаки, вони повинні розумітися як природний спосіб придбання конкурентних переваг. Інновації є до певної міри повсюдним явищем, котрі можуть мати місце в будь-який час у всіх царинах соціальної системи.

Інновації не можуть бути зведені до створення нових наукових знань. Навпаки, вони представляють різносторонній (багатогалузевий) процес, що включає виробництво, придбання і розповсюдження нових знань, експериментування з новими комбінаціями знань, розробку і проектування нового продукту і технологічного процесу, копіювання та адаптацію існуючих інновацій та інше. Нові наукові знання не будуть автоматично призводити до посилення інноваційної діяльності. З іншого боку, для інновацій не завжди необхідна поява нових наукових знань. Інновації - неоднозначний і вельми невизначений процес. Копіювання невизначеності шляхом збирання додаткової інформації та знань можна розглядати як невід'ємну характеристику інноваційних процесів. Тому інновації не можна розуміти як раціональний процес з ясною послідовністю етапів. Навпаки, слід враховувати складний механізм зворотного зв'язку. У таких нелінійних процесах окремі інноваційні діяльності можуть стати як причиною, так і результатом, наслідком і передумовою.

Таким чином, в рамках соціально-філософського дискурсу інновація - це сучасна форма об'єктивації нового за якою закріплюється статус основоположного чинника соціального розвитку. Найважливішою характеристикою сучасності є інноваційні процеси, що пронизують всі сфери і рівні соціальної реальності. Інновації виступають необхідною умовою розвитку соціуму, з'єднуючи досягнення науки і можливості виробництва, вони задовольняють соціальні потреб за допомогою створюваних нововведень. Питання про природу інновацій, специфіку інноваційної діяльності та методів управління ними набувають сьогодні важливого характеру, тому що є підґрунтям для розуміння механізмів соціального розвитку, оновлення суспільства.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблеми и перспективи в сфері менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 86 (7). – С. 198 - 203.*

3. *Воронкова В.Г. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст: монографія / В.Г.Воронкова, Запоріж. держ.інж.акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2011. – 262 с.*

4. *Геець В.М. Інноваційні перспективи України: монографія / В.М. Геець, – Х.: Константа, 2006. – 272 с.*

5. *Гусев В. Система пріоритетів державної інноваційної політики: Зб. наук. праць Української Академії державного управління при Президентові України / За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. К.: Вид-во УАДУ, 2002. - Вип. 2. - 496 с.*

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

6. Ястреб Н. А. Конвергентная модель научно-инновационного процесса. [Электронный ресурс] / Н.А. Ястреб. – Режим доступа: <http://www.teoria-practica.ru/-12-2012/philosophy/yastreb.pdf>

Рижова Ірина (Запоріжжя, Україна)

НЕЛІНІЙНИЙ ДИЗАЙН ХХІ СТ.: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У перші роки ХХІ ст. сучасний дизайн демонструє багатоманітні способи і прийоми використання найновітніших технологій, що робить сучасний дизайн надзвичайно складним соціальним феноменом. Техніка моделювання дизайнерської форми, побудована на нелінійних процесах, стає найбільш різноманітною. Не згасає інтерес до використання форм, що розвиваються за межею евклідової геометрії – солітонів, фракталів, гіперкубів, торів, тороїдів, реалізуються проекти інтерактивного дизайну; найбільш вишуканими стали пошуки в сфері спеціальних ефектів. Особлива проектна техніка, що використовує стохастичні та еволюційні методи, з'явилися зовсім недавно. Він дає можливість генерувати незвичні проекти з інтегрованим геометричним рішенням. Вони відкривають перед дизайнером нові горизонти, вносячи нові можливості в процес дизайнерського проектування. Наступальний рух техніки в ХХІ ст. і повороти культурної свідомості – все це примушує переглянути філософські засади дизайну і самого процесу дизайнерського мислення [1].

Часто така рефлексія відбувається безпосередньо в процесі вивчення нових методів моделювання дизайнерської форми. Практично всі найновіші досвіди з комп'ютерною технікою відбуваються за межею лінійного мислення, орієнтуючись на ментальний зріз культурної свідомості. Крім того, художнє рішення втілює гру візуальних, тактильних, смислових, кольорових, освітлених відчуттів. Створюється нова парадигма дизайнерського знання, що з'єднує природничі і гуманітарні науки, в контексті яких використовуються стохастичні і еволюційні методи: самоорганізаційного процесу, генетичного алгоритму, введення динамічної компоненти в традиційно статичний об'єкт дизайну [2].

Сучасні комп'ютерні техніки побудовані на процесуальній основі, отже, будь-який матеріальний дизайнерський об'єкт розглядається не як статичний об'єкт, а як динамічна організація. Дизайнерська система співвідносить матеріальну форму з проблемами геометрії, топології, інженерного мистецтва. Розробка сучасного потенціалу нових дизайнерських ефектів, що впливають безпосередньо на сприйняття, приводить до трансформації сучасних умов дизайнеризації. Якісно нові ефекти постійно розробляються сучасними дизайнерами, особливо в намаганні програмувати дизайнерські і конструктивні проекти дизайнерського мистецтва. Найбільше враження справляє ідея

дизайнерських споруд в Японії, програма якої реалізована під назвою “Місто на основі індукції”. Дизайнерська програма враховує і комбінує безліч параметрів об'єкта і видавати оптимізоване рішення проблеми, що розвивається в контексті комп'ютерного дизайну. За допомогою комп'ютера дизайнери намагаються підсилити красу, що має місце в природі; використовуючи алгоритми, здатні відобразити сутність дизайнерських явищ як соціальних, культурних і загальноцивілізаційних феноменів [3].

В останній третині ХХ ст. в науці був відкритий особливий тип нелінійної поведінки більшості природних систем. Було виявлено, що нелінійні методи описують значно більше число проблем і процесів, ніж лінійні. Синергетика вважається універсальним науковим підходом, який вивчає причини виникнення невірноваженої впорядкованості та формування нових стабільних структур. Дизайнер відчуває себе творчо вільним, коли володіє методами, співзвучними новій дизайнерській культурі, сприяє породженню нових смислів. Парадигма дизайнерської творчості розглядається як метапоетика, як поетика стилів епохи в цілому, вбираючи в себе стильові особливості останніх трьох десятиріч. Щоб вести критичний діалог з будь-яким об'єктом-прототипом, потрібна інтуїція форми – класичної і посткласичної архітекτονіки, здатність до творчої деконструкції, що свідчить про елітарний характер дизайну, його духовно-аристократичний дух. В контексті нової парадигми в умовах глобалізації у дизайні протиставляється раціональне й ірраціональне, класичне і посткласичне, свідоме і несвідоме; відбувається кардинальна зміна в проектній стратегії; хаотичне поєднання напрямків і тенденцій мінімалізму, хай-тека, постмодернізму, неомодернізму, нової неокласики, архітектури інтер'єру. Складний діалог із новим замовником потребує створення нової “стильової” системи комунікації і нової дизайнерської форми. В цілому нові тенденції в українському дизайні вже витребувані новою українською елітою, західними неоавангардистами – дизайнерами. Найважливішою метою залишається проблема індивідуалізації і персоналізації буттєвих можливостей індивіда заради збереження унікальності в глобалізованому світі.

Перш за все постмодернізм – це, залежно від історичного, соціального й національного контексту, багатозначний і динамічно рухливий комплекс філософських, епістемологічних, науково-теоретичних й емоційно-естетичних уявлень про дизайн як соціальний і культурний феномен. Постмодернізм виступає як характеристика певного менталітету, певного способу світосприймання, світовідчуття й оцінки як пізнавально творчих особливостей людини, так і її місця та ролі в навколишньому світі. Постмодернізм являє собою свого роду реакцію на монотонність універсального бачення світу в модернізмі. Заперечується позитивістський, технократичний і раціоналістичний універсалізм останнього, пов'язаний з вірою в лінійний прогрес суспільства, абсолютну істину, раціональне планування

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

ідеальних соціальних порядків з стандартизацією знання й виробництва. Узагальнена характеристика постмодерністського дизайну – це відкритість, тяжіння до деконструкції, відмова від канонів і авторитетів, утрата глибини свого “Я”, звернення до гри, діалогу, проникнення дизайну в життя.

У процесі деконструкції детермінізм викривається як принцип, що надмірно спрощує динамічну поведінку дизайнерських систем Всесвіту, що оточує нас. Він визначається придатним для моделювання систем з простою поведінкою і не придатним для опису систем зі складною динамічною поведінкою. Така методологічна деконструкція веде до зміни принципу детермінізму тим чи іншим його узагальненням, у межах якого теперішнє вже однозначно не зумовлює майбутнє. У процесі деконструкції “метафізики дизайну” з’ясовується, що різноманітні типи динамічної поведінки систем зовсім не зводяться до детерміністської поведінки. Опис же поведінки складних дизайнерських систем припускає створення нового концептуального інструментарію, нової філософії світового осягнення, які і називають сьогодні “філософією нестабільності”. У соціально-культурному контексті їх значення суттєво розширюється, узагальнюється. Це узагальнення здійснюється завдяки тому, що незалежність особистості, зумовлена соціально-культурними чинниками, розширює можливості суспільства, пов’язаного з адаптацією до змін, тобто з його метастабілізацією. Кардинальна зміна відношення людини до сучасного дизайну свідчить про еволюцію ідей від постмодернізму до нелінійного дизайну: 1) відкриття неврівноважених структур, що виникають як результат необоротних процесів, в яких системні зв’язки встановлюються самі собою; 2) ідея конструктивної ролі часу, що впливає з відкриття неврівноважених структур; 3) нові ідеї відносно динамічних систем зі стохастичними аттракторами, ідей, які повністю змінюють класичне уявлення про детермінізм; 4) серія відкриттів у фізиці елементарних частинок, які продемонстрували фундаментальну нестабільність матерії; 5) низка відкриттів у галузі квантово-польової космології, які переконали в тому, що наш Всесвіт не є стабільною наявною детерміністичною системою. Усі ці відкриття в науці другої половини ХХ століття показали, що нестабільність – це темпоральний потік, вибух, дисипація енергії, речовини інформації, завдяки чому нестабільність постає у вигляді “дволикого Януса”; відповідального не тільки за саморуйнування наявних структур, а й за самозародження, самоорганізацію, самовдосконалення, самодиференціацію структур, які раніше не існували.

І все ж треба визнати, що той спосіб подолання заснованого на ідеї антроповимірності постмодерного світу, який демонструє нелінійний дизайн, є спробою усунення людини у якості сутнісної розмірності самого дизайну як такого. Тому запропоноване нелінійним дизайном вирішення проблеми деконструкції модерністського дизайнерського мислення навряд чи є остаточним [4].

Важко заперечувати, що сучасна Людина, якою вона є, навряд чи може

бути “точним еталоном” розмірності її власного предметного світу. Але ж Людині ще належить стати тим, чим вона не може не бути, щоби бути. Тому пошуки нової антропності одночасно будуть і пошуками нової людиновимірності як сутнісної основи нової, дійсно постмодерної дизайнерської діяльності, яка у всіх своїх інтенціях, спрямованих з “території” модерну за його межі, все ще залишається скоріше неомодерністською, а отже такою, що змістовно залишається стороною бінарної опозиції класика-модерн, будучи “постмодерною” і “пост-постмодерною” лише формально. Допомогти сучасній дизайнерській практиці стати по-справжньому постмодерною може лише філософія дизайну, яка є саморефлексією сучасної культури, спрямованої у свою постмодерну, постнекласичну епоху. Більш того, у сучасній дизайнерській практиці існують зразки по-справжньому постмодерністських підходів хоча б у ландшафтному дизайні – наприклад, модель організації архітектурного простору, японського дизайнера Хіромі Фуджі – “японський сад”.

Все вище зазначене дає можливість зробити висновок, що необхідно виділити такі напрями оптимізації сучасного дизайну: розвивати теоретико-методологічні засади дизайн-освіти в контексті реалізації Болонського процесу; сприяти упровадженню нових технологій в дизайн, в промисловість, архітектуру; розробити концепцію державної політики екологічного дизайну та упровадження вторинної сировини для потреб підприємства; удосконалювати регіональні дизайнерські школи (Київ, Харків, Львів, Одеса, Запоріжжя та ін.); розширити маркетингові дослідження в сфері реклами, іміджевого дизайну т. п.; розвивати інноваційні технології в дизайні та застосувати їх на виробництві, що сприяє поглибленню інноваційних процесів; здійснити розробку державних програм розвитку окремих видів дизайну з метою поліпшення стандартів життя населення; удосконалювати нові засоби виробництва і проектування, що з'явилися у XXI ст. нових комп'ютерних технологій сприяючи упровадженню нових матеріалів у дизайнерську культуру; розробити комплекс заходів, які б забезпечували підтримку вітчизняного товаровиробника дизайнерських виробів з метою формування конкурентоспроможності економіки; сформулювати концепцію інвестиційної привабливості “дизайн одягу”, ландшафтного, графічного дизайну; запропонувати концепцію ергономіки як науки про адаптацію людини до робочого місця та навколишнього середовища; сприяти підвищенню дизайнерської культури в сучасному українському суспільстві; розвивати національні традиції дизайну в контексті інтеграції України до загальноєвропейського простору.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\)](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1))*

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

1).2017.09.

2. Рижова І.С. *Актуальні проблеми дизайну кінця ХХ століття: постмодернізм, деконструктивізм, нелінійний дизайн* /І.С. Рижова /Етнодизайн: Європейський вектор розвитку і національний контекст Матеріали II міжнародного конгресу (16-18 жовтня 2013 р. м. Полтава) Зб. наукових праць Книга друга ,2015. - С.135-146.

3. Рижова І. С. *Smart – технології як фактор розвитку сучасного дизайну*/І.С. Рижова Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [Зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.69. - С. 174-184

4. Воронкова В., Кивлюк О., Романенко Т., Рыжова И., Андрюкайтене Р. *Концептуализация smart-общества и smart-технологий в контексте развития современной цивилизации* / В.Воронкова, О.Кивлюк, Т.Романенко, И.Рыжова., Р.Андрюкайтене // INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE 2017, May 11-12 С. 249-257.

Сергієнко Тетяна (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ПОЛІТИЧНУ СВІДОМІСТЬ ЛЮДИНИ: ПРИЙОМИ, МЕТОДИ, ЗАСОБИ

Актуальність досліджень в області інформаційних війн, характеризується формуванням нового виміру політики – віртуального інформаційного простору. В такому просторі політичного буття закономірним є процес зміни ціннісних орієнтацій, ідейних переконань та поведінки його суб'єктів, як індивідуальної так і масової свідомості. Таких впливів достатньо багато. Це може бути і стаття в газеті, і тоталітарна секта, і порада авторитетної людини. Все це випадки того, як інформація впливає на прийняття нами рішень. Зазначимо, що саме у ХХ-ХХІ ст. інформаційна війна набуває форсованих темпів розвитку та привертає увагу численних науковців.

Проблемами вивчення інформаційних процесів займаються відомі українські та зарубіжні дослідники (Н. Волковський, С. Жук, В. Косєвцов, А. Кузьменко, В. Ліпкан, О. Литвиненко, І. Лук'янець, В. Остроухов, П. Панарін, В. Петрик, Г. Почепцов, П. Прибутько, М. Присяжнюк, А. Рось, В. Толубко, М. Требін та ін.). Психологічний компонент інформаційної війни глибоко досліджений у працях Д. Волкогонова, С. Зелінського, О. Караяні, В. Крисько, В. Лепського, В. Лісичкіна, А. Морозова, В. Прокоф'єва. Аналіз державної інформаційної політики в особливих умовах реалізований у роботах Ф. Р. Барнета, С. Джерджа, М. Лібікі, К. Лорда, А. Манойла, Т. Ніколаєвої, М. Недопитанського, Ю. Ноєвого, А. Петренка, С. Телешуна, Д. Фролова, В. Хатчінсона та багатьох інших.

На сучасному етапі світового розвитку наукові знання про прийоми, методи і засоби інформаційної війни перетворились на один з основних інструментів досягнення геополітичного домінування, де особливим різновидом зброї є інформація, а боротьба ведеться за цілеспрямовану зміну індивідуальної, групової та масової свідомості, за політичну й електоральну

поведінку. Інформаційна ера також змінила спосіб ведення бойових дій, забезпечивши командирів безпрецедентною кількістю та якістю інформації. Слід розрізняти війну інформаційної ери і інформаційну війну. Війна інформаційної ери використовує інформаційну технологію як засіб для успішного проведення бойових операцій.

Навпаки, інформаційна війна розглядає інформацію, як окремий об'єкт або потенційну зброю і як вигідну ціль. Технології інформаційної ери зробили можливою теоретичну можливість - пряме маніпулювання інформацією противника. Особливу роль тут грає телебачення. Тож, під інформаційною війною розуміються дії, що вживаються для досягнення інформаційної переваги в підтримці національної військової стратегії за допомогою впливу на інформацію та інформаційні системи противника при одночасному забезпеченні безпеки й захисту власної інформації та інформаційних систем. У гуманітарному сенсі "інформаційна війна" розуміється як ті чи інші активні методи трансформації інформаційного простору. В інформаційних війнах цього типу мова йде про певну систему (концепції) нав'язування моделі світу, яка покликана забезпечити бажані типи поведінки, про атаки на структури породження інформації, процеси міркувань [1, с.194].

Отже, інформаційні війни є інформаційними технологіями, що впливають на інформаційні системи, маючи на меті введення в оману масової чи індивідуальної свідомості, виведення з ладу або десинхронізацію процесів управління суспільством та його складовими, передовсім військовими. У сучасному інформаційному суспільстві з'явився могутній засіб реалізації прийомів і методів психологічної війни - засоби масової інформації. Людина в наш час живе в інформаційному полі. Вона отримує найсвіжішу інформацію з усіх кінців планети, але тільки ту, яку надають ЗМІ. Будь-який діяч тільки тоді існує для мас, якщо він подається у ЗМІ. Люди живуть в інформаційному полі і щодня черпають інформацію з преси, радіопередач, з екранів телевізорів. Перебуваючи часто в світі відірваних від реальності символів, вони можуть йти навіть проти своїх власних інтересів. Реальність може відходити на другий план, грати підлеглу роль. У цьому сенсі людина не є вільною, до засобів, що використовуються при реалізації методів маніпуляції людською свідомістю, належать: засоби масової інформації; агітаційно-пропагандистські та навчальні матеріали; здобутки літератури і мистецтва; енергоінформаційні засоби; лінгвістичні засоби; психотропні засоби; особисте індивідуальне та групове спілкування [2, с.125]. Отже, процес маніпулювання починається з перших кроків дитини, її наставляють, призивають до покори, контролюють, карають.

Таким чином, інформація у наш час може нести не тільки користь для людини але й негативно впливати на її здоров'я. За допомогою інформації можна дезорієнтувати ворогів, впливати на політичну діяльність людей, існує багато думок, що хтось за допомогою телебачення маніпулює людьми. Логіка

маніпуляторів очевидна й закономірність однозначна: чим ширша аудиторія, на яку необхідно здійснити вплив, тим більш універсальними повинні бути мішені. Спеціалізованість і точна спрямованість масового впливу можливі тоді, коли організатору впливу відомі специфічні якості потрібних верств населення чи груп людей. Відповідно, чим вужча передбачувана аудиторія, тим точнішим має бути підстроювання під її особливості. У випадках, коли таке підстроювання за будь-яких причин не проводиться, знову з'являються універсальні збудники: гордість, прагнення до задоволення, комфорту, бажання мати сімейний затишок, просування по службі, популярність, - цілком доступні й зрозумілі більшості людей цінності. Якщо ж при цьому щось не спрацьовує, то це можна розглядати як неминучу платню за вихідну економію.

Література:

1. Руднева А. О. Інформаційна безпека та інформаційна політика України в умовах інформаційного протистояння / А. О. Руднева // Соціальне прогнозування та проектування політичних ситуацій та процесів: Матеріали III Міжнародної наукової конференції (29 березня 2013). – Запоріжжя, 2013. – С. 194–196.

2. Фісун А. О. Особливості механізму інформаційних війн в сучасному глобальному суспільстві / А. О. Фісун // Матеріали Міжнародної наукової конференції «Соціальне прогнозування та проектування політичних ситуацій та процесів» (01-02 березня 2012 р.). Запоріжжя : КСК-Альянс, 2012. – С. 124-126.

Соснін Олександр (Київ, Україна)

Воронкова Валентина (Запоріжжя, Україна)

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ СИСТЕМОЮ ЯК ФАКТОР ІНТЕГРАЦІЇ СОЦІУМУ В ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО

В умовах глобального розвитку світу виникає велика необхідність управління міжнародною системою відносин, так як, по-перше, існує потреба у наданні міжнародним відносинам більшої структурної організованості, що потребує підвищення ефективності управління міжнародними відносинами, які у значній мірі ускладнилися у зв'язку з сучасними реаліями конфліктів, які зачіпають, зокрема україно-російські відносини; по-друге, у зв'язку з необхідністю підвищення ефективності дієвості міжнародно-правового регулювання, що зумовлено готовістю держав узгоджувати, приймати і виконувати відповідні норми; по-третє, у зв'язку з посиленням результативності взаємодії на міжнародній арені, що знаходить своє вираження у формуванні стійких елементів міжнародної системи (інтеграційних комплексів, політичних просторів, міжнародних режимів); по-четверте, пошуками країнами міжнародного лідерства для вирішення тих чи інших міжнародно-політичних задач і мобілізації з цією метою інших учасників міжнародного життя.

У рамках Ялтинсько-Потсдамської міжнародної системи претензії на глобальне лідерство висували лише дві держави – СРСР і США, проте були і інші країни з амбіціями чи реальним потенціалом лідерства меншого масштабу – Югославія, Китай, Франція (часів голістського правління у відношенні США). Сьогодні стикаємося з тенденцією розмивання відносного превалювання США на міжнародній арені і розширення можливостей інших держав, що посилюється з поліцентричним характером системи міжнародних відносин. Держав, які мають потенціал лідерства сьогодні стає все більше, навіть якщо йде мова про лідерство в обмежених територіальних ареалах чи стосовно до окремих функціональних просторів.

Наприклад, у рамках ЄС роль ініціаторів у просіванні цілого ряду інтеграційних проектів відіграють Франція і Німеччина, феномен регіонального лідерства все більше розширюється. Такий розвиток у принципі працює на структурування міжнародної системи відносин і тим самим підтримання її стабільності. У той же час «автоматичного» формування коаліцій «за» чи «проти» у рамках міжнародних проектів не існує (такими діями може бути сприяння економічній допомозі, використання політичних механізмів, на правлення миротворчого контингенту в ту чи іншу країну, здійснення гуманітарної інтервенції, проведення рятувальної місії, організація антитерористичних операцій).

З числа 10-15 держав, що складають ядро сучасної світової системи, розраховувати на успішне лідерство можуть перш за все ті країни, які проявляють зацікавленість в укріпленні міжнародно-політичного порядку, повазі до міжнародного права та інтересам інших держав. Інфраструктуру сучасної міжнародної системи створюють постійні міждержавні (міжурядові) організації та інші формати багатосторонньої взаємодії держав. Деякі багатосторонні структури займають особливе місце в існуючому міжнародному порядку – ООН, Рада Безпеки, «група вісімки», « велика двадцятка». НАТО і ЄС та інші. Проте сьогодні в умовах глобальної трансформації сучасного соціуму зростає актуальність у створенні не загального, а вузько функціонального призначення, що направлено на міждержавну взаємодію з ряду напрямків – екологія, клімат, Інтернет, національна безпека, боротьба з піратством.

Найбільш розповсюдженим у сучасних умовах є феномен міжнародної інтеграції, вектор якого зорієнтований на формування більш цілісного комплексу. Важливою функцією інтеграційних процесів виступає можливість нейтралізації нестабільності на регіональному рівні (приклад, російсько-український конфлікт). Регіональна інтеграція сьогодні прокладати шлях до взаємної співпраці як великих, так і малих територіальних об'єднань, консолідуючи кожний з них і підвищуючи його дієздатність як учасника міжнародної системи по цілому ряду інтеграційних процесів. У той же час виникла висока міра нестабільності на глобальному рівні, що породжена

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

російсько- українським конфліктом з його сценарієм формування «Новоросії», що сприяє нестійкості і всієї міжнародної системи. Саме «зверху» сьогодні виникають найбільш значні імпульси до врегулювання регіональних конфліктів.

Реалізація управління міжнародною системою проявляється сьогодні на рівні регіональних інтересів, що потребують формування відповідних правових чи інституційних механізмів вирішення проблем регіонального життя. Деякі міжнародні режими мають практично глобальний характер (нерозповсюдження ядерної зброї), деякі прив'язані до тих чи інших територіальних ареалів (контроль за ракетними технологіями). Але у практичному плані формування міжнародних режимів здійснюється на регіональному рівні як крок до виконання тісних та імперативних глобальних обов'язків чи як засіб колективного захисту від проявів глобалізму.

В контексті управління міжнародною системою як спосіб її функціонування слід виділити декілька кластерів багатосторонньої взаємодії у сучасній міжнародній системі, завдяки якій здійснюється її функціонування: 1) ООН, Рада Безпеки; 2) «група 8», «група 20»№; 3) міждержавні організації загального призначення – регіональні – СНД, Ліга арабських країн – ЛАК, Організація американських держав – ОАД, Африканський союз, Асоціація країн Південно-Східної Азії – АСЕАН; трансрегіональні – ОБСЄ, ШОС; 4) інтеграційні і протоінтеграційні - ЄС, ЄвраАзЕС; 5) міждержавні організації з конкретною функціональною орієнтацією - НАТО, ОДКБ; інші – ЮНЕСКО, ВТО, МВФ, Міжнародний союз електрозв'язку – МСЕ; 6) багатосторонні консультативні формати – «ЄС плюс», договірні режими - обмеження озброєнь; 7) багатосторонні консультативні формати загального характеру і проблемо сфокусовані. Все ці організації успішно діють на міжнародній арені, вимагаючи в тій чи іншій мірі свого реформування.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Куцепал С.В. Комунікація та діалог у контексті освітніх викликів сучасності / С.В.Куцепал // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / гол. ред. В.М.Вашикевич. – К.: ВІР УАН, 2012. – Випуск 66 (№ 11). – С. 531-534.*

3. *Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій / В. І. Кушерець. – К., 2002. – 248 с.*

4. *Лазаревич А. А. Глобальное коммуникационное общество / А. А. Лазаревич.- Минск: Беларус. наука, 2008. – 350 с.*

5. *Лазаревич А. А. Становление информационного общества: коммуникационно-эпистемологические и культурно-цивилизационные основания / А. А. Лазаревич; науч. ред. И. Я. Левяш. - Минск : Беларуская навука, 2015. – 537 с.*

6. *Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О.В.Соснін, В.Г.Воронкова, О.Є.Постол.- Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.*

Старовойт Олена (Київ, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НАУКА І НОВИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК: ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Інформаційно-інноваційний менеджмент як наука і новий науковий напрямок – це наука про становлення ефективного й цивілізованого управління із забезпеченням інформації та інновацій, перетворення інформації на знання та інновації, а з часом і на додану вартість, виражену інтелектуальними ресурсами. В умовах сучасного постіндустріального суспільства, що еволюціонує в інформаційне, відбуваються значні зрушення внаслідок науково-технічної революції й утвердження інноваційних важелів, що проникають в усі сфери людської життєдіяльності, включаючи й освітянську.

Ми пропагуємо доктрину «Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку» (Львів: Кальварія, 2017.-168с.), де найкращим чином розвиваються всі складові інформаційно-інноваційного менеджменту, націленого на формування інформаційно-інноваційного суспільства [1].

Звичайно, що всі важелі упровадження такого суспільства по-різному вирішуються в різних державах, проте активізація інноваційно-інформаційного менеджменту являє собою всесвітнє соціальне, культурне та економічне явище. Це стосується і його соціальної та культурної ролі, і вирішення технічних і технологічних завдань, і питань соціально-культурної та освітянської політики. Для реалізації позитивних сценаріїв упровадження інформаційно-інноваційного менеджменту в Україні необхідно враховувати вплив глобальних мегатрендів, необхідних для ефективного впровадження інформаційної компоненти в усі сфери життєдіяльності сучасного суспільства. Інформаційно-інноваційний менеджмент формує нові цілі, завдання, пріоритети, нові форми, методи і процедури досягнення мети, що становить формування його сучасного предмета та об'єкта дослідження [2].

Принципи упровадження інновацій та ефективного управління є основою формування нових механізмів інформаційно-інноваційного менеджменту, що дає змогу уникнути більшості ризиків і забезпечити дієвість та ефективність, що базуються на інформації та інноваціях. Інформаційно-інноваційний менеджмент націлений на пошук більш ефективних шляхів для вирішення існуючих проблем та при цьому перевага має надаватись саме упровадженню інновацій. Уряд має забезпечити готовність упроваджувати нові програми і технології та вивчати прогресивний зарубіжний досвід країн, що будують інформаційне суспільство. Тому завдяки інформаційно-інноваційному менеджменту мають бути створені належні умови для сприятливих змін з метою досягнення більш ефективних та якісних результатів. Україна має бути

Секція 2. Праксеологічні засади становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

залучена у ланцюги створення доданої інтелектуальної вартості, що визначається мереживізацією як новим інформаційно-інноваційним ланцюгом, що базується на інформаційно-інноваційному та комунікаційному менеджменті [3].

Інноваційні зміни через максимальне спрощення адміністрування та організацію відповідної сучасної інформаційно-інноваційної інфраструктури та відповідних інститутів, які заохочують участь у глобальних соціальних мережах, базуються на підвищенні якості освіти та кваліфікації людських ресурсів, сприяють трансферу знань, технологій та руху товарів. Конкурентоспроможність інформаційно-інноваційного менеджменту визначається здатністю ідентифікувати для себе кращі позиції у ланцюгах створення доданої інтелектуальної вартості, що базується на спроможності рухатися вгору в ланцюгу створення доданої вартості [4].

Для цього слід розвивати інформаційно-комунікаційні технології як основу удосконалення інформаційно-інноваційного менеджменту, в основі якого хмарні технології, робототехніка, технології штучного інтелекту, системи безпеки обміну даними. Для реалізації політики мереживізації передбачається система заходів, що потребує використання головної конкурентної переваги України – наявного людського капіталу [5].

При цьому якість людського капіталу стає вирішальним чином розвитку інформаційно-інноваційного суспільства, що розвивається на мереживій основі. Економічна діяльність, що формує унікальні інноваційні сектори, базується на генеруванні високої доданої вартості, залучення висококваліфікаційних фахівців, що мають значний потенціал отримання ринків і здатності забезпечити інноваційний стрибок України в інформаційно-інноваційне суспільство, наблизившись до високотехнологічних інформаційних економік світу [6].

Звичайно, що інноваційно-інформаційний менеджмент потребує значних інвестицій на умовах високих ризиків, щоб потрапити в групу «стратегічних лідерів», в основі яких розвиток економічної діяльності, яка генерує високі рівні доданої вартості з потенціалом виходу на міжнародні ринки. Такий потенціал, як освіта має надзвичайно високий рейтинг для інформаційно-інноваційного розвитку освіти та підготовки високоякісних та конкурентоспроможних кадрів і є перспективним з огляду на високий попит як всередині країни, так і за її межами. Необхідне створення державного акселератора задля організаційно-інформаційної та фінансової підтримки вибору інноваційних ідей та їх трансформації у стартапи та інноваційні підприємства. Мають розвиватися технологічні інновації, що базуються на креативній економіці, в основі якої економічні та соціальні новації; культура та креативність; наукові інновації; підготовка креативної особистості через кластер освіти.

Література:

1. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку.- Львів: Кальварія, 2017.- 168с.

2. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

3. *Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій / В. І. Кушерець. – К., 2002. – 248 с.*

4. *Лазаревич А. А. Глобальное коммуникационное общество / А. А. Лазаревич.- Минск: Белорус. наука, 2008. – 350 с.*

5. *Лазаревич А. А. Становление информационного общества: коммуникационно-эпистемологические и культурно-цивилизационные основания / А. А. Лазаревич; науч. ред. И. Я. Левяш. - Минск : Беларуская навука, 2015. – 537 с.*

6. *Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О.В.Соснін, В.Г.Воронкова, О.Є.Постол.- Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.*

СЕКЦІЯ 3.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПАРАДИГМИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

Воронкова Валентина (Запоріжжя, Україна)

Андрюкайтене Регіна (Маріямполь, Литва)

Кивлюк Ольга (Київ, Україна)

ФОРМУВАННЯ СМАРТ-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ ТА НОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ СМАРТ-СТАФФІНГУ ПЕРСОНАЛУ

Поняття «інформаційне суспільство» характеризує постіндустріальний рівень його розвитку, на якому величезне значення має такий ресурс, як інформація. На зміну інформаційному суспільству йде «суспільство знань», яке інколи ототожнюється з інформаційним, проте в інших випадках його називають наступною стадією розвитку («Towards Knowledge Societies», доповідь ЮНЕСКО) з його найважливішим ресурсом знання. Розвиток інформаційного суспільства пов'язаний з початком ери становлення розуму. Логічним продовженням мережевого суспільства є смарт-суспільство (smart-society), що розвивається на основі смарт-технологій.

Концепція смарт-суспільства знаходиться в основі сучасних державних програм розвитку країн Південної Кореї та Японії, зокрема, в Південній Кореї Національним соціальним агентством розроблена «Стратегія смарт-суспільства», що є надзвичайно актуальною. Smart-суспільство трансформує бізнес, роблячи управління більш інтелектуальним (гнучким, розумним), а діяльність, направленою на використання знань та інновацій. Освіта, за рахунок використання електронних і колективних технологій, стає більш масовою та ефективною.

Відповідно, смарт-держава повинна формувати смарт-громадян (розумних), які є високоосвіченими, так як використовують сучасні технології, діють колективно і приймають участь в управлінні [1]. Smart-інновації породжують нову парадигму розвитку суспільства, яка вважається найважливішим фактором становлення Smart-суспільства. Не випадково це зростання зафіксоване у документі «Європа - 2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку» (Smart growth) - стратегія, що включає розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях, та сприяє стійкому розвитку (Sustainable growth), більш ефективному використанню ресурсів, що включає інклюзивне зростання (Inclusive growth) та укріплення високої

зайнятості населення, що в цілому сприяє розвитку Інтернет-економіки [2].

Відмітимо, що вперше термін «SMART-суспільство» ввів П.Друкер ще у 1954 р. перші літери якого означали: S - Self-Directed; M - Motivated; A - Adaptive; R - Resourceenriched; T - Technology. SMART-критерії, яким повинні відповідати цілі: 1) specific – конкретний (що необхідно досягнути); 2) measurable – вимірюваний (у чому буде вимірюватися результат); 3) attainable – досягнутий (за рахунок чого можливо досягнути цілі); 4) relevant – актуальний (визначення істинності цілі); 5) time-bounded - співвіднесення з конкретним строком (визначення часового проміжку, по закінченню якого ціль має бути досягнута). Правильна постановка цілей означає, що вони мають бути конкретними, вимірювальними, досягнутими, значущими і співвідноситися з конкретним строком, що й означають перші літери даного терміну. Слово «smart» у перекладі на українську означає розумний, тобто як такий, що сприяє розвитку розумних технологій і формуванню розумного суспільства [3].

Smart – це властивість системи чи процесу, яке проявляється у взаємодії з оточуючим середовищем і наділяє систему здатністю до реагування на зміни у зовнішньому середовищі: 1) адаптації до умов, що трансформуються; 2) самостійному розвитку і самоконтролю; 3) ефективному досягненню результату. Ключовим у властивості «смарт» є здатність взаємодіяти з оточуючим середовищем. Не випадково передові країни вже давно сформували концепції (парадигми, теорії) розвитку смарт-суспільства, а саме – розумного суспільства, розумного уряду, розумної освіти, розумного міста, що пов'язано з формуванням «економіки знань». Smart - це властивість об'єкта, що характеризує інтеграцію у даному об'єкті елементів, раніше не поєднаних, які здійснюються за допомогою використання Інтернет.

Наприклад: Smart-TV, Smart-Home, Smart-Phone Smart-технології, що в цілому приведе до розширення трудової мобільності: в освіті, на державній службі і в багатьох інших сферах зайнятості. В основі *Smart-суспільства* лежить розвиток «суспільства знань», цифрових технологій, цифрового суспільства, всього того, що зветься «цифровою ерою» розвитку цивілізації. Smart-суспільство побудоване таким чином, що «розумна» робота, яка утворена «розумним» життям, державою і бізнесом, базується на «розумній» інфраструктурі і «розумних» громадянах, які відіграють центральну роль у створенні smart-культури. Зарубіжні вчені вважають, що розвиток таких галузей, як Smart-транспорт, Smart-охорона здоров'я, Smart-енергетика, Smart-суспільство приведе до появи Smart-світу, детермінованого цифровими технологіями. Останнім часом стали виникати світові тренди у розвитку Smart: Smart-міста; Smart-країни; Smart-мобільності; Smart-екології; Smart-освіта; Smart-життя.

Сучасна концепція смарт-уряду (Smart Government) базується на найновішій платформі «Smart Networks». Платформа Smart networks

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

(«розумних мереж») передбачає використання комунікаційних мереж для управління системами різної природи. Розумна мережа виражається через три складових розвитку Інтернет: 1) міжмашинна взаємодія (M2M), тобто технології, що дозволяють машинам обмінюватися інформацією між собою або ж передавати її одностороннім порядком; 2) хмарові обчислювання (CC); 3) аналіз великих даних (Big Data). *Smart-економіка* – це економіка, що базується на комплексній модернізації та інноваційному розвитку всіх секторів на основі технологій нового покоління, що забезпечують високу додаткову вартість, енергоефективність, формування якісного оточуючого середовища і соціальну стабільність. *Smart-економіка* базується на високих, у тому числі енергозберігаючих технологіях та екологічній інфраструктурі. У «мережевій» економіці формується нова якість послуг: їх генерують самі користувачі, громадяни смарт-суспільства, що взаємодіють з органами державного управління та приватним бізнесом не по вертикальним, а по горизонтальним зв'язкам [4].

При цьому передбачається «fifth level service» така ситуація, коли сама послуга «знаходить» клієнта, а не навпаки. Застосування ІКТ дозволяє підприємствам добиватися значних економічних успіхів за рахунок швидкої адаптації до плинного бізнес-середовища, використання віддалених офісів, безперервної комунікації з споживачами і партнерами. Смарт-суспільство кооперується в загальнонаціональну мережу, трудова діяльність в якому організується на основі колективного інтелекту, що породжує «смарт-роботу». У результаті зміни потреб інформаційного суспільства з'являються нові вимоги до трудових ресурсів, в контексті якого витребуваним є оволодіння колективною мережевою компетенцією. Смарт-суспільство включає в себе «розумні технології», освіту, управління містом, все те, що пов'язане з Інтернетом, та сприяє підвищенню ефективності нової ролі інформаційних технологій, які виступають у якості єдиної інфраструктури нового суспільства.

Smart-економіка в умовах цифрової трансформації соціуму базується на високих, у тому числі енергозберігаючих технологіях та екологічній інфраструктурі; в мережевій економіці формується нова якість послуг, їх генерують самі користувачі, громадяни смарт-суспільства, що взаємодіють з органами державного управління і приватним бізнесом не по вертикальним, а по горизонтальним зв'язкам. При цьому передбачається «fifthlevel service», коли сама послуга «знаходить» клієнта, а не навпаки. Застосування ІКТ дозволяє підприємствам (організаціям) добиватися значних економічних успіхів за рахунок швидкої адаптації до плинного бізнес-середовища, використання віддалених офісів, безперервної Інтернет-комунікації зі споживачами і партнерами. Розвиток інтернет-технологій формує унікальні умови для виникнення з працівниками і роботодавцями нових трудових відносин. Зокрема, у рамках технології Смарт-Стаффінгу реалізовані нові високотехнологічні підходи до залучення персоналу.

Спеціалісти, що працюють в одній команді на загальний результат використовуються не одночасно, а послідовно, по певному графіку, а велика частина працівників може виконувати трудові функції у дистанційному режимі. Реалізація технології Смарт-Стаффіngu відбувається через розподільчу інтелектуальну Інтернет-b2b-платформу, за допомогою якої роботодавці на значній відстані залучають і перерозподіляють між собою доступні компетенції співробітників, а також заключають угоди з віддаленими працівниками за допомогою електронного документообігу. Еволюція бізнес-моделі сьогодні відбувається від електронного навчання до Smart-університету в контексті розвитку каталізатора інновацій в освіті: просування на інституційному/національному рівні; система кібер-навчання в кібер-університетах, Центрах перепідготовки і навчання. «Стаффіng» (staffing) – термін, що означає представлення персоналу на тих чи інших умовах: staff leasing - «аренда» персоналу, temporary staffing - поставляння тимчасового персоналу на короткий строк, аутстаффіng – виведення персоналу за межу штату.

Smart staffing - «розумний стаффіng» - це у першу чергу ринкова технологія регулювання попиту і пропозиції трудових ресурсів, дотримуючи розумний компроміс між реаліями кадрового ринку і сучасними технологічними трендами, які відкривають нові можливості для управління доступністю персоналу потрібної якості і кількості, а також для сучасного його використання. Сучасна концепція стаффіngu враховує існуючі тенденції цифрової економіки і цивілізації: проникнення Інтернету у всі сфери нашого життя, зростання інтересу до віддаленої роботи і популярності «віртуальних офісів», розвиток «хмарних» технологій.

Цифрова економіка епохи Інтернету формує унікальні умови для виникнення нових відносин між роботодавцями і працівниками, так і між компаніями, що розсіяні по всьому світу. Смартстаффіng за рахунок динамічного перерозподілу трудових ресурсів, у кінцевому рахунку, сприяє збільшенню національного «кадрового потенціалу». Частка «людського капіталу» у створенні «додаткової вартості», що повинна превалювати практично у будь-якому сучасному проекті. Для того, щоб своєчасно вирішувати унікальні задачі і підтримувати свою конкурентоспроможність, організації повинні мати доступ до кадрових ресурсів у потрібний час, сприяючи розвитку «людського капіталу» як конкуренто спроможного ресурсу для створення додаткової вартості, яка є інтелектуальною платформою, кадровою і соціальною інновацією. Місія компаній - надавати якісні, високопрофесійні послуги та впроваджувати інноваційні технології і рішення для управління бізнесом, в результаті чого компанії-клієнти стрімко та прогнозовано будуть рости та успішно розвивати свій бізнес [5].

Принципом роботи SMART business є побудова довгострокових відношень з клієнтами, як наслідок високого результату та якості послуг. Smart-

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

інновації породжують нову парадигму розвитку суспільства, яка вважається найважливішим фактором становлення Smart-суспільства. Не випадково це зростання зафіксоване у документі «Європа - 2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку» (Smart growth) - стратегія, що включає розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях, та сприяє стійкому розвитку (Sustainable growth), більш ефективному використанню ресурсів, що включає інклюзивне зростання (Inclusive growth) та укріплення високої зайнятості населення, що в цілому сприяє розвитку Інтернет-економіки в умовах інформаційного суспільства.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея : науковий вісник: зб. наук. праць. – К.: Вид-во УАН ТОВ “НВП” “ВІР”, 2015. – Вип. № 93(2). – С. 174-179.*

3. *Тихомиров В. П. Мир на пути к смарт-обществу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://me-forum.ru/upload/iblock/982/9822ab64e205263119d6568e24dc4292.pdf>*

4. *Пунченко О. П., Лазаревич А.А. Інформатизація як засіб репрезентації інформаційних ресурсів суспільства / О. П. Пунченко, А. А. Лазаревич // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип.63. – С.21-30.*

5. *Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально- економічні та соціально-антропологічні виміри) : Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол // Київ : Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.*

Дуднікова Ірина (Київ, Україна)

АДАПТАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ІНДИВІДА У НОВОМУ ОСВІТНЬО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Адаптація – (від лат. adaptation – пристосування) – сукупність морфологічних, поведінкових, популяційних та інших особливостей виду, які забезпечують можливість специфічного способу життя в певних умовах; сукупність способів адаптації надає життєдіяльності організму рис доцільності. Адаптацією називається також сам процес формування пристосувань організмів до умов пристосування; виникає і розвивається під впливом основних чинників органічної еволюції – мінливості, спадковості, природного чи штучного добору; вид взаємодії особистості чи соціальної групи із соціальним середовищем, в процесі якого узгоджуються вимоги і очікування його учасників. Найважливіший компонент адаптації – узгодження самооцінок, тяжіння і

очікування суб'єкта з його можливостями і з реальністю соціального середовища. Поняття «адаптації» виникло в біології для визначення пристосування організмів до умов існування і звички до нього [1].

Психологічна адаптація визначається активністю особи і (чи) групи і виступає як єдність аккомодатії (засвоєння правил середовища, «уподібнення» до неї) і асиміляції («уподібнення» собі, модернізація середовища), звідси – адаптація і одночасно, адаптуюча активність особистості чи групи. Зі сторони соціального середовища адаптація визначається цілями діяльності, соціальними нормами – способами їх досягнення і санкціями за відхилення від цих норм; зі сторони особистості чи групи адаптація залежить перш за все від сприйняття і оцінки цих цілей, норм і санкцій. Це визначається її самосвідомістю, що виявляється в образі «Я» особистості чи в почутті «ми» групи. Розрізняють наступні варіанти адаптаційної взаємодії, що залежить від ступеня активності і напряму діяльності особистості і групи [2].

Підкорення середовищу, при якому власні цілі особистості чи групи і способи їх досягнення загально визнані, традиційні, повністю відповідають соціальним нормам. Оновлення середовища, при якому для досягнення загальноприйнятих і схвалених цілей використовує нешаблонні, несхвалені чи невідомі раніше способи. Ритуалізм, при якому, переслідуючи незагальноприйняті цілі, особистість чи група використовує схвалювані чи загальноприйняті способи, суворо слідуючи традиціям і ритуалам. Найважливішою умовою успішної адаптації є оптимальне співвідношення адаптивної і адаптуючої діяльності, в залежності від конкретних умов, ситуацій. Основа цього – високоусвідомлена творча діяльність, безперервний змістовний обмін із соціальним середовищем, з суспільством в цілому, що сприяє якісному оновленню середовища, особистості чи групи, переходу їх на новий більш високий рівень [3].

Це вимагає усвідомлення себе як діяча, вірного особистості чи групи, переходу їх на новий більш високий рівень. Це вимагає усвідомлення себе як діяча, вірного сполучення розумних потреб особистості чи групи із задачами соціального середовища, що можливо лише при певних соціальних умовах. Так, в суспільстві, при якому цілі особистості не сполучаються з суспільними цілями, успішна адаптація в багатьох випадках в принципі неможлива, в результаті чого виникають різні форми відхиленої поведінки (крайні її форми пов'язані з дезадаптацією соціального суб'єкта, розузгодження вимог і очікувань соціального середовища і суб'єкта, що виявляється в аномії розпаду діяльності). Поняття «адаптації» використовується також при аналізі систем «людина – машина». В ряді сфер (медицина; юриспруденція) застосовується термін «реадаптація»; іноді адаптація розуміється у вузькому смислі як процес пристосування суб'єкта до певних зовнішніх умов і впливом; різного роду процеси пристосування індивіда (соціальної групи) до соціального середовища;

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

інтеграції індивідів у нове соціальне оточення; адаптивний підхід – це уявлення про соціалізацію, згідно з якою життя людини – це ряд криз, до яких необхідно пристосуватися. Адаптація являє собою процес і результат перебудови функціонування організму і поведження, у відповідь на нові вимоги виробничого середовища, а також з метою забезпечення їхньої взаємодії та розвитку. Трудова адаптація виступає як необхідна умова і провідний механізм соціалізації особистості [4].

Адаптація – це двосторонній процес, у якому індивід не лише пристосовується до оточуючого середовища, до змінених умов буття, але й сам впливає на дане середовище, змінює його, чим і забезпечується еволюційний перехід від одного рівня функціонування суспільства до іншого, найчастіше – вищого.

Серед головних ознак соціальної адаптації слід назвати активне, творче включення індивіда у процес створення умов для реалізації його потреб, життєвих цілей; пристосування до між особистісних стосунків, властивих даному середовищу, до екологічного та культурного оточення тощо. Найвищою формою адаптації людини до середовища можна вважати її творчість, яка є універсальною родовою ознакою і сутнісним проявом людської діяльності. Творчість являє кінцевий підсумок активності цілісної людської істоти, переробки енергії та інформації шляхом діяльнісного-есенціального досягнення речових результатів і завдяки активізації духовних процесів шляхом звернення до зовнішніх, загальніших шарів духовності (трансцендентування), а також мобілізації внутрішніх духовних ресурсів суб'єкта (віртуалізація). Саме творчість дозволяє особистості досягти рівня суб'єкта життя. Життя людини має адаптивний характер, тобто є адаптацією організму до навколишнього середовища – єдністю стресу, пам'яті і домінанти. Якщо на біологічному рівні адаптація відбувається інстинктивним, несвідомим шляхом, то на соціальному рівні даний процес здійснюється завдяки стратегії [5].

Стратегія передбачає накопичення певного роду знань, в контексті соціального життя стратегія – це акумулятор життєвого досвіду соціального організму. Крім цього, стратегія визначає домінанту – той напрямок діяльності, який забезпечує життєдіяльність організму в умовах стресу або його наслідків. Тому у суспільному, так би мовити, змісті життя особистості є здібність особистості до само відтворення, зростання і розвитку саморегуляції, які володіють спадковістю і непостійністю, дискретністю і цілісністю, подразненням і ритмічністю як активної частини і суб'єкту суспільного світу. Задачі формування соціально активної особистості, що ефективно адаптується до соціуму, викликані концепцією довгострокового соціально-економічного розвитку країни на період до 2020 року.

Для того, щоб правильно організувати процес адаптації студентів до навчання у ВНЗ, слід щоб у кожному ВНЗ була розроблена концепція адаптації студентів до нових умов розвитку освітнього простору в умовах глобалізації, у

результаті чого студент виступає суб'єктом нових видів відносин і діяльності і, таким чином, отримує можливість оптимально виконувати свої функції. Це пристосування студента до нових умов середовища ВНЗ і до нових видів діяльності. В основі процесу адаптації лежать суперечності між вимогами, які пред'являються до умов нового середовища ВНЗ і готовність студента до цих умов на основі його попереднього досвіду [6].

Адаптація – це не просто пристосування до нових умов, а суперечливий і складний процес, що включає момент активності індивіда і супроводжується певними зсувами у структурі його особистості. Важливою педагогічною умовою ефективної адаптації особистості є формування певних способів поведінки, що дозволяють їй реагувати успішно на реалізацію тих чи інших труднощів і сприяти формуванню певних способів і моделей поведінки, що допомагають особистості оволодіти новою моделлю знанневої діяльності [7].

Адже адаптація молодого людини до навчання у ВНЗ – це основа формування майбутньої моделі професіонала-особистості, що буде сприяти конкурентоспроможності і виконанню довгострокових планів соціально-економічного розвитку країни та її інтеграції до загальноєвропейського простору.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of manageme / Problems and Perspectives in Management, Міжнародний науковий журнал. Том 15(1), 2017. - P. 220-226. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\)](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1)).*

3. *Анохина В.В. Дialeктика глокалізації в епоху позднего модерна // А.А.Анохина // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.69.- С. 11 - 16.*

4. *Анпилогова Л.В. Особенности информационной природы человека в современном социуме // Современные проблемы массовой коммуникации [Электронный ресурс] / Анпилогова Л.В. – Режим доступа : http://conference.osu.ru/assets/files/conf_info/conf8/s23.pdf.*

5. *Найдьонов О.Г. Ціннісно-сміслові горизонти культурно-освітнього простору мережевого суспільства: монографія / О.Г.Найдьонов // Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – 368 с.*

6. *Куцупал С.В. Комунікація та діалог у контексті освітніх викликів сучасності / С.В.Куцупал // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / гол. ред. В.М.Вашкевич. – К.: VIP УАН, 2012. – Випуск 66 (№ 11). – С. 531-534.*

7. *Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій / В. І. Кушерець. – К., 2002. – 248 с.*

Секція 3. Напрями удосконалення освітнянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

Капітаненко Наталія (Запоріжжя, Україна)

КОМУНІКАТИВНА ФУНКЦІЯ ПРАВА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Право, як свідчить історія людства, є атрибутом цивілізованого суспільства, завдяки якому суспільство врегульовує відносини між суб'єктами як безпосередньо в державі, так і за її межами щодо інших держав. Фактично, право надає можливість суспільству вберігати себе і розвиватися надалі, розкриваючи свій потенціал. Право, будучи соціальним явищем, має свої функції, які являють собою основні напрями впливу норм права на суспільні відносини. Крім того, функції права розкривають його основні риси, спрямовуючи на реалізацію завдань, які стоять перед правом на певному етапі розвитку суспільства.

Дослідження окремих функцій права, зокрема, комунікативної, забезпечує можливість глибше, повніше зрозуміти зміст феномена права та його призначення. Питанню функцій права у вітчизняній юридичній науці присвячено низку загальнотеоретичних досліджень, однак результати теоретичних праць потребують узагальнення та осучаснення відповідно до вимог сьогодення.

Разом з тим, необхідно визнати недостатній рівень дослідження комунікативної природи права. Комунікативність тлумачний словник української мови визначає як здатність до спілкування, контактів; зв'язок, спілкування, контакти між ким-, чим-небудь; комунікабельність [1]. Загалом, вважають, що комунікативна функція права забезпечує одержання учасниками правовідносин інформації про те, якою є позиція держави щодо необхідної, дозволеної чи забороненої поведінки, бо соціальне життя суб'єктів органічно пов'язане з одержанням, сприйняттям, засвоєнням і використанням такої інформації. Та все ж варто вбачати в комунікативній функції права як спосіб координації правовідносин в суспільстві, так і форму трансляції правової інформації.

Право містить великий набір засобів, форм і способів, які дозволяють йому виступати в якості комунікативної системи для врегулювання відносин між суб'єктами. Насамперед, право забезпечує узгодженість дій суб'єктів суспільних відносин, встановлюючи нормативні межі. Право, поряд з правами, свободами, гарантіями статусу, передбачає для учасників відносин обов'язки, які мають бути обов'язково виконані. Порухення встановлених правових норм є підставою для застосування до особи юридичної відповідальності.

Тобто правова комунікація має формально-визначений характер і повинна застерігати від порушення межі між дозволеною і належною мірою поведінки учасників відносин. Крім того, право як комунікативна система надає можливість транслювати (передавати) соціально-правову інформацію як між

сучасними учасниками відносин, так і між поколіннями. Право наділене властивістю акумулювати і транспортувати в часі нормативний досвід цивілізації, прикладом чого слугує історія трансформації римського права та його вплив на становлення романо-германської правової системи.

Трансляція правових норм в суспільстві здійснюється визначеними інституціями, які зберігають існуючу правову інформацію та вдосконалюють її відповідно до вимог сучасного рівня розвитку цивілізації. Отже, дослідження значення комунікативної функції права дає можливість повніше і ґрунтовніше зрозуміти сутність цієї функції, визначити її місце у загально-соціальній системі, розкрити її значення в активізації впливу права на регуляцію суспільних відносин.

Література:

1. *Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eslovnyk.com/>*

Кононець Марія (Київ, Україна)

УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА ЯК ПРОЦЕС, РЕЗУЛЬТАТ І НОВЕ СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В основі дослідження – концептуалізація методологічних засад, що дозволяють проникнути у таке складне явище, як управлінська культура, що оновлюються в епоху інформаційного суспільства, розробка напрямів удосконалення викладання управлінських наук в умовах переходу до нового технологічного укладу [1].

Управлінська культура як сфера культури (всього, що створено людиною) характеризується наступними особливостями: 1) на відміну від техніки носить ідеальний характер; 2) її метою є процес освоєння світу через посередництво виробленням істинного знання і способу культуротворчості; 3) конструювання різних фрагментів освітньої-культурної та наукової діяльності [2].

Управлінська культура викликана соціокультурною та соціоекономічною динамікою суспільства в умовах принципово нових викликів глобального характеру. Це викликано також зростаючою уразливістю «суспільства ризику», природа якого має надзвичайно складний характер, тому що основна маса населення живе в «суспільстві незнання» [3]. Соціальна уразливість не може бути чітко обмежена у просторі і часі, а звідси – потрібне культивування нового знання про складний соціум, враховуючи соціальні рамки уразливості, які починають ускладнюватися і потребують нового знання про управлінську освіту і культуру, потребують нового управлінського мислення і теоретизування. Головна причина аналізу нових проблем складності інформаційного суспільства та доби глобалізації в тому, що управлінці не

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

повинні керуватися позитивістським мисленням, яке зменшує роль ціннісних, комунікативних, гуманних, міждіалогових відносин, що є в основі нової управлінської культури, а також новий підхід до інформаційного соціуму як соціуму великої складності, до аналізу природи якого потрібні нові методологічні прийоми і підходи [4].

Вихід з кризи неможливий без вирішення проблем складного соціуму, в основі якого інформаційна природа, що переходить на нову траєкторію розвитку, орієнтованого на виробництво гуманних соціальних практик і технологій. Вирішення цих проблеми можливе завдяки мережевій взаємодії представників соціальних, природничих та гуманітарних наук, перевідкриття знання про людину і для людини, що направлене на здійснення модернізації (трансформації) сучасного суспільства.

Найважливіші атрибути управлінської культури, направленої на аналіз складної саморегульованої системи, - це самоорганізація та рефлексивність. Це якісно прискорює процес розвитку і трансформації соціуму за рахунок включення в нього інтенціональних, так і непередбачуваних наслідків, всього того, що прискорює уразливість життєдіяльності індивідів у складному соціумі. Проте сама складність уразливості не означає, що на ці процеси неможливо впливати і ними управляти. Для цього в рефлексивних структурах, що діють в умовах інформаційного суспільства, повинен діяти і рефлексивний індивід з високою управлінською культурою [5].

Соціум розвивався завжди, проте сьогодні ми маємо справу з складним соціумом та його швидким становленням, в основі якого «суспільство в дії», що переживає супутні йому соціальні та культурні травми в результаті деструктивних взаємодій [6].

Життєдіяльність в умовах складного соціуму витребувала новий соціальний порядок нової якості. Порядок і хаос – це певний стан балансу, у якому компоненти не зникли повністю в анархії, а являють собою таку рівновагу, що представляє новий погляд на природу соціального порядку, та фактори, що його утворюють. Ще Т.Парсонс говорив, що теорія порядку функціонування соціальних систем є еталоном, ієрархія цінностей і норм якого пронизує всі рівні суспільства, що задіяла механізми, які у випадку тих чи інших девіацій відновлюють соціальну рівновагу [7].

Тепер ситуація змінюється: по мірі складності соціуму зусилля щодо відновлення соціального порядку завжди породжують подальші непередбачувані наслідки, які відсувають суспільство від його упорядкованого стану (Уррі). Соціальний порядок в одній країні завжди залежить від складних зв'язків з емерджентними транснаціональними відносинами. Відносини між змінними можуть бути нелінійними, тому одна причина може привести до різних наслідків у різних обставинах [8]. Мінімізувати травми турбулентності можливо завдяки управлінській культурі (управлінському впливові), завдяки відповідності між організацією та рефлексією і самоорганізацією. У складному

соціумі порядок забезпечується відносно малими зусиллями професійних акторів і за рахунок загальної гуманізації людських відносин, збільшення креативного та інтелектуального людського капіталу. Соціум нової складності інформаційного суспільства та доби глобалізації – це нові швидкості соціальних змін. Виділимо три фактори швидкості щодо впливу на якість соціуму: 1) ми прийшли до межі власне людських можливостей рефлексії швидкоплинних подій, щоб приймати адекватні рішення з гуманними цілями і засобами; 2) в одному суспільстві живуть люди, що існують в різних темпосвітах (ефект дисхронозу); 3) вплив факторів швидкості на соціальне життя, включаючи технологічні зміни, пов'язані з Інтернет, телекомунікаціями, інформаційно-комунікативними технологіями [9].

Наукова новизна дослідження – в застосуванні конструктивної методології, яка свідчить про те, що управлінські науки – це науки праксеологічної спрямованості. Висновок – управлінську освіту слід розглядати як процес, результат і соціальне явище. Головна задача управлінських наук – прогностична, яка досліджує закономірності об'єктивної реальності, направленої на те, щоб нарощувати інформаційний, виробничий, організаційний потенціал, необхідний для вирішення проблем сучасного суспільства та підвищення динамічного розвитку держави і суспільства.

Література:

1. Андрущенко В.П. *Інформаційний вимір сучасної освіти* / В.Андрущенко, О.Кивлюк, О.Скубашевська. – К.: «МП Леся», 2017. – 596 с.
2. Вашкевич В. М. *Історична еволюція наукової картини світу [Текст]* / В. М. Вашкевич // *Гілея : науковий вісник : зб. наук. праць*. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2016. – Вип. 109. – С.133-139.
3. Воронкова В.Г. *Формирование нового мировоззрения, нового человека, нового общества будущего : [Монография]* / В. Г. Воронкова / *Кого и как воспитывать в подрастающих поколениях* // Под ред. О. А. Базалука. – К. : Издательский дом «Скиф». – 2012. – Т.2. – С.134-152.
4. Воронкова В.Г. *Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства* / В.Г.Воронкова // *Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред.. проф. В. М. Вашкевич*. – К. : «Видавництво «Гілея», 2015. – Вип.93.
5. Кивлюк О. П. *Освітня культура інформаційного суспільства в контексті глобалізаційної реальності* / О. П. Кивлюк // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.]*. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 67. – С.225 – 232.
6. Найдьонов О.Г. *Ціннісно-сміслові горизонти культурно-освітнього простору мережевого суспільства: монографія* / О.Г.Найдьонов // *Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2017. – 368 с.*
7. Пригожин И. Р. *Порядок из хаоса: новый диалог человека с природой* / Илья Пригожин, Изабель Стингерс; общ. ред. и послесл. В. И. Аршинова, Ю. Л. Климонтовича, Ю. В. Сачкова. Изд. 5 - е. – М. : КомКнига, 2005. – 432 с.
8. Пунченко О. П., Лазаревич А.А. *Інформатизація як засіб репрезентації інформаційних ресурсів суспільства* / О. П. Пунченко, А. А. Лазаревич // *Гуманітарний вісник*

Секція 3. Напрями удосконалення освітнянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип.63. – С.21-30.

9. *Соснін О. В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні та соціально-антропологічні виміри) : Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол // Київ : Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.*

*Куріс Ю.В. (Запоріжжя, Україна)
Тарасов В.К. (Запоріжжя, Україна)
Банах А.В. (Запоріжжя, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТРУДОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ВИРОБНИЦТВІ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Встановлено, що у процесі виконання трудових процесів немало роль знаходять особливості та властивості нервових випадків і свідомості. Направленість трудової діяльності працівника визначається не тільки величиною нервового та емоційного напруження, але й фізичним навантаженням, ритмом і властивістю роботи, її монотонності, аналізу інформації та об'єму сприймання. При цьому вивчаються обставини благоустрою робочого місця та відпочинку, ведення професійного добробуту, фахової орієнтації тощо. На особливості праці працюючого велику роль спричиняє її нервовий стан: наявність виробничих і внутрішніх нервових вчинків, втома, захворювання, залежність від наркотичних засобів, алкоголю, нікотину, особливості психіки людини. При наявності небезпечних чинників (значне перевищення концентрацій шкідливих речовин більше 10-20 разів ПДК, високі температури і інфрачервоне випромінювання, рухомі деталі машин, вузькі і захаращенні проходи, погане освітлення тощо) та пригніченому стані психіки людини можуть виникати нещасні випадки [4]. Психологічний аналіз трудової діяльності показує, що особливу роль грають емоції, які діляться на дві підгрупи. Перша, це емоції, що пов'язані з відношеннями у колективі. Для формування позитивних емоцій необхідно керівництву підприємства приділяти значну увагу підбору кадрів з використанням психологічних тестів, співбесід, дослідження характеристик людини. Друга підгрупа розглядає емоції, які виникають в процесі праці.

Аналіз виробничого травматизму показує, що основна причина травм і загибелі людей на робочих місцях – це поганий психічний стан працівників під час виконання трудових обов'язків. У таких випадках не допомагає ні інстинкт самозбереження, ні знання небезпек виконуваної роботи. На це впливає також надмірна самовпевненість і переоцінка власних можливостей, які знижують увагу людини й призводять до нехтування правилами безпеки. Наприкінці

робочого дня і тижня в організмі людини нагромаджується втома та дратівливість. Тому в ці періоди треба бути дуже уважним і розсудливим при виконанні робіт. Необхідно враховувати, що емоційне нестійкі люди не можуть працювати на професіях де можливі аварійні ситуації [5]. **Особливості діяльності людей залежать від типу темпераменту:** холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік. Існує їх детальна психологічна оцінка. Холерик – характерна фраза « Ні хвилини покою». Позитивні чинники – енергійність, захопленість, цілеспрямованість, рухливість, пристрасть. До негативного відносять – агресивність, нетерпимість, конфліктність, невитриманість, запальність. Сангвінік – «Довіряй, але перевіряй». Позитивні чинники – життєрадісність, захопленість, чутливість, дружелюбність. До негативних – зарозумілість, незібраність, ненадійність, схильність до обіцянок. Флегматик – «Не підганяй», до позитивного в характері можна віднести наступне: сталість в стосунках, стійкість, терпимість, самовладання та надійність. Недоліки – байдужість, сухість, загальмованість. Меланхолік – «Не нашкодь». Позитивне – чуттєвість, доброзичливість, м'якість.

Оцінка рис особистості закордонних психологів (Табл.1).

Таблиця 1 – Аналіз рис особистості

<i>Висока оцінка</i>	<i>Низька оцінка</i>
Товариськість	Замкнутість
Розумність	Низький інтелект
Емоційна стійкість	Нестриманість
Експресивність	Витриманість
Наполегливість	Покірність
Високий самоконтроль	Низький контроль
Мрійність	Практичність
Висока свідомість	Розхлябаність
Сміливість	Боягузтво
Підозрілість	Довірливість
Ніжність	Строгість
Самостійність	Залежність

Враховуючи якість цих рис, кожному з робітників слід працювати над тим, щоб контролювати небажані риси або їх усунути. Встановлено, що у звичайних умовах праці негативні чинники характеру не проявляються. Проте в стресових і неординарних ситуаціях люди ведуть себе неадекватно. Це може призвести до нещасних випадків або аварій при роботі на відповідальних посадах потенційно небезпечних об'єктів (керівники, диспетчери, оператори тощо). Враховуючи поради психологів, для більшої ефективності праці необхідно створювати наступні пари робітників: холерик-сангвінік; меланхолік-флегматик; сангвінік-меланхолік. Для запобігання виробничого травматизму важливе значення має забезпечення надійності та безперебійності

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

виробничого процесу. Зупинки виробництва з різних технічних і організаційних причин призводять не тільки до різкого спаду продуктивності праці, виробничих втрат, а й до суттєвого погіршення самопочуття і психологічного стану персоналу. Це призводить до виникнення різного роду помилок у роботі, стресового стану, підвищення ризику виникнення аварій і травматизму. Таке виробництво супроводжується значним нервово-психічним напруженням, порушенням нормального ритму праці, суперечками робітників з колегами і керівництвом цеху.

Отже, в умовах нестабільності виробництва, поряд зі створенням безпечного стану обладнання і виробничого середовища, значну увагу з боку керівництва підприємств і його підрозділів повинно приділяти підвищенню надійності людського чинника в системі "людина–машина–виробниче середовище". Необхідно не тільки підвищувати якість навчання й інструктажу персоналу з питань охорони праці, а перш за все проводити відповідну психологічну роботу. Треба виховувати в робітників психологію безпечної роботи, з послідовною оцінюванням кожного кроку і дії з точки зору її безпечного виконання. Перед виникненням нещасного випадку, як правило, створюється певна небезпечна ситуація, коли людина може усвідомити наближення такого випадку і може вжити необхідних заходів для його запобігання. Невміння людини вчасно усвідомити небезпечну ситуацію і вжити адекватних заходів призводить до нещасних випадків і аварій. Людина повинна прогнозувати, передбачати розвиток трудового процесу і свою поведінку, вчасно усвідомлювати небезпечну ситуацію і тим самим запобігати нещасним випадкам. Інколи такі випадки розглядаються як наслідок неадекватної поведінки самої людини в небезпечній ситуації [9].

Діяльність людини при виникненні небезпечної ситуації можна розділити на декілька етапів: сприйняття та усвідомлення небезпеки; вироблення рішення щодо усунення небезпеки з врахуванням можливостей людини і техніки. На першому етапі з допомогою аналізаторів людини: зору, слуху, органів дотику, сприймається інформація про відхилення елементів виробничого середовища або режимів роботи агрегатів чи обладнання. На другому етапі проводиться первинний аналіз інформації, прогнозується ймовірні результати наслідків і усвідомлення небезпеки. При цьому важливе значення має досвід і професійна підготовка працівника. На подальших етапах виробляється загальне рішення, а також швидкість і кількість керуючих впливів працівника для усунення небезпеки. Безпека поведінки людини на виробництві залежить: від стану безумовних рефлексів, якими людина несвідомо відповідає на різні небезпеки, що загрожують її організму (наприклад: відхилення від рухомого об'єкту, самовільне відсунення руки від гарячого предмета); психофізіологічних якостей людини, що залежать від чутливості її до сигналів небезпеки, її швидкісних можливостях реакції на такі сигнали. Причому на поведінку людини впливає також її емоційний, психічний і фізичний стан. Наприклад стан тривоги

загострює почуття небезпеки, а втома зменшує можливості людини в небезпечній ситуації; детального і глибокого знання професії і правил безпеки, життєвого досвіду; мотивації до безпечної праці (робітники мають різні індивідуальні і колективні мотиви до праці та заходів безпеки). Отже, людина – це складна саморегульовальна система, яка здатна гнучко використовувати свої можливості для усунення небезпеки. Якщо в людини невисокі біологічні й психофізіологічні якості, вона може забезпечити безпеку за рахунок розвитку професійних навичок і високої мотивації до збереження свого життя. Інколи мотиви певної вигоди (економія часу, збільшення заробітку) перевищують необхідність безпеки виконання роботи. Тоді варто морально й матеріально заохочувати робітників до безпечної праці, підвищувати її мотивацію. Робітник буде більше заробляти не тільки за рахунок продуктивності праці, але й за рахунок того, що зберігає здоров'я і працює безпечно, згідно інструкції. Усі працівники мають усвідомлювати, що кожне порушення інструкції тягне за собою покарання, в тому числі у вигляді штрафів.

Підводячи підсумки теми, що представлена у статті, відмітимо, що, на нашу думку, головним трендом удосконалення соціально-психологічної обстановки у трудовому колективі на виробничому підприємстві може бути «безпечна праця» чи «безпечні умови праці». Останні означають, що це умови праці, при яких вплив на працівників шкідливих чи загрозливих факторів виключено, або рівні їх впливу не перевершують встановлених нормативів. Безпечні умови праці є необхідними, але недостатніми для безпечної праці, так як багато залежить від працівника – його кваліфікації, поведінки, фізичного психічного стану.

Іншим трендом є психологічні методи, суть яких у психологічному впливові на працівника, що здійснюється системно, безперервно, через різні форми роботи з персоналом.

Одним із напрямків новизни досліджуваної теми може бути інформаційно-психологічна безпека на підприємстві, що має цілий ряд понять, як інформаційно-психологічна сфера, інформаційно-психологічний вплив, інформація, підсвідомість, маніпуляція свідомістю. Аналіз структури інформаційно-психологічної безпеки включає в себе об'єкти і суб'єкти впливу, комунікацію між об'єктами і суб'єктами, аналіз засобів і методів інформаційно-комунікативного впливу, зумовленого впливом на індивідуальну, групову, суспільну свідомість. В той же час одним з напрямків удосконалення соціально-психологічних засад на виробничому підприємстві може бути модернізація системи соціального страхування, тобто системи заходів, пов'язаних з реформою системи соціального страхування, включаючи дострокове, пенсійне забезпечення працівників, що піддалися впливу загрозливих виробничих факторів. Планується створити систему актуарних розрахунків, які допоможуть забезпечити реальну компенсацію шкоди здоров'ю працівників та їх соціальну

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

захищеність.

Слід сформуванню нову модель взаємодії держави і роботодавця при фінансуванні видатків, направлених на зменшення впливу шкідливих виробничих факторів. Пропаганда здорової і безпечної праці – це одна з соціально-психологічних засад здорового конкурентоспроможного колективу. Корпоративні програми з охорони праці та стимулюванню морально-здорової психологічної обстановки на виробничому підприємстві. Для зниження рівня травматизму і підвищення соціальної адаптації працівників та керівників треба враховувати їх психологічні особливості, фактори колективної поведінки, мотиваційну частину їх дій. При підборі кадрів необхідно використати сучасні активні методи навчання з врахуванням психології поведінки та безпеки.

Література:

1. Адамчук В. В. *Ергономика. Учебное пособие*. - М. : Юнити-Дана, 1999г.-254с.
2. Гогіташвілі Г. Г., Ланін В. М. *Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб.* - К. : Знання, 2007. – 367 с.
3. *Психологія безпеки праці*. - Режим доступу : mnvk2.at.ua/psikhologija...bezpeki...praci
4. Гусев В. О. *Державна інноваційна політика: методологія формування та впровадження : [Монографія] / В. О. Гусев*. – Донецьк : Юго-Восток, 2011.– 624с.
5. Булгаков С. Н. *Філософія господарства / С. Н. Булгаков*. – М. : Наука, 1990. – 443с.
6. Бекхерст Д. *Філософія діяльності / Д. Бекхерст // Вопросы философии*. – 1996. – № 5. – С. 32-36.
7. Андрущенко А. І. *Соціальна відповідальність : теоретико-методологічний аспект аналізу / А. І. Андрущенко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. – 2009. – Вип. 23. – С. 133-135.
8. Горохов В. Г. *Введение в философию техники / В. Г. Горохов, В. М Розин*. – М. : ИНФРА-М, 1998. – 224 с.

Максименюк Марина (Запоріжжя, Україна)

**НОВА ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА СОЦІОГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ В
УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА НАПРЯМИ ЇЇ
МОДЕРНІЗАЦІЇ**

На межі ХХ-ХХІ століття у суспільному житті відбулися істотні зміни, пов'язані з формуванням нового типу суспільного облаштування буття – появою інформаційного суспільства. Створення у післявоєнні роки нового наукового технічного напрямку у вигляді методів і засобів спочатку кібернетики, а потім інформатики, істотно трансформувало образ світу. На зміну цінностям, які були характерні для індустріального суспільства, приходять інші, які визначаються інформаційними ресурсами держави і стратегій їх включення у життя суспільства [1]. З процесами розвитку інформаційного суспільства пов'язані і інтенсивні процеси становлення нової освітньої парадигми, що прийшла на зміну класичній. В основі нової парадигми

лежать фундаментальні уявлення про людину та її розвиток через освіту в умовах інформаційного суспільства. Необхідність нової освітньої парадигми викликана реалізацією екогуманістичного способу конструювання інформаційного суспільства, який базується на стійкому і безпековому розвитку і приходить на зміну технократичному (кризовому, затратному, з нестійким розвитком). Перш за все змінюється основна освітня мета, яка виявляється не тільки у знаннєвій підготовці, стільки у забезпеченні умов для самовизначення і самореалізації особистості. Це твердження базується на зміні відношення до людини як складної системи і до знання, яке повинне бути звернене у майбутнє, а не в минуле [2].

Критерієм реалізації нової освітньої моделі стає випереджаюче її відображення та міра «пізнання майбутнього». У новій освітній парадигмі молода людина виступає суб'єктом пізнавальної діяльності, а не об'єктом педагогічного впливу. Діалогічні відносини викладача і студента визначають основні форми організації навчального процесу. Результатом виступає активна, творча діяльність, далека від простої репродукції, адже сучасна людина повинна не тільки володіти деяким об'ємом знань, але й вміти вчитися: шукати і знаходити необхідну інформацію, щоб вирішувати ті чи інші проблеми, використовувати і знаходити необхідні джерела інформації для вирішення цих проблем, постійно набувати нові знання. Адже знання стають єдиним джерелом довготривалої стійкої конкурентної переваги, постільки все останнє випадає з того, що націлене на конкуренцію, так як тільки знання підтверджує кваліфікацію індивідів [3].

Тому сучасному суспільству потрібні люди, які вміють навчатися, самостійно працювати з інформацією, розраховувати на успіх в інформаційному суспільстві. Тому, як свідчить соціально-філософський аналіз, переорієнтація цілей освітнього процесу супроводжується і зміною моделі (парадигми). На зміну предметно-онтологічній моделі навчання повсюдно приходить гносеологічна модель, при якій основу предмета навчальної дисципліни складає методологія та історія дисципліни, що вивчається, її пізнавальні засоби і технології. Вона формує в студентів здатність до самостійного вироблення цілісної системи вирішення професійних проблем, стимулює потреби продуктивного творчого характеру. Становлення нової освітньої парадигми передбачає вирішення ряду основних протиріч між культурою, що розвивається, і традиційним способом освіти людини, між цілісністю культури і галузевим принципом її уявлення через багатоманітність предметних областей в освіті. Традиційна освітня система базується на передачі готового знання, відчуженого від динаміки розвитку культури, відчуженого від життя особистості і соціуму. Вона не враховує зростаючу потребу безперервної освіти у динамічному світі, що постійно змінюється [4].

Однією з провідних світових тенденцій, направлених на вирішення цих

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

суперечностей, є перехід до безперервної, відкритої освіти (смарт-освіти), яка формує основу інформаційного суспільства і може розглядатися як раціональний синтез всіх відомих форм освіти. Раціоналізація принципів відкритої освіти приводить до якісних змін у всіх елементах педагогічної системи, включаючи характер самого знання, форми і методи організації освіти, роль викладачів і студентів у навчальному процесі. Серед істотних рис і функцій нової освітньої парадигми виступає фундаменталізація, гуманітаризація, інформатизація, екологізація, футуризація. Найбільш важливим стосовно відкритої освіти виступає принцип гуманізації, який звернений на людину, створення умов для виявлення її індивідуальності. Гуманітарність виступає системоутворюючою компонентною нової освітньої системи, яка, в свою чергу, перетворюється на пріоритетний домінуючий фактор соціального розвитку в інформаційному суспільстві, формує інформаційне суспільство як суспільство знання, у якому очікування суспільства знаходять відображення у сфері освіти [5].

Це пов'язане з тим, що зростання сциентистських тенденцій, технократичного мислення, вузько прагматичних орієнтацій приводить до збіднення емоційного світу людини. Наблизити освіту до запитів людини, її психології, моральності дозволяє гуманітаризація освіти. Ядро гуманітаризації складає гуманізація, тобто насиченість освіти гуманітарними дисциплінами, введення їх в соціокультурний контекст. Цільові установки гуманітаризації направлені на те, щоб закласти основи світогляду, не обмеженого природничо-науковою картиною світу, а формувати інноваційне мислення. Гуманітарна освіта допомагає людині знайти себе, відстояти своє право на самореалізацію, створити її культурне поле, тобто взяти на себе задачу формування світоглядного, загальнокультурного, духовного та інтелектуального розвитку особистості.

Саме філософія відкритої освіти пов'язана з уявленнями в сучасній науковій картині світу і способах пізнання, зорієнтованих на вивчення систем, що самоорганізуються і саморозвиваються в умовах нелінійно-синергетичної парадигми світу. Це передбачає, що визначальною тенденцією сучасної освіти повинна стати не подальша диференціація різних способів пізнання світу, а, навпроти, їх інтеграція, системний підхід до вивчення світу, що базується на використанні найновіших технічних засобів, сучасних комунікацій та інформаційних технологій. Тому однією з пріоритетних задач сучасної системи освіти виступає розробка концептуальних моделей інформатизації освіти та наукової діяльності, їх науково-методичне забезпечення, побудова системної моделі інформатизації гуманітарної освіти, що включає філософсько-гуманітарну, науково-педагогічну, змістовну, економічну та технологічну компоненти.

Необхідна побудова єдиної освітньої моделі гуманітарної освіти, що базується на сучасних інформаційних і педагогічних технологіях, на

методологічних принципах інформаційного суспільства та відкритої освіти. Інформатизація виступає як основний механізм реалізації нової освітньої парадигми, як нова якість системи освіти, як засіб реалізації функції прогнозування системи освіти, системного зв'язку науки і освіти. Інформатизація сприяє новому синтезу гуманітарних і природничих наук, подоланню їх відчуження один від одного. Сучасна освіта повинна будуватися на міждисциплінарності, яка повинна проявлятися і в методології, і в освітній практиці [6].

При цьому важливо не тільки знайомство студентів з методами інших наук, але й вивчення механізмів взаємодії різних наукових методів. Професіоналізм гуманітарної освіти в умовах міждисциплінарності, яка вже стала реальністю і має перспективи в майбутньому, у все більшому розповсюдженні, тому й повинна будуватися на більш високій, метадисциплінарній підготовці, яку слід впроваджувати у вищій школі. Міждисциплінарні дослідження є найбільш ефективними, мають загальний об'єкт, на який направлені методи різних наук. І таким об'єктом міждисциплінарних досліджень є саме інформація, що має складну внутрішню структуру. Її дослідження і формують зону міждисциплінарності, тому що в різних науках створені методи, які дозволяють досліджувати інформацію з різних позицій.

Але синтез підходів до вивчення інформації можливий лише в гуманітарній сфері. Саме гуманітарні науки знаходяться у ситуації пошуку деяких загальнонаукових засад, фундаменту, який дозволив би здійснити міждисциплінарні дослідження [7]. Тому все більш важливим є не стільки використання методів інших наук, стільки пошук універсальних загальнонаукових засад. У якості загальнонаукової методології може виступати теорія інформації, яка набуває особливого значення в умовах міждисциплінарних досліджень. Теорія інформації, збагачена досягненнями семіотики, здатна стати фундаментом загальнонаукових досліджень і виступити загальнонауковою методологією.

Інтерес до теорії інформації тісно пов'язаний з процесами інформатизації, які, зачепивши практично всі сфери знання, втягнули на межі 1980-1990-их рр. і соціально-гуманітарні науки. Підтвердженням тому стала поява у 1990-х рр. «галузевих» інформатик у цілому ряді наукових сфер (соціальна, економічна, правова, історична інформатика, комп'ютерна лінгвістика). Проте у розвитку будь-якої «галузевої» інформатики відбувається акцент у сторону прикладних досліджень, що базуються на практичному використанні інформаційних технологій у соціально-гуманітарних науках, у сторону переваги логіки засобів перед логікою змісту гуманітарних досліджень.

Сучасне інформаційне середовище пред'являє нові вимоги до системи гуманітарного знання: методик, технологій, поняттєвого апарату, використання

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

інформаційних технологій. Інформатизація гуманітарних наук дозволила виявити глибокі соціальні зміни, викликані процесом інформатизації, що привело до необхідності переосмислення розуміння інформатики, зміни наукових поглядів на саму інформатику, виявлення механізмів впливу інформатизації на розвиток суспільства, на формування нової інформаційної культури, побудову теорій інформаційного суспільства. У полі зору сучасної інформатики повинні лежати закономірності виникнення і функціонування всіх видів інформації, закономірності і наслідки інформаційних процесів у суспільстві. Вивчення інформаційних процесів, джерел і каналів інформації дозволить глибоко зрозуміти причини і характер соціальної поведінки та соціальної взаємодії. Дослідження гуманітарних проблем інформатики відіграє провідну світоглядну роль, яка проявляється у формуванні у студентів цілісної системно-інформаційної картини світу, розумінні спільності інформаційних процесів управління у живій природі, суспільстві і техніці. Все більш актуальним стає дослідження інформаційного суспільства, інформатизації та її наслідків, вирішення методологічних проблем інформатизації.

Необхідність і важливість таких досліджень визначається рядом факторів: 1) інформація у сучасному суспільстві є визначальною категорією в економічному розвитку. Інформація, знання виходять на перше місце у системі суспільних цінностей, а їх отримання виступають основою задачею суспільства. Інформатизація як основний механізм переходу до інформаційного суспільства виступає предметом дослідження самого широкого кола спеціалістів; 2) інформатизація приводить до зміни соціальних зв'язків і відносин між людьми. Створення і розвиток комп'ютерних комунікацій викликає зміни комунікаційних процесів у суспільстві, характер комунікаційних взаємодій; 3) розвиток інформаційних і комунікаційних технологій здійснює помітний вплив на розвиток людини, зміну її світогляду, систему особистісних цінностей. Все більше занурюючись у віртуальні і реальні комп'ютерні світи, людина стикається з необхідністю зміни стилю життя, образу мислення, характером взаємовідносин з оточуючим світом; 4) подальший розвиток інформатизації потребує не тільки комп'ютерної грамотності, але й певного рівня інформаційної культури, що базується на розумінні закономірностей розвитку інформаційного суспільства.

При цьому у першу чергу повинно змінитися не тільки розуміння інформатизації і інформатики, під якими вже зараз розуміють не стільки впровадження інформаційних технологій в різні сфери життя суспільства, стільки розвиток інформації, розширення інформаційних каналів, поглиблення їх зв'язків, посилення їх впливу на людину і суспільство. Це приводить до розширеного розуміння інформатики як *міждисциплінарної науки*, направленої на розвиток особистості в умовах інформаційного суспільства, яка вивчає у першу чергу закономірності і особливості інформаційних процесів у суспільстві, соціальні наслідки інформатизації. Звідси виникає соціальний

аспект гуманітарної інформатики як філософії і методології інформаційного суспільства, системи знань про інформаційне суспільство, в основі якого соціальна сфера інформатизації, що слугує основою модернізації гуманітарної освіти в умовах нового інформаційного середовища.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

3. *Воронкова В.Г. Концепции взаимосвязи человека, сознания, разума в контексте виртуально-информационного пространства/ В.Г.Воронкова //«Philosophy and cosmology».- Kyiv: ISPC, 2014 (vol. 14) – С.170-182..*

4. *Воронкова В.Г. Гражданское общество как парадигма, концепт и конструкт социально-философского дискурса / «Philosophy and cosmology». – Kyiv: ISPC, 2015 (vol.15). – С.198-215.*

5. *Voronkova Valentina. The Formation of the Concept of Noosphere Development of Modern Society in the Conditions of Information Society. /«Philosophy and Cosmology», Vol. 16.- Kyiv: ISPC, 2016. – P. 179-191.*

6. *Voronkova Valentina. Receptions of human dimension in the context of anthropological discourse of humanistic management / Valentina Voronkova // Voronkova Valentina // Future Human Image. – 2016.*

7. *Максименюк М. Ю., Нікітенко В. О. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М. Ю.Максименюк, В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 66. – С.266 - 278.*

Мельник Вікторія (Київ, Україна)

САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ АКСІОЛОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Аксіологічні виміри буття формують цінності, що сприяють самореалізації людини у соціокультурному просторі, який формує як сама людина, так і суспільство. Аксіологічні виміри сучасного соціуму сьогодні залишаються набагато могутнішими чинниками для формування всього західного суспільства і самосвідомості культури, що виражали ще теоретики Відродження. Аксіологічні виміри буття сформували права, які стали основоположними для самореалізації людини – цивільна прав, політичні права,

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

соціальні права, культурні права й обов'язки (право на інформацію, освіту, культуру, комунікацію, критику) [1].

Зріла ідентичність, а разом з цим і самореалізація людини може виникнути тільки на сонові осмисленого ставлення людини до своєї історії, природи, історичних явищ і процесів, всього того, що сьогодні на Заході називають «освіченою демпартією участі». У той же час в умовах розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій та культурної глобалізації відбуваються зміни у культурних стереотипах у зв'язку з новітніми науково-технічними, соціальними нововведеннями і перспективами міжкультурного і міжкомунікативного діалогу, що розширюють культурний простір спілкування індивіда та його самореалізації.

Самореалізація особистості в контексті аксіологічних вимірів буття відбувається навколо сучасних новітніх процесів, серед яких саме технологічні зрушення, які принесли нові цінності буття, чому сприяв розвиток телекомунікаційних технологій і засобів зв'язку. Культурологічні засади самореалізації людини виходять з обумовлених засад буття соціальними ф і культурними факторами [2].

Сталість, інваріантність фундаментальних родових якостей людини як істоти культурної (духовної), що споконвічно володіє волею, формується у єдності людського роду і є невід'ємною рисою культурних прав людини, їх пріоритету стосовно принципів устрою, законів і діяльності держави. Культурологічні засади самореалізації людини розкривають взаємовідносини між людиною і суспільством, суспільством і владою, людиною і людиною; ставить на порядок денний розробку таких категоріальних форм мислення, як культури так і її відношення до оточуючого світу, природи і самої себе, культурологічних засад управління як органону пізнання і перетворення світу. Культурологічні засади враховують проблеми культурної диференціації різних груп людей, враховують появу імміграційних тенденцій, що несуть інші культури в полікультурний соціум [3].

Саме культурна антропологія виступає у вигляді вищої форми генералізації уявлень про інститути культури людства, представлених в універсальній і формі. Таким чином, самореалізація людини свідчить про створення умов для виявлення сутніх сил людини у всіх сферах людського буття, про те, що людина стає об'єктом і суб'єктом того суспільного цілого, в якому намагається формувати свій імідж, сприяє розширенню культурних каналів комунікацій, в яких стверджує себе яке людську сутність [4].

Саме культурний світ особистості сприяє встановленню діалогу між особистостями, етнічними угрупованнями і суспільствами, політиками, вченими, фахівцями, країнами. Це змушує людей бути разом, узгоджено долати перешкоди, формувати шлях цивілізаційного зростання в контексті реалізації культури буття і для культури і буття культури. Безумовно, що культура створює новий культурно-політичний клімат яке на рівні держави, так і на рівні

особистості.

Література:

1. . Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. *Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of manageme / Problems and Perspectives in Management, Міжнародний науковий журнал. Том 15(1), 2017. - P. 220-226. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\)](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1)).*

2. Анохина В.В. Дialeктика глокалізації в епоху позднього модерна // А.А.Анохина // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.69.- С. 11 - 16.

3. Анпилогова Л.В. Особенности информационной природы человека в современном социуме // Современные проблемы массовой коммуникации [Электронный ресурс] / Анпилогова Л.В. – Режим доступа : http://conference.osu.ru/assets/files/conf_info/conf8/s23.pdf.

4. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / В.Г.Воронкова, О.Є. Постол- – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.

Нікітенко Віталіна (Запоріжжя, Україна)

Банах Людмила (Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ НОВОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Розвиток і широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій є глобальною тенденцією науково-технічного прогресу останніх десятиліть, яке привело до значних змін у багатьох сферах людської зайнятості, зокрема таких сфер, як освіта, охорона здоров'я, зайнятість, економіка. Використання ІКТ має рішучий вплив для підвищення конкурентоспроможності економіки, розширення можливостей її інтеграції у світову систему господарства, підвищення ефективності державного управління [1].

Сучасне суспільство зробило перші кроки у сторону інтенсифікації інформаційних процесів в епоху інформатизації. Це підтверджується тим, що зростає швидкість передачі інформації, прискорюються процеси її обробка, удосконалюється технічна база. Швидкість і масштаби змін досягли такого рівня, що покоління ідей, незважаючи на їх багатоманітність, змінюють один одного швидше, чим покоління людей.

З'являється необхідність у постійному удосконаленні практичних навичок та теоретичних знань. Розвиток системи освіти визначається переміщенням з матеріальної сфери в інтелектуальну. При цьому освіта повинна бути певним фактором соціального зростання, формувати майбутні потреби суспільства і пріоритети, які на практиці повинні означати розвиток освіти в інтересах

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

держави в цілому і кожної людини, зокрема. Ключова роль у сучасному суспільстві відводиться інформації та електронним засобам, що забезпечують технічну базу для її використання і розповсюдження. Однією з найважливіших ознак інформаційного суспільства є підвищення якості освіти за рахунок розширення її можливостей систем інформаційного обміну на міжнародному, регіональному та національному рівнях, і відповідно, підвищення кваліфікації, професіоналізму і здібностей до творчості як найважливіших ознак сфери праці [2].

Стає очевидним, що інформатизація освіти і розвиток інформаційного суспільства взаємопов'язані. З однієї сторони, становлення інформаційного суспільства істотно впливає на процеси виникнення інформаційних технологій у всі сфери освітньої діяльності, а з іншої, - інформатизація освіти формує інформаційну культуру членів суспільства, істотно сприяючи її інформатизації. Смысл освіти ми вбачаємо в успішній самореалізації і розвитку соціокультурної компетентності людини, розвитку її іманентних можливостей, внутрішньо властивих особистості, здібностей до її цілеспрямованого удосконалення.

Зміни антропоцентричних технологій, основою яких виступають безперервно змінюючи процеси метаболізму (обміну речовиною, енергією і *інформацією*) між людиною і середовищем проживання, слугує способом відтворення форм соціальності і збереження моральності і може стати частиною загальної теорії соціуму, *екоантропоцентричною теорією*, філософією культури, що збагачує науку в теоретичному і практичному планах та визначає сучасний діалог культур в інформаційному суспільстві. Соціальна динаміка сучасного соціуму потребує перегляду якісних характеристик освітніх інституцій, так як сьогодні ВНЗ повинен закладати в людину не тільки знання з різних галузей науки, але й розвивати у ній такі якості, які необхідні для успішної взаємодії у соціумі, перш за все [3].

На ринку праці визначаються такі якості, як мобільність, флексібельність, здатність до роботи в команді, стресостійкість, ініціативність і відповідальність, здатність до прийняття рішень, норма усвідомлення, лояльність. Ці якості визначають соціокультурну морально-гуманістичну компоненту освітнього простору та слугують тим, освіта виступає як інтегративний механізм духовної соціалізації особистості в інформаційному суспільстві. Ми виходимо з того, що освіта, побудована на принципах антропоцентризму на загальних геоеціностях, виступає оптимальним соціокультурним простором для соціалізації особистості і трансляції гуманістичних форм культури в інформаційному суспільстві. На нашу думку, методологічною основою дослідження виступають гуманітарно-антропологічні і соціологічні підходи до пізнання людини у їх взаємодії з оточуючим світом, системний та синергетичний підходи, універсальна єдність антропологічного, гносеологічного, аксіологічного і праксеологічного аспектів аналізу особистості, формування якої відбувається в умовах нового освітнього середовища. На основі істотних ознак освітнього середовища в умовах

інформаційного суспільства ми виокремлюємо принципи освіти: крос культурність, антропоцентризм, толерантність, індивідуалізація освітніх процесів, полілінгвізм [4].

Тому в умовах інформаційного суспільства виокремлюється варіант просторової моделі соціокультурного(духовного) онтогенезу особистості, що візуалізує соціокультурні взаємозв'язки і взаємозалежності соціуму і особистості. У соціокультурному просторі інформаційного суспільства освіта базується на антропоцентризмі і представляє собою сукупність ідей, поглядів, принципів і підходів до соціалізації особистості, у рамках якого людина представляється як ресурс суспільного розвитку, як носій соціального капіталу, що вносить свій вклад у суспільну свідомість і культуру [5].

Антропоцентризм відображає семантичну багатовимірність особистості. Що інтеріорізує культуру у просторі соціальної взаємодії інформаційного соціуму. Тому істотною характеристикою і стратегією освіти визначають антропометричні технології соціалізації, які виступають засобом орієнтації особистості на цілісне бачення світу, у якому домінують духовність як спрямованість до термінальних цінностей, які детерміновані аксіологічними вимірами, в контексті яких суб'єкт осмислює значення своїх дій, усвідомлює їх значимість у процесах все більш широкій інформатизації. Антропоцентристські технології стимулюють творчу діяльність, гуманізують свідомість і особистісно вироблені цінності, дозволяють вступити в смисловий контакт з новими цінностями [6].

Отже, відмітимо, що освіта є найбільш оптимальним соціокультурним простором для збереження і трансформації гуманістичних форм культури в інформаційному суспільстві. Цілісно-системний підхід як методологічна основ дозволив розробити і обґрунтувати модель ВНЗ як соціального інституту з якісно новими можливостями для задоволення різноманітних запитів індивідуального особистісного розвитку суб'єктів освіти. ДЛЯ ВНЗ представляє собою просторову модель соціокультурного онтогенезису, що візуалізує психосемантичні взаємозв'язки і взаємозалежності в інформаційному суспільстві.

В антропоцентричних технологіях, що поєднують воедино предмети думки і предмет дії, домінує духовність як напрямок до досягнення цілей, трансцендентних смислів і термінальним цінностям, до іншого і самого себе. Ці цінності є аксіологічними, вони стимулюють творчість, креативність як устремління до свідомої активності, гуманізують свідомість і особистісно обрані цінності, виключають дихотомію «об'єкт-суб'єкт» і характеризуються семантико-емоційною наповнюваністю. Аксіологічність відображає основну семантичну багатовимірність людини-діяча, що виступає культуротворчим суб'єктом у просторі інформаційного суспільства і набуває нових духовних вимірів в контексті духовного онтогенезу [7].

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

Інформатизація сприяє формуванню інформаційної культури особистості, яка включає: 1) прийняття на особистісному рівні гуманістичної цінності інформаційної діяльності людини; 2) культура спілкування і співпраці у сфері інформатики та інформаційних технологій, використання можливостей телекомунікацій для міжособистісної колективної взаємодії; моральна поведінка у сфері інформаційних відносин; 3) компетентність і вільна орієнтація у сфері інформаційних технологій, гнучкість та адаптивність мислення; 4) передбачення можливих наслідків інформаційної діяльності, професійно-соціальна адаптація у постійно змінюваних інформаційних умовах; 5) використання інформаційно-технологічних можливостей для найбільш ефективного вирішення професійних задач; 6) знання і використання основних правових норм регулювання інформаційних відносин, усвідомлення відповідальності за дії, що здійснюються за допомогою засобів інформатизації; 7) реалізація в інформаційно-професійній діяльності принципів наукової організації праці, безпеки для здоров'я, фізіологічності і комфортності [8].

Отже, соціокультурний простір особистості інформаційного суспільства включає в себе соціальні і культурні механізми як рівнозначні за впливом фактори. Це сфера подвійної детермінації – ідеальної і матеріальної. В суспільстві головну роль відіграють закони, закономірності, ідеали, смисли, цінності, сформовані інформаційним суспільством. Образ людини інформаційної культури дає можливість визначити специфіку культури цього суспільства, а також і специфіку соціокультурного буття людини інформаційного суспільства. Всезагальна культура мислення і виявлення індивідуальності – це те, що характерне для інформаційного суспільства і відображається в образі людини сучасного соціуму.

Повернення людини до гуманізму, пріоритету цінностей вільної творчої особистості, формування нової культури мислення на основі колективного інтелекту – це першочергові задачі сучасного інформаційного суспільства. Звідси зміни буття людини у суспільстві, а також його свідомості і світогляду, що, в першу чергу, знаходить відображення у формуванні образу людини як синтезу суб'єкт-суб'єктного сприйняття світу.

Література:

1. Бак Мирослав. Філософія інформатизації освіти / Мирослав Бак; мін-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова.- Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015.- 503 с.

2. Банах Л.С., Ільчук І.А. Поняття толерантності в історичному контексті та особливості її формування у студентської молоді / Л.С.Банах, І.А.Ільчук // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 67.- С.131 – 140.

3. Бард А. Нетократия. Новая правящая элита и жизнь после капитализма / А. Бард и Я.Зодерквист [пер. с англ. В.Мишучкова].- Спб. : Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2004.- 252 с.

4. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку мережевого суспільства та інформаціоналізму / В. Г. Воронкова // Гуманітарний вісник Запорізької державної

інженерної академії : [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – випуск Вип.64. – С.32-43.

5. Voronkova Valentina. *The formation of the concept of noosphere development of modern society in the conditions of information society* *Philosophy & Cosmology* Научный журнал: К: Международное философско-космологическое общество / Под ред. О.Базалука.- 2016. – Vol. 16. – 2016. – P.179-191.

6. Максименюк М. Ю., Нікітенко В. О. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М. Ю. Максименюк, В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 66. – С. 266-278.

7. Nikitenko Vitalina *Conceptualization of geo-cultural values in the process of teaching of foreign language* / Nikitenko Vitalina // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 64. – С.255-259.

8. Нікітенко В.О. Філософські засади комунікативних технологій у розвитку туристичного бізнесу в умовах інформаційного суспільства і глобалізації / В.О.Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 68. – С. 89-97.

Савченко Світлана (Київ, Україна)

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК «СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» В ІНФОРМАЦІЙНУ ДОБУ

Сучасний етап розвитку світової економіки різними експертами трактується по-різному: «третя хвиля» (Тофлер), інформаційна економіка, наукоємна економіка або економіка, що базується на знаннях, постфордизм (Малецький, Кастельс), плаский світ (Фрідман). Всі ці визначення поєднані одним суттєвим явищем – новій моделі світової економіки притаманна залежність від більш мобільних і наукоємних факторів суспільного виробництва, таких як рівень освіти і професійних навичок, рівень розвитку науки й техніки. Ключовою характеристикою сучасної глобальної економіки (для країн у розвиненому сегменті та «сегменті «нових лідерів») є інтенсивність застосування високих технологій та інновацій у виробництві, сфері послуг та управлінських процесах [1; 2].

Це відповідно вимагає прискорення циклів наукових досліджень та конструкторських розробок, а також їх ефективної комерціалізації. У високорозвинених країнах світу університети та науково-дослідні інститути стають центрами розробки нових видів продукції, які пізніше виробляються в масових масштабах завдяки тісним зв'язкам між бізнесом і науково-дослідним сектором. У формулюванні засад сучасного економічного розвитку доречніше використовувати поняття «інновації», а не «знання», оскільки останнє має статичний характер, узагальнення досвіду як результат практики і Секція 3. Напрями удосконалення освітнянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

передбачення майбутнього [3;4].

Інновації мають динамічний характер, означають здатність впроваджувати знання в життя, збільшувати продуктивність праці, створювати нові продукти та послуги, новий попит на них. За умов інноваційної економіки країни набувають нових конкурентних переваг, пропонують нові можливості для економічного розвитку. Від науково-інтелектуального потенціалу країни залежить рівень конкурентоспроможності її товарів і послуг, підприємств і цілих галузей, а також її позиції в системі координат міжнародного поділу праці, глобального потоку інвестицій [5].

Розміри, структура та динаміка розвитку науково-дослідного сектора визначають ступінь інтегрованості країни або регіону у світову інноваційну систему, її значущість як науково-освітнього центру [6]. Практика інших країн (зокрема, країн ЄС) також доводить, що інноваційні компанії є більш орієнтованими на зовнішні ринки, отже підвищення інноваційності товарів і послуг, що виробляються в країні, веде до зростання обсягів експорту. Як правило, регіон в якому розміщені науково-дослідні інститути, університети з практичною орієнтацією та тісними зв'язками з приватним сектором, стає полюсом росту - центром високотехнологічного виробництва та інноваційних послуг [7].

Їх довгостроковий успіх багато в чому залежить від здатності передбачати нові споживчі та технологічні (наукові) тренди (а не лише швидко реагувати на них), диверсифікувати структуру виробництва і послуг (зокрема в суміжних галузях), оперативно перебудовувати виробничу інфраструктуру, мобілізувати необхідні інтелектуальні ресурси. Економіка, що базується на знаннях, включає: рівень кваліфікації трудових (наукових) кадрів; науково-дослідні установи та університети; розвинену інфраструктуру; високий рівень розвитку інформаційних технологій [8].

Стратегічного значення для розробки і впровадження конкурентоспроможної продукції на регіональному рівні набуває створення нових інноваційних структур. Ефективність інноваційної діяльності насамперед залежить від інноваційної сфери розвитку сучасного суспільства, впровадження новітніх технологій та підготовка наукових кадрів.

Література:

1. *Регіональний розвиток та державна регіональна політика в Україні: Стан і перспективи змін у контексті глобальних викликів та європейських стандартів політики. Аналітичний звіт.* – К.: Проект ЄС «Підтримки політики регіонального розвитку в Україні», 2014. – 452 с.

2. Олексенко Р.І., Молодиченко Р.І. Концептуальні пріоритети формування сучасної людини економічної /Р.І.Олексенко, В.В.Молодиченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 70 – С. 164 - 175.

3. Олексенко Р.І. Вплив комунікації на ціннісні орієнтири особистості / Р.І.Олексенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип. 62. – С. 65 - 73.

4. Пунченко О. П. Фреймы для репрезентации современного этапа цивилизационного развития / О. П. Пунченко // *Философия и социальные науки : Научный журнал*. – Минск : Белорусский государственный университет. – 2014. – №2. – С.26 - 30.

5. Пунченко О. П. Цивилизационное измерение истории человечества : [монография] / О. П. Пунченко. – Одесса: Астропринт, 2013. – 448 с.

6. Савченко С. В. Взаємодія культури і освіти в умовах інформаційного суспільства та культурної глобалізації: соціально-філософський вимір / С. В. Савченко // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]*. – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2015. – Вип.59. – С.117-126.

7. Савченко С. В. Теоретико-исторические основания становления информационного общества как нового типа «общества знаний» / С. В. Савченко // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]*. – Запоріжжя : Вид - во ЗДІА, – 2014. – Вип. 57. – С. 38 - 50.

8. Савченко С. В. Філософія глобального інформаційного суспільства як цивілізаційна парадигма розвитку сучасного суспільства / С. В.Савченко // *Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.] – К. : Вид - во УАН ТОВ «НВП» «ВІР»*, 2014. – Вип. 90. – С. 194 - 198.

Фурсін Олександр (Запоріжжя, Україна)

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК РОЗГАЛУЖЕНА І БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ

Словосполучення «публічне адміністрування» у перекладі з латинської мови на українську означає не що інше як «суспільне управління», тобто мається на увазі управління відносинами та процесами, які відбуваються у суспільстві. Термін «демократичне врядування» є похідним від англійського аналогу «good governance» (належне, досконале, ефективно володарювання, керівництво) [1].

Під поняттям «державне управління» розуміється здійснення цілеспрямованого впливу держави на розвиток суспільних процесів. Отже, приймаючи до уваги суб'єктний рівень управлінської діяльності, останнє поняття є найменш широким, ніж два перших.

Спільною рисою «публічного адміністрування», «демократичного врядування» та «державного управління» є демократичність. Демократія – це суспільна цінність, за якою будується політична система та функціонує суспільство. За висловом Дж. Лока демократія як форма врядування є владою більшості в інтересах більшості, що захищає інтереси спільнотворення (незалежної спільноти) [2].

Терміни «публічне адміністрування» та «демократичне врядування» більш вживані в західноєвропейських країнах, які достатньо модернізовані й глобалізовані, мають розвинені інститути громадянського суспільства. Тому у західній літературі, практиці адміністрування акцентується увага на суб'єктному вимірі, а саме на необхідності підвищення якості надання

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

адміністративно-управлінських послуг.

Для України, що перебуває у стані суспільної трансформації, актуальним є завдання досягнення сталого розвитку суспільства, тобто на перший план виходить об'єкт управління. А це а свою чергу вимагає активної участі в управлінні держави, яка несе відповідальність перед українським народом за динаміку та спрямованість суспільно-політичних процесів. Найбільш широким за своїм змістом й більш розмитим за своїм визначенням є поняття “публічне адміністрування”, оскільки воно охоплює практично усе середовище життєдіяльності за участю в його врядуванні органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання різних форм власності та громадських організацій [3].

Окремі фахівці виокремлюють у процесі публічного адміністрування стадії вироблення та реалізації політики. На наш погляд, тут доцільно внести наступне уточнення: мова має йти про прийняття політичних рішень, тому що у виробленні політики номінально приймають участь усі громадяни країни. В цьому сенсі адміністрування виступає, в першу чергу, як процес політичної діяльності, яку здійснюють на стадії вироблення та прийняття рішень державні діячі й політики, а на стадії їх реалізації – державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, представники бізнесу та громадськості. Наступним за обсягом змісту є поняття “good governance”, яке більш точно перекладається як ефективне, а не демократичне врядування, що звісно не відмінняє його демократичного характеру. Його сутність зводиться до пошуку оптимальних управлінських рішень, що забезпечується за рахунок посилення інформаційно-аналітичної діяльності, поглиблення зворотних зв'язків з об'єктом управління, розмежування компетенції та повноважень різних суб'єктів, підвищення рівня їх кваліфікації. Ознаками ефективного врядування за Д.Бостаном є: акцент на управлінні, управлінських навичках, а не на формулюванні державної політики; спрощення контролю у поєднанні із запровадженням нових механізмів моніторингу та підзвітності; перехід від контролю за ресурсами і процедурами до використання показників результатів і продуктивності; спрощення складних бюрократичних процедур; пріоритетність приватної власності, контрактних відносин і конкурентності в наданні громадських послуг; адекватне копіювання певних управлінських методів приватного сектору; надання переваги матеріальним стимулам; наголос на скороченні витрат, управлінських штатів й підвищенні ефективності роботи; розвиток управлінських інформаційних систем. Очевидно, що в даному випадку йдеться про *розгалужену та багаторівневу систему управління*, яка не обмежується органами державної влади. Узагальнюючи, можна зазначити, що публічне адміністрування зорієнтовано передусім на політичній діяльності, демократичне (ефективне)врядування на управлінській, а державне управління поєднує обидві види цієї діяльності, але за участю виключно державних органів влади [4].

На публічне адміністрування великий вплив здійснює зовнішнє

середовище (макросередовище), що включає наступні складові: економічне середовище; політичне середовище; соціальне середовище; науково-технічне середовище; правове середовище; культурне середовище; природне середовище; ідеологічне середовище; демографічне середовище; географічне середовище. Існує ряд факторів внутрішнього середовища, що впливають на сутність публічного адміністрування: цілі системи; стратегія розвитку (цілі, задачі, зміст); функції управління (склад, зміст, ступінь централізації); методи управління (механізми реалізації); технології процесів управління; інформація управління; техніка управління; персонал управління (соціально-культурні, психологічні, професійно-кваліфікаційні характеристики); організаційна культура (цінності, стандарти поведінки, традиції, філософія управління); джерела (фінансові, людські, матеріальні ресурси); дослідження і наукові розробки (портфель угод, стан науково-дослідницької бази, склад кадрів, НІОКР). Великий вплив на формат парадигми публічного адміністрування здійснюють цінності орієнтації зі специфічними типами цільових переваг: 1) теоретичні – істина, знання, раціональне мислення; 2) економічні – практичність, корисність, накопичення багатства; 3) політичні – влада, визнання; 4) соціальні – людські відносини, відсутність конфліктів; 5) естетичні – гармонія, форма і симетрія; 6) релігійні (етика, моральні проблеми).

Рекомендується включати до аналізу публічного адміністрування: PEST – аналіз (PEST – згідно перших букв англійських термінів Political-legal (політико-правові), Economic (економічні), Socicultural (соціокультурні), Technological (технологічні)).

Політико-правові фактори – це урядова стабільність чи нестабільність, податкова політика і законодавство; антимонопольне законодавство, закони по охороні оточуючого середовища, регулювання зайнятості населення, зовнішньоекономічне законодавство; позиція держави щодо іноземного капіталу; профспілки та інші групи тиску (політичні, економічні).

Економічні фактори – тенденції валового національного продукту; стадії ділового циклу; відсоткова ставка і курс національної валюти; кількість грошей в обігу; рівень інфляції; рівень безробіття; контроль за цінами і заробітною платнею; ціни на енергоресурси; інвестиційна політика.

Соціокультурні фактори – демографічна структура населення; стиль життя; звичаї і уподобання; соціальна мобільність населення; активність населення.

Технологічні фактори – державна політика в сфері НТП; захист інтелектуальної власності; витрати на НІОКР з різних джерел.

Для адекватного розуміння діяльності публічного адміністрування слід проаналізувати матрицю загроз: матрицю профілю середовища; модель М.Портера конкурентних сил; зовнішніх стратегічних факторів; рівень стратегії вибору [5].

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

Властивості, що характеризують публічне адміністрування: безперервність функціонування і розвитку системи, яка функціонує на основі конкуренції, багатоманітності форм функціонування і розвитку, здатності його до оновлення та саморозвитку; альтернативність напрямів функціонування на основі прогнозування та вибору альтернатив; формування організованості системи; адаптивність – здатність системи функціонувати при зміні параметрів зовнішнього середовища, адаптації системи до цих змін; організаційність – приближення до показників-пропорційності, безперервності, ритмічності, ефективності; стандартизація – забезпечує сумісність даної системи з іншими системами та їх взаємозалежність в умовах розвитку міжнародної кооперації; інноваційний характер розвитку, що направлений на ефективне використання природних ресурсів, праці і капіталу, упровадження патентів і ноу-хау, конкурентоспроможності товарів; упровадження інноваційного шляху, що є єдиним шляхом розвитку економічних систем, які впливають на сталий розвиток сучасного українського суспільства. Публічному адмініструванню властивий закон забезпечення оптимального функціонування і самореалізації соціального суб'єкта у відповідності з об'єктивними тенденціями через посередництво свідомого впливу на об'єктивні процеси з метою перетворення існуючої можливості на реальну.

У західній літературі найбільш результативним способом активних зворотних зв'язків у процесі управління вважається партиципація – добровільна участь населення в урядових проектах чи заходах місцевого самоуправління. Зворотні зв'язки представляють собою цінність для визначення якості управління.

Саме від об'єкта поступає інформація про адекватне розуміння чи виконання «команд», які свідчать про недоліки у системі управління (недостатня кваліфікація кадрів, недостатність зв'язку, чи будь-які недоліки у роботі). У системі управління мають значення і його цілі, які повинні узгоджуватися з загальнолюдськими цілями (свобода, демократія, соціальна справедливість) та бути реальними. Цілі управління визначають сутність управлінського рішення, тобто вибір дій, за допомогою яких вони можуть бути досягнуті. Проте для досягнення успіху велику роль відіграє й стабільність управління, його гнучкість, послідовна робота апарату, ресурси апарату, послідовна діяльність інститутів безпосередньої демократії, громадянські ініціативи тощо. Таким чином, використання зворотних зв'язків у публічному адмініструванні сприяє підвищенню його результативності, дієвості, ефективності, подолання різного роду негараздів, посилення точності інформації, конкретизація цілей, взаємодія між адміністрацією та населенням.

Література:

1. Максименюк М. Ю. Організації як об'єкт публічного адміністрування: теоретико-методологічні виміри. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя. 2015. – Вип. 63. – С. 237-251.
2. Пригожин И. Р., Стенгерс И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой.

М. : Прогресс, 1986. – 422 с.

3. *Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна та ін. Запріжжя: ЗДІА, 2017. 602 с.*

4. *Соснін О. В., Воронкова В.Г., Ажажа М. А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. Зпріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.*

5. *Черленяк І. І. Синергетичні моделі оптимізації системи державного управління: Монографія. Ужгород: Ліра, 2010. – 656 с.*

Черниш Тетяна (Київ, Україна)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОГО ГУМАНІЗМУ ЯК КУЛЬТУРНОЇ ПАРАДИГМИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ

Глобалізація представляє собою історичний процес, головним змістом якого виступає формування світової економіки на основі досягнень науково-технічного прогресу, інтеграції фінансових ринків і промислового виробництва, встановлення міжкультурних глобальних взаємозв'язків. Результатом цього історичного прогресу є об'єктивно сформована взаємозалежність – соціокультурна, політична, економічна, на основі виникнення і розповсюдження надтериторіальних і наддержавних організаційно-управлінських та інших структур. Разом з тим, соціальна природа глобалізації характеризується посиленням соціальної нерівності між класами і соціальними верствами, поглибленням нерівності між «золотим мільярдом» і підкореними народами, переорієнтацією всієї культуротворчої діяльності людини на виживання в умовах екологічної катастрофи, нерівності, глобальної експансії інформаційного і культурного простору, перетворенням знання на істотний елемент суспільного багатства. Глобалізація здійснює вплив на духовні сфери суспільства, що формують особистість та розхитують її традиційні цінності [1].

Трансформації, що породжені глобалізацією, істотно перетворюють морально-етичний, психологічний стан людини, а, отже, і сучасне суспільство. Ідеологія гуманізму як одна із самих значимих духовних цінностей орієнтувала людину на подолання існуючих несправедливостей і вад суспільства, покращення умов життєдіяльності, вирішення проблем, пов'язаних зі станом особистості, удосконаленням матеріальних та духовно-ідеологічних і світоглядних відносин. В умовах техногенної цивілізації сформувався новий тип соціальних суперечностей, який відобразив невідповідність між проголошеними гуманістичними цінностями і реальним станом населення, пов'язаних з існуючими труднощами виживання людини в умовах кризового

Секція 3. Напрями удосконалення освітянської парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

пособу буття. Глобальні процеси, що відбуваються в сучасному світі, безпосереднім чином відображаються на змісті гуманізму як загальнолюдської ідеології та її духовних цінностях.

У сфері людських цінностей самою нагальною проблемою є вироблення світогляду, що відповідає сучасним потребам і можливостям сучасної спільноти. Саме такою цінністю є гуманізм, який стоїть на захисту прав і свобод людини, відстоює достоїнність і свободу людини і сприяє пошуку шляхів, направлених на деформацію гуманістичних цінностей. Саме моральні цінності і норми є невід'ємною складовою духовного життя соціуму, що детермінують поведінку індивідів та їх взаємовідносини – міжособистісні, групові, соціальні. В умовах радикальних змін суспільства, перегляду основних цінностей буття і освоєння ідей гуманізму як визнання найвищої цінності людини головною задачею є подолання тих суперечностей, що нівелюють значення гуманізму, тому духовне оздоровлення суспільства залежить від гуманізації всього суспільства. Сьогодні український соціум виступає як складний і суперечливий організм, що роздирається суперечностями, клановими і парламентськими війнами, корупційними скандалами, що руйнують стабільність соціуму, сприяють втраті його цілісності, впливом таких цінностей, як ринок, підприємництво, варіативність політичних, економічних, моральних рішень у бутті індивідуумів. Постільки моральні цінності включають в себе уявлення про вищі цінності буття, то їх переосмислення, деформація можуть звести нанівець величезні успіхи практичної і наукової діяльності, політики, економіки, ідеології та інших суспільних відносин [2].

Аналіз деформації гуманістичних ідеалів у сучасному світі дозволяє привести висновки цих негативних процесів. Серед причин деформації цінностей у сучасному світі слід назвати такі, як втрата духовних і моральних цінностей, відмова від світогляду, що базується на справедливості, відсутність уваги і поваги до людини, знецінення життя людини та його моральності. Ігнорування проблем особистісного розвитку та формування громадянськості людини негативно відбиваються і на рівні професійних якостей людини. Гуманістичні ідеали людяності, добра, справедливості, рівноправних відносин між людьми вже давно ввійшли у золотий фонд філософії і людської культури [3].

Сьогодні, коли багато з цих цінностей втрачені, постає питання вироблення механізмів їх відновлення та реалізації в таких інститутах, як сім'я, школа, заклади освіти, що функціонують у динамічно плинному світі з їх суперечностями глобального характеру, загрозою соціально-економічної кризи, дегуманізації і відчуження від суспільного та особистісного розвитку, інших людей, від сфери праці. Сьогодні більш цінними і витребуваними формами гуманізму є колективізм, солідарність, дружба, чим абстрактні права людини та необмежена «свобода особистості». В умовах трансформації сучасного соціуму різко зростає роль злагоди, довіри, терпимості, солідарності, чесності,

порядності, поваги до людської гідності. По мірі того, як держава буде змінювати нематеріальну сферу на головне завдання свого піклування, вона буде набувати риси соціальної держави чи держави соціального гуманізму [4].

Держава повинна стати гарантом функціонування закладів соціальної сфери, збереження і розвитку систем соціального захисту населення, реалізувати у своїй економічній політиці принцип гуманізму. Соціальний гуманізм вибудовує систему моральних критеріїв в організації гармонійних людських відносин, як в організації господарської трудової діяльності, так і в розповсюдженні результатів економічної діяльності. Реалізація принципу гуманізму розкривається через охорону праці та здоров'я людей, людей з обмеженими можливостями і літніх людей, розвиток системи соціальних служб і встановлення пенсійного забезпечення, гарантій соціального захисту населення. Тому принцип соціального гуманізму включає соціальну і гуманістичну спрямованість економічної політики, рівні можливості всіх людей, незалежно від добробуту і релігії, національності і місця проживання для реалізації своїх здібностей, отримання освіти і забезпечення своєю працею гідного рівня життя людей; активну роль держави у забезпеченні інтересів всього суспільства, у формуванні політики добробуту і основних гарантій всьому населенню, а не окремій кучці багатіїв, розвитку науки, освіти, культури, охорони здоров'я, просвітництва, охорони оточуючого середовища, підтримки інновацій і технічного прогресу заради процвітання народу, боротьби зі злочинністю та підтримки морального клімату в країні та підтримку інститутів громадянського суспільства [2].

Історія світової культури сучасної цивілізації свідчить про присутність в ній певної домінанти – гуманізму, що представляє собою форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму. Глибинні історичні трансформації гуманізму свідчать про високу міру адаптивності цього світогляду. У виключно складних умовах кінця ХХ-початку ХХІ століття гуманізм не може не прийняти нові форми і змінити способи свого функціонування. Аналіз найновіших трансформацій гуманізму дозволяє розглядати відображення змін фундаментальних ціннісних установлень у сучасній культурі і разом з тим робить можливим зворотний вплив гуманізму наших днів на сучасний цивілізаційний процес. Процес світоглядного діалогу між сучасним гуманізмом та його опонентами свідчить, що світова культура продовжує розвиватися у діалоговому режимі, як простір часто полярних дискурсів і цінностей [5].

Аналіз змісту, цінностей, методології, форм виявлення сучасного гуманізму дозволяють говорити про гуманізм як форму антропологічного, психологічного та аксіологічного антропоцентризму та складний соціальний і культурний феномен, достатньо суперечливий, структура якого не тільки багатоманітна, але й багатоякісна. Тому для виявлення цього складного

Секція 3. Напрями удосконалення освітньої парадигми становлення і розвитку інформаційного суспільства як основи забезпечення сталого розвитку суспільства і держави

феномену слід ввести поняття «багатовимірний гуманізм». Якщо розглядати гуманізм з точки зору сутності та існування, то слід розрізняти всю багатоманітність його сутнісних якостей, так і багатоманітність форм існування, тобто його присутності і функціонування у певній системі координат культури. Термін «багатовимірний гуманізм» дозволяє охопити всю систему цінностей, методи і психологію мислення, його науково-дослідницьку практику, - види соціалізації та стилі життя. Термін багатовимірності дозволяє ідентифікувати гуманізм як відкритий знаннєвий комплекс, а його основними компонентами є антропологічні, філософські, психологічні, педагогічні, загальнополітичні, еволюційні, екологічні та загальні космологічні і біологічні ідеї. За допомогою терміну «багатовимірність» фіксується комплексний характер сутності та існування гуманізму, а також його складна взаємозумовленість і взаємозв'язок, тому багатовимірність гуманізму репрезентує багатовимірну людину, що живе у багатовимірному світі глобального розвитку.

Сучасний гуманізм усвідомлює себе як культурну парадигму, що еволюціонує, а також включає в себе світоглядну систему знань і методів, що вбирають у себе як найновіші, так і перевірені часом і культурою найбільш життєздатні і реалістичні цінності і погляди людини на суспільство, світ і самого себе. Ця парадигма розвивається як постійно оновлюючий інтелектуально-моральний, науково-просвітницький і соціокультурний феномен планетарного масштабу. Сучасний гуманізм розглядається як складова частина проекту Нового Просвітництва, що претендує на роль змістовного мейнстріму культурних трансформацій сучасності, що включає в себе базовий зміст культури, наукового світогляду, свободи, різних форм нетеїстичних поглядів і переконань, критичне мислення, загальнолюдські, екзистенційні, етичні, громадянські та екологічні цінності, загальнодемократичні соціальні ідеали [3]. Сучасний гуманізм як компонента парадигми неомодернізму, що протистоїть постмодерністській парадигмі, складає ціннісне і світоглядне ядро неомодернізму як пост-постмодернізму. Сучасний гуманізм проявляє тенденції до виявлення багатоманітних форм соціалізації та інституціоналізації, намагаючись стати культурною нішею, у якій відбувалася інтеграція гуманістичного світогляду з практикою моральності і правового її забезпечення.

Як теоретичний феномен, гуманізм представляє собою принципово не завершену, відкрити, самореференту метасистему, що включає у якості субсистемних блоків такі сфери знання, як філософія, антропологія, аксіологія, психологія, педагогіка, теорія еволюції, а також основи критичного мислення, соціології, космології, фізики, біології, теорії інформації, що складають сучасну наукову картину світу.

Сучасний гуманізм як культурна парадигма демонструє єдність об'єктцентристських уявлень про особистість як невід'ємну частину буття, що

формується у контексті взаємодії об'єктивних природних, соціальних і культурних факторів, а також суб'єктцентристських уявлень, у рамках яких особистість розглядається у нескінченному процесі свого становлення у світі екзистенційних переживань, проектів, реалізацій. Тому в сучасних умовах відбувається синтез гуманізму з ідеями екзистенціалізму, персоналізму, натуралізму, прагматизму, екзистенційно-гуманістичною психологією, новими стилями наукового мислення, персоналізму та педагогічними технологіями. Істотною є реконструкція аксіологічної складової сучасного гуманізму, що вбирає в себе загальнозначимі екзистенційні, етичні, правові, загальнополітичні та екологічні цінності, що свідчать, що гуманізм є багатовимірною реальністю.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

3. *Черниш Т.М. Культурні маркери світоглядного потенціалу гуманітарної освіти в умовах мовленнєвої глобалізації XXI століття / Т.Черниш // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 65. – С. 153-163.*

4. *Воронкова В. Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея : науковий вісник: зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 86 (7). – С. 198 - 203.*

5. *Максименюк М. Ю., Нікітенко В. О. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М. Ю. Максименюк, В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 66. – С.266 - 278.*

СЕКЦІЯ 4.
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ І
МАГІСТРАНТІВ З ПРОБЛЕМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Верба Анастасія (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНА ЕТИКА: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ КОДЕКСУ
КОМП'ЮТЕРНОЇ ЕТИКИ

Інформаційна етика - дисципліна, що досліджує моральні проблеми, що виникають у зв'язку з розвитком і застосуванням інформаційних технологій. Інформаційна етика пов'язана з комп'ютерною етикою і філософією інформації. Актуальними для інформаційної етики є такі теми, як інтелектуальна власність, недоторканність приватного життя, безпека, перевантаженість інформацією, цифровий розрив, дискримінація за ознакою статі, штучні «посередники», віртуальна реальність, робототехніка, достовірні і актуальні інформація про довілля і цензура. Все це відноситься до об'єктів ретельної етичної оцінки не тільки з точки зору загальних прав і принципів, але і з точки зору відмінностей між культурами, історичних і географічних особливостей, що припускає наявність різних теоретичних основ і практичних варіантів вирішення проблем [1]. Ця область етичних досліджень сьогодні називається «міжкультурної інформаційної етикою» (МІЄ). Постіндустріальне суспільство може бути охарактеризоване ускладненням соціальних зв'язків і відносин, появою нових форм комунікації, які раніше були неможливі: Інтернет, стільниковий зв'язок, мас-медіа. Поступово Інтернет з інформаційної технології, що полегшує доступ до інформаційних джерел, перетворюється в соціальну форму взаємодії між людьми. Впровадження комп'ютерів у повсякденне життя одночасно і полегшило, і ускладнило її. Інтернет зв'язав раніше розрізнені регіони у єдиний інформаційний простір [2]. Однак поширення нових технологій має і зворотний бік: від різного роду залежностей (від одержимості іграми до вдосконалення техніки і програмного забезпечення) до нового виду розшарування країн і соціальних груп щодо «прилучення» до нового виду ресурсів. Комп'ютерна етика являє собою область міждисциплінарного дослідження і включає розгляд технічних, моральних, юридичних, соціальних, політичних і філософських питань. Проблеми можна розділити на кілька груп. 1. проблеми, пов'язані з розробкою моральних кодексів для комп'ютерних професіоналів і простих користувачів, чия робота пов'язана з використанням комп'ютерної техніки. 2. проблеми захисту прав власності, авторських прав, права на особисте життя і свободу слова стосовно до галузі інформаційних технологій. 3. група проблем, пов'язаних з появою комп'ютерних злочинів, визначенням їх статусу, тобто переважно правові проблеми. Основні положення кодексу щодо комп'ютерної

етики: 1. Не використовувати комп'ютер з метою зашкодити іншим людям. 2. Не створювати перешкод і не втручатися в роботу користувачів комп'ютерних мереж. 3. Не користуватися файлами, які не призначені для вільного використання. 4. Не використовувати комп'ютер для розкрадання. 5. Не використовувати комп'ютер для поширення завідомо неправдивої інформації. 6. Не використовувати «піратське» програмне забезпечення. 7. Не присвоювати собі чужу інтелектуальну власність. 8. Не використовувати комп'ютерне обладнання або мережеві ресурси без дозволу того, хто їм володіє, або відповідної компенсації. 9. Думати про можливі громадських наслідки створюваних програм і розроблюваних інформаційних систем. 10. Використовувати комп'ютер з самообмеженнями, які показують Вашу люб'язність і повагу до інших людей. Інформаційна етика розглядає проблеми власності, доступу, недоторканності приватного життя, безпеки і спільності інформації.

Література:

1. <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/7c972f98fca119c32577dc0036bb4f>
2. <http://ru.unesco.org/themes/informacionnaya-etika>
УДК 005.57.504(477)
3. Кириченко М. О. *Методологічні основи формування ідеології інформаційного суспільства* / М. О. Кириченко // *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія / редкол.: А. П. Гетьман та ін.- Х.: Право, 2017. – Том 3. №34. – С.31-46.
4. Колин К. К., Урсул А. Д. *Информация и культура: введение в информационную культурологию* / К. К. Колин, А. Д. Урсул. – М.: 2015. – 286 с.
5. Колин К. К. *Философские проблемы информатики* / К. К. Колин. – М.: БИНОМ, 2010. – 270 с.

Верба Анастасія (Запоріжжя, Україна)

МЕРЕЖЕВЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНТЕРНЕТУ

Мережеве суспільство (англ. Network society) — суспільство, засноване на горизонтальних соціальних зв'язках і головну роль в якому грають не ієрархічні моделі, а соціальні мережі. Значну роль у формуванні такого суспільства відіграють сучасні комунікації, особливо мережевого типу на зразок інтернету. Інформаційне суспільство – це новий тип суспільства, сформований внаслідок всесвітньої соціальної революції, викликаної надзвичайно швидким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Головним чинником розвитку людини і держави в інформаційному суспільстві стають знання, отримані завдяки вільному доступу до інформації та інформаційних ресурсів. В інформаційному суспільстві обмін інформацією

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

відбувається без тимчасових і просторових обмежень. Основними ознаками інформаційного суспільства є інтелектуалізація праці, пріоритетна роль знань, стрімкий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій та перетворення інформації на домінуючу цінність.

Одними з головних завдань інформаційного суспільства є створення інформаційних ресурсів, їх інтеграція, захист. В мережевому суспільстві традиційні ЗМІ втрачають свої провідні позиції або трансформуються, значна частина потоків інформації переміщується в інтернет. Збільшується не тільки кількість ЗМІ, виникають нові різновиди.

Соціальні мережі, блоги, чати, форуми не відносяться до інтернет-журналістики, однак виконують функції засобів соціальної комунікації та передачі інформації, що дає підстави зараховувати їх до інтернет-медіа. Якщо головною складовою інформаційного суспільства є інформація як така, то мережеве суспільство засноване на понятті інтернету як засобу комунікації. Тому вважаємо неможливим ні ототожнювати, ні протиставляти інформаційне та мережеве суспільство.

Ці поняття перебувають у складному взаємозв'язку, існування одного без іншого неможливо. Мережеве суспільство не може існувати поза інформаційним суспільством, оскільки інтернет – це в першу чергу засіб передачі інформації. Однак розвиток інформаційного суспільства неможливо без інтернету: мережеве суспільство – не єдина, але значна складова інформаційного суспільства.

Література:

1. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. *Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management*, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / *Проблеми и перспективи в сфере менеджмента*. Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).

2. Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. *Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху*// *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*

3. Кивлюк О. П. *Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства* / О. П. Кивоюк // *Гілея : науковий вісник* : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.

4. Мельник В. В. *Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку* / В. В. Мельник // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122 – 134.

5. Voronkova Valentina. *The Formation of the Concept of Noosphere Development of Modern Society in the Conditions of Information Society*. /«*Philosophy and Cosmology*», Vol. 16.- Kyiv: ISPC, 2016. – P. 179-191. 6. Voronkova Valentina. *Receptions of human dimension in the context of anthropological discourse of humanistic management* / Valentina Voronkova // *Voronkova Valentina // Future Human Image*. - 2016.

7. Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. *Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century*. *Future Human Image*. – 2017 *Future Human Image*, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7>
<http://www.bazaluk.com/journals>.

Ганзера Карина (Запоріжжя, Україна)

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У першій половині ХХІ ст. на світову арену вийшла нова економічна модель, в основу якої увійшла інформація. Поняття «інформаційна економіка» розглядалося як новий спосіб розвитку, який прийшов на зміну індустріальному і став основою створення «інформаційного суспільства». На даний момент один із найголовніших напрямів розвитку – це побудова smart-суспільства, що ґрунтується на свободі слова, вільного доступу до інформації та досягнення культурного різноманіття.

Сьогодні є можливість говорити про втілення цієї ідеї в життя завдяки швидкому розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), за допомогою яких здійснюється обмін інформацією та її розповсюдження. Проблема інформаційного суспільства напряму залежить від інтелектуалізації праці, велика увага процесам продукування нових знань, які спричиняють соціально-економічний прогрес.

У сучасних світі розвиток ІКТ – це вже не технічна інфраструктура, пов'язана з комп'ютеризацією чи телефонізацією, а масштабний інструмент реорганізації ідей, капіталу та праці, який визначає модель зростання та процвітання глобалізованого світу. Саме ІКТ дає змогу поширювати ідеї науково-технічних інновацій та сучасних технологій, вільний рух фінансового капіталу та різке зростання «гуманітарного капіталу». На даний час перед Україною стоїть проблема розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Тому для нашої країни найширше запровадження ІКТ є найнеобхіднішим.

Освіченість суспільства в Україні порівнюючи з світовими стандартами є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям, бо : відсутні національна стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні та план дій щодо її реалізації; немає координації зусиль державного і приватного секторів для ефективного використання наявних ресурсів; рівень комп'ютерного знання населення є нижче середнього; є відставання у впровадженні електронного бізнесу, електронних бірж та аукціонів, використання безготівкових розрахунків за товари та послуги тощо. Як найголовніші завдання у сфері інформаційно-комунікаційних технологій можна виділити такі: подолання розриву розвитку між містом та селом, розвиненими та депресивними областями через розширення телекомунікаційної структури; переведення фондів архівів, бібліотек, музеїв та інших закладів культури в електронну форму, створення загальнодоступних загальнодержавних систем інформаційно-бібліотечного ресурсу, музейних фондів, інформаційно-бібліотечного ресурсу, музейних фондів.

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

Задля належного технічного забезпечення цих планів Міністерство інфраструктури пропонує приділити увагу створенню сучасних підприємств з виробництва комп'ютерної техніки та підтримці експортно-орієнтованих виробництв у сфері інформаційних технологій.

Отже, перед Україною стоїть унікальне за масштабами завдання – подолати наявний розрив у рівні розвитку ІКТ, забезпечивши позитивну економічну динаміку в посткризових умовах і випереджаючи розвиток інститутів інформаційної економіки.

Література:

1. Кириченко М. О. Формування цінностей мережево-онлайнової культури в дискурсивному просторі віртуальної реальності / М.О.Кириченко // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич.- К. : Вид-во «Гілея», 2017. – Вип. 121 (6). – С. 129-133.

2. Овчарук О.В. Місце та роль інформаційних та комунікаційних технологій в системі освіти країн Європейського союзу [Електрон. ресурс] / О.М.Овчарук. – Режим доступу: <http://www.nbuw.gov.ua/c-journals/ITZN/em6/content/08oovcuc.htm>.

3. Савченко С. В. Взаємодія культури і освіти в умовах інформаційного суспільства та культурної глобалізації: соціально-філософський вимір / С. В. Савченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2015. – Вип.59. – С.117-126.

4. Савченко С. В. Теоретико-исторические основания становления информационного общества как нового типа «общества знаний» / С. В. Савченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид - во ЗДІА, – 2014. – Вип. 57. – С. 38 - 50.

Gantsovskiy Oleksii (Zaporizhzhia, Ukraine)

WORLD EXPERIENCE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN BUSINESS

In terms of business development globalized countries forms the basis of the economic activity of the country, and the idea of social responsibility has echoes in social existence. In recent years, has developed a large number of technological, systematic and theoretical projects is reflected in society, produced standards and criteria by which otsinuyetsya level of socialization corporation. Scientific understanding of the issue of corporate social responsibility is mainly to economic trends, which is considered the paradigm of business profitability to the social and environmental performance.

The aim is to understanding the international experience of corporate social responsibility and study the role of state regulation in the matter of social responsibility.

The idea of corporate social responsibility or CSR in developed countries - the US, UK, Germany, Japan, etc., led to the concept at the heart of which lay the belief that entrepreneurs should not only care about profit, but also to share with the public

and state responsibility under the existing social and environmental problems.

The concept of "Corporate Social Responsibility" according to A. Carroll - a line economic, legal, ethical and discretionary expectations that society must meet certain organization in this period [4, p. 278].

Social Responsibility - is an active social position of the company, not indifference and interaction with the public, customers and staff, as well as reaction in society and participate in solving real problems.

The axis of corporate social responsibility concept is the harmonious relationship among stakeholders and compromise among individual benefits for greater opportunities of general social benefits, ensuring sustainable economic and social development. There are different points of view about the organization's relations with stakeholders, but there is a general provision that the organizations must combine their activities not only with the existing norms and standards, but also with values established in society - a factor which is more a call, but not a direct, institutionalized regulatory obligation [4, p. 45].

Corporate social responsibility confirms legitimate stakeholder involvement, citing the fact that corporate profitability demands responsible strategies reflecting social problems.

Corporate social responsibility managerial system is distinguished by stakeholder participation in order to balance the conflict of interests and to create a relationship of trust between the company and stakeholders.

Nevertheless, after almost half a century, the question of corporate social responsibility, remains controversial, however, the opinions shift to how much the companies must invest and what should the change be (or is). Although the debate about profitability, according to Erhemjamts et al., leaves controversial issues, the studies show that socially responsible activities are positively related to investment and organizational strategies. Companies implement corporate social responsibility by increasing profitability making use of several strategies: reverse strategy, the aim of which is to confirm the commitment of people working in it; "external risk" strategy, designed to enhance reputation; and "integrated open system strategy" which groups together their efforts to promote the best practices, learning and positive social factors throughout the commercial chain. In addition, the indirect impact of social responsibility on the company's activity results is emphasized - through the organization's reputation and customer satisfaction (Galbreath, Shum, 2012) [4, p. 39].

But we cannot underestimate the risks mentioned by Baron (2001). It is stated that although the companies should take advantage of every opportunity to apply socially responsible practices, by behaving in an altruistic way they can worsen the results of their financial performance, and stock market mechanisms can react to this.

Corporate social responsibility is also defined as an advanced corporate management model (entrepreneurs, managers, directors), it has responsibilities that

include their depositaries obligations to the owners, carrying out similar depositary duties to all company stakeholders (Sacconi, 2006) [4, p. 40].

The general model of social responsibility can be considered: the American model and the European model of social responsibility. In the American model prevails philanthropic approach of distribution of profits to invest its community service initiatives. Examples of such embodiments include: investing resources in charitable initiatives of local civil society organizations; direct financial support funds, charitable associations and children's institutions; reconstruction of national historic sites, funding humanitarian projects, support for national culture, etc. [2, p. 25].

In the current economic conditions American model of corporate social responsibility most widely used because it is easy to implement the results of its implementation is publicly visible. And in terms of investor participation in corporate charitable activity characterizes it as a socio-economically sustainable. Also, this model if its implementation literacy, is the most lively response from the public, organizations and personnel [2, p. 26].

The European model of social responsibility related to the achievement of business goals and strategies are part of an additional investment attractiveness of the company. Almost all the initiatives funded by corporations as part of this model, are directly related to increasing profits. The most popular investment targets under this model are: development of personnel; contribution to the development of municipalities where the production capacity; environmental protection; the development of science, education and technology; programs to bring the company in accordance with international industry standards [2, p. 27].

Thus, unlike the American model, the basis of the European model of responsibility is not a philanthropic mind, and implementation of public initiative. Because the state directly interested in highly economically developed society, and as a society - is in most corporations hiring employees, then the strategy of social responsibility aimed at formation programs to employees.

The European model is best represented in the northern and central states of the continent, where the promotion of corporate social responsibility involved government agencies. For example, in Italy the process of social responsibility and actively monitors reporting Ministry of Labour and Social Development. And Spain is a state expert technical committee of CSR. In Lithuania CSR strategy was developed at national level. In Poland, the Ministry of Labor established a working group on CSR.

The role of the state and assessment of the state in shaping corporate social responsibility strategy. The regulation and development of social responsibility among businesses at the state level able to implement only the management institution on behalf of the state, which has the power, program, strategy development, funding and other support from the State, where the development of social and moral level of business has priority farm in public administration . The

issue of control of such ethical issues as social responsibility, ambiguous, for control should be displayed but indirectly - without direct control methods to preserve the level of moral development and education of business in society and the state overall.

Representatives of the voluntary approach argue that social responsibility is an informal rule that under the neo-institutional theory, there is the memory of participants of different social groups, which acts as a guarantor of any member of the group noticed a breach. In other words, sustainability rules driven by informal practices that established, traditions and socio-cultural prerequisites [1]. Thus, according to "volunteer" is that social responsibility is a spontaneous flow of evolutionary cultural sustainability of society. But we need to confirm that in developed countries, not a social program, initiative, and especially social value is not born out of nowhere, for analyzing world history we can see that it is through indirect state involvement or control form created a cultural movement and informal rules that have support in society, but headed and governed necessary for individuals to achieve a strategic goal. Thus, control over social responsibility lies both in public and at the state level, because without certain not get effective implementation.

Note the opinion of Friedman that civil society is not able to effectively control the activities of social businesses and forcing him to be responsible. The only force capable of this, is the "iron fist" of power. Therefore, corporate social responsibility, in his opinion, undermines the foundations of a free society and market economy - as it inevitably leads to state interference in the activities of corporations [5].

In turn, representatives of the regulatory approach believe that the institutional mechanisms for the enforcement of rules and regulations should control the state. Since the EU defines CSR as an activity of companies, which they do willingly, than law, and the European Parliament considers CSR as a certain set of voluntary initiatives, legislative requirements and mandatory conditions [3]. So, we can assume that social responsibility - a voluntary strategy action to the discretion of the company, which should be encouraged by government institutions and business support initiatives.

State control element during informatization seek to implement social responsibility programs, which thus have enough knowledge and experience necessary in implementing strategies and not bypass common problems in the exaggerated stimulation and control of corporations. Governments impose sanctions, fines, penalties and other means of responsibility for the failure, which leads to evasion of voluntary business principles and rejection of real moral and social responsibility of cooperation. To include recommendations, it is necessary to regulate, maintain CSR strategy - programs, projects, activities and encourage business benefits, so that will increase activity and initiative among morally sustainable enterprises.

Thus, considered international experience in CSR enables you to test the theoretical and practical models that have been introduced and invented by European

and American scientists, having two opposing points of view to the implementation of policies of social responsibility, but which were already used in practice economically developed countries. Regarding the role of the state in regulating social responsibility has been determined that there are a few thoughts on the account of this issue, but according to the author, most effective should be an independent moral constancy enterprises to social responsibility through successful indirect regulation states, encouraged by the actions of her and create a favorable subsoil.

Literature

1. North D. *Contribution to the Understanding neoynstytutsyonyalizma problems perehodnoy economy [the electronic resource] / D. North. - Access: <http://www.winder.unu.edu>*

2. *Guide to CSR. Basic information on CSR / kol.avtor. : Lazorenko O., pegs, R., et al. - K. : Publishing house "Energy", 2008 - 96 p.*

3. Houyt R. *Look to the future European Parliament / R Houyt // SEAL. - 2003.4. Carroll A. Corporate social responsibility: Evolution of definitional construct / A. Carroll // Business and Society: – 1999. – Vol. 38 (3)*

4. Zukauskas P. *Management Culture and corporate social responsibility / P. Zukauskas // Latvia. – 2016.*

5. Friedman M. *The social responsibility of Business is to Increase its profits / M. Friedman // The New York Times Magazine. – 1970. – September 13. – p. 32-33.*

Голдиш Андрій (Запоріжжя, Україна)

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Актуальність теми полягає у більш широкому визначенні терміну “смарт технології”.

Метою є використання смарт технологій в сучасному суспільстві.

Об’єктом виступає практика, ділові відносини та взаємозв’язки.

Предметом є спільна діяльність.

Smart технології на сьогоднішній день вже не є новинкою. Вони стають невід’ємною частиною життя суспільства. Однак в Україні цей процес здійснюється зі значним відставанням від розвинутих країн. У зв’язку з недостатнім фінансуванням розробок і досліджень в галузі інтелектуальних систем на Україні, на світовому і вітчизняному ринку здобула велику популярність продукція компанії SMART – провідної компанії виробника smart-техніки і програмного забезпечення.

Одним з найбільш впроваджуваних її продуктів є інтерактивні дошки, які вже встановлені і успішно працюють у таких навчальних закладах як Oxford University, Barnier Public School, University of Ottawa, Stephen-Hawking-Schule Neckargemuend, Harvard University. Проблема впровадження smart-технологій в Україні пов’язана з недостатнім розумінням перспектив і всіх можливостей продукції smart-технологій.

Підготовка кваліфікованих спеціалістів у галузі smart-технологій дозволить Україні конкурувати з іншими країнами та виробляти продукцію, яка використовуватиметься не тільки у навчанні, але і в інших сферах життя суспільства. Приділення достатньої уваги технологіям майбутнього і достатня матеріальна підтримка smart-технологій дозволить Україні стати на новий рівень розвитку.

Оснoву розвитку СМАРТ-технологій (SMART-технологій) становить Інтернет, а тому відправною точкою процесу формування СМАРТ- суспільства слід вважати світову глобальну мережу. Перехід до суттєво нових ринкових умов господарювання ставить перед вищою школою нові умови щодо підготовки фахівців різних галузей економіки. Зростання уваги до питання підвищення кваліфікації педагогічних кадрів пояснюється наступними причинами: - зростання обсягу наукової інформації; - прогрес галузі техніки та технологій; - інтеграція освіти, науки та виробництва; - глобалізаційними процесами.

SMART-технології – це інтерактивний навчальний комплекс, що дозволяє створювати, редагувати та поширювати мультимедійні навчальні матеріали, як в аудиторній, так і в позааудиторній час.

Визначення аббревіатури СМАРТ є наступним: - Самокерований; - Мотивований; - Адаптивний; - Ресурсозбагачений; - Технологічний . Тобто дані технології покликані насамперед економити час та ресурси для досягнення цілей навчання як студентів так і викладачів. Основними вимогами, що мають висуватися до даних технологій є: - доступність – всі учасники навчального процесу повинні мати змогу використовувати ті чи інші технології дотримуватися принцип комплексності, за якого можливий ефект синергізму.

Література:

1. Абдрахманова Б.А. Смарт-технологии в образовании [Електронний ресурс] Режим доступу: www.zkoipk.kz/b2/369-conf.html

2. Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>

3. Свириденко Д. Б. Феномен віртуальної реальності в європейській філософії на межі ХХ - ХХІ ст. (Історико-філософський аналіз). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук зі спеціальності 09.00.05 – історія філософії / Денис Борисович Свириденко. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – 190 с.

4. Свириденко Д. Б. Віртуальна реальність та проблеми її методологічного аналізу / Д. Б. Свириденко // Філософія і соціологія в контексті сучасної культури: зб. наук. праць. – Донецьк : ДНУ, 2007. – С. 367– 372.

Гречка Юлія (Запоріжжя, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ У СТРАХОВІЙ ГАЛУЗІ

Сучасні методи соціально-економічного розвитку потребують нових технологій для системи формування лояльності клієнтів та сучасних стандартів для гармонізації міжнаціональних зв'язків. Впровадження інновацій у функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення формування лояльності клієнтів в умовах інформаційно-комунікативної сфери сучасного суспільства, є сьогодні одним із першочергових завдань українського державотворення. У сучасному інформаційному світі комунікація є тим соціальним стрижнем, у якому перетинаються, взаємодіють і між людські стосунки, технологічні відкриття, суспільно-економічні процеси та культурні прагнення суспільства. На сьогодні питання застосування нових технологій у моделях формування лояльності клієнтів не знайшло достатнього відображення в науковій літературі. Стан наукової розробки полягає у вивченні питання лояльності клієнтів вітчизняними та зарубіжними вченими. Дана тема є досить добре вивченою і підкріпленою рядом досліджень. Серед зарубіжних вчених найбільш відомими дослідниками є Ф. Райхельд, А.Парасураман, Л. Беррі, К.Гренросс, У. Макдаугалл, Х. Лі, Т. Левескі, М. Бітнер, В.Цайтамл, С. Форньє, Ж.- Ж. Ламбен, Ф. Котлер, Дж. Кронін, У. Тейлор, Ф. Вебстер, Р.Ебрат та ін. У даній роботі використовувалися напрацювання вітчизняних вчених, таких як А.Г. Андреев, Б.А. Соловйов, А.В. Цисар та ін.

На протязі двох останніх десятиріч набув широкого визнання принципово новий засіб масової комунікації – глобальні електронні інформаційні мережі. Першопричиною, що спричинила грандіозні зміни в технологіях, застосовуваних у страховому бізнесі, стала поява і широке розповсюдження Інтернету. Змінилася модель керування бізнесом, радикально змінилась поведінка споживача. Цей огляд розвитку світової індустрії, зокрема в страхуванні, дозволяє виявити основні тенденції змін, як у характері бізнесу, так і технологій, застосовуваних для утримування лідируючих позицій на ринку послуг. Діяльність компанії являє собою ланцюжок процесів, починаючи від маркетингу і планування, до продажу послуги і подальшого врегулювання збитку.

Теоретичні розробки в сфері страхування здійснювали ще на початку минулого століття в працях таких вчених, як Н. Вигдорчик, В. Догадов, Н.Семашко, а на сьогоднішній день дослідницькі традиції в цій сфері підтримують такі видатні науковці, як В.Роік, Т.Герасимів та інші. Однак проблемам впливу новітніх глобальних тенденцій соціально-економічного розвитку на систему соціального страхування в сучасній літературі приділяють недостатньо уваги, а саме вони значним чином впливають на формування

лояльності клієнтів. У переважній більшості публікацій проблеми системи соціального страхування спричинюються винятково внутрішніми процесами економіки країни, тобто сукупністю внутрішніх соціально-економічних і демографічних чинників.

Однак, на наш погляд, ефективне вирішення наявних у вітчизняній системі соціального страхування проблем неможливе без врахування повного переліку чинників впливу на параметри функціонування даної системи, тобто без врахування впливу таких світових тенденцій, як підсилення глобалізаційних процесів і поширення інформаційних технологій. Мета проекту – розкрити особливості формування лояльності клієнтів з використанням інформаційних технологій (на прикладі страхової компанії АСКО ДС «Запорізький філіал».

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

3. *Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.*

4. *Старовойт О.В. Інноваційна культура особистості в контексті соціокультурного розвитку / О.В. Старовойт // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.] – К. : Вид - во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2017. – Вип. 122. – С. 192 - 195.*

5. *Мельник В. В Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122 – 134.*

6. *Voronkova Valentina. The Formation of the Concept of Noosphere Development of Modern Society in the Conditions of Information Society. / «Philosophy and Cosmology», Vol. 16.- Kyiv: ISPC, 2016. – P. 179-191. 6. Voronkova Valentina. Receptions of human dimension in the context of anthropological discourse of humanistic management / Valentina Voronkova // Voronkova Valentina // Future Human Image. - 2016.*

7. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

Грошев Ярослав (Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ ЯК ВАЖЕЛЯ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність вивчення проблем мотивації є особливо актуальним в сучасну епоху, хоча розвиток даної проблеми тягнеться ще з часів Ф.Тейлора. Науковий менеджмент передбачав систематичний аналіз робочих завдань, мета якого використання отриманих даних для підвищення продуктивності праці. Увага прихильників цього напрямку була зосереджена на оплаті праці, в контексті якої працівник розглядався як «економічна людина», готова працювати «більше за більші гроші» [1, с.497-529].

Поступово в уявленнях менеджерів концепція «економічної людини» була витіснена іншою більш позитивною по відношенню до працівників концепцією, що розглядала людину з позиції людських відносин. Зміни поведінки людей можна досягнути під впливом підвищеної уваги менеджера до людини («хоторнський експеримент»).

Підхід з позиції людських ресурсів є подальшим розвитком концепції «людини економічної» і «людини соціальної». У відповідності з теорією «цілісності людини» кожний індивід – це багатостороння людина, яка детермінована різноманітними факторами. Концепція людських ресурсів – це фундамент сучасних підходів до мотивації праці, в основі якої відносини до людини як до цілісної, що прагне досягнути високих результатів.

Сучасні підходи мотивації праці сформувалися на основі: 1) теорії змісту мотивації, яка аналізує базові потреби особистості; 2) теорії процесів мотивації, в основі яких вплив розумових факторів, що пояснюють, якими способами працівники намагаються досягти винагороди; 3) теорії підкріплення, що досліджують зразки поведінки.

Теорії змісту мотивації відноситься до потреб, теорії процесів – до поведінки, теорії підкріплення – до винагороди. Теорія мотиваційного механізму була розроблена А.Маслоу, в основі якої ієрархія потреб, що розташовуються в ієрархічному порядку: 1) фізіологічні потреби; 2) потреби в безпеці; 3) відносини в належності; 4) потреби у самоповазі; 5) потреби в самоактуалізації. Теорія потреб А.Маслоу була піддана критиці К.Алдерфером, який висунув теорію «СВР», в якій слово С - існування, В – взаємозв'язок і Р - зростання, тому й виокремлюються потреби: 1) в існуванні, фізичному здоров'ї і добробуті; 2) потреба у взаємозв'язку – задоволення взаємовідносин з іншими людьми; 3) потреба в зростанні – розвитку внутрішнього потенціалу людини, розширення компетенцій.

Багато компаній прийшли до висновку, що людина повинна себе відчувати потрібною, формувати почуття власної значимості, необхідності

іншим людям. Ф.Герцберг розробив двохфакторну модель мотивації, в контексті якої мотиватори (досягнення, визнання, відповідальність, праця, особистісне зростання) і гігієнічні фактори (умови праці, оплата праці, безпека, політика компанії, керівники, міжособистісні відносини), які впливають на рівень задоволеності чи незадоволеності працею.

Рівень задоволеності визначається мотиваторами, тобто потребами більш високого рівня у досягненні, визнанні, відповідальності і можливості зростання. Ф.Герцберг вважав, що при відсутності мотиваторів людина відноситься до своєї праці нейтрально, при появі мотиваторів – формується задоволення працею. Задоволення рівня гігієнічними факторами дозволяє позбавитися від незадоволеності працівниками своїми умовами праці. Щоб спонукати людей до праці, слід розробляти мотиваційні механізми, які враховують всі вище означені умови - умови праці, її оплати та отримання задоволення від праці [1].

У відповідності з теорією набутих потреб Д.Макклеланда певні типи людських потреб формуються на протязі всього життя індивідів. Виокремлюють такі типи потреб: 1) потреба досягнення - бажання вирішувати складні задачі, досягти успіху; 2) потреба приєднання – бажання налагодження тісних особистісних взаємовідносин, намагання недопущення конфліктів; 3) потреба влади – бажання впливати на інших людей та контролювати їх дії, нести за них відповідальність. Д. Макклеланд віддав вивченню потреб 20 років та досліджував вплив їх на менеджмент. На його думку, люди, в яких сильно розвинута потреба досягнень, стають підприємцями, їм подобається робити щось краще, чим інші, вони готові брати на себе відповідальність і ризикувати.

З іншої сторони, люди, які потребують близькості, є хорошими інтеграторами, можуть координувати роботу декількох відділів чи підрозділів компанії. До інтеграторів відносяться і менеджери продуктів і торгових марок, які повинні володіти високорозвинутими людськими навичками. Індивіди з високою потребою у близьких зв'язках вміють встановлювати добрі робочі відносини з оточуючими.

Розвинута потреба у владі часто асоціюється з досягненнями високих рівнів в організаційній ієрархії, людина має більше шансів зробити свою кар'єру, поступово підіймаються вверх кар'єрного зростання. Більше чим у половини менеджерів вищої ланки є потреба у владі, напроти, менеджери з високою потребою в досягненнях, але слабким устремлінням до влади, як, правило, зупиняються на відносно низьких рівнях управління. Теорії процесів мотивації покликані пояснювати процес вибору людьми направлених на задоволення індивідуальних потреб зразків поведінки та оцінки прийнятого рішення.

Найбільшу популярність отримала теорія справедливості та очікувань. Теорія справедливості вивчає уявлення співробітників організації про те, настільки менеджмент оцінює внесений трудовий вклад у порівнянні з іншими

працівниками (С. Адамс).

Теорія очікувань стверджує, що рівень мотивації співробітників залежить від уявлень індивідів відносно своїх здібностей до виконання тих чи інших робочих завдань і отримання бажаної винагороди. Теорія підкріплення залишає у стороні питання потреб і мислення працівників і залучає до аналізу взаємозв'язків між поведінкою співробітників організації та їх наслідками.

На нашу думку, сучасні керівники повинні оволодіти всім багатством наукового менеджменту, створеного відомими вченими менеджменту, та використовувати їх у своїй роботі для підвищення ефективності управлінського процесу.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

3. Дафт Р.Л. Менеджмент. – СПб, 2002.- 832 с.

Даниленко Анастасія (Запоріжжя, Україна)

РОЗВИТОК КОНЦЕПЦІЇ МЕРЕЖЕВОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН

Мережеве суспільство – термін, запропонований у 1981 році, що відноситься до соціальних, політичних, економічних та культурних змін, спричинених розповсюдженням мережевої, цифрової інформації та комунікаційних технологій.

Інтелектуальну ідею походження можна простежити у роботах соціальних теоретиків, таких як Георг Сімел, який аналізував ефект модернізованого та індустріального капіталізму і складеній єдності з об'єднанням, організацією, виробленням і досвідом. Актуальність даної роботи можна виокремити як загальну ідею мережевого суспільства, що полягає у тому, що це організована форма суспільства, яка все більше розробляє систему своїх взаємовідносин в мережі засобів масової інформації, замінюючи пряме спілкування соціальними мережами. Особистісна соціально-мережева комунікація має підтримку серед цифрових технологій. Їх об'єднання формує основний режим організації комунікацій і найбільш важливі структури сучасного суспільства[1, с. 207].

Отже, об'єктом дослідження можна вважати мережеве суспільство, а предметом – значний вплив цього явища на формування сучасних принципів

суспільства. При розгляді даного питання використовувався інформаціологічний метод дослідження.

Проблематика мережевого суспільства розглядається у роботах таких теоретиків як М. Кастельс, А. Лазаревич, А. Дзьобань. Розглянемо роботу «Мережеве суспільство» Яна ван Дейка, що пояснює, яким мережеве суспільство є і яким буде у майбутньому. Перший висновок, що зробив автор у своїй книзі, це – те, що сучасне суспільство поступово еволюціонує у мережеве. Це означає, що інтернет поступово інтегрує міжособистісні, організаційні та масові комунікації, до яких звикнуть усі верстви населення і зможуть використати цей ресурс у економічних, політичних і культурних інтересах [1, с.836].

Концепція мережевого суспільства впроваджена у багатьох сучасних цифрових технологіях. Це демонструє ідеї соціальних змін у відношенні того, що люди можуть спілкуватися, не зважаючи на час [2, с.128]. Мережеве суспільство не має стійкого становища і лише починає свій шлях до глобального впровадження. Воно розробляється у сучасному світі, що дозволяє видавати великий обсяг інформації задля підвищення якості інформації та комунікаційних технологій.

Отримання таких переваг теж має свої наслідки. В першу чергу, це дозвіл на глобалізацію – отримання щодня нових людей, що приєднуються до мережевого суспільства та вивчення різних технік всесвітнього павутиння. Суспільство розробляється у сучасному світі, що дозволяє видавати великий обсяг інформації задля підвищення якості інформації та комунікаційних технологій.

Основним висновком досліджуваного питання є те, що мережеве суспільство постійно змінюється, формуючи «культурне виробництво переінформованого світу». Соціальні структури обертаються навколо відносин «виробництво/споживання, сила та досвід». Все це остаточно формує культуру, що продовжує підтримку мережі шляхом отримання постійної інформації. Наша соціальна система нагадувала систему засобів масової інформації, у якій вагоме місце виділялося саме інформації. Тепер система стала більш індивідуалізованою і персоніфікованою, що є значною перевагою.

Література:

1. ICT. "B. Book Summary". Gw.utwente.nl. Retrieved 2012-10-06.
 2. Castells, Manuel (2010). *The Rise of the network society* (2 ed.). ISBN 9781405196864. Retrieved 1 December 2016.
 3. Старжинский В.П., Ценкало В.В. *На пути к обществу инноваций / Минск: РИВШ, 2016. – 446 с.*
 4. Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максиміенюк М.Ю. *Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного номенеджменту у сучасну епоху// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*
 5. Кивлюк О. П. *Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації*
- Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.

6. Мельник В. В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122 – 134.

7. Voronkova Valentina. *The Formation of the Concept of Noosphere Development of Modern Society in the Conditions of Information Society.* / «Philosophy and Cosmology», Vol. 16.- Kyiv: ISPC, 2016. – P. 179-191. 6. Voronkova Valentina. *Receptions of human dimension in the context of anthropological discourse of humanistic management* / Valentina Voronkova //Voronkova Valentina // *Future Human Image.* - 2016.

8. Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. *Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century.* *Future Human Image.* – 2017 *Future Human Image*, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7>
<http://www.bazaluk.com/journals>.

Душкіна Оксана (Запоріжжя, Україна)

ТЕХНОЛОГІЇ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ НА БАЗІ СУЧАСНИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

На сьогодні для ефективної діяльності підприємства набуває процес підбору персоналу, залежно від того наскільки збагачене підприємство персоналом залежить конкурентоспроможність та ефективність підприємства. На сучасних підприємствах підбору персоналу виділяється велика увага, так як вибір ґрунтується на враженнях від кандидатів, професійні навички, досвід роботи на попередніх місцях, особисті якості, освіті.

Під підбором персоналу розуміють процес визначення професійних та психологічних якостей персоналу для виявлення його відповідності щодо вимог робочого місця і підбору з всіх можливих кандидатів того, хто більш за всіх підходить, враховуючи особисті якості, здібності, кваліфікацію, спеціальність та інше. При підборі персоналу орієнтуються на сильні сторони людини, пошук тих, хто більше підійде на робоче місце, на персонал з високою кваліфікацією, наявності тих якостей, що необхідні для роботи, критерії підбору повинні бути тільки основні. Підбір персоналу проходить через такі етапи: пройти попередню бесіду, заповнити бланк-заяву, анкетування, інтерв'ю, тест, перевірити рекомендації та службовий список, медичний огляд, прийняття рішення. Сьогодні стрімко розвивається науково-технічний прогрес, впроваджуються автоматизовані системи до технологічних, виробничих та інших процесів. На сьогодні існує безліч програмних продуктів, що мають можливість замінювати людей в процесі управління. Вони можуть бути комплексні чи локальні. При виборі такого продукту спочатку необхідно проаналізувати існуюче програмне забезпечення, визначити переваги та

недоліки інформаційних систем.

Найбільш популярними програмами, які використовують при підборі персоналу являються такі: ТЕЗАЛ, що являє собою багатофункціональну експертну систему, яка призначається для автоматизації процесу збору інформації особистісних рис, експертні оцінки, тестові дані. Функціями програми є: лінгвістичні забезпечення роботи психологів, створення тестових інтерпретацій до факторних профілів, будова ідеального та реального портрету фахівця професії за допомогою опитувань експерта; ПРОФПЛАН, яка розроблена для консультаційних робіт працівників центру зайнятості, фахівців з розвитку персоналу, психологів. Функціями програми є: інтерактивні візуалізації діагностичного профілю клієнта профорієнтаційної консультації, подання інформації щодо професій та спеціальностей тощо; Комп'ютерна система тестування МАЮТЬ8Т: КОНКОМ, дає змогу створити звіт, який виглядає як індивідуальний профіль на підставах результату тестів для прийняття рішення, вона призначається для персоналу кадрової служби, що хочуть впровадити сучасні методи управління персоналом. Функціями програми є: розстановка кадрів, складання планів навчання, розвитку персоналу; Комп'ютерна система Р8І-КАРТА, для підбору персоналу на управлінські, виконавські та інші місця роботи. Функціями програми є: складання Р8І-карти для приймання на роботу, підбір критеріїв до вимоги підприємства, збереження і порівняння отриманих даних, процес моніторингу професійної діяльності відібраного персоналу за допомогою атестації [1].

Отже, вивчивши програми, можна обирати необхідне програмне забезпечення для підбору персоналу. Ефективнішим та багатофункціональним програмним забезпеченням являється ТЕЗАЛ, експертна система, що дозволить вибрати найкращих кандидатів серед усіх інших. В програмі зберігають дані щодо особистісних характеристик людини, що отримані після тестувань, ТЕЗАЛ має різні тести, що дозволяє виявляти рівні професійної кваліфікації персоналу, стежити за динамікою змін характеристик. ТЕЗАЛ має важливі функції менеджменту, що стосуються підбору персоналу.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*

3. *Кивлюк О. П. Моделирование информационных процессов в контексте информатизации общества / О. П. Кивлюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.*

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

4. Мельник В. В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122 – 134.

5. Хміль Ф. І. Управління персоналом: підручник для вищих навчальних закладів / Ф. І. Хміль. - К.:Академвидав, 2006. - 488 с.

Ефремова Анастасія (Запорожське, Україна)

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ SMART-ОБЩЕСТВА КАК НОВОГО ВИТКА ИНФОРМАЦИОННОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Актуальность данной темы обусловлена тем, что современное общество очень быстро развивается и требует определенных изменений которые должны положительно отразиться на человечестве.

Тема Smart-общества является новинкой так как, его развитие началось не так давно и уже набирает достаточно внушительных оборотов в изучении этого вопроса. Smart-общество – это общество обладающее новыми качествами, в котором используются технические средства подготовленные специально обученными людьми, так же немалую роль играет Интернет приводя к качественным изменениям, которые дают возможность получать необходимые эффекты такие как: социальные, экономические и другие преимущества для улучшения жизни людей.

Smart -общество, формируется на основе развития трех направлений, тесно связанных между собой. Это прежде всего Smart -образование, второе – это так называемое Smart -управление, третье – Smart -окружение. Smart - образование предполагает усиление внимания к развитию личности - интеллекта и когнитивно-эмоциональной сферы. Очень важную роль в этом играет доуниверситетское образование.

Исследуя теорию Smart - общества, можно подчеркнуть то, что передовые страны уже давно занимаются вопросами развития smart-общества, некоторые страны даже разработали стратегию развития такого общества. В России пока живут программой развития информационного общества и не очень признают необходимость координации и методического обеспечения развития общества стадии развития smart.

Пути усовершенствования Smart – общества могут быть такими как изучение проблем; проведение необходимых исследований; анализ полученных результатов; создание необходимых организаций, институтов; выделение материальных ресурсов на изучение данной проблемы, привлечение специалистов в изучении.

Література:

1. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of

management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).

2. Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.

3. Кивлюк О. П. Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.

4. *Smart Technology based Education and Training // Smart Digital Futures. - Amsterdam: IOS Press BV, 2014.*

5. *Ji-Seong Jeong, Mihye Kim and Kwan-Hee Yoo. A Content Oriented Smart Education System based on Cloud Computing // International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering. 2013. - Vol. 8, N.6. – P.313-328.*

6. *Dong Uk Im, Jong Oh Lee. Mission-type Education Programs with Smart Device Facilitating // International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering. 2013. – Vol. 8, N 2, March.*

Кіях Дмитро (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Ми живемо в світі медіа, коли розширюються системи масових комунікацій, "інформаційного" вибуху. Дані технології пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою та управлінням інформації. Цей вживаний термін включає в себе всі комунікації, що використовуються для спілкування та роботи з інформацією.

Для того щоб краще розібратися в даній темі та зрозуміти, що собою представляють інформаційно-комунікаційні технології, ми розглянемо їх роль в освітньому процесі. Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні, розповсюдження ігрових приставок, електронних іграшок і комп'ютерів надають велику увагу на виховання дитини і його сприйняття навколишнього світу. Істотно змінюється і характер його улюбленої практичної діяльності - гри, змінюються і його улюблені герої і захоплення. Раніше інформацію з будь-якої теми дитина могла отримати за різними каналами: підручник, довідкова література, лекція вчителя, конспект уроку.

Але, сьогодні, з огляду на сучасні реалії, вчитель повинен вносити в навчальний процес нові методи подачі інформації. Виникає питання, навіщо це потрібно. Мозок дитини, налаштований на отримання знань у формі розважальних програм по телебаченню, набагато легше сприйме запропоновану

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

на уроці інформацію за допомогою медіа засобів. Вже давно доведено, що кожен учень по-різному освоює нові знання.

Раніше викладачам важко було знайти індивідуальний підхід до кожного учня. Тепер же, з використанням комп'ютерних мереж і онлайн-засобів, школи отримали можливість подавати нову інформацію таким чином, щоб задовольнити індивідуальних запитів кожного учня. Необхідно навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації.

Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб дитина активно, з цікавістю і захопленням працював на уроці, бачив плоди своєї праці і міг їх оцінити. Допомогти вчителю у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних інформаційних технологій, у тому числі і комп'ютерних. Адже використання комп'ютера на уроці дозволяє зробити процес навчання мобільним, строго диференційованим та індивідуальним.

Поєднуючи в собі можливості телевізора, відеомагнітофона, книги, калькулятора, будучи універсальною іграшкою, здатною імітувати інші іграшки і самі різні ігри, сучасний комп'ютер разом з тим є для дитини рівноправним партнером, здатним дуже тонко реагувати на його дії і запити, Якого йому так часом не вистачає.

З іншого боку, цей метод навчання є досить привабливим і для вчителів: допомагає їм краще оцінити здібності і знання дитини, зрозуміти його, спонукає шукати нові, нетрадиційні форми і методи навчання. Отже підводячи підсумки, слід зазначити, що відповідно, до такого розвитку, усі користувачі даних технологій мають не просто займатися медіаторчістю та засвоювати нові знання за допомогою медіа, а й аналізувати та оцінювати медіатекст, оскільки ІТК використовуються не лише в освіті, а в багатьох галузях.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*

3. *Кивлюк О. П. Моделирование информационных процессов в контексте информатизации общества / О. П. Кивлюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222–226.*

4. *Селевко Г. К. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. М.: Народне освіту, 1998. – 256 с.*

5. *Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем: монографія / О.Г.Данильян, О.П.Дзьобань, С.Б.Жданенко та ін.; за ред. О.Г.Данильяна. – Х.: Право, 2016. – 488 с.*

6. *Тапскотт Д. Електронно-цифрове общество: плюсы и минусы эпохи сетевого интеллекта / Д.Тапскотт / пер. с англ. И. Дубинского, под ред. С.Писарева. – К.: ITN Пресс; М.: Рефл-бук, 1999. – 403 с.*

Кивлюк Валентина (Київ, Україна)

ТЕРМІНОТВОРЕННЯ ЛЕКСИКИ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Терміни – це слова або словосполучення, що позначають специфічні поняття, якими оперують фахівці певної сфери науки чи техніки [2]. Традиційно до терміна будь-якої галузі висуваються основні вимоги, серед яких: однозначність, точність, стислість, системність, емоційно-експресивна нейтральність, відсутність модальної та стилістичної функції, байдужість до контексту, конвенціональність, відсутність синонімів і омонімів у межах однієї терміносистеми тощо [3, с. 7].

Традиційно термінологи вважають, що термін не має зв'язку з контекстом. Принцип незалежності терміна від контексту вказує на те, що термін завжди мав однакове значення для представників однієї професії, і його однозначне тлумачення забезпечувала система наукових понять, а не лексико-семантична система мови [3, с. 6].

В.Д. Табанакова пропонує розробити адекватний і стандартизований алгоритм перекладу комп'ютерних термінів. У перекладацькій літературі такий алгоритм називається “Моделлю перекладу”. Вперше цей термін ввів Ю. Найда і мав на увазі під ним представлення процесу перекладу у вигляді ряду перетворень одиниць оригіналу в одиниці тексту перекладу [6, с. 87]. Комісаров розвинув розуміння терміну “модель перекладу” – для нього, це умовний опис ряду розумових операцій, виконуючи які, перекладач може здійснити переклад всього оригіналу або деякій його частини [4, с. 234]. В.Д. Табанакова стверджує, що “передумовою до створення дійсної моделі перекладу комп'ютерних текстів може стати класифікація способів перекладу комп'ютерних термінів” [5, с. 47].

Поява *комп'ютерної термінологічної лексики* датується приблизно ХХ ст. Перш за все, комп'ютерна терміносистема цікава тим, що вона утворилася завдяки використанню типових засобів словотворення англійської мови. А по-друге, більшість комп'ютерних термінів зараз використовуються в мовах європейських країн, у тому числі і в українській, та майже все терміни поступово набувають статусу інтернаціоналізмів.

Однією з актуальних проблем сучасного мовознавства є визначення способів утворення неологізмів у галузі інформаційних технологій та аналіз шляхів їх адекватного перекладу іншими мовами. Класифікацію термінологічної лексики можна здійснювати за моделями утворення термінологічних інновацій або за семантичними групами.

Найпоширенішим способом утворення нових термінів задля позначення понять у галузі інформаційних технологій є надання вже існуючим лексичним

одинацям нового значення. Наведемо декілька прикладів:

menu – 1) a list of dishes available at a restaurant or to be served at a meal;

2) (computing) a list of possible actions from which a user can choose, displayed on a computer screen.

application – 1) the action or process of making a formal request;

2) the action or an instance of putting or spreading sth onto sth else;

3) the action or process of making a rule;

4) the action or an instance of putting a theory, discovery, etc. to practical use;

5) (computing) a program designed to perform a particular task for the user.

Таким чином, певна частина комп'ютерних термінів утворена шляхом семантичної деривації. *Семантична деривація* – складний багатогранний процес породження нових значень слів, який призводить до перебудови їх семантичної структури і впливає в цілому на всю лексико-семантичну систему мови. Семантичній деривації відведена значна роль у формуванні й зміні мовної картини світу – вона відбиває колективні стереотипи, які усвідомлені етносом і існують на рівні колективного несвідомого. Так, простим прикладом є слово *notebook*. У літературній мові означає “записник, зошит для записів, блокнот”, але у сучасному світі комп'ютерних технологій і в межах комп'ютерної терміносистеми існує зовсім інакше значення цього слова, яке, між іншим, першим асоціативно виникає у покоління людей інформаційно-комунікаційних технологій, – це «портативний персональний комп'ютер», простіше кажучи “нотбук”. Основою для формування семантичного неологізму стало метафоричне перенесення значення початкової лексеми. Бо на думку носіїв мови призначення електронного пристрою схоже з призначенням записника.

Також деякі комп'ютерні терміни перейшли з інших галузей науки та техніки, наприклад: *driver, cursor, printer, processor* та ін. Це відбулося через те, що дії інших механізмів і пристроїв були схожі на дії, які виконувалися комп'ютером. Так, перше значення терміну *driver* “механізм, що протягує стрічку в кінопроекторах, кінокамерах, магнітофонах”. З цього і виплило його наступне значення комп'ютерний дисковод, адже він виконує подібну функцію.

Ще одним способом *творення лексики комп'ютерного дискурсу* є запозичення – традиційний спосіб утворення наукових лексем на базі запозичених з давньогрецької та латинської мов морфем, але застосовувався він при утворенні лише для невеликої кількості комп'ютерних термінів. Наприклад, наприкінці 40-х років ХХ ст. в англійській мові виник термін *cybernetics* (від гр. *kibernetes* – керівник; спрямовуючий) для позначення комп'ютерної техніки і науки про комп'ютери. З часом від *cybernetics* з'явилися похідні слова *cybernation* та *cybernated*.

Словотворчий елемент *cyber-*, що утворився у результаті скорочення слова *cybernetics* і має значення “пов'язаний з інформаційною, комп'ютерною технікою”, вважається лінгвістами надзвичайно продуктивним. За останнє

десятиліття було утворена більше ста комп'ютерних термінів, наприклад: *cybermail, cybermall, cyberspace, cyberskills, cyberdoctor, cyberspeech, cybersurfer, cybertrading, cyberway, cyberworld* та ін. Також, значним поштовхом для утворення нових термінів з елементом *cyber-* стало виникнення Інтернету. Наприклад: *cyberculture, cyberbanking, cybercommerce, cyberinvesting* тощо. Завдяки появі термінів пов'язаних з поняттям “Інтернет” відбулося звуження поняття елемента *cyber-*, який у складі вищезазначених слів вже означає “пов'язаний з комп'ютерною мережею Інтернет”. Термін “Інтернет” став основою для створення цілого ряду словосполучень, таких як *Internet Age* – “період активного використання мережі Інтернет”, *Internet host* – “комп'ютер, постійно підключений до мережі Інтернет”.

Найпродуктивнішим шляхом утворення термінів-неологізмів комп'ютерної тематики є словоскладання. Це зумовлено аналітичністю англійської мови та тенденцією вираження думок за допомогою одного слова, адже носії мови вважають це більш змістовнішим за словосполучення. Наприклад: *video-game, video-text, computer-czar, computer-friendly*.

Досить схожим і поширеним способом є композиція – складання основ без з'єднувального елемента: *keyboard, filename, software, spreadsheet, backspace, chipset* тощо. Значення цих новоутворень є сумою значень складових елементів. І при утворенні неологізму не відбулося семантичного зсуву її складових частин.

“ ‘ Синтаксичні’ складні слова” [1, с. 105] – це слова, які сформовані з сегментів мовлення. Ознаки синтагматичних відносин залишаються у структурі слова. Щодо англійської мови, то даний тип словотворення є типовим для неї і досить частим у сфері інформаційних технологій. Наприклад: *ready-to-use, black-and-white, clear-to-send, digital-to-analog, user-friendly, object-oriented* і багато інших.

Більш того, акроніми є прикладами синтаксичних складних слів. Адже фразеологічну єдність вони передають граматично і синтаксично.

Наприклад: *WYDIWYS (What You Do Is What You See), WYSIWYG (What You See Is What You Get), PnP (Plug and Play)*.

Прикладами поширених аббревіатур є: *PC – personal computer, CD-ROM – compact-disc – read only memory, WWW – world wide web, CAD – computer-aided design*. І завдяки тому, що тексти комп'ютерної тематики насичені скороченнями це сприяє оптимізації повідомлення.

Продуктивність скорочення як засобу утворення слів виявляється також у виникненні специфічних слів. Маються на увазі слова, які належать до жаргонної лексики спеціалістів з інформаційних технологій, таких як: *arg (argument), tab (tabulation), comp (computer)* тощо.

Іноколи скорочення діє разом із композицією. Прикладами комплексної дії двох цих засобів є такі лексичні одиниці: *dirname (directory name)* – скорочення

+ композиція; *netiquette (network etiquette)* – скорочення + композиція; *backtab (back tabulation)* – скорочення + композиція.

Деякі терміни, що утворилися шляхом скорочення не використовуються в усному мовленні, але ми можемо знайти їх на екрані комп'ютера. Ці лексичні одиниці можна віднести до ІТ термінів, оскільки вони вживаються в межах лише однієї галузі і являють собою специфічні поняття. Наприклад: *err (error)* – помилка; *EOT (End of Text)* – кінець тексту; *ext (extension)* – розширення.

Структура більшості складних слів у галузі інформаційних технологій є прозорою. Семантика похідного слова повністю відповідає семантиці його елементів. Очевидно, що такі складні слова походять від словосполучень. Утворення і вживання термінологічних словосполучень є функціонально виправданими, оскільки вони більш точно описують процес або об'єкт, ширше розкривають поняття. Загальною моделлю утворення термінологічних словосполучень є додавання до терміна, що визначає родові поняття, ознак, які цей термін конкретизує, з метою отримати видові поняття, безпосередньо пов'язані з похідним [3, с. 112].

Словосполучення такого плану являють собою цілісну лексичну одиницю і є згорнутим визначенням. Модель Noun + Noun володіє даним функціональним навантаженням, завдяки якому визначається синтаксична структура термінологічних словосполучень. Наприклад: *cartridge ribbon, graphics application, network topology* тощо.

Є два типи термінологічних словосполучень: двокомпонентні та багатоконпонентні. Багатоконпонентні це *disaster recovery disk, prevent write lock* тощо. Але ці два види є структурно ідентичні – на першій позиції можуть стояти іменник в атрибутивній функції (*default application*), прикметник (*personal computer*) або прикметник + іменник (*virtual machine manager*).

Отже, утворення комп'ютерних термінів здійснюється за рахунок ресурсів англійської мови такими способами: словоскладання; афіксації; абрєвіації; семантичної деривації; наданням вже існуючим лексичним одиницям нового значення; запозичення; композиції; скорочення.

Література:

1. Андрушина Г. Б., Афанасьєва О. В., Морозова Н. Н. Лексикология английского языка / Г. Б. Андрушина, О. В. Афанасьєва, Н. Н. Морозова. – М.: Дрофа, 2000. – 288 с.
2. Грицькова Н. В. Проблеми перекладу технічних текстів комп'ютерної тематики / Н. В. Грицькова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство. – Дніпропетровськ: 2013. – Т. 21, Вип. 19(1). – С. 101-106. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2013_21_19\(1\)__18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumo_2013_21_19(1)__18)
3. Комиссаров В.Н. Теория перевода. (лингвистические аспекты) : учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. / В.Н. Комиссаров. – М. : Высшая школа, 1990. – 253 с.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. / В. В. Коптілов. – К.: Юніверс, 2003. – 280 с.
5. Табанакова В.Д. Прологомени к денотативной модели перевода компьютерных терминов / В.Д. Табанакова // Иноземні мови в навчальних закладах. – К.: 2003. – № 1. – С. 45–50.
6. Nida E. *Toward a Science of Translating*. – Leiden, 1964.

Книш Альона (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформаційна культура є складовою формування людини, як особистості та системою формування людського духу. Культура в сучасному інформаційному суспільстві стрімко віддаляється на фоні глибоких соціальних змін суть яких полягає у формуванні масового суспільства і масової культури, позбавлених національного забарвлення і національної чутливості, де емоційність переважає над розумом та інтелектуально усвідомленою поведінкою.

Інформаційна культура особистості характеризує одну з меж культури, що пов'язана з інформаційним аспектом життя людей. Роль цього аспекту в інформаційному суспільстві постійно зростає і сьогодні сукупність інформаційних потоків навколо кожної людини настільки велика, різноманітна і розгалужена, що потребує від людини знання законів інформаційного середовища і вміння орієнтуватися в інформаційних потоках. У протилежному випадку людина не зможе адаптуватися до життя у нових умовах, зокрема, до змін соціальних структур. Сучасна інформаційна культура спирається на цивілізаційні духовно-моральні цінності доповнюється за рахунок впливу світових культур та піддається впливу і трансформації ідеології, яка панує в суспільстві.

Під інформаційною культурою суспільства можна розуміти деяку сукупність досягнень у галузі його інформатизації: ступінь задоволення людей наявною інформацією, рівень оснащення комп'ютерною технікою та засобами зв'язку, кількістю людей, які використовують інформаційні технології в повсякденному житті. На формування інформаційної культури впливає рівень досягнутого у розвитку інформаційного спілкування людей а також характеристика інформаційної сфери життєдіяльності. Інформаційна культура представляє собою новий світогляд та ідеологію, за допомогою яких формується сукупність ідей і поглядів сучасного суспільства, яке розвивається спираючись на умови більш цивілізованих спільнот.

Головна задача інформаційної культури – аналіз та спрямованість інтересів суспільства та економіки, а також забезпечення балансу між ними. Швидкий розвиток науки і техніки значно прискорив еволюцію людства у формуванні світового інформаційного суспільства, це сприяло розвитку інформаційного бізнесу та його інформаційних засад. Інформаційна культура узгоджує взаємодію особистості, соціуму і культури в умовах становлення інформаційного середовища, дозволяє не тільки ефективно задовольняти

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

інформаційно-комунікативні потреби за рахунок використання інформаційних технологій, але й забезпечувати соціальним інститутам можливість реалізації своєї цільової функції у процесі відтворення соціальних практик.

Сучасна інформаційна культура – це особлива частина культурного та соціального життя людства, вона є відображенням соціальної активності, характером та рівнем життя людей. Інформаційна культура суспільства і особистості повинна забезпечити можливість безперервної освіти людини і підвищення її відповідальності за рішення, що приймаються.

У першому випадку інформаційна культура виступає засобом соціального захисту особистості, здатної до самостійного нарощування знань, зміни сфери діяльності, регулювання власної поведінки на основі всебічного аналізу ситуації. У другому – інформаційна культура виступає засобом захисту суспільства від непродуманих дій людини, гарантом того, що принципові рішення у будь-якій сфері – соціальній, економічній, технологічній приймаються лише після глибокого аналізу всієї інформації.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного номенеджменту у сучасну епоху// Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*

3. *Кивлюк О. П. Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.*

4. *Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства // Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : Гілея, 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174–179.*

5. *Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / Гілея: науковий вісник: [зб. наук.пр.].- К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2013. – Вип.72. – С. 487– 492.*

Книш Альона (Запоріжжя, Україна)

ІДЕОЛОГІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК КОНСТРУКТ ІНФОРМАЦІЙНОГО СОЦІУМУ

Проблеми ствердження пріоритету людини в економічній, політичній і духовній сферах, що постають в сучасний період перед українським суспільством, усе більш і більш нагтовхуються на вирішення питання нормальної циркуляції інформації й оптимізації соціального управління.

Перехід до ринкових відносин, формування правової держави, складання демократичних традицій, інститутів і норм виступають засобом для досягнення головної цілі — створення сприятливих умов для повноцінного розвитку окремої особистості, а згодом і відновлення всього суспільства.

Тенденція до зростання ролі інформації в житті суспільства служить підставою для висновку про те, що в теперішніх умовах найвищого рівня цивілізації досягає та держава, яка буде мати у своєму розпорядженні найбільш якісну інформацію, засвоювати її швидше у загальному обсязі, а також ефективніше використовувати її для досягнення загальнолюдських цілей. Тобто створення справжніх ринкових відносин, втілення у життя принципів демократії, побудова правової держави виступають такими економічними і політико-правовими чинниками, що обумовлюють оптимальні умови для ефективного функціонування суспільства, прискореного розвитку його інформаційного змісту. У такому суспільстві інформація, яка є головним соціальним капіталом, виступає об'єднуючою основою для подальшого функціонування економіки, політики, права, є запорукою подальшого прогресу. При цьому, значущість інформації, як свідчить практика, буде теж тільки зростати.

В результаті ускладнення суспільної поведінки збільшуються інформаційні потреби людей; тому інформація перетворюється в масовий продукт, перестає бути безкоштовним товаром, виникає інформаційний ринок, де інформація продається і купується, а операції з нею приносять прибутки і збитки. Все більше і більше інформаційна нерівність веде до нерівності соціальної. В результаті можна сказати, що сучасне суспільство використовує чотири основних ресурси: працю; капітал; індустріальну, групову і регіональну свободу (децентралізацію); інформацію (теоретичні знання і різноманітний рід відомостей, у тому числі практичні навички людей, що постійно оновлюються). Перші два з них служать чинниками виробництва, останні - необхідними умовами їх ефективного використання. Коли ступінь ефективності перевищує критичне значення, та можна говорити про постіндустріальне, або інформаційне суспільство. У такому суспільстві політика й інформація – це взаємозалежні явища, що впливають одне на одне в процесі соціального управління.

В рамках ідеології інформаційного суспільства позначилися різноманітні напрямки і тенденції, що концентрують увагу на тих або інших сторонах існуючих у суспільстві відносин з приводу інформації і техніко-технологічних засобів її передачі, зберігання і переробки, що розглядають різні соціальні перспективи як можливі, бажані або негативні.

У сучасних умовах інформація стає реальним соціальним ресурсом, так як інформація здатна допомогти людині адаптуватися у житті в умовах невизначеності, пристосуватися до постійних змін, виробити нові стереотипи

поведінки, що відповідають новим обставинам. Інформація є важливим ресурсом соціально-економічного, технологічного і культурного розвитку. Більше того, інформація сьогодні визначається головною вартістю цивілізації і отримує статус домінанти.

Ідеологія – це система концептуально оформлених поглядів та ідей, що виражають інтереси різних суспільств, соціальних класів і груп, в яких усвідомлюються і оцінюються відносини людей до дійсності та один до одного, а також санкціонуються існуючі у суспільстві форми панування та влади, або обґрунтовуються їх перетворення. Найважливіша особливість становлення ідеології інформаційного суспільства – в об'єктивному посиленні його комунікаційних зв'язків і відносин, реалізація потреб людини у пізнанні як джерела нової інформації. Пізнання та його складові – інформація та знання виступають основою комунікації, які визначають її сутність та є основою ідеології інформаційного суспільства. Тому кожний тип суспільства повинен здійснювати інформатизацію і комп'ютеризацію, щоб стратегія і тактика інформатизації враховувала специфіку суспільства, особливості історичного моменту, у відповідності з яким інформатизація виступає умовою соціального та цивілізаційного прогресу.

Ідеологія інформаційного суспільства направлена на формування ноосферної економіки інформаційного суспільства, в основі якого задоволення потреб людини з інформації як головного ресурсу. Ідеологія інформаційного суспільства структурує конструкти інформаційного соціуму, що включає примат духовно-інформаційних потреб перед матеріальними.

Необхідність становлення ідеології інформаційного суспільства – це не тільки можливість вирішення тих чи інших проблем суспільного життя, але й можливість подальшого успішного життєствердження людства, укріплення його соціальних інститутів і функцій, які сприяють стабільному і сталому розвитку сучасного соціуму.

Література:

1. http://journals.uran.ua/sr_edu/article/view/91627/87404
2. http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1189_page_10.html
3. http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/pdf_2012/2/Globalve_informaciyne_suspilstvo.pdf
4. http://stud.com.ua/43292/informatika/informatsiyne_suspilstvo
5. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства // Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : Гілея, 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174–179.
6. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / Гілея: науковий вісник: [зб. наук.пр.].- К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2013. – Вип.72. – С. 487– 492.

Коломак Олеся (Харків, Україна)

ХІМІЧНІ ЗНАННЯ ЯК СКЛАДОВА НТР (В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА)

Велике значення для правильного розуміння процесів, що спостерігаються в суспільному житті, має аналіз сучасної науково-технічної революції.

Науково-технічна революція - це якісне перетворення продуктивних сил, перетворення науки в продуктивну силу і відповідне цьому докорінна зміна матеріально-технічної бази суспільного виробництва, його форми і змісту, характеру праці, суспільного розподілу праці.

Науково-технічна революція впливає на всю структуру виробництва і на саму людину, виражається в якісному перетворенні системи життєзабезпечення людей.

Сьогодні впевнено можна сказати, що науково-технічна революція перетворила не тільки сферу виробництва, але і змінює середу освіти, виховання, побуту, розселення та інші сфери суспільного життя.

Можна виділити популярні підходи до розвитку суспільства.

Е. Тоффлер виділяє три «хвилі» в розвитку суспільства:

1. Аграрна при переході до землеробства;
2. Індустріальна під час промислової революції;
3. Інформаційна при переході до суспільства, заснованого на знанні (постіндустріального).

Визнаний класик теорії постіндустріалізму Д. Белл виділяє три технологічних революції:

1. Винахід парової машини в XVIII столітті;
2. Науково-технологічні досягнення в області електрики і хімії в XIX столітті;
3. Створення комп'ютерів в XX столітті.

Особливу роль хімічного знання, як складової науково-технічної революції відмічав Д. Белл. Саме розвиток і впровадження хімічних досягнень у виробництво зробило можливим подальший якісний розвиток.

Д. Белл стверджував, що, подібно до того, як в результаті промислової революції з'явилося конвеєрне виробництво, підвищило продуктивність праці і підготувало суспільство масового споживання, так і тепер повинно виникнути потокове виробництво інформації, що забезпечує відповідне соціальний розвиток в усіх напрямках.

У 60-х рр. XX ст. з'явилося поняття інформаційне суспільство.

Процес інтеграції, що відбувається сьогодні у різних галузях науки, призводить у кінцевому рахунку до конвергенції новітніх технологій і наступному виявленню синергетичного ефекту і конвергенції у різноманітних

галузях науки і суспільства.

Конвергентні технології – це «велика четвірка» технологій, у яку входять інформаційно-комунікаційні технології, біотехнології, нанотехнології, когнітивні технології.

NBIS-конвергенція є своєрідним механізмом взаємовпливу та взаємопроникнення великої кількості технологій в галузі хімії, екології, біології, медицини, обчислювальної техніки, економіки, психіатрії, політології, психології, педагогіки тощо.

Нові міждисциплінарні області починають виникати саме завдяки конвергенції цих технологій. У зв'язку із цим відбуваються серйозні соціальні й культурні зрушення та перебудови всіх сфер життя і діяльності людини. Наростаючий, ці зміни трансформують не тільки соціокультурну сферу, а й саму людину.

Актуальність і масштабність проблем інформаційного суспільства сприяє підвищенню культури мислення.

Вчені природничих наук впевнені, що майбутнє за розвитком цих технологій і за міждисциплінарними дослідженнями в галузі хімії, фізики й біології, а основою конвергенції наук і технологій повинні стати інформаційні і нанотехнології.

Література:

1. Дольська О.О. *Філософія сучасного суспільства* / О.О. Дольська. – Харків : Підручник НТУ «ХПІ», 2012. – 180 с.

2. Кричевский Г. Е. *Нано-, био-, химические технологии в производстве нового поколения волокон, текстиля и одежды* / Г. Е. Кричевский. – Издание первое. — М.: 2011. - 528 с.

Колосова Надія (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

В даний час ефективне управління персоналом є однією з найважливіших завдань для будь-якої організації. Якісне управління персоналом, це здатність менеджменту домогтися, щоб кожен співробітник був результативним. Результативні співробітники – це співробітники правильно підібрані, навчені й замотивовані на досягнення цілей організації. Без системи мотивації, навіть правильно підібрані і добре навчені співробітники не приведуть компанію до реалізації мети. Підвищити ефективність роботи персоналу можна за рахунок ефективних методів управління, а саме: мотивації, стимулювання, оцінки ефективності, просування, залучення і підбір персоналу. Вирішення всіх питань кадрової політики може бути інформаційно підтримане засобами автоматизації. Це може бути контроль, моніторинг відхилень від затверджених положень, оцінка ефективності і чимало іншого.

Для того, щоб у людини сформувалося бажання працювати, у компанії повинна бути правильно сконструйована система мотивації. Мотиваційна система – це один із найбільш дієвих інструментів управління, який складається із сукупності мотиваційних елементів, що дозволяють впливати на ефективність діяльності співробітників і компанії в цілому.

У сучасних умовах підприємства вимушені впроваджувати інноваційні засоби і методи мотивування персоналу, орієнтовані на постановку цілей і визначення персональної відповідальності працівників. Одним з вирішень проблем автоматизації мотивації персоналу може бути використання конфігурації «Астрософт: Ділове досє. Персонал». Цей програмний продукт призначений для підтримки прийняття рішень у сфері управління персоналом, охоплює основні напрями роботи з персоналом: найм, адаптацію, кадровий моніторинг, навчання і розвиток, мотивацію і стимулювання працівників. Є доповненням до конфігурації «Заробітна плата+Кадри» системи «1 С: Підприємства» і працює спільно з компонентною «Розрахунок».

Програмна система «Моноліт: Персонал» автоматизує роботу співпрацівників служб підприємства, пов'язаних з управлінням персоналу. Однією з функцій і можливостей системи є мотивація працівників (Компенсаційний пакет). Компенсаційний пакет – комплекс заходів, спрямованих на розв'язання завдань мотивації працівників через уведення індивідуальної додаткової винагороди.

Автоматизована система управління персоналом за цілями і преміюванням МВО є інструментом для організації ефективної роботи у великих і середніх компаніях. МВО містить у собі механізм автоматичного розрахунку премій у режимі реального часу. Початковими даними для розрахунку премій співпрацівників є інтегральні показники виконання поставлених завдань. Об'єктивна система преміювання є необхідною для мотивації й утримання високорезультативних співпрацівників компанії, оскільки саме люди є основним капіталом компанії, дають змогу їй виживати і розвиватися на сучасному ринку. Управління фінансовою мотивацією персоналу реалізовано у продукті «1 С: Заробітна плата і управління персоналом 8.0». Для управління мотивацією менеджерів і рядових працівників у схему оплати праці включають залежність рівня доходу від результатів роботи [1].

Отже, ефективна інформаційна система мотивації – це така система мотивації, яка спонукає працівника до корисних для компанії дій. Критерії корисності будь-якої дії – участь у досягненні цілей компанії.

Література:

1. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства // Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : Гілея, 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174–179.

2. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / Гілея: науковий вісник: [зб. наук.пр.].- К.: Вид-во УАН ТОВ

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

«НВП» «ВІР», 2013. – Вип.72. – С. 487– 492.

3. Василів В.Б. *Інформаційні системи менеджменту персоналу: Навчальний посібник* / В. Б. Василів, 2014 – 52 с.

Курило Наталія (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Протягом останніх півтора десятиліть суспільна формація увійшла в нову еру – еру інформаційного суспільства. Інформаційні технології більше доступні та незамінні в функціонуванні суспільно-політичних процесів, їх широке використання сприяє підвищенню політичної активності населення, утвердженню демократичних процедур, встановлення активного діалогу держави з громадськістю. Сфера дослідження інформаційного суспільства є актуальною серед українських та зарубіжних вчених.

Концепція «Інформаційний хайвей» віце-президента США Альберта Гора – створення нового монополіста у міжнародному інформативному середовищі та зміцнення інформаційного потенціалу США. ЄС ініціював ряд заходів щодо міждержавного співробітництва: створено спеціальні органи для аналізу та виявлення способів і форм інтеграції колишніх комуністичних країн до європейської інформаційної спільноти, розпочаті спеціальні програми з надання допомоги цим країнам.

Поступово питання інформаційного суспільства переходить на новий рівень функціонування – суспільно-побутовий.

Засновник теорії інформаційного суспільства – американський соціолог та публіцист Д. Белл. Наслідки теорії: технологізація знання та перетворення його на безпосередню виробничу силу, зростання значення професійної диференціації, перехід до «економіки обслуговування». П'ять структурних змін постіндустріальної трансформації: орієнтація на майбутнє, перехід до обслуговуючої економіки замість, у вузькому індустріальному сенсі, виробничої, провідна роль теоретичного знання в організації всього дискурсивного простору постіндустріального етапу, зростання значення диференціації суспільства за професійними ознаками, формування інтелектуальної технології як нового механізму ухвалення рішень.

Три хвилі розвитку суспільства американського вченого Е. Тофлера у праці «Третя хвиля»: перша хвиля – це результат аграрної революції, яка змінила культуру мисливців і збирачів; друга хвиля – результат індустріальної революції, яка характеризується нуклеарним типом сім'ї, конвеєрною системою освіти і корпоративізмом; третя хвиля – постіндустріальне суспільство з різноманітністю субкультур і стилів життя.

Концепція Ю. Хаясі визначає: комунікативна складова виходить на

перший план взаємодії суспільства; ключову роль інформації в соціальній, економічній та політичній сферах; широкий відкритий доступ до інформації; висока технологічність виробництва; визначення питань інформаційної регламентації та інформаційної безпеки.

Концепція дослідника Й. Масуди розглядає: розвинуті капіталістичні країни та азійські країни, для яких ця концепція відкриває перспективу минути стадію розвитку матеріального виробництва за рахунок використання готової інформаційної технології.

Сьогодні існує безліч моделей інформаційного суспільства, але всі дослідники підтримують думку визначальної ролі інформаційного суспільства в майбутніх тенденціях світового розвитку. США, країни Західної Європи та Японія – засновники та лідери реалізації концепту інформаційного суспільства. Інформаційне суспільство – поняття, що інтегрує суспільство, консолідує владу, визначає стратегію розвитку та побудову нової соціальної формації. З виникненням високотехнологічних методик виникає нова система впливу та регламентації суспільного буття.

Література:

1. Воронкова В.Г., Соснін О.В., Нікітенко В.О., Максименюк М.Ю. *Філософія інформаційно-комунікативного менеджменту* / В.Г.Воронкова, О.В.Соснін, В.О.Нікітенко, М.Ю.Максименюк, за ред. д.філософ.н., проф. В.Г.Воронкової; Запорізька державна інженерна академія. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – 276 с.

2. *Інформаційне суспільство в умовах глобалізаційного розвитку – [Електронний ресурс]* / Наукова періодика України – Режим доступу до даних: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_236_224_24

3. Дайзард У. *Наступление информационного века* / У. Дайзард // *Новая технократическая волна на Западе.* - М. : Прогресс, 1986. – С.343-344.

4. Данильян О.Г. *Інформаційне суспільство: морально-етичний дискурс* / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань // *Інформація і право.* – К., 2014. – №1 (10). – С. 16–25.

Криштон Тетяна (Запоріжжя, Україна)

МЕРЕЖЕВЕ СУСПІЛЬСТВО: РОЗМАЇТТЯ ВИЗНАЧЕНЬ

Поняття мережевого суспільства є одним з визначальних при аналізі сучасної інформаційної епохи. Безперечним фактом для вчених різних галузей знання є те, що інформація є головною відмінною рисою сучасного суспільства. До осмислення змін, які характерні для суспільства на даному етапі розвитку, багато вчених, роблячи акцент на тих чи інших якісних або кількісних характеристиках, підходять з різних сторін. Саме тому, для визначення сучасного суспільства використовуються такі поняття як суспільство, засноване на знаннях, інформаційне, постіндустріальне, електронне, мережеве суспільство тощо.

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

Розмаїття визначень, якими користуються вчені для характеристики сучасного суспільства, свідчить про неоднорідність та багатозначність процесів, які відбуваються в ньому. За допомогою того чи іншого методологічного підходу до розгляду змін у сучасному суспільстві вчені описують своєрідні тенденції його розвитку, оперуючи певними категоріями та звертаючи увагу на ті аспекти, які більшою мірою відповідають обраному підходу.

Соціальна реальність на даному етапі розвитку являє собою різноманіття соціальних інститутів, організацій, взаємовідносин, що будуються та функціонують за принципом мереж, тому для осмислення нових реалій, які є невід'ємною частиною мережевого суспільства важливе теоретичне обґрунтування сутності мережевого суспільства для подальшого практичного застосування при аналізі тих чи інших сфер життєдіяльності сучасного суспільства.

Сучасні комунікаційні технології дозволяють створювати соціальні спільноти з практично будь-якими заданими характеристиками - освітніми, професійними, віковими тощо. Така мережа соціальних спільнот стає новою соціальною реальністю зі своїми особливими рисами, закономірностями існування і розвитку. Соціальне поле, в рамках якого взаємодіють індивіди, що входять у ті або інші мережеві спільноти, стає так званою віртуальною реальністю.

У суспільстві відбувається трансформація соціального, його віртуалізація – тобто підміна об'єктивної і суб'єктивної реальності – реальністю віртуальною. М. Паєтау вважає, що в суспільстві з'являються нові елементи – віртуальні аналоги реальних комунікацій, які впливають на зміну суспільства як структурної диференціації системи [1].

Глобальному інформаційному суспільству властиве зростання кількості і ролі інформації, для якої характерне те, що вона не є знанням як таким, а комунікацією, операцією трансляції символів, що спонукає індивідів до дії. Обставину, за якої зростають обсяги інформації, несумісні з фізіологічними можливостями сприйняття і її обробки людиною, О.В. Назарчук називає новою комунікаційною ситуацією.

Мережеві відносини, мережева організація у суспільстві існували завжди, але сьогодні вони стали ключовими практично у всіх сферах суспільства і носять глобальний характер. Побудова мережевого суспільства носить глобальний характер і пов'язана зі збільшенням ролі наднаціонального а також з розвитком глобальних телекомунікацій, таких, як, наприклад, Інтернет, що забезпечує величезні можливості горизонтального спілкування між індивідами і групами, робить потенційною мережевою структурою значну частину світу. Отже, глобальне інформаційне суспільство побудоване в значній мірі за принципом мереж.

Література:

1. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного

суспільства // Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : Гілея, 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174–179.

2. Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / Гілея: науковий вісник: [зб. наук.пр.].- К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2013. – Вип.72. – С. 487– 492.

3.. Грядущее информационное общество / ред. А. А. Лазаревич, А. В. Ханкевич, Д. И. Широканов. – Минск : Белорусская наука, 2006. – 392 с.

4. Гэлбрейт Джон Кеннет. Новое индустриальное общество / Джон Кеннет Гэлбрейт [пер. с англ.]. – М. – СПб. : АСТ, Транзит книга, 2004. – 602 с.

5. Гэлбрейт Дж. Новое индустриальное общество / Дж. Гэлбрейт. - М. : Прогресс, 1976. – 264 с.

6. Иванов Д.В. Феномен компьютеризации как социологическая проблема [Электронный ресурс] / Д.В. Иванов. – Режим доступа : http://sociologist.nm.ru/articles/ivanov_01.htm

Кузаєва Анастасія (Запоріжжя, Україна)

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА КЛЮЧОВІ ЦІЛІ КОНЦЕПЦІЇ SMART-EDUCATION

Актуальність даного питання полягає в тому, що на сучасному етапі формування інформаційного суспільства вступило в період використання інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах життя, в тому числі в освіті. Тому в результаті інтенсивного розвитку сучасних технологій, які стали невідокремленою частиною навколишнього світу кожної людини, на зміну звичній традиційній освіті та «класичному» електронному навчання поступово приходять smart-education. В більшості розвинутих країн світу поняття smart-education на сьогоднішній день є одним з найголовніших стандартів освіти[1, с.79].

Ключова ціль smart-education – це об'єднання навчальних закладів і викладацько-професорського складу для здійснення спільної освітньої діяльності в мережі Інтернет на базі загальних стандартів, узгоджень та технологій. Тобто мова йде про спільне створення та використання контенту, про спільне навчання. Smart-education повинно забезпечити можливість використовувати переваги глобального інформаційного суспільства для задоволення навчальних потреб, інтересів та знань.

Прикладом цього є проект наступного десятиліття в європейській системі освіти – Єдиний європейський університет зі спільним деканатом, який буде супроводжувати переміщення студентів від вищого навчального закладу до вищого навчального закладу. Болонський процес дає ВНЗ можливість приймати студентів без перездачі екзаменів, створюючи таким чином smart-education system для Європи[2, с.152].

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

До основних принципів smart-education слід віднести: забезпечення сумісності між програмним забезпеченням різних операційних систем; мобільність, безперервність та вільний доступ до будь-якої інформації; автономність викладача і студента; визначення і застосування різних мотиваційних моделей; оцінка змін і компетенція; зміна навчання через індивідуальні можливості та інтереси студента[3, с.220].

Концепція smart-education – це гнучкість, що передбачає наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність мультимедіа (аудіо, відео, графіка), здатність швидко і просто налаштуватися під рівень і потреби слухача. Крім цього, smart-education повинна бути легко керованою, коли навчальний заклад може легко забезпечувати гнучкість навчального процесу, та інтегрованою, тобто постійно використовують зовнішні джерела.

Тому можна відмітити, що неухильно зростає попит на освіту і все частіше звучить думка про те, що задовольнити зростаючі освітні потреби в повній мірі здатне саме електронне навчання.

Література:

1. *Smart Technology based Education and Training // Smart Digital Futures. - Amsterdam: IOS Press BV, 2014.*

2. *Ji-Seong Jeong, Mihye Kim and Kwan-Hee Yoo. A Content Oriented Smart Education System based on Cloud Computing // International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering. 2013. – Vol. 8, N.6. – P.313-328.*

3. *Dong Uk Im, Jong Oh Lee. Mission-type Education Programs with Smart Device Facilitating // International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering. 2013. – Vol. 8, N 2, March.*

4. *Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства // Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : Гілея, 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174–179.*

5. *Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / Гілея: науковий вісник: [зб. наук.пр.].- К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2013. – Вип.72. – С. 487– 492.*

6. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

7. *Воронкова В.Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 86 (7). – С. 198 - 203.*

8. *Воронкова В.Г. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст: монографія / В.Г.Воронкова, Запоріж. держ.інж.акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2011. – 262 с.*

Кутик Віктор (Запоріжжя, Україна)

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ МЕРЕЖІ (SMART GRID) ЯК МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УМОВАХ НАСТУПУ ЕПОХИ ЗМІН

У житті людини енергію можна визначити як першочерговий фактор існування. Хід історичного становлення суспільства безпосередньо пов'язаний з характером використання енергії. Тепло багаття, вітряні і водяні млини, домашні печі, парові машини, електрогенератори ... Соціально-економічний розвиток людства невіддільне від розвитку "енергетичного мислення". Ключову роль в цьому історичному процесі відіграє енергетика, вирішальна питання прикладного використання енергії.

Ми стаємо свідками наступу епохи змін. Неухильно зростає не тільки чисельність населення Землі, а й питома споживання енергії на душу населення. У той же час скорочуються запаси органічного палива, що залишається основним джерелом енергії (близько 85%), причому лише третина первинної енергії перетворюються в корисну дію. Негативний вплив на навколишнє середовище діяльності людства стає очевидним: питання зміни клімату та пов'язані з цим природні аномалії все частіше обговорюються на вищому державному рівні. Очевидно одне: людство стоїть перед обличчям глобальних викликів.

З початку ХХІ століття, з'явилися можливості скористатися нововведеннями в області електронних технологій для усунення недоліків і зниження вартості електричної мережі. Розвиток технології розумних мереж також означає фундаментальну реорганізацію ринку послуг електроенергетики незважаючи на те, що термінологія на перший погляд передбачає тільки розвиток технічної інфраструктури. Наприклад, технологічні обмеження на споживання близько пікової потужності відбивається на всіх споживачів в рівній мірі.

Паралельно зростаюча стурбованість з приводу екологічної шкоди викопного палива електростанцій привела до бажання використовувати більшу кількість відновлюваних джерел енергії. Такі джерела як вітроенергетика і сонячна енергетика, вкрай непостійні, і тому виникає потреба в більш складних системах управління, для полегшення їх підключення (джерел) до керованої мережі. Потужність від сонячних батарей (і в меншій мірі вітрогенераторів) ставить під сумнів необхідність великих, централізованих електростанцій.

Швидко зниження витрат вказують на перехід від централізованої топології мережі на сильно розподілену, коли виробництво і витрата електроенергії відбувається в межах локальної мережі. Зрештою, зростаюча стурбованість з приводу тероризму в деяких країнах привело до закликів створення більш надійної енергетичної системи, яка менш залежна від

централізованих електростанцій - потенційних цілей атаки.

Застосування розумних мереж електропостачання (Smart grid) надають змогу для збору інформації про енерговиробництво і енергоспоживання, що дозволяє автоматично підвищувати: ефективність, надійність, економічну вигоду, стійкість виробництва і розподілу електроенергії, а також стійкість мережі до фізичного і кібернетичного втручання зловмисників. Забезпечують необхідну якість переданої електроенергії та можливість синхронної роботи джерел генерації та вузлів зберігання електроенергії.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 86 (7). – С. 198 - 203.*

3. *Воронкова В.Г. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст: монографія / В.Г.Воронкова, Запоріж. держ.інж.акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2011. – 262 с.*

4. *«Запертые» мощности: в Украине проблема не с генерацией, а с ЛЭП – [Електронний ресурс] / Forbes Україна – Режим доступу до даних: <http://forbes.net.ua/nation/1385761-zapertye-moshchnosti-v-ukraine-problema-ne-s-generaciej-a-s-lep> – 26.09.2017 р. – Заголовок з екрану.*

Литвин Артем (Запоріжжя Україна)

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Завдання даної роботи – розглянуто вплив та роль інформатизації на ринок туризму.

Людська цивілізація в сучасних умовах опинилася на межі епох, коли постіндустріальне суспільство змінило інформаційне, а старі технології, уявлення, теорії та цінності себе вичерпують. Досягнення інформаційно-технологічної революції проникають у всі сфери життєдіяльності людини, підкоряючи і матеріальне виробництво, і сферу послуг.

Можна зауважити, що у вітчизняній суспільній географії також звертається увага на терміни і поняття "інформація", "інформаційні ресурси". У свою чергу характеризуючи місце географії як комплексної науки в інформаційному суспільстві, треба зауважити особливості розвитку, пов'язані з тим, що:

- розвиток комп'ютеризації дасть доступ людям до надійних джерел

інформації і позбавить їх від рутинної праці, забезпечивши високий рівень автоматизації виробництва, праці;

- його продукт стане "інформаційно місткішим", а це зумовить чимале збільшення частки інновацій, послуг у його вартості;

- виробництво інформаційного продукту, а не матеріального, буде рушійною силою існування і розвитку суспільства

Сьогодні навіть найменші туристичні фірми готові впроваджувати сучасні інформаційні технології, які здатні впродовж короткого періоду давати необхідну інформацію, зокрема про транспортні засоби, можливості житлово-готельного фонду, а також в автоматичному режимі здійснювати управлінські рішення, пов'язані з реалізацією туризму споживачами.

Отже, в умовах інформаційного суспільства туристична інформація стала важливою складовою світового інформаційного простору, маючи відповідну вартість і ціну. Тому доцільно розглядати інформаційні ресурси, у складі яких чільне місце посідають туристичні інформаційні ресурси.

Література:

1. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. *Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management*, 15(1-1), 220-226. / *Проблеми и перспективы в сфере менеджмента*. Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).

2. Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. *Future Human Image*. – 2017 *Future Human Image*, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7>
<http://www.bazaluk.com/journals>.

3. *Маркетинг соціальних послуг. Навчальний посібник / Під ред. д.ф.н., проф. Воронкової В.Г. // С.Л.Катаєв, О.М.Кіндратець, А.Г.Беліченко. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – 576 с.*

Lobas Viktoria (Kharkiv, Ukraine)

CORRECT INTERPRETATION OF YOGA CONCEPT IN THE CONTEXT OF THE INFORMATION SOCIETY CULTURE

In the last decades of an information society we can observe extreme acceleration in the phenomena of globalization, which directly influences multicultural semantic field. This fact makes it difficult for an individual to find her or his place in the World. We notice that our society becomes more and more superficial and the gross shell of a human being is being praised. Also the values of that shell gain more importance than ever before. Those shallow standards are imposed to youth through mass media, social networks etc.

In the same time we can observe the growing interest of the human being in such teachings and philosophies like Yoga and Buddhism. Modern man or woman

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

begins to ask questions about the deeper layers of oneself. So in this point the clash of two worlds and value systems is coming to a place. Rapid and ambitious mind from the west and profound wisdom from the east. In the fast, stressed and tensed modern lifestyle people look for their shelter in the Philosophies of the East. The benefits of the information society offer us an easy access to all kinds of teachings of ancient India, by which I also mean Vedas or Vedanta, since they are the basic for those. That is why the globalized world tends to have a dialog between many different cultures, especially the one of the west and the east. Many eastern - Indian and South Asian - teachings present us particular symbols, concepts, ideas and thoughts, which get a major importance in the new form of the information society. The modern culture tends to borrow some concepts to help our generation to grow and develop emotionally and spiritually. All this raises questions of ambiguous interpretation of contents and sense of various cultures and in particular collision of various religious meanings. Ages before, yoga and yoga philosophy was taught directly, in the one to one basis, from a teacher to a disciple, so that complex concepts could be perceived in the right manner. In modern time Internet access and innumerable amount of available interpretations of those concepts can confuse more people than help their inner growth.

In the USA yoga industry has made more profit than Coca Cola in the past year. Over the 20 millions Americans regularly practice yoga. In the social media and Google the term "yoga" is the most frequently used word. The problem we face is the wrong interpretation of this concept, which is being used and spread with a vast velocity. Yoga is being perceived as a physical practice, which also helps an individual to calm down. But the deepest meaning of yoga is being ignored. According to Vedanta or Yoga Philosophy, the Sanskrit word yoga comes from the root *yuj* which means "to add", "to join", "to unite", or "to attach" in its most common senses. To unite the individual consciousness with the universal consciousness. So all practices which lead one to his or her true nature and unlimited divine source can be called yoga. That includes devotional activity, physical practices, study and contemplation of ancient scriptures etc. The concept of yoga has the full deepness to it, which is not being mentioned or reflected in the information society. Modern people massively benefit from the knowledge they have received until now, so let us claim that after getting access to the correct authentic interpretations might bring their life to the new improved level increasing their life quality.

Huge amount of religions, cultures, philosophies, schools of thoughts and even sects exists in the information society. Using the example of yoga we can see how important it is to explain certain contexts in their whole deepness. This example can be applied to any other concept of many cultures. New approach would bear the positive potential for growth of the person's identity. The cultures of the East carry the general world outlook character. Therefore it is very important to explain to the modern person the main ideas correctly and to improve their life to even colossal amount.

Bibliography:

1. Iyengar, B. K. S., 1966, Light on Yoga. New York: Schocken Books.

Лосєв Максим (Запоріжжя, Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність наукового дослідження корпоративної культури у парадигмі саморегулювання складних соціальних систем, яким є підприємство, зумовлена:

по-перше, недостатньою теоретичною розробленістю концепції корпоративної культури в управлінні складними соціальними системами, розробка і упровадження яких сприяє узгодженій стабілізації соціальних систем в умовах невизначеності;

по-друге, спрямованістю дослідження корпоративної культури для саморегуляції соціальної системи;

по-третє, розвиток концепції корпоративної культури сприяє регулюванню усіх процесів у трудовому колективі і потребує пошуку нових ефективних важелів підвищення ефективності корпоративної культури на рівні авторегуляції соціальних систем;

по-четверте, необхідністю вироблення організаційно-управлінських та правових заходів упровадження саморегулятивного механізму соціальної системи, яка могла б гнучко реагувати на зміни зовнішнього середовища в умовах глобалізованого суспільства (своїх конкурентів), в якому втрачені зворотні зв'язки на рівні регіонів і територіальних громад;

по-п'яте, певним дефіцитом теоретико-методологічної рефлексії інструментів і технологій мінімізації ентропійних тенденцій у кризовому соціумі (слабкий набір студентів), вирішенню яких може сприяти розвиток самоорганізаційних процесів, направлених на підвищення ефективності діяльності підприємства, подолання ентропійних заходів та сприяння досягненню антикризового буття завдяки впровадженню механізму корпоративної культури як етичного кодексу (коду) виживання підприємств в умовах нестабільності.

В умовах переходу до нової соціально-економічної формації – інформаційної – стрімко відбуваються біфуркаційні зміни, які продукують передумови формування нового інформаційно-діалектичного світогляду, який може бути визначений як система поглядів на світ, що зумовлює необхідність подолання ентропійних процесів у природі і соціальному середовищі через посередництво корпоративної культури.

Термін, який відображає символіку рефлексії «корпоративна культура» зводиться до взаємодії суб'єкта і об'єкта управління, відіграючи важливу роль як у функціонуванні і розвитку складних систем управління. Подальше

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

дослідження явища корпоративної культури через реалізацію праксеологічного аналізу у соціальних системах, яким є підприємство, є досить важливим чинником накопичення знання. Удосконалення механізмів корпоративної культури в управлінні людськими ресурсами на підприємстві виходить з того, що корпоративна культура як сукупність взаємодіючих факторів удосконалення організації націлена на використання корпоративної культури в управлінні людськими ресурсами.

Корпоративна культура – це сукупність думок, еталонів поведінки, настроїв, символів, відносин і способів ведення бізнесу, що включає досвід минулого і теперішнього, структурні характеристики і погляди керівників [2, с.488]. *Корпоративна культура* визначає індивідуальність підприємства більшою мірою, ніж продукція, яку вона випускає. Унікальність корпоративної культури полягає в тому, що вона є досягненням системи внутрішніх ціннісних установок і правил, «кодексу честі» підприємства та його співробітників.

Кожне підприємство повинно виробити свій корпоративний дух, що розвивається в контексті корпоративної культури. Корпоративний дух – це початок, що визначає поведінку, дії працівників і керівництва підприємства, широко розповсюджене на підприємствах Японії. *Корпоративний дух* відображається на поведінці людей, що розділяють цілі підприємства (фірми) і відчують почуття належності до підприємства. Корпоративний дух виховується шляхом залучення працівників до справ підприємства та його управління.

Корпоративна культура – це система особистісних і колективних цінностей, що розділяються членами підприємства. З іншої сторони, під корпоративною культурою розуміється сукупність прийомів і правил вирішення проблем зовнішньої адаптації і внутрішньої інтеграції працівників, правил, що виправдали себе у минулому і підтвердили свою актуальність сьогодні [2]. В системі управління людськими ресурсами на підприємстві корпоративна культура відіграє центральну роль. Переміщаючи менеджерів з одного відділу в інший чи навіть у філіали керівники транслюють культуру керівництва і сприяють підвищенню вимог до системи культурних цінностей.

В той же час виникають управлінські проблеми, що успішно вирішуються за допомогою культурних інструментів: 1) культурні комунікаційні бар'єри при співпраці; 2) відмінності у стилях управління; 3) відмінності у постановці проблем та прийнятті рішень; 4) потенційні конфлікти через відмінності в мотивації праці працівників; 5) відмінності в соціально-культурній компетенції і розвитку персоналу. Висновок. Механізм формування корпоративної культури може бути продемонстрований за допомогою 4 видів середовища: 1) мегасередовище; 2) макросередовище; 3) мікросередовище; 4) метасередовище, в результаті чого розкриваються чотири рівні управління; 1) глобальний рівень; 2) національний рівень; 3) корпоративний рівень; 4) персональний рівень. Вчені виробили три типи корпоративної культури: 1) ринкова культура; 2)

бюрократична культура; 3) технічна культура. Важлива сфера культури пов'язана з культурними відмінностями, на які впливають: 1) індивідуалізм-колективізм; 2) маскулінізм-фемінізм тощо.

До інструментів формування корпоративної культури слід віднести: 1) знаково-символічну систему; 2) систему комунікації; 3) постійну ротацію керівних працівників і сумісне навчання працівників корпорації, що в цілому впливає на розвиток людських ресурсів.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Международный менеджмент: Учебник для вузов. / Под ред. С.Э Пивоварова, Д.И.Баркана, Л.С.Тарсевича, А.И.Мейзеля. – СПб: Питер, 2000. – 524 с.*

3. *Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен культурної глобалізації / В. О. Нікітенко // Гілея (науковий вісник) : зб. наук.пр. - К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР». – 2013. – Вип.72. – С.487-492.*

Лук'яненко Єлизавета (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНА АНТРОПОЛОГІЯ ЯК НОВИЙ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ НАУКОВИЙ НАПРЯМОК

Глобальна тенденція розвитку цивілізації в ХХІ столітті проявляється у все більш глибокій і широкомасштабній інформатизації в суспільстві. Сьогодні в багатьох країнах світу формується принципово новий, інформаційний спосіб життя і професійній діяльності людей, а також нове середовище їхнього життя, інформаційними та комунікаційними технологіями. Це середовище формує у мільйонів людей нові звички і стереотипи поведінки, а також культурні запити і цінності, в значній мірі змінює людину.

Дослідження показують, що ці зміни є досить істотними. Вони зачіпають як психологічні, так і соціальні якості людини. Крім того, в останні роки з'явилися наукові публікації, в яких показано, що зміни відбуваються і в області фізіології людини, в тому числі - в організації структури його головного мозку. Йдеться про те, що під інтенсивним впливом потоків інформації, яку сучасна людина щодня отримує по каналах телебачення і в комп'ютерних мережах, людський мозок перебудовує свою структуру, адаптуючись до нових умов життєдіяльності.

В результаті цього на нашій планеті формується нова раса людей - Ното Informaticus, яка буде істотно відрізнятися від представників існуючого

покоління. І ці відмінності виявляються вже сьогодні. Вони особливо яскраво виражені у людей молодого покоління, які з раннього віку постійно використовують сучасну інформаційну техніку, персональні комп'ютери і мережу Інтернет. Американські фахівці з вікової психології в своїй монографії «Мозок онлайн. Людина в епоху Інтернету»[1] назвали представників цього покоління «цифровими з народження». Вони стверджують, що у цих людей формується не тільки принципово новий, відмінний від традиційного, тип мислення і сприйняття інформації, але також зовсім інша організація структури головного мозку.

Мова йде не тільки про істотні психологічних відмінностях між старим і новим поколіннями, а й про формування в найближчому майбутньому нової раси людей, яка вже отримала назву «покоління Next» і чисельність якої стрімко зростає [2]. Зміни фізіологічної природи людини відбуваються сьогодні і з іншої причини. В останні роки в багатьох країнах проводяться експерименти з вбудуванням в фізичне тіло людини різного роду електронних інформаційних пристроїв, призначених для протезування окремих фізіологічних функцій організму людини (слуху, зору, діяльності внутрішніх органів), а також для управління деякими процесами життєдіяльності (наприклад, для стимуляції роботи серця).

Немає сумніву в тому, що ці експерименти будуть продовжені і в майбутньому, а область їх практичного використання буде розширюватися. Причому, не тільки на основі генної інженерії та біотехнологій, які дозволяють створювати і використовувати штучні біологічні органи, але також і на основі останніх досягнень в області біоінформатики, наноінформатики і мехатроніки. Цілком імовірною видається перспектива таких трансформацій тіла людини, при яких виникне його принципово новий вид - Електронний Людина (e-Номо).

Таким чином, істота обговорюваної нами проблеми полягає в тому, що вже на самому початку XXI століття людина опинилася в принципово новій для нього ситуації, адаптація до якої призводить до суттєвої трансформації самої людини, його психологічних, соціальних, інформаційних і навіть фізіологічних властивостей і якостей.

Література:

1. Дебор Г. *Общество спектакля* / Г. Дебор. - М. : Логос: Радек, 2000. – 184 с.
2. Дебич М.А. *Інтернаціоналізація вищої освіти: світовий досвід: монографія* / М.А.Дебич. – Суми: Університетська книга, 2017. – 291 с.
3. Смолл Г., Ворган Г. *Мозг онлайн. Человек в эпоху Интернета*. М.: Изд-во «Колибри», 2011. – 352 с.

Мелконян Анастасія (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖЕР ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність теми дослідження в тому, що менеджер як керівник повинен володіти новими знаннями і технологіями, чітко прив'язаними до практичних задач, що виникають під час виконання завдань - при підготовці і проведенні нарад, переговорів, презентацій, при роботі в команді. Мета дослідження - сформуванню концепцію ефективного ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху [1]. Керівнику слід сформуванню концепцію, згідно з якою, щоб не тільки гарно працював керівник, а щоб працювали гарно і інші співробітники. Методологія дослідження – системний і структурно-функціональний методи, що дозволяють розкрити функції керівника та його місце і роль в управлінському процесі.

Одним із напрямів підвищення ролі керівника в організації в сучасних умовах є формування концепції роботи, здатної вибудувати роботу інших людей, створити умови для того, щоб результат був досягнутий силами підлеглих. Менеджмент як ефективна концепція управління людьми (підлеглими) зорієнтований на те, щоб чітко орієнтувати на отримання максимального результату при мінімумі витрат. У відповідності з базовим принципом ефективності ми можемо визначити ефективність керівника як співвідношення результату і витрат часу, сил, засобів на досягнення результату [1, с. 44-50].

Серед напрямів підвищення ролі керівника – ресурсозабезпеченість, яка зводиться до використання: 1) природних і людських ресурсів; 2) ресурсу права у самому широкому смислі цього слова; 3) певної системи самоорганізації життя людей в організації (демократія); 4) організаційних процесів – упорядкування процесів для виконання цілей; 5) знання, інформація, культура.

Керівник може використовувати наступні джерела влади (згідно з класифікацією Д.Френча і Б.Рейвена): 1) острах; 2) задоволення потреби; 3) знання; 4) харизма; 5) традиції. К.Левін ще в 30-і рр. ХХ ст. виокремив три стилі керівництва: 1) авторитарний; 2) демократичний; 3) ліберальний. Стилів керівництва залежать від особистісних характеристик керівника. Тема лідерства часто виникає тоді, коли відкривається новий напрямок бізнесу чи складний проект. У таких випадках на роль менеджера підбирають людину, яка є харизматичною особистістю з гарними організаторськими здібностями.

Саме лідерство допомагає менеджеру підтримувати максимальну продуктивність праці при мінімумі ресурсів. Лідерство – це система взаємовідносин у групі, коли одна людина (лідер) бере на себе відповідальність за дії інших та їх можливі наслідки [2, с.91-97]. Особливо важливим є

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

намагання сформувавши риси стратегічного лідера: наявність ясної програми; політична воля; організаторський талант і здібності; гострий розум і політична інтуїція; вміння створювати евристичні програми; виходити за рамки бюрократичних процедур.

Людина повинна перетворитися з ресурсу на повноправний суб'єкт суспільних відносин, на людський капітал. Як ефективний керівник, менеджер орієнтується на досягнення; має позитивний погляд на речі; легко адаптується; здатний організувати себе та інших на виконання завдань. Ноосферна модель управління – це модель управління на основі моралі, розуму, знань, культури і справедливості.

Підвищення ролі керівника як фактор ефективного управління розвитком підприємства в сучасних умовах спирається на концепцію ефективності, яка є раціональною організацією всіх підрозділів з використанням різноманітних методів управління. Раціональність як рушійна сила прогресу сприяє підвищенню ефективності керівника, його місії та ролі в управлінському процесі, трансформації цілей, високій кваліфікації персоналу та відповідальності, самостійності та ініціативи. Керівники повинні розуміти необхідність влади для того, щоб бути зацікавленим у впливі на людей, вміти передбачати особливості управління за умов швидких плинних змін, швидко і адекватно реагувати на появу нових можливостей і небезпек, удосконалювати гнучкість системи та сформувати сильну команду виконавців, сформувати ситому цінностей з акцентом на професіоналізмі; чітко окреслити місію і мету стратегії, забезпечити сильне далекоглядне керівництво, дбати про згуртованість, кваліфікованість та гнучкість робочої сили, умотивованість її діяльності.

Важливим фактором ефективного управління керівника є бачення, що пов'язує корпоративну культуру, соціальне партнерство та бізнес; акцентує увагу на людському факторові; підкреслює важливість довіри до людей і налаштовує на досягнення цілей, спрямованих у майбутнє. Ефективність як основа діяльності будь-якої управлінської діяльності залежить від ефективності роботи менеджерів, адміністраторів, від соціального середовища. Саме ефективність є показником прибутковості, що впливає на принципи, форми й методи організації загального керівництва.

Таким чином, зробимо висновок.

Підвищення ролі керівника як фактор ефективного управління розвитком підприємства в сучасних умовах залежить від багатьох факторів, які повинен розвивати керівник: 1) професійно-особистісних; 2) організаційно-управлінських; 3) політико-правових; 4) фінансово-економічних; 5) техніко-економічних. Ефективність як інтегральна категорія має соціально-економічну природу й виражається в техніко-економічних й соціальних показниках, означає динамічний взаємозв'язок між особистістю, процесом і результатом. Отже роль керівника в управлінському процесі включає ринкову ефективність;

управління людськими ресурсами; ділову ефективність; орієнтовані на досягнення мети, певних результатів, здатні переборювати перешкоди, просуваючи інноваційні ідеї.

Література:

1. Воронкова В. Г., Андрюкайтене Регіна, Максименюк М. Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Вип. 69.– Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. – С. 44-50.

2. Воронкова В. Г. Административная деятельность как объект саморефлексии руководителя / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич.- К. : Вид-во «Гілея», - 2015. – Вип. 100. – С. 91-97.

3. Дзьобань О. Комунікація в інформаційному соціумі / О.Дзьобань // Україна і світ: теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 19–20 квіт. 2017 р. / МОН України, Міністерство культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв; редкол.: М. М. Поплавський (голова), Костиця І. О. (заст. голови) [та ін]. – Ч. 2. – Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2017. – С. 331-333.

Мішук Віталій (Запоріжжя, Україна)

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформаційне суспільство базується на знаннях, тому потребує розвитку економіки знань, в основі якої соціальний (інтелектуальний) капітал. Тому необхідно розвивати і формувати економіку, що базується на знаннях, в основі якої інтелектуальний капітал.

Напрями удосконалення управління людськими ресурсами в організації в умовах інформаційного суспільства – це цілеспрямована діяльність організації щодо розробки концепції управління людськими ресурсами, включаючи розробку концепції і стратегії людського капіталу, принципів і методів управління людськими ресурсами, перетворення людського ресурсу на додаткову вартість, що приносить організації прибуток. Напрями удосконалення управління людськими ресурсами включають: 1) формування системи управління людськими ресурсами; 2) планування кадрової роботи щодо формування концепції управління людськими ресурсами; 3) управління підвищенням кваліфікації; 4) інвестиції в людський капітал.

Поняття «людський капітал» знаходить широке визнання в сучасній науковій літературі, адже від його стану залежить тип економіки в умовах інформаційного суспільства та глобалізації. Організації, що орієнтуються на людський капітал (соціальний, інтелектуальний) переходять на гнучкої системи

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

роботи, використання інтелекту, включають горизонтальні зв'язки між людьми, соціальні мережі і відповідні норми, що впливають на продуктивність праці і добробут населення. Людський (соціальний) капітал регулюється на мікрорівні організації і всі її рівні взаємодіють, породжуючи синергетичний ефект. Крім навичок і знань, людський капітал має велике значення для формування інтелектуального капіталу організації, за рахунок чого організація може стати конкурентоспроможною.

Д.Кулман визначає людський капітал як зовнішні і внутрішні зв'язки, задіяні у формуванні людського капіталу. Горизонтальні зв'язки забезпечують ідентичність і спільність цілей, направлених на економічний розвиток і стимулювання підприємницької ініціативи. Людський капітал (людські ресурси) - поняття, що визначає головне багатство будь-якого суспільства і організації, процвітання якого можливо лише при умові відтворення, розвитку і використання цього ресурсу з врахуванням інтересів кожного. Поняття «людський капітал» є більш ємним, чим «трудові ресурси» і «персонал», так як включає в себе сукупність соціокультурних характеристик і особистісно-психологічних властивостей людей.

Специфіка людських ресурсів на відміну від всіх інших ресурсів (матеріальних, фінансових, інформаційних) в наступному: 1) люди націлені інтелектом, отже їх реакція емоційно-осмислена, а не механічна; 2) процес їх взаємодії є двостороннім; 3) люди, що здатні удосконалювати свій розвиток, є найбільшим джерелом прибутку організації та ефективності суспільства, щоб бути конкурентоспроможними в інформаційну еру; 4) люди вибирають усвідомлений тип діяльності, ставлячи перед собою високі цілі. Тому суб'єкт організації повинен надавати умови для розвитку людського капіталу, який буде перетворюватися на соціальний та інтелектуальний. Ще в 70-і рр. у передових фірмах та організаціях відділи кадрів були перейменовані на відділи по управленню людськими ресурсами, стали виконувати функції по стратегічному управлінню людськими ресурсами, формуванню кадрової політики, розробки програм розвитку людських ресурсів, плануванню потреб в людських ресурсах. Людський інтелектуальний капітал – це капітал, втілений в людях, у формах освіти, професійних знаннях, досвіді, культурі, від розмірів якого залежить ефективність працівників і всієї організації, культура і якість праці.

Управління знаннями передбачає інтеграцію різних управлінських концепцій. Це і інформаційний менеджмент, і комунікаційний менеджмент, і управління інтелектуальною власністю, і сучасні форми організації (управлінські команди, спільноти професіоналів). Управління знаннями повинно ввійти як обов'язкова дисципліна в освітні стандарти вищої школи. Основною задачею сучасної організації є виявлення, збереження і ефективно використання знань людей. Значна частина методів, що використовуються в управлінні знаннями, базуються на досягненнях не тільки в сфері

інформаційних технологій, але і в менеджменті, психології, соціології, культурології. На перший план виходять організаційна культура, орієнтована на обмін знаннями, формування лідерства, інформаційні та іміджеві технології. Все це свідчить про те, що в ХХІ столітті перехід до виробництва знань та інформації і до виробництва нових технологій обробки інформації є домінуючим і перевищує ефективність всіх технологічних процесів. Інформаційна компонента починає домінувати на будь-якому виробництві і у бізнесі, що стає важливим індикатором і результатом розвитку організації як єдиного цілого.

Література:

1. Валента Ф. *Управление инновациями* / Ф. Валента. – М. : Прогресс, 1985. – 137с.
2. Воронкова В. Г. *Интернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства* / В.Г.Воронкова // *Гілея : науковий вісник : зб. наук. праць*. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2015. – Вип. 93 (2). – С. 174-179.
3. Кравченко І. М. *Аналіз категорії «трудоий потенціал» в контексті категорій «робоча сила», «людський потенціал», «людський капітал» та «трудоий ресурси»* // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : Збірник наукових праць / Під ред. В. Г. Воронкової. – Вип.51. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2012. – С.124-131.
4. Куцел С. В. *Освіта в глобалізаційно-інформаційному континуумі: необхідність трансформації* / С. В. Куцел // *Філософські обрії*. – Вип.15. – Київ; Полтава, 2006. – С.27-40.
5. Савченко С. В. *Концепції «суспільства знань» як стратегічного ресурсу держави у гуманітарно-науковому дискурсі* / С. В. Савченко // *Гілея: науковий вісник : [зб. наук. пр.]* – К. : Вид - во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2015. – Вип. 91. – 236-241.

Мурадян Вартан (Харків, Україна)

НОВІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ МІГРАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Розвиток та еволюція суспільства постійно впливають та змінюють умови життя людей. Сьогодні, коли ми ввійшли в новий, інформаційний, етап розвитку суспільства матеріальні цінності поступово поступаються своєю цінністю ідеям, відкриттям, винаходам та в цілому інформації та доступу до неї. Разом із цим й адаптуються інші суспільні процеси, як, наприклад, міграція.

Міграцію та пов'язані з нею категорії вивчали та досліджували давно та багато вчених в усьому світі оскільки цей феномен характеризує суспільство з перших його кроків та завжди викликає зацікавленість вчених та дослідників. В. Мукомель, А. Ястребова, Е. Волосенкова, П. Кабаченко, В. Крайнов вивчали методичні та практичні аспекти інтеграції іммігрантів на пострадянському просторі, міграційну політику, керування міграційними процесами. С. Блантер та Е. Нагайцева досліджували соціологічні підходи до вивчення міграції та

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

вважали, що усі існуючі парадигми можна умовно поділити на структурні, що розглядають організаційно-функціональні, суспільні сторони соціального життя та міграції, інтерпретативні, які роблять акцент на вивченні інтерпретації поведінки людини, мотивації діяльності особистості, та діалектичні (об'єднуючі) парадигми, де соціальна реальність аналізується крізь призму єдності об'єктивного та суб'єктивного, структурного та динамічного, суспільного та особистісно-індивідуального. Серед іноземних дослідників можна зазначити таких фахівців, як Керолайн Б. Бреттелл та Джеймс Ф. Холліфілд які досліджували теорії міграції та намагалися звести мости серед різних дисциплін, що вивчають міграцію, та відзначають, що процес об'єднання зусиль, позичання досвіду одних напрямків науки іншими вже почався й може дати цікаві результати.

На сьогоднішній час перед філософією стає завдання антропологічної концептуалізації міграції в її контекстуально-обумовлених багатоаспектних репрезентаціях. У старі часи міграція була одним з основних засобів розповсюдження та передачі інформації, у період до масового друку книжок та газет мандрівники подорожували та разом з собою несли відомості про події з краю, з якого вони вийшли, та усіх, кого вони зустрічали на шляху, знайомили з ними. При цьому мандрівники мали обмежену або взагалі жодної інформації про місце до якого вони йшли. Сьогодні навпаки: перед вирушенням, маючи будь-які цілі, а інколи вже у процесі подорожі, люди спочатку вивчають наявну інформацію про місце, куди вони хочуть або можуть піти з метою зрозуміти чи буде їм там зручно та чи достатньо ресурсів для задоволення своїх потреб. Більше того, саме наявність такої інформації та широкий доступ до неї найчастіше й викликають саме бажання мігрувати та переїхати, хоча існує також багато випадків коли вирушати у подорож люди все ж таки вимушені.

В умовах сьогодення міграційні потоки змінюють суспільство в усіх його аспектах та утворюють нову парадигму розвитку. Обговорюється питання про створення нового, глобалізованого та космополітичного суспільства у якому національні рамки або стерті, або сильно змінені для того, щоб відповідати новим викликам: наслідкам масової міграції, демографічного вибуху у країнах Азії, подій у країнах Північної Африки та Близького Сходу тощо. На політичній мапі світу не залишилося майже жодної країни, яка б не була залучена до масштабних міграційних процесів в якості донора, реципієнта або країни з демографічної кризою. Та саме знаходження суспільства в інформаційній ері викликає таку увагу до цього питання, дає можливість вивчати та досліджувати цей феномен. Актуальність теми також тісно пов'язана з тим фактором, що ефект феномену міграції, його вплив та усі процеси є одним з чинників, що обумовлюють майбутнє людей та цивілізації в цілому.

Таким чином, міграційні процеси у інформаційному суспільстві відіграють трохи інші ролі, ніж на попередніх етапах розвитку, та є одним із факторів, які впливають на визначення подальшого вектору еволюції саме

інформаційного суспільства. Сьогодні міграція впливає на сталі, сформовані суспільства та ставить багато запитань, відповіді на які неможливо надати без глибокого аналізу та вивчення цієї проблеми, що й планується робити.

Оскільки міграція набуває в інформаційному суспільстві, глобалізованому світі не тільки особливі масштаби, але, перш за все, прояви, особливі умови реалізації, то цей феномен має бути дослідженим саме в нових багатоаспектних репрезентаціях, які мають бути досліджені перш за все у рамках філософської антропології.

Література:

1. Тишков В.А. Реквием по этносу: Исследования по социально-культурной Антропологии / В.А. Тишков. – М. : Наука, 2003. – 544 с.

2. Jordan Bill, Düvell Franck. Immigration control and the management of economic migration in the United Kingdom: organisational culture, implementation, enforcement and identity processes in public services / Bill Jordan, Franck Düvell / [електронний ресурс] <http://dx.doi.org/10.1080/1369183032000079620>

3. Stalker P. Workers without frontiers. The Impact of Globalization on International Migration / Peter Stalker. – N.Y. : International Labour Office, 2000. – 139 p.

Нікітенко Костянтин (Запоріжжя, Україна)

ТУРИЗМ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ ТА ПОГЛИБЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Подальший розвиток ринкових процесів в Україні, створення передумов для її успішної інтеграції у світове економічне співтовариство потребує суттєвих змін у визначенні пріоритетних форм, методів і напрямів діяльності в умовах інформаційного суспільства сприяють розвитку туризму. Нині однією із найважливіших соціально-економічних галузей світової економіки є туризм.

Саме туризм найбільш суттєво впливає на розвиток політичних, економічних, соціальних, культурних відносин і міжособистісних стосунків у міжнародному масштабі, стає змістом та стилем життя для мільйонів людей в умовах інформаційного суспільства. Україна володіє різноманітними туристично-рекреаційними ресурсами, значним потенціалом для розвитку міжнародного туризму, а, отже, має всі передумови, щоб увійти до найбільш розвинених у туристичному відношенні країн світу. Однак на цьому шляху існує багато проблем як прикладного соціально-економічного, так і науково-методологічного характеру.

Достатньо суперечливе і складне становлення ринкових відносин у нашій країні зумовило, з одного боку, швидке насичення ринку туризму, збільшення кількості туристичних фірм, якісних та кількісних показників їхньої діяльності. З іншого - на туристичному ринку України явно переважає імпорту туризму, що

суттєво зменшує його значення для розвитку національної економіки. Крім того, високий ступінь невизначеності ринкової ситуації, політична та міжнародна нестабільність, сезонні коливання попиту на туристичні послуги, посилення конкуренції, обмеженість ресурсів, призводить до виникнення кризових явищ на туристичних підприємствах та підвищення складності їх управління.

У цій ситуації значний інтерес для вітчизняних науковців та підприємців галузі становить сучасна маркетингова концепція управління, передові методи та форми маркетингового впливу на формування ринкового попиту, конкурентної позиції туристичного підприємства та образу країни як туристичної. За таких умов ключовим фактором забезпечення конкурентоспроможності туристичних підприємств як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку стає дієва система маркетингових комунікацій. Це складний та динамічний процес, який характеризується широким застосуванням різноманітних комунікаційних засобів, появою нових інструментів інформаційного маркетингового впливу. Запорукою успіху туристичної фірми на ринку стає її спроможність оптимально організовувати взаємодію багаточисельних елементів даної системи, визначати найбільш дієві та ефективні види маркетингових інструментів.

Вивченню управління маркетинговою діяльністю було присвячено багато праць зарубіжних і вітчизняних авторів. Серед них У. Уеллс, Дж. Бернет, С.Моріарті, Дж. Р. Россітер, Л. Персі, Ф. Котлер, Ч.Сендидж, Дж. М.Лейхіфф, Дж. М. Пенроуз, Г. Л. Багієв, В. М. Тарасевич, Х. Анн, Д. Доті, Є. Голубкова, О. Феофанов, А. Зверінцев, А. Дурович та багато інших. Аналізували ці проблеми й такі українські науковці, як Л.Балабанова, А. Войчак, Т. Лук'янець, Г. Почепцов, Є. Ромат, В. Сахаров, Т. Примак. Однак нині ще недостатньо розкрито питання комплексного підходу до застосування різних елементів системи маркетингу та необхідності врахування особливостей управління такою системою у сфері туризму. Узагальнюючою основою використання маркетингу в туристичній галузі є теорія зростання ролі державного регулювання в сучасному ринковому суспільстві.

Оскільки це регулювання має відповідати принципам функціонування ринкового суспільства, державна політика в туризмі має

об'єктивно розширювати застосування маркетингових методів управління. Дослідивши зарубіжний досвід маркетингових функцій державних органів управління туризмом, виявлено, що наприклад, в Швейцарії, Іспанії, Німеччині координаційним механізмом регулювання індустрії туризму є маркетингові системи цих країн, їх структурними елементами - носіями маркетингових функцій є центральні і регіональні органи державної влади, національні та регіональні туристичні асоціації, туристичні підприємства. Необхідність застосування маркетингових функцій органами управління туризмом викликана важливою роллю туризму у вирішенні соціальних і економічних проблем

держави.

У багатьох країнах світу саме за рахунок туризму виникають нові робочі місця, підтримується високий рівень життя населення, створюються передумови для поліпшення платіжного балансу країни. Необхідність розвитку сфери туризму сприяє підвищенню рівня освіти, удосконаленню системи медичного обслуговування населення, впровадженню нових засобів поширення інформації тощо. Туризм впливає на збереження й розвиток культурного потенціалу, веде до гармонізації відносин між різними країнами й народами, змушує уряди, громадські організації й комерційні структури брати активну участь у справі збереження й оздоровлення навколишнього середовища.

Україна посідає одне з провідних місць в Європі щодо забезпеченості курортними та рекреаційними ресурсами. Серед них найбільш цінними є унікальні кліматичні зони морського узбережжя та Карпат, а також мінеральні води та лікувальні грязі практично всіх відомих бальнеологічних типів. Згідно з даними, курортні та

рекреаційні території в Україні становлять близько 9,1 млн га (15%) території. Оцінка потенціалу курортних та природних лікувальних ресурсів дає підстави розраховувати, що Україна має перспективу розвитку туристичної галузі.

Це могутній потенціал розвитку міжнародного і вітчизняного оздоровлення й туризму, які є прибутковими галузями економіки багатьох країн. Наявний потенціал дозволяє ставити завдання щодо ефективного відтворення трудових ресурсів і генофонду нації шляхом оздоровлення, забезпечення повноцінного відпочинку громадян, шляхом перетворення курортної галузі на вагоме джерело створення нових робочих місць та наповнення державного і місцевих бюджетів. Ресурсна база України має унікальний туристичний потенціал, спроможний забезпечити подальший розвиток національного туристичного продукту і вихід його на міжнародні ринки.

Найважливішим завданням на цьому шляху є забезпечення формування у сфері туризму маркетингової ідеології, спрямованої на раціональне і ефективне використання природних, історико-культурних та соціально-побутових ресурсів для розвитку в'їзного і внутрішнього туризму.

Іншим напрямом діяльності туристичної фірми в умовах інформаційного суспільства є реклама. Головна характеристика сучасної реклами: повідомляти, поширювати відомості про щось (когось) для залучення покупця або створення популярності товару або виробника. Реклама в ринковій економіці виконує безліч функцій, саме тому у вітчизняній і зарубіжній економічній літературі існує безліч формулювань терміну "реклама", які, зберігаючи її первісне значення - повідомляти, більшою чи меншою мірою містять ряд сучасних характеристик. Наприклад, Ф. Котлер визначає рекламу наступним чином:

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

реклама – це усвідомлений цілеспрямований процес платного комунікативної взаємодії рекламодавця з деякою аудиторією, що має на меті донесення до свідомості представників цієї аудиторії деякою інформацією або ідеї.

Реклама - це діалог між продавцем і споживачем, де продавець виражає свої наміри через рекламні засоби, а споживач зацікавленістю в даному товарі. Піар (public relations - PR) - це сфера маркетингу, яка викликає, найбільш часто непорозуміння, може бути виключно ефективним інструментом. Визначення PR даються дуже різні, але для сфери туризму найкраще підходить визначення, запропоноване компанією Hilton International - процес, що забезпечує нам позитивний імідж і перевагу з боку клієнтів за участю третьої сторони. Піар – важливий інструмент маркетингу, досить довго вважався другорядним, проте останнім часом його значення стрімко зростає. Суть туристичної політики полягає у діяльності держави щодо розвитку туристичної індустрії і суб'єктів туристичного ринку, вдосконалення форм туристичного обслуговування громадян і зміцнення на їх основі власного політичного, економічного і соціального потенціалу.

Сьогодні до пріоритетів регіональної туристичної політики віднесено просторове спрямування економічної діяльності, розбудова туристичної інфраструктури, стимулювання приватного сектора щодо розміщення підприємств у певних регіонах, система заходів з підтримки розвитку туризму тощо.

Таким чином, розвиток туризму виявився результатом науково-технічного прогресу, інформаційної революції, які привели до поглиблення міжнародних зв'язків. Підвищення комфорту та обслуговування в туристичних фірмах сьогодні виступає на перше місце.

Маркетингове сегментування ринку стає більш чітко вираженим. Попит стає детермінованим від потреб кожної групи споживачів. У міру все більш активного упровадження комп'ютерних систем бронювання зменшуються строки бронювання. Активнішими верствами, здатними приймати участь у різноманітних туристичних подіях, є старше покоління (пенсіонери) і молодь.

Туризм – сама найпопулярніша галузь виробництва за доби інформаційного суспільства.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

3. *Маркетинг соціальних послуг. Навчальний посібник / Під ред. д.ф.н., проф. Воронкової В.Г. // С.Л.Катаєв, О.М.Кіндратець, А.Г.Беліченко – К.: ВД «Професіонал», 2008. – 576 с.*

4. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. *Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник* / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с. ISBN 978-966-2572-75-5

5. Соснін О.В. *Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід : навч.посіб.* / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко, М. Ю. Максименюк. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. - 316 с.

6. Соснін О.В. *Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки* / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.141-150.

Нікітенко Еліна (Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ В МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Українське суспільство набирає стрімкого розвитку у всіх своїх сферах. Не є виключенням і мова. Являючи собою явище соціальне, мова, а в нашому випадку доцільніше буде деталізувати і говорити про терміносистему в українській мові, також має відповідно реагувати на суспільні трансформації.

Розвиток новітньої української термінології тісно пов'язаний з характером сучасної науки. Десь із середини ХХ століття темпи її розвитку такі, що кількість опублікованих у наукових часописах світу статей подвоюється кожні 12-15 років. Це означає, що для опрацювання нових публікацій навіть у вузькій галузі потрібні доведені до автоматизму навички перекодування наукової інформації зі світових мов, зокрема англійської, українською. Безперечним є той факт, що розвиток медичної термінології тісно пов'язаний із формуванням української термінології взагалі.

Політичні і культурні реалії є такими, що сьогодні українська наукова термінологія тяжіє до міжнародних стандартів, але водночас посилюється інтерес до власне українських лексем, що є виявленням цивілізаційної пасіонарності українців. Зазначимо, що медична термінологія - це комплекс термінологій великої кількості медично-біологічних, клінічних і фармацевтичних дисциплін. Фахівці із цієї проблематики виділяють три основні групи термінів, а саме:

- *група термінів анатомічної і гістологічної номенклатури*, що охоплюють найменування анатомічних й гістологічних утворень (номенклатура - перелік назв, термінів, тощо, які вживаються в якій-небудь галузі науки, виробництва і т.д.).

- *група термінів клінічної термінології*, до якої слід відносити терміни терапії, хірургії, акушерства й гінекології, неврології, офтальмології, психіатрії

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

та інших клінічних дисциплін.

- *група термінів фармацевтичного спрямування*. Сюди слід віднести назви лікарських форм, лікарських засобів, хімічну номенклатуру латинською мовою, назви лікарських рослин тощо. Якщо говорити про клінічну термінологію, то слід зазначити, що це всі ті терміни, з якими студент-медик зустрічається на лекціях з різних клінічних дисциплін. На відміну від анатомічно-гістологічної номенклатури, де вкоренилась латинська мова, в клінічній термінології слова переважно давньогрецького походження. Передусім з нього беруть початок назви медичних дисциплін: терапія, педіатрія, хірургія, психіатрія та ін.

Переважне вживання слів давньогрецької мови пояснюється не лише історичними причинами. Властивістю клінічної термінології є її системність, яка зумовлена вживанням слово-утворюючих елементів: "корінних" слів, префіксів, суфіксів, що позначають відповідні медичні поняття. Найпопулярнішою групою є фармацевтична термінологія, оскільки кожен із нас час від часу звертається до лікарських засобів, рослин тощо. Міжнародна організація охорони здоров'я встановила в якості "міжнародної мови" для лікарських засобів латинську мову. Рецепти в більшості країн світу пишуться латинською мовою. Останнім часом розробляються рекомендації й правила зі складання міжнародних патентованих назв лікарських рослин.

Для цього складаються списки складів, за якими лікар міг би легко визначити, до якої групи ліків відноситься новий засіб: наприклад, - *cillnum* вказує на препарати групи антибіотиків-пеніцилінів (*okacillinum*). Тільки, засвоївши близько 800 слів та словоутворюючих елементів латинського і грецького походження, можна набути достатню підготовку для швидкого, успішного просування і орієнтації в складних лабіринтах професійної мови. Однією із актуальних проблем української медичної термінології є питання іншомовних запозичень.

Як зазначає О.Гайда, сучасний досвід термінотворення доводить, що поєднання у медичній термінології як запозичень, так і національних слів є позитивним. Це допомагає медичній сфері розвиватися разом із світовою наукою та перешкодить денаціоналізувати власну терміносистему. Позитивно вважаємо як ми, так і авторка статті «Національне та запозичене в медичній термінології» тенденцію до перекладу запозичень шляхом калькування або шляхом підбирання національних відповідників. Іншомовні ж терміни можуть входити в українську медичну термінологію лише за умови відсутності національних відповідників, адже не слід зловживати іншомовними словами, якщо існує прийнятний український відповідник. Запозичення — не єдиний засіб позначати нові поняття. Власним науковим термінам варто надавати перевагу.

Література:

1. Місник Н.В. *Формування української медичної клінічної термінології* // Автореферат дисертації. – Київ. – 2002.
2. Місяць Н.К., Білоус В.Й. *Інтернаціональне та національне в українській*

офтальмологічній термінології // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2005. — № 23. — С. 86-88.

3. Навчук Г.В. Українська медична термінологія на сучасному етапі: проблеми впорядкування / Г.В. Навчук, А.В. Ткач // Буковинський медичний вісник. — Чернівці, 2010. — т. 14, № 4. — С.163-166.

Онiщенко Олександр (Запорiжжя, Україна)

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Загальною метою інформаційно-комунікативного менеджменту є виробництво необхідної для організації інформації для забезпечення ефективного управління всіма її ресурсами і створення необхідного інформаційного програмного і технічного середовища для здійснення управління організацією.

Інформаційно-комунікативний менеджмент в організації виконує стратегічні, оперативні та адміністративні задачі. До числа стратегічних задач відносяться створення інформаційної інфраструктури організації та управління інформаційним и технологіями. Оперативні та адміністративні задачі носять більш обмежений і підлеглий характер. Головною задачею інформаційно-комунікативного менеджменту є інформаційна підтримка основної діяльності організації.

Задачі інформаційно-комунікативного менеджменту в організації під цим кутом зору слід бачити в тому, щоб інтегрувати створені співробітниками індивідуальні інформаційні елементи системи (документи, справи, технології) на основі об'єднуючої програми пошуку і на основі пропозицій (у тому числі Інтернет) і відповідного маркетингу інформаційних ресурсів, що використовуються (рекламна індустрія).

Наразі кардинальними запитаннями, відповіді на які слід шукати в «розумному суспільстві», є наступні:

- як працювати з великими за обсягами інформацією;
- як культурно «поховати» старі технології та все, що їх супроводжує (суспільну підтримку, системи навчання, матеріально-технічну базу), не нехтуючи при цьому людським чинником, не вдаючись до «шокової терапії», антигуманної боротьби із «зайвими людьми», їхньої насильницької маргіналізації;

- як визначити пріоритетні напрямки створення ресурсів для модернізації на засадах використання технологій п'ятого технологічного укладу (ІТ-технологій), забезпечивши водночас умови для «модернізації на випередження» з ефективним і результативним використанням технологій шостого

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

технологічного укладу (нанотехнології, біотехнології, робототехніка тощо);

- як вибрати найбільш адекватну для мережевого суспільства» систему управління та організації.

Безперечно, що організації мають всі перспективи – економічні, технологічні, культурні, людські, освітянські – для побудови самого передового суспільства – інформаційного. Таким чином, до перспектив розвитку інформаційного суспільства відноситься реалізація державної програми з інформаційного суспільства та всіх етапів програми до 2020 року. Умови міжнародної спільноти, направлені на розвиток глобального інформаційного суспільства і повинні супроводжуватися узгодженими діями щодо створення безпечного і вільного від злочинності кіберпростору. Слід залучати представників промисловості та інших посередників для захисту важливих інформаційних інфраструктур.

Література:

1. Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства / В.Г.Воронкова // Гілея: науковий вісник : зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ “НВП” “VIP”, 2015. – Вип. № 93 (2). – С. 174-179.

2. . Воронкова В. Г. Філософія розвитку сучасного суспільства: теоретико-методологічний контекст. Монографія / В. Г. Воронкова. – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2012. – 262 с. 3/

3. . Даніл'ян В. О. Інформаційне суспільство та перспективи його розвитку в Україні (соціально-філософський аналіз): дис. канд. філос. наук: 09.00.03 / Даніл'ян Вадим Олегович. – Х., 2006. – 200 с.

4. . Дзьобань О. П. Національна безпека України: концептуальні засади та світоглядний сенс: монографія / Дзьобань. – Х. : Майдан, 2007. – 284 с.

5.. Кастельс Мануель. Становление общества сетевых структур / Мануель Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе: [Антология] / под ред. В.Л.Иноземцева. – М.:Academia, 1999. – 505 с.

6 . Лазаревич А.А. Глобальное коммуникационное общество / А.А.Лазаревич.- Минск: Белорус.наука.- 2008.- 350 с.

Осінова Лариса (Запоріжжя, Україна)

РОЗРОБКА БРЕНДІВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Створення проекту торговельної галузі повинно починатися з бренду. Торговельна галузь повинна орієнтуватися на бренд, що означає товарний знак чи торгова марка.

На нашу думку, терміни бренд, марка і торгова марка слід використовувати як синоніми. Кожний виробник намагається направити споживацьку увагу на свій товар, тому реклами стає все більше, під неї використовуються навіть автобусні зупинки, різноманітні місця на вулицях, вікна вагонів метрополітену, кабіни ліфтів і навіть громадські туалети. Якщо

продукт витребуваний багатьом людьми, у виробника з'являються послідовники і кількість схожих товарів зростає, тобто створюється товарна категорія. Кожен виробник намагається направити споживацьку увагу на свій товар, тому реклами стає все більше.

Кількість рекламних повідомлень сьогодні невпинно зростає. Бренд намагається встановити зі споживачем довірливі відносини. Кожен рік з'являється велика кількість нових товарів, переважна більшість з яких представлені якістю марок. Кількість нових марок зростає у кожному класі невпинно. Чим більше марок товарів, тим більшого часу потребує його вибір.

У якості критеріїв об'єднання товарів у групи можуть застосовуватися: досвід використання даних товарів; дані марки; конструктивні особливості представлених товарів, цінова категорія, товари, що виділяються по розміру, ціні, особливостям.

Бренд розглядається як марка і як маркетингове поняття. Бренд – це розкручена торгова марка, проте не кожна марка є брендом. Дійний бренд, крім функціональних особливостей, пов'язаний з особистістю споживача, індивідуальними і соціальними особливостями. Бренд – це назва, термін, знак, символ чи дизайн, а також комбінації, що призначені для ідентифікації товарів чи послуг та відмінність товарів у конкурентному середовищі.

Бренд – це образ у споживацькому відношенні, що має певне відношення до товару.

Бренд - це запатентований, візуальний, емоційний, регіональний чи культурний образ, який асоціюється з компанією чи продуктом.

Бренд – це торгова марка, що ідентифікується у масовій свідомості.

Бренд – це сукупність уявлень у свідомості споживача. Це переконлива запорука якості, обслуговування та цінностей, що підтверджуються задоволенням від використання.

Бренд – це сума властивостей продукту: його імені, упаковки, ціни, історії, репутації, способу рекламування, результат досвіду у використанні бренду.

Щоб бути успішним, бренд повинен послідовно забезпечувати якість і задоволення, включати відмінності від конкурентів, щоб створювати споживацькі переваги, звертатися до індивідуального способу життя.

Бренд є образом в уявленні споживача, сукупністю асоціацій, що дозволяють споживачу вибирати саме цей товар.

Бренд – це товарний знак, які є близьким за змістом. Сфера застосування бренду обмежена думками, почуттями, уявленнями і асоціаціями споживачів, що мають відношення до того чи іншого товару.

Сфера застосування товарного знаку обмежена правовою сферою, регламентованою Законом про товарні знаки і відповідними підзаконними актами. Товар є предметним ядром бренду, тією матеріальною точкою, навколо якої формуються стійкі уявлення, що йменуються брендом. Якщо товар є

матеріальним, то бренд - це знак чи символ споживання. Саме ця проблема є актуальною для створення нашого проекту.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Voronkova Valentina, Kyvliuk Olga. Philosophical reflection smart-society as a new model of the information society and its impact on the education of the XXI century. Future Human Image. – 2017 Future Human Image, Том 7, 2017. <http://www.fhijournal.org/?cat=7> <http://www.bazaluk.com/journals>.*

3. *Кастельс Мануэль. Становление общества сетевых структур / Мануэль Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе : [Антология] / под ред. В. Л. Иноземцева. – М. : Academia, 1999. – 505 с..*

4. *Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура / М. Кастельс; [пер. с англ. О. И. Шкаратана]. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 607 с.*

Передакова Олександра (Запоріжжя, Україна)

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ СФЕРОЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Досліджуючи методологію аналізу формування механізмів управління соціальною сферою, зазначимо, що методологічною базою наукового дослідження є системне загальнотеоретичне осмислення об'єктивних історичних процесів управління соціальною сферою та основних напрямків її реалізації. Згідно з системним методом наукового пізнання усі соціальні процеси і явища розглядаються і аналізуються у взаємозв'язку, взаємозалежності і розвитку. Методологія являє собою специфічну діяльну систему, що включає в себе принципи, категорії, теорії, парадигми і методи, що мають специфічне цільове призначення, пов'язане з реалізацією діяльності. Вона виступає як спосіб діяльності, спосіб організації діяльної системи. Цей підхід заслуговує на увагу, оскільки він інтегрує всі основні складові методології. Поняття "методологія" та поняття "метод", у деяких наукових школах вважають ідентичними, хоча вітчизняна наука чітко розмежовує ці поняття. Термін метод походить від грец. - шлях дослідження чи пізнання, тобто це "спосіб організації практичного й теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями розвитку об'єкта". Від того, усвідомив науковець метод дослідження чи ні, зумів підібрати необхідні методи - залежить кінцевий результат дослідної роботи. Термін "методологія" обов'язково передбачає при вживанні другий термін - "діяльність". По суті,

коли ми говоримо "методологія", то завжди маємо на увазі саме методологію діяльності. У такому розумінні методологія утворює необхідний компонент усякої діяльності, оскільки остання стає предметом усвідомлення, навчання і раціоналізації". Жоден із усього різноманіття видів діяльності не може існувати без своєї методології. У науці нерідко спостерігається звуження методології до одного її виду - методології пізнавальної діяльності, на чому акцентує Е.Юдін: "У сучасній літературі під методологією часто розуміють, насамперед, методологію наукового пізнання, Загальнонаукова методологія лежить в основі системи методів, що застосовуються в управлінні. Вона передбачає системний, комплексний підхід до вирішення проблем, а також застосування таких методів, як моделювання, експериментування, конкретно-історичний підхід, соціологічні дослідження тощо. Методи управління соціальної сфери - це способи або прийоми впливу суб'єкта управління на об'єкт управління (не включаючи зворотного впливу об'єкта на суб'єкт), тобто керівника установи соціальної сфери на колектив цієї установи соціальної сфери і навпаки - колективу на керівника [1]. Механізм управління соціальною сферою утворює єдність цілеспрямованого керівного впливу й соціальної самоорганізації. На всіх рівнях управління соціальними процесами здійснюється шляхом створення необхідного правового простору та регулярного впливу органів державної влади й інших суб'єктів управління на соціальну сферу. Таким чином, розглянувши методологічні засади розвитку соціальної сфери, зазначимо, що методологія - це вчення про наукові принципи і методи пізнання певної проблеми. Спочатку методологія розглядалася як предмет філософської рефлексії і виступала як система соціально апробованих принципів і правил пізнання об'єктивної реальності. Методологія хоча і має тісні зв'язки з теорією, але не є її тотожною. Якщо теорія є результат процесу пізнання, то методологія визначає способи досягнення і побудови цього знання.

Література:

1. Воронкова В.Г. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально- антропологічні виміри). Монографія. / В.Г. Воронкова – Запоріжжя: РВВ ЗДІА, 2008. – 254 с.

2. Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina. and Aita Sakun (2017) Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09) Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), P. 220-226. Проблеми и перспективи в сфері менеджмента». Сумы, 2017. – С. 220-226.

3. Воронкова В.Г., Максименюк М.Ю., Нікітенко В.О. Інтернет як основа формування глобального інформаційного суспільства: тенденції розвитку, критерії, механізми / В.Г. Воронкова, М.Ю. Максименюк, В.О. Нікітенко / Гол. ред. В. М. Вашкевич. - К.: Вид-во «Гілея», 2017. – Вип. 119 (4). – С. 200-206.

4. Воронкова В.Г., Андрюкайтене Регіна, Максименюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного номенеджменту у сучасну епоху/ Воронкова В. Г., Андрюкайтене, Регіна, М. Ю. Максименюк // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. - Вип. 69. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. – С.44-50 .

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

Петренко Євген (Запоріжжя, Україна)

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Напрями удосконалення інформаційно-комунікативного менеджменту в організації в умовах інформаційного суспільства: 1) якісне інформаційне забезпечення процесів управління в організації; 2) забезпечення управління обробки інформації на всіх рівнях; 3) забезпечення управління комунікаціями (спілкування – передача інформації від людини до людини). Інформаційно-комунікативний менеджмент стосується всіх функцій управління сучасної організації.

Зміст інформаційно-комунікативного менеджменту визначається концепцією про розвиток нової самостійної сфери знання – комунікаційних та інформаційних наук, які відповідають інформаційній парадигмі розвитку суспільства і мають власну специфіку поряд з іншими сферами наук (соціальними, гуманітарними, технічними, точними, природничими). Інформаційно-комунікативний менеджмент як наука тісно пов'язаний з теорією інформації і комунікації, історії спеціальних і масових комунікацій, інформаційною інфраструктурою суспільства, теорією інформаційного суспільства, системою інформаційно-комунікаційних наук, інформаційно-комунікаційною політикою, інформаційним правом тощо.

Інформаційний менеджмент як наука охоплює інформаційні ресурси, інформаційні системи, з ним тісно пов'язані штучний інтелект, телекомунікації, інформаційно-комунікаційну техніку і технології, методи дослідження інформаційних процесів. Інформаційно-комунікативний менеджмент слід аналізувати в контексті таких підходів, як організаційна комунікація, інформаційні послуги і маркетинг, методи організації суспільних зв'язків, дослідження ринку та аудиторії, фінансування інформаційної діяльності, комерційне право, семіотика реклами тощо. Концепти інформаційно-комунікативного менеджменту розвиваються у широкому спектрі: від традиційного розуміння інформаційного обслуговування до загальної теорії управління.

Умовно слід виділити наступні найбільш популярні трактування інформаційно-комунікативного менеджменту: 1) інформаційне забезпечення (у широкому змісті слова); 2) інформаційні ресурси та їх управління; 3) інформаційні послуги та їх підприємництво; 4) інформаційні системи та їх управління; 5) організації науково-дослідницької діяльності; 6) обробка та аналіз інформації; 7) офіс-менеджмент; 8) організація комунікації; 9) управління інформаційними технологіями; 10) стратегічне планування і менеджмент. Всі названі напрямки так чи інакше входять у рамки системи

знання інформаційного менеджменту і відображають різні аспекти інформаційного менеджменту чи акцентують одну з структурних частин знання інформаційного менеджменту.

Інформаційно-комунікативний менеджмент є результатом інформаційно-технологічної революції, яка є сучасним етапом розвитку науково-технічного прогресу, коли інформація виступає найважливішим стратегічним ресурсом та інструментом управління суспільними і природними процесами, а найновіші технології – визначним фактором суспільного розвитку.

Інформація і найновіші технології які на ній базуються, принципово змінили і міждержавні, і міжособистісні відносини, які стали тепер оперативними, більш відкритими, доступними для широкої аудиторії і практично не залежать від відстані. Інформаційно-комунікативна інфраструктура (Information and communication infrastructure) – це сукупність територіально розподілених державних та корпоративних інформаційних систем, ліній зв'язку, мереж і каналів передачі даних, засобів комутації та управління інформаційними потоками, а також організаційних структур, правових і нормативних механізмів, що забезпечують їх ефективне функціонування. Інформаційний менеджер в контексті інформаційного соціуму розуміється як генераліст (в контексті французької термінології - дженераліст), який здійснює будь-яку організацію через інформаційні і комунікаційні зв'язки. Формування інформаційної інфраструктури організації і реалізація внутрішніх і зовнішніх комунікаційних відносин приводить до його зав'язку зі стратегічним менеджментом. Отже, інформаційно-комунікативний менеджмент – це напрямок, що впливає на всі сторони діяльності організації як єдиного цілого.

Література:

1. Воронкова В.Г. Формування smart-суспільства як фактор сталого розвитку та його вплив на становлення нової освітянської парадигми 0,5 / В.Г.Воронкова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич.- К. : Вид-во «Гілея», 2017. – Вип. 117 (2). – С.189-193.

2. Воронкова В.Г., Кивлюк О.П., Андрюкайтене Регіна. Концептуалізація моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму та освіти інформаційного суспільства / В. Г. Воронкова // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. - Вип. 68. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. – С. 33-48

3. Максименюк М.Ю. Концептуалізація розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації: методологія постмодерністського дискурсу / М.Ю.Максименюк // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. - Вип. 68. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. – С. 78-88 (Index Copernicus

Польовий Денис (Запоріжжя, Україна)

СИНЕРГЕТИЧНІ ВИМІРИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність теми дослідження впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток організації в умовах інформаційного суспільства виходить з того, що в організації слід розвивати і впроваджувати інформаційні технології (ІТ).

Методи дослідження – інформаціологічний і синергетичний, що дозволяють глибоко проникнути у сутність досліджуваної проблеми. ІТ можуть бути визначені як апаратне забезпечення, програмне забезпечення, телекомунікації, системи управління базами даних та інші технологічні засоби збереження, обробки і передачі інформації.

Ці технологічні прийоми дозволяють менеджерам створювати і забезпечувати доступ до складних баз даних про організацію, інформаційно-комунікативний процес в організації. Доступність ІТ здійснює їх ефективний вплив на діяльність організації, спонукає до нових інвестицій в нові апаратні засоби, програмне забезпечення та інші технологічні можливості обробки інформації, постільки це є вимогою ринку. Менеджмент організацій отримав можливість оперативного отримання величезних масивів інформації, а, отже, ІТ сприяють підвищенню ефективності прийняття стратегічних рішень. Завдяки комп'ютеризованому виробництву, спілкуванню зі споживачами в режимі реального часу, контролю над запасами, ІТ прискорив як операційні процеси, так і процеси прийняття рішень.

Про велике значення цієї проблеми свідчить той факт, що в багатьох організаціях вводиться посада головного спеціаліста з інформації, який несе відповідальність за управління організаційними базами даних і впровадження ІТ. Розробка організаціями стратегічних планів, забезпечення підтримки діяльності працівників інформацією, взаємодія з іншими організаціями визначається рівнем корисної інформації.

Основні характеристики корисної інформації: 1) вчасність; 2) періодичність; 3) точність; 4) повнота; 5) стислість; 6) чіткість; 7) детальність; 8) представництво; 9) доцільність. Інформаційні системи представляють собою апаратні засоби, програмне забезпечення і людські ресурси, що використовуються на підтримку задоволення комунікаційних потреб та розвитку комунікаційного процесу в організації, тому потребують наявності корисної інформації [1, с.72].

Концепція інформаційно-комунікативного менеджменту використовує основи стратегічного менеджменту, тактичного менеджменту, операційного менеджменту, бізнес-комунікації та бізнес-операцій. Інформаційні системи

менеджменту – це комп'ютерні системи, що забезпечують рух необхідної корисної інформації по каналах організації, направленої на підтримку прийняття управлінських рішень.

Інформаційні системи полегшують прийняття управлінських рішень на вищому рівні управління. Інформаційні процеси змінюють бізнес-процеси, відкривають нові можливості для господарського життя. Головне – це пристосування інформації до потреб користувачів. Висновок - до критеріїв ефективності інформаційно-комунікативних систем слід віднести: 1) в якій мірі організація виконує завдання, включаючи генерування нової інформації; 2) яка якість інформації; 3) яка якість генерованих системою результатів та їх використання для прийняття стратегічних рішень організації в умовах ринку, націлених на перспективу розвитку організації [1, с.76].

Слід відмітити, що людина в організації знаходиться в інформаційному полі, утвореному новими засобами комунікації, які безпосередньо впливають як на людину (мозок, свідомість), так і на управлінські аспекти. Інформаційні процеси впливають на розвиток продуктивних сил, які вже неможливо розглядати ізольовано від інформаційного середовища, тому важливим є розвиток інтернет-економіки, яка все більше входить в життя організації. За останні часи змінився і сам характер виробництва, наука стала безпосередньою продуктивною силою, виникли і розвиваються мікроелектроніка, інформатика, робототехніка і біотехнології, які впливають не тільки на образ життя, але й на біологічні основи існування людини.

Моделювання інформаційної діяльності великих виробництв (компаній), включаючи роботу на зовнішніх ринках, характеризує наступні базові умови, що зводяться до:

- 1) нелінійності середовища;
- 2) багатофакторності;
- 3) різноманітності; 4) багатосистемності.

Саме синергетичні ефекти характеризуються як результат синергетичної взаємодії, що є адекватним інструментом оцінки впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток організацій як складних моделей. Знання принципів самоорганізації складних систем в інформаційному суспільстві дає нові надії на те, щоб нелінійна система сприяла самоорганізації, а також ініціювала бажані тенденції її саморозвитку.

Саме синергетика вивчає складні відкриті системи, що здатні самоорганізуватися в умовах інформаційного суспільства за рахунок таких категорій, як біфуркація (роздвоєння), аттрактор (сила притягання), пошук нового екзистентного поля, в якому функціонує організація та вивчення можливостей її розвитку, детермінований хаос, який слід побороти організації за рахунок таких категорій як «інформація» і «комунікація». Все це говорить, що синергетика впливає на розвиток інформаційно-комунікативного процесу

організації, що знаходиться у відкритому середовищі, і сприяє кооперативному ефекту, здатному привести до самоорганізації та ефективного саморозгортання організації в умовах схоластичності інформаційного суспільства [2, с.143-148].

Новою закономірністю існування організації в глобальному просторі є формування механізмів сталого розвитку, що сприяють сталості організації за рахунок впливу інформаційно-комунікативного процесу на діяльність організації.

Література:

1. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Максименюк М.Ю. *Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний і вітчизняний досвід: навчальний посібник.* - Київ: Видавництво «Київського національного політехнічного університету» імені Ігоря Сікорського, 2017. – 316 с.

2. Воронкова В. Г., Максименюк М. Ю. *Саморозгортання організації як складної ієрархічної системи в умовах стохастичності інформаційного суспільства* / В. Г. Воронкова, М. Ю. Максименюк // К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2016. – Вип.111. – С.143– 148.

3. Кастельс М. *Галактика Інтернет: розмишлення об Інтернеті, бізнесі і обществі* / М.Кастельс / пер. с англ. А.Матвеева, под ред. В.Харитоновна. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004. – 327 с.

4. Кастельс М. *Могущество самобытности* / М.Кастельс // *Новая постиндустриальная волна на западе: Антология* / под ред. В.Л.Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – С. 292– 308.

Польовий Денис (Запоріжжя, Україна)

КОНЦЕПЦІЯ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ НА РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В основі концепції впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток організацій в умовах інформаційного суспільства - культура складної соціальної системи, структурний інваріант якої несе в собі онтологічний, аксіологічний та гносеологічний виміри. На неї впливають технічні, екологічні, економічні, організаційні, соціальні, психологічні, політичні, демографічні фактори. В складній системі інтеграційних зв'язків і відносин організації у сфері інформаційно-комунікаційного процесу включаються культурні механізми, які підтримують динамічну рівновагу між єдністю і багатоманітністю, у результаті чого відбувається рівновага і система виходить з кризи. Інтегративна модель інформаційно-комунікативного процесу направлена на посилення взаємозв'язків між окремими підсистемами та елементами системи комунікативного процесу – між етапами життєвого циклу об'єкта управління, між рівнями управління по вертикалі, між суб'єктами управління по горизонталі. Вплив культури управління на успішну діяльність організації досягається завдяки впливу інформаційно-комунікативному процесу, що

постійно зростає, так як від його впливу залежить культурна творчість, інноваційність, креативність індивіда та організації, вихід організації з кризи. Напрями оптимізації впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток соціальної організації в умовах інформаційного суспільства потребують вироблення механізмів комунікації держави, бізнесу і громадянського суспільства, до яких віднесено економічні, політичні, соціальні, духовно-світоглядні, правові та інші чинники, що сприяють формуванню суб'єкт-суб'єктної парадигми інформаційно-комунікативного процесу, в основі яких активізація соціокультурного ресурсу соціальної організації. Вплив інформаційно-комунікативного процесу на розвиток соціальної організації в умовах інформаційного суспільства направлений на розвиток організації, для якої головними напрямками діяльності є адаптація організації до умов невизначеності та їх перетворення, а також навчання персоналу, від якого залежить успіх всієї організації. Велику роль при цьому відіграють механізми самоорганізації та управління, тобто налаштування діяльності організації як нелінійної системи на розвиток за рахунок інформаційно-комунікативних процесів (сил і ресурсів), здатність соціальної організації до самоорганізації в умовах інформаційного суспільства, пошук альтернативних та багатоваріантних шляхів розвитку системи, здатної до якісного стрибка, відмова управлінців від лінійного мислення і орієнтація суб'єкта на сприйняття інновацій з метою запобігти утворенню хаотичних станів, формування нового інформаційного мислення та світогляду, здатного мінімізувати ризики, створення умов для самореалізації творчого потенціалу особистості та організації.

Формування концепції впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток соціальної організації, що самоорганізується, і постійно знаходиться у ситуації вибору шляхів свого розвитку, супроводжується прирощенням інформації і підвищенням рівня складності. З іншого боку, необхідні нові парадигмальні зміни у соціальній організації в умовах інформаційного суспільства у контексті їх залежності від характеру інформаційних потоків, які переважають в тих чи інших складних соціальних системах, у яких по-різному протікає соціальна комунікація. Ця зумовленість є двохсторонньою, постільки не тільки соціальна комунікація відтворюється через посередництво системи інформаційних взаємодій, але й інформаційні процеси здійснюються через посередництво системи комунікаційних взаємодій та їх інтеракцій. Чим менше опосередковуючих етапів між інфовзаємодіями і соціальною комунікацією, тим ефективніше буде розвиток соціальної організації в умовах інформаційного суспільства.

Саморозгортання соціальної організації в умовах інформаційного суспільства відбувається завдяки впливу інформаційного ресурсу на розвиток соціальної організації як складної системи, завдяки якому організація

адаптується до плинних умов існування, що відбувається через посередництво самоуправління і самоорганізації. Механізм самоорганізації виражається зміною чи трансформацією соціальної організації конфліктним або безконфліктним чином в умовах кризи, що реалізується завдяки інформаційного впливу на вирішення проблем організації. На основі цієї складової розгортаються процеси інформатизації, формуються інформаційні ресурси організації, інформаційні технології та відповідна інформаційна інфраструктура. Разом з тим вони створюють інформаційну сферу, яка є інтелектуально-технологічним базисом соціальної організації. Розвиток інформаційної сфери виступає засобом подальшої трансформації економічної, наукової, соціальної, культурної, і освітньої сфер соціальної організації.

У відповідності з цим формується новий «інформаційний порядок» і виробляються інформаційні цінності, що виступають домінуючим фактором в організації. Інформаційно-комунікативний вплив на розвиток організації зводиться до створення інформаційних умов функціонування систем управління, забезпечення її необхідною інформацією, засобами пошуку, накопичення, збереження, обробки, передачі інформації, організації банків даних, подолання інформаційної асиметрії, для того, щоб організація володіла необхідною інформацією для ефективного управління всіма процесами. В основі концепції впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток соціальної організації в умовах інформаційного суспільства методи - системного, системно-структуралістського, системно-функціонального, синергетичного та інших методів, що розглядаються через призму соціальної комунікативістики, яка займається вивченням соціально-гуманітарних аспектів розвитку інформаційних засобів і систем, характером, формами, методами і технологіями, результатами впливу інформаційної компоненти на організацію.

Наслідком такого аналізу є висновок про те, що соціальна комунікативістика представляє собою особливий вид комунікації, у процесі протікання якої відбувається підвищення ефективності соціальної організації як складної системи з метою зміни об'єму тезаурусу суб'єкта комунікації. Сьогодні соціальна комунікативістика вступила нову постнекласичну стадію свого розвитку, яка характеризується посиленням міждисциплінарної взаємодії наукових дисциплін, розширенням і поглибленням предметного поля впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток соціальної організації в умовах нестабільності, включенням суб'єктивно-ціннісного аспекту у сукупний результат наукового пошуку.

Наукові засади впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток соціальної організації в умовах інформаційного суспільства включають: 1) теорію класичного позитивізму, що представлений концепцією структурного функціоналізму і концепцією інформаційного суспільства (Д.Белл, А.Тоффлер та ін.), в контексті якого онтологія комунікації проявляється як сукупність системних зв'язків і функцій; 2) некласичної

комунікативної теорії (Ю.Габермас), що базується на когнітивній моделі суб'єктно-об'єктних відносинах в організації, в якій сфера комунікації виокремлюється у якості особливого онтологічного об'єкта і базується на методах герменевтичної інтерпретації смислів, критичної рефлексії, раціональної реконструкції (Ю.Габермас); 3) постнекласичної теорії, що зводить природу соціальності соціальної організації до суб'єкт-об'єктних відносин. Теоретичне і практичне значення дослідження визначається актуальністю вивчення особливості впливу інформаційно-комунікативного процесу на розвиток організацій та розробку цілісної концепції діяльності організації як єдиного соціального організму, в основі якого інформаційно-комунікативний вплив.

Література:

1. Воронкова В.Г. *Формування smart-суспільства як фактор сталого розвитку та його вплив на становлення нової освітянської парадигми 0,5* / В.Г.Воронкова // *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич.- К. : Вид-во «Гілея», 2017. – Вип. 117 (2). – С.189-193.*

2. Воронкова В.Г., Кивлюк О.П., Андрюкайтене Регіна. *Концептуалізація моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму та освіти інформаційного суспільства* / В. Г. Воронкова // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. - Вип. 68. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. – С. 33-48

3. Максименюк М.Ю. *Концептуалізація розвитку інформаційного суспільства в умовах глобалізації: методологія постмодерністського дискурсу* / М. Ю.Максименюк // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії* : збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. - Вип. 68. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2017. – С. 78-88.

Райда Олена (Запоріжжя, Україна)

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

На сьогодні в Україні відбувається становлення та розвиток інформаційного суспільства, поступово на задній план відступають промислові ресурси, а перевагу в економічному зростанні країни віддають інформаційним послугам та знанням, змінюється практика організації публічного управління, а демократичні принципи стають більш реальними. Система публічного управління займає особливе місце при формуванні інформаційного суспільства, адже вона координує діяльність суб'єктів суспільства в процесі його становлення та сприяє забезпеченню прогресу демократії. Тому на сьогодні потрібні зміни системі публічного управління при формуванні інформаційних потоків у сфері державної політики й економіки.

Наразі характерним для публічного управління України є поява

інституцій, яким делегують певні функції, що в силу об'єктивних та суб'єктивних обставин не можуть ефективно виконувати органи державної влади. Як правило, цим займають громадські організації: галузеві об'єднання, політичні партії, бізнес об'єднання, професійні об'єднання, спілки тощо. По суті перелік таких об'єднань створює окремий вид суб'єктів публічного управління, які активно впливають на розвиток суспільства. Отже ключовим аспектом публічного управління виступає народ, на відміну від державного управління де ключовим аспектом являється держава.

Наступним кроком з демократичного управління суспільством має стати вплив кожного окремого громадянина на владу. Розвиток зв'язків з громадськістю також демонструє експлуатацію саме зворотного зв'язку від населення до влади, коли влада стає принципово залежною від інтересів населення. В цьому ж напрямку працює і ідея електронного уряду як варіант відкритості, але вже в інтернет-просторі.

Важливою умовою сталого демократичного розвитку суспільства є інформаційна відкритість органів публічної влади. Влада зобов'язана інформувати суспільство про свою діяльність та залучати до участі щодо формування державної політики та до оцінювання якості її реалізації. Саме прозорість дій влади є головною запорукою здійснення ефективної політики і зміцнення довіри до себе з боку людей.

Отже, слід зазначити що утворення інформаційного суспільства зумовлене вимогами часу. Питання розвитку інформаційного суспільства набуває не аби якої ваги, оскільки економічний, політичний та соціальний потенціали країни прямо залежать від інформаційно-інтелектуального потенціалу її населення. Варто також зазначити, що вплив інформаційних і комунікаційних технологій на розвиток суспільства може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Щоб уникнути їх негативного впливу на суспільні відносини, органи публічної влади повинні регулювати процес формування інформаційного суспільства. І з одного боку, створювати умови для вільного доступу своїх громадян до інформації, з іншого – захищати їх приватне життя від несанкціонованого втручання. В Україні ще повністю не створена власна Концепція формування інформаційного суспільства, але у цьому напрямку спостерігаються позитивні зрушення. Проте головною умовою успішного становлення інформаційного суспільства в Україні має бути узгодженість дій усіх гілок влади, а також усіх її рівнів – від центрального до органів місцевого самоврядування з метою поєднання зусиль на стратегічних напрямках.

Література:

1. Григор О.О. *Формування інформаційного суспільства в Україні: канд. держ. упр. : 25.00.01*
2. Белл Д. *Социальные рамки информационного общества / Д. Белл // Новая технократическая волна на Западе. – М. : Прогресс, 1986. – С. 330–342*
3. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. *Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний*

посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.

4. Соснін О.В. Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід : навч.посіб. / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко, М. Ю. Максименюк. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. - 316 с.

5. Соснін О.В. Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.141-150.

Романчук Вікторія (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК НАУКА ПРО УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЮ СФЕРОЮ СУСПІЛЬСТВА

Менеджмент - це, перш за все, робота з людьми, а їх трудова діяльність є об'єктом керуючого впливу. Людина приймає рішення працювати в тій чи іншій організації, керуючись особистим інтересом і особистими цілями. В сучасній організації однієї з головних завдань менеджменту є забезпечення ефективної узгодженості особистих цілей та інтересів з цілями бізнесу. В системі спільної праці вирішити цю задачу неможливо без обміну інформацією. В управлінській діяльності інформація являє собою сукупність відомостей про стан управлінської системи і підсистеми, а також про навколишнє середовище.

Найважливішою властивістю інформації є можливість її багаторазового використання. Інформація - основний предмет праці керівника всіх рівнів і фахівців. Без інформації рада директорів (мозок організації) не може прийняти ключових рішень, відділ постачання, кадрів, фінансові служби, виробничі цехи не можуть отримувати і перетворювати ресурси в продукт. Без інформації організація перетворюється в зомбі, що не має розуму, що спотикається без певного напрямку.

Комунікація є однією з двох сполучних функцій менеджменту. Неefективні комунікації - одна з головних причин виникнення проблем в управлінні. Сучасних керівників відрізняє неабияке вміння усного та письмового спілкування. Комунікації - це процес обміну інформацією, її смисловим значенням між двома і більше людьми. Обмін відомостями і знаннями необхідний не тільки в менеджменті, а й у житті взагалі. Серед невід'ємних прав людини одним з найважливіших є право на інформацію. Причому інформація повинна бути якісною, тобто достовірною і повною. За аналогією з власне менеджментом комунікації можна розглядати і як систему, і як процес.

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

Безумовно, обидва ці підходи включають обмін інформацією або в загальний процес управління (як підпроцес), або в загальну систему менеджменту (як підсистему). Головна мета комунікації - обмін інформацією різного роду. Обмін інформацією здійснюється за допомогою мови. Хоча очевидно, що обмін інформацією та спілкування відбувається не тільки за допомогою мови. З найдавніших часів в людському суспільстві використовувалися додаткові кошти спілкування і передачі інформації, багатьма з яких існують досі.

Комунікація та інформація мають надзвичайно важливе значення в житті суспільства. Проте комунікація не обмежується простим передаванням інформації. Вона має здійснюватися таким чином, щоб надіслана інформація впливала на поведінку того, кому вона адресована, мотивувала його до певних дій. А це можливо у тому випадку, коли обидві сторони впевнені у тому, що рішення і відповідні дії на основі даної інформації змінять ситуацію на краще. Для цього інформація має бути достовірною, своєчасною, повною і релевантною.

Отже, під інформаційно-комунікаційним менеджментом розуміється система управління інформаційно-комунікаційною сферою суспільства на основі використання форм, методів і технологій правового, економічного, соціального, гуманітарного і політичного менеджменту. З усіх сфер суспільства інформаційно-комунікаційна сфера розвивається найдинамічніше.

Бурхливий розвиток Інтернету, мультимедіа, мобільного зв'язку тощо виступив потужним каталізатором модернізації насамперед економічної сфери суспільства. Нині вже нікого не здивуєш такими поняттями, як електронний бізнес, електронна комерція тощо. А економіка, як головний рушійний генератор глобалізаційних процесів, зумовила кардинальні зміни у правовій, політичній, соціальній, гуманітарній та інших сферах суспільства.

Література:

1. Кивлюк О. П. Освітня культура інформаційного суспільства в контексті глобалізаційної реальності / О. П. Кивлюк // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2016. – Вип. 67. – С.225 – 232.
2. Кирвель Ч.С., Водопьянов П.А. Субъективный фактор как детерминанта жизнеустройства общества / Ч.С.Кирвель, П.А.Водопьянов // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – випуск № 69. – С.98 – 104.
3. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура / М. Кастельс; [пер. с англ. О. И.Шкаратана]. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 607 с.
4. Кастельс М. Интернет і Галктика : Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства Пер. з англ. – К. : Вид-во «Ваклер» у формі ТОВ, 2007, - 304 с.
5. Луман Никлас. Общество как социальная система / Николас Луман; [пер. с нем. А. Антоновский].- М. : Логос, 2004.- 232 с.

Рябцева Аліна (Запоріжжя, Україна)

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

На початку ХХ століття світова наукова думка сформувала новий погляд на цивілізаційний прогрес. Нова парадигма розвитку висуває на перший план не акумулювання матеріальних благ, а розвиток потенціалу людства і збереження оточуючого середовища. Людина з її потребами, ресурсами та можливістю розвитку визнається основою прогресу та стає фокусом політики і запорукою благополуччя кожної цивілізованої держави.

Концепція людського розвитку і суспільного прогресу швидко знайшла втілення в працях вітчизняних науковців, таких як С. Бандура, Н. Борецька, Е. Лібанова, В. Скуратівський, О. Палій та ін. Водночас динаміка ринкових процесів, зниження рівня життя населення та стрімкі зміни, що наразі переживає Україна потребують подальшого осмислення даного напрямку.

Економічний ріст країни неможливий без трьох видів капіталу – людського, фізичного та природного. На жаль, довгий час в Україні фінансування людського капіталу не розглядалося як пріоритетна задача. Тому зараз дана проблема постає дуже гостро і виникає питання зайнятості та раціонального використання трудового потенціалу. На даний час в країні спостерігається процес «старіння нації», скорочення тривалості життя, проявляють себе наслідки демографічної кризи і відбувається масова трудова міграція. Це призводить до помітного скорочення ресурсного потенціалу та розбалансованості ринку праці. В більшості регіонів країни бракує економічно активного населення. Майже 40% сільськогосподарських підприємств і більш ніж 30% промислових мають гостру проблему нестачі кваліфікованих кадрів.

Людський капітал є основою добробуту країни. Він визначає рівень конкурентоспроможності економіки та її силу. Основними сферами, що потребують особливої уваги та спрямованості соціальної політики є охорона здоров'я, професійна підготовка, загальна освіта, інформаційне забезпечення, мобільність робочої сили та виховання і просвітницька діяльність дітей будь-якого віку.

На сучасному етапі розвитку національної економіки першочерговим завданням держави є врегулювання і зменшення трудової міграції населення та стимулювання позитивного приросту населення країни. Невпинне зростання світових соціальних стандартів, що особливо відчутне в контексті Євроінтеграції України, постійно підвищує потреби соціальної сфери для забезпечення і розвитку людського капіталу. Це вимагає інтегрованості та кооперації соціальної політики з економічною на основі динаміки ВВП, продуктивності та ефективності виробництва.

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

Можна запропонувати наступні заходи щодо розвитку людського капіталу в Україні:

- розробка програм підтримки молодих спеціалістів, що будуть направлені в сільську місцевість та на промислові підприємства;
- поступове приведення рівня фінансування сфер освіти та охорони здоров'я до рівня розвинутих країн;
- підтримка та стимулювання малого бізнесу, що запобігає трудовій міграції та створює нові трудові місця;
- розробка програм щодо розвитку творчої активності людей та підвищення їх кваліфікаційного рівня;
- встановлення державних гарантій соціального захисту та забезпечення населення;
- стимулювання зацікавленості роботодавців у наданні гідних умов праці та соціальних гарантій для працівників.

Отже, інформаційне суспільство, його становлення і розвиток в Україні потребують значних змін на багатьох рівнях для забезпечення якісного розвитку людського капіталу та, як наслідок, підвищення рівня життя та добробуту країни.

Література:

1. Кириченко М. О. Інформаційно-семіотичні виміри інформації як головного тренду інформаційного суспільства / М. О. Кириченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії» : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.68. – С.57– 67.
2. Кириченко М. О. Інформаціоналізм як складова формування ідеології інформаційного суспільства / М. О. Кириченко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії» : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С. 105–111.
3. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: [Монографія] / М. А. Козловець. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с.
4. Колин К. К. Широкополосный доступ в Интернет как критическая технология развития информационного общества в России / К.К.Колин // Современные телекоммуникации России. – 2009, № 9 (29).
5. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с. ISBN 978-966-2572-75-5
6. Соснін О.В. Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід : навч.посіб. / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко, М. Ю. Максименюк. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. - 316 с.
7. Соснін О.В. Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.141-150.

Сільченко Роман (Запоріжжя, Україна)

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ В ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТАХ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Комунікація - це обмін інформацією, на основі якого керівник отримує інформацію, необхідну для прийняття ефективних рішень і доводить прийняті рішення до працівників організації. Якщо комунікації налагоджені погано, рішення можуть надаватися помилковими, люди можуть так розуміти, чого ж хоче від них керівництво, або, нарешті, від цього можуть страждати міжособистісні відносини.

Ефективністю комунікацій часто визначають якість рішень і те, як вони насправді будуть реалізовані. Інформація - це лише зовнішній прояв комунікації, її результат. Інформація грає центральну роль у комунікаційному існуванні людини і виступає як засіб комунікації. Керівник від 50 до 90% усього часу витрачає на комунікації. Це здається неймовірним, але стає зрозумілим, якщо врахувати, що керівник займається цим, щоб реалізувати свої ролі в міжособистісних відносинах, інформаційному обміні і процесах прийняття рішень, не кажучи про управлінські функції планування, організації, мотивації і контролю.

Саме тому, що обмін інформацією вбудований у всі основні види управлінської діяльності, ми називаємо комунікації процесом. Оскільки керівник виконує три свої ролі і здійснює чотири основні функції, з тим, щоб сформулювати цілі організації і досягти їх, якість обміну інформацією може прямо впливати на ступінь реалізації цілей.

Це означає, що для успіху індивідів і організацій необхідні ефективні комунікації. Хоча загально визнано, що комунікації мають величезне значення для успіху організацій, опитування показали, що 73% американських, 63% англійських і 85% японських керівників вважають комунікації головною перешкодою на шляху досягнення ефективності їхніми організаціями. Згідно ще одному опитуванню приблизно 250 тис. працівників 2000 найрізноманітніших компаній, обмін інформацією представляє одну з найскладніших проблем в організаціях [1].

Комунікація - це процес передавання інформації від однієї особи до іншої. Удосконалення управління комунікаціями в інформаційно-комунікаційних та соціокомунікаційних проектах спирається на найвагомші організаційні принципи:

- 1) єдність всіх ланок управлінської вертикалі незалежно від їх інституційної належності;
- 2) субординацію і координацію компетенцій суб'єктів управлінського

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

партнерства;

3) паритет інтересів центральних, регіональних і територіальних органів влади;

4) баланс управлінських сил в умовах координаційної міжорганізаційної взаємодії;

5) єдність інформаційного простору у рамках управлінського партнерства.

Отже, управління проектами - це один з найбільш ефективних напрямів сприяння розвитку проектно-орієнтованого бізнесу в умовах ринку, підвищення якості життя, надання нової якості послуг населенню та його залучення до трудової участі у розбудові інформаційного суспільства, а саме формування розумного, інтелектуального, технологічного суспільства, що базується на інформаційно-комунікативних технологіях, геокультурних цінностях [2].

Література:

1. Воронкова В. Г., Кивлюк О. П., Андрюкайтене Регіна. Концептуалізація моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму та освіти інформаційного суспільства / О. П. Кивлюк О. П., Регіна, Андрюкайтене // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.68. – С.33-48.

2. Воронкова В.Г. Куцупал С.В. Каким быть специалисту информационного общества и эпохи интернета / В.Г.Воронкова, С.В.Куцупал // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – 2015. – Вип. 63. – С.13-20.

3. Тесленко П.А.Эволюционно-синергетическая парадигма управления проектами / П.А.Тесленко // Технологический аудит и резервы производства / Спецвыпуск, Материалы МНК «Наукова періодика слов'янських країн в умовах глобалізації». Частина 1. – Харьков.- «Технологический центр», 2012. – №4/2 (6). – С. 9-10.

4. Управління проектами: вітчизняний і зарубіжний досвід / Під ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Алли Двігун, Олександра Сосніна, Alfredas Chmieliauskas, Erika Vaiginiene, Austeja Pilkaite, Vaidotas Viliunas : [монографія]. – Миколаїв 2015. – 354 с.

5. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356 с.

6. Соснін О.В. Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід : навч.посіб. / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко, М. Ю. Максименюк. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. - 316 с.

Скічко Давид (Запоріжжя, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНА СФЕРА ЯК НАЙВАЖЛИВІША СФЕРА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Актуальність даної теми полягає в тому, що інформаційні засоби представляють значну вагу майже в абсолютно усіх областях життєдіяльності країни і суспільства. Оскільки в ході власної роботи різні компанії, інституту формують і застосовують ці засоби. Без інформаційних ресурсів неможливе

існування не тільки науки але й функціонування наприклад системи освіти. Оскільки конкретна міра вченості потрібна будь-якому суспільству, система освіти надає можливість будь-якій людині бути покупцем цих ресурсів, які постачаються цією концепцією.

У якості предмета цієї діяльності виступають інформаційні засоби та їх елементи.

Об'єктом являється розвиток і застосування інформаційних ресурсів у межах цілої компанії і їх значущість в існуванні суспільства.

Інформаційний ресурс - це сформований комплекс документованих даних, що містить основи відомостей і знань, інші масиви даних в інформаційних системах (бібліотеки, архіви та інші.).

Перенесені в електронні носії інформаційні засоби з підтримкою обчислювальної техніки і зв'язку отримують високоякісно новітнє положення, стануть легкодоступними з метою своєчасного відтворення потрібних даних і перетворюються в основні умови суспільно-фінансового формування суспільства. Розвиток інформаційних ресурсів та їх грамотне застосування стануть предметом суспільно-політичних і фінансових інтересів в державному і в міжнародному рівнях. Подібними інтересами роз'яснюється загальна конкурентна боротьба із-за переваги в інформаційному ринку, що призвела до швидких темпів збільшення телекомунікаційних концепцій і інформаційних технологій. А так само великі ресурси виділяються щороку для дослідження технологій діяльності з інформаційними ресурсами.

Інформаційна сфера є не лише найважливішою сферою інтернаціонального партнерства, проте і предметом суперництва. Труднощі в області інформаційних взаємовідносин, розвитку цих ресурсів і використання ними загострюються в наслідку суспільно-політичного і фінансового суперництва різних країн, інформаційної нерівності, що має місто бути. Активне введення інформаційних технологій в усі без виключення області існування і роботи сучасного суспільства, збільшення ваги інформаційної захищеності в забезпеченні єдності країн, привели аж до того, що ці засоби почали вважатися таким же багатством країн, так само як і корисні копалини, виробничі сили і інтелектуальні можливості.

Сучасне книгосховище - це вже не лише бібліотека, а і особливий "електронний архів", який має величезну значущість для суспільства. На завершення можна зробити висновки, що розвиток і застосування інформаційних ресурсів - це одна з основних труднощів формування цілісного інформаційного простору кожної країни.

Література:

1. Бебик В.М. *Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: Моногр. К.: МАУП, 2005.*

2. Васильєв. В. *В. Інформаційні технології у бібліотечній справі: навчально-методичний посібник / В. В. Васильєв, Н. В. Сороколетова, Л. В. Хлівненко. – М.: Ліберія-Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства*

Бібінформ, 2007.

3. Воронкова В. Г., Кивлюк О. П., Андрюкайтене Регіна. Концептуалізація моделі ноосферного розвитку сучасного соціуму та освіти інформаційного суспільства / О. П. Кивлюк О. П., Регіна, Андрюкайтене // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб.наук.пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип.68. – С.33-48.

4. Воронкова В.Г. Куцелал С.В. Каким быть специалисту информационного общества и эпохи интернета / В.Г.Воронкова, С.В.Куцелал // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – 2015. – Вип. 63. – С.13-20.

5. Галатенко В.А. Основ и інформаційної безпеки / В.А.Галатенко.— М.: Интернет-ун-т інформаційних технологій, 2006.

Соболь Ігор (Запоріжжя, Україна)

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК РЕКЛАМИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Завдання даної роботи – розглянуто вплив і перспективи розвитку сучасного ринку реклами на фоні інформатизації.

В останні роки зросла роль реклами і впливу на свідомість людей, але в загальнотеоретичному сенсі відчувається нестача в розумінні феномена реклами, його зв'язку з цивілізаційними змінами і з формуванням інформаційного суспільства. Реклама будується за принципом "перенесення частини на ціле" і "пропозиції частини за рахунок існування цілого", тобто пропонується не просто товар, а спосіб життя або за рахунок експлуатації ustalених у суспільстві стереотипів поведінки, системи цінностей і т.д. Таким чином, предмет або послуга стають "знаковим, бажаним" для людини, асоціює себе з певним прошарком суспільства. У сучасному суспільстві важливі не тільки вербальні, але і невербальні аспекти рекламної комунікації.

До характерних рис і ознак інформаційного суспільства як нового ступеня в розвитку сучасної цивілізації слід віднести: збільшення ролі інформації і знань в житті суспільства, створення і розвиток ринку інформації і знань як чинників виробництва на додаток до ринків природних ресурсів, праці і капіталу, перетворення інформаційних ресурсів суспільства в реальні ресурси соціально-економічного розвитку; створення глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективне інформаційну взаємодію людей, їх доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення їх соціальних і особистісних потреб в інформаційних продуктах і послугах; становлення та подальший домінування в економіці нових технологічних укладів, що базуються на масовому використанні інформаційно-комунікаційних технологій.

На сучасному етапі інформаційне середовище проживання людини потрібно назвати віртуальним середовищем, де соціальними точками інтенсивності є феномен моди, реклами і ПР. Віртуальна реальність - уявний світ, створюваний засобами комп'ютерної техніки, відтворений на екрані

дисплея.

"Користь" і тим більше "необхідність" реклами як джерела "дармового" фінансування потребує більш уважного осмислення.

Покупці віддають перевагу відомим маркам через відчуття надійності старих і відомих фірм. Відчуття це, не завжди відображає дійсність, оскільки в сучасному світі, на жаль, найбільш відомими є не ті торгові марки, під якими поставляється дійсно якісний товар, а ті, власники яких витрачають більше грошей на рекламу.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of manageme / Problems and Perspectives in Management, Міжнародний науковий журнал. Том 15(1), 2017. - Р. 220-226. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\)](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1)).*

2. Бак Мирослав. *Філософія інформатизації освіти / Мирослав Бак; мін-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова. – Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – 503 с.*

3. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Ажажа М.А. *Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, М. А. Ажажа – Запоріжжя : Дике поле, 2016. – 356с.*

4. Соснін О.В. *Інформаційно-комунікативний менеджмент: зарубіжний та вітчизняний досвід : навч.посіб. / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, В. О. Нікітенко, М. Ю. Максименюк. - Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. - 316 с.*

5. Соснін О.В. *Формування ефективних концепцій впровадження комп'ютерних інформаційно-комунікаційних технологій в освіту та їх вплив на розвиток креативної економіки / О.В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип.70. – С.141-150.*

6. Старовойт О.В. *Концепція інноваційної особистості як соціокультурного феномену / О.В.Старовойт // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.147-152.*

7. Старовойт О.В. *Інноваційний виклик розвитку людини в епоху глобалізації / О.В.Старовойт // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2015. – Вип. 62. – С.140-146.*

Сулов Андрій (Запоріжжя, Україна)

ДІЛОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ФОРМА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальність теми полягає у більш широкому визначенні терміну ділова комунікація.

Метою комунікацій є передача знань від однієї особи до іншої.

Об'єктом виступає ділова практика, ділові відносини та взаємозв'язки.

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

Предметом є спільна діяльність.

Ділова комунікація - це взаємодія в сфері офіційних відносин, метою якої є вирішення конкретних завдань, досягнення певних результатів, оптимізації будь-якої діяльності. Водночас у кожного учасника є свій статус - начальник, підлеглий, колеги, партнери. Існує багато визначень, які умовно поділяються на дві категорії: лінійні й нелінійні моделі комунікації. Перші приділяють особливу увагу механіці передачі послання від комунікатора до адресата, а другі враховують взаємозалежність учасників діалогу, приділяють увагу зворотному зв'язку. У діловій комунікації партнер по спілкуванню завжди виступає як особистість, значуща для іншого. Продуктивна праця, зближення цілей, вдосконалення партнерських відносин - основні завдання ділової комунікації.[2]

Слід мати на увазі, що поряд з терміном «комунікація» широке поширення має термін «спілкування». Спілкування - складний та багатогранний процес встановлення та розвитку взаємодії між індивідами, породжуваний потребами спільної трудової діяльності. Цей процес включає в себе обмін інформацією, виробленням єдиної стратегії взаємодій, розуміння іншої людини, усвідомлення своїх мотивів. Дослідники виділяють 3 основні функції спілкування: Інформаційно-комунікативну(приймання й передача даних); Регулятивно-комунікативну (коригування дій в процесі спільної трудової діяльності); Афективно-комунікативну (передача емоцій).[1].

Проаналізувавши ряд наукових доробок, можна зробити висновки, що ділова комунікація тісно пов'язана з інформацією та потребами спільної діяльності. Спілкування є найважливішою формою людської життєдіяльності.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of manageme / Problems and Perspectives in Management, Міжнародний науковий журнал. Том 15(1), 2017. - P. 220-226. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\)](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1)).*

2. Павлова Л. Г. Ділові комунікації: підручник / Л.Г. Павлова, О.Ю. Кашаєва. – М.: КноРус, 2016. – 300 с.

3. Мельник В. В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку [Текст] / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. - С.122-134.

Третьяк Крістіна (Запоріжжя, Україна)

ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК ЧАСТИНА ПОВСЯКДЕННОСТІ

На сьогодні віртуальна реальність це вже не наукова фантастика, а частина нашого життя. Якщо не так давно інформація передавалася із вуст в уста та за допомогою писемності, то на сьогодні людина вже не уявляє свого життя без

телефону, телевізору та персонального комп'ютеру. Штучний інтелект і віртуальна реальність на сьогодні стали частиною повсякденності, а сама людина опинилася у полоні новітніх гаджетів.

Розвиток технологій, комп'ютерної техніки призвів до утворення нових форм комунікацій суспільства. Такі зміни призвели до розширення можливості соціалізації та до ускладнення механізмів формування ідентичності особистості. Багато видів професійної та соціокультурної діяльності людини перейшло у простір віртуальних мереж, що кардинально змінили спосіб мислення соціуму та створили нові цінності і норми в ньому. В результаті чого вчені всього світу були вимушені вдатися до вивчення проблем, що почали виникати у видозміненому комунікаційному середовищі.

Соціологи та філософи, культурологи та кібернетики, і інші вчені у різних галузях науки вивчають та розробляють теорію віртуальної реальності. А інженери та технологи світу працюють над її практичним вдосконаленням та утіленням у життя. Прийнято вважати, що в сучасному значенні термін «віртуальна реальність» першим вжив Джейрон Ланье у кін. 80-тих років ХХ століття, це відомий вчений в сфері кіберкультури. П. Леві, К. Є. Таратути – комплексно досліджували процеси віртуалізації, а також розширювали такі категорії як «віртуальність» і «віртуальна реальність». Загальні проблеми і сутність віртуальної реальності вивчалися у працях Г. С. Батигіна, О. В. Юхвида, С. А. Правдюка, П. І. Браславського. Проблематика формування нової культури в умовах віртуалізації соціуму відобразилася на у працях наступних вчених: І. А. Негодаєва, Л. В. Нургалеєва, В. А. Ємеліна та ін. Віртуальна комп'ютерна реальність як простір сучасної культури стали об'єктом досліджень О. Войскунського, М. Кастельса, А. Крокера, У. Еко, Е. Тоффлера. Феномен віртуальної культури осмислено В. В. Кучмуруковим, Я. А. Кривошапком, С. В. Бондаренком, І. О. Ніколаєвим та інш [3, с 43]

Метою даної роботи виступає дослідження поняття віртуальна реальність, розкриття змісту що це таке і як це використовується у повсякденному житті людини.

Тож дамо визначення що ж таке віртуальна реальність. Найточнішим визначенням, що прийняте у сучасності це те, що віртуальна реальність – це перш за все комп'ютерні системи, які забезпечують візуальні і звукові ефекти. Віртуальна реальність повністю абстрагується від фізичного світу, щоб помістити користувача у віртуальний світ. Віртуальна реальність використовує спеціальні позиційні трекери з дисплеями (окуляри віртуальної реальності), які динамічно оновлюють видимий користувачем простір у віртуальному середовищі [1, с 14]. Відчуття реальності користувачеві надається за допомогою породжених комп'ютером образів і звуків, він взаємодіє зі штучним світом за допомогою різноманітних сенсорів (шолом, рукавички) які пов'язують його рухи та враження із візуальними і аудіо ефектами. Віртуальна

реальність – це нова технологія безконтактної інформаційної взаємодії, що реалізується з допомогою комплексних мультимедіа-операційних середовищ ілюзію безпосереднього входження і присутності в реальному часі в стереоскопічно представленому «екранному світі». Це світ, створений в уяві користувача, штучний простір, створений комп'ютерами, який має всі ознаки реальності, що піддається впливу та проникненню ззовні. У віртуальній реальності можливі комунікації не лише з реальними людьми, а й з персонажами віртуального, штучного походження [2, с. 37-41]

Технології віртуальної реальності мають широке практичне застосування. Першим яскравим прикладом втілення технологій віртуальної реальності став важливий тренажер марки "Лінк Трейнер" розроблений у 1930р., він був одним із перших втілень технологій віртуальної реальності, що готував майбутніх пілотів, давав їм можливість побувати у екстремальній ситуації, не завдавши фізичної шкоди ані людям, ані техніці. В 1960 таким втіленням стала Sensorama – прототип теперішніх 3D кінотеатрів. Вже тоді могли впливати не тільки на зір і слух, а і на дотик та запах за допомогою крапель роси і спеціальних ароматизаторів. В 1966 Іваном Сатерландом було створено новий пристрій "Ultimate Display", який являвся першим прототипом теперішніх окулярів віртуальної реальності.

Ще одним досягненням віртуальної реальності є те, що вона відкриває нові горизонти для людей з обмеженими можливостями. Але впровадження віртуальної реальності в наше життя має не тільки позитивні але й негативні наслідки. На даний час багато молоді витрачає свій час в відеоіграх, в яких можна робити практично все те, що і в повсякденному житті. І не рідко трапляється так, що людина приділяє тій «віртуальній» реальності більше часу ніж справжній, а інколи «віртуальне» життя стає для молоді «реальним» життям, що призводить до непоправимих наслідків. [3, с. 43]

Тож можна зробити висновок що віртуальна реальність стрімко проникає в усі сфери суспільного життя, а розвиток комп'ютерних технологій відкрив перед людиною нові можливості, що неможливі у фізичному світі. Використання таких технологій полегшило трудову діяльність людини, та дало новий поштовх у можливостях людини до освіти, самоосвіти та самореалізації. За своєю суттю віртуальна реальність є новим етапом візуалізації – переходом від двовимірної передачі зображення до його об'ємного представлення. З використанням цих візуалізацій зображення стає частиною простору і користувач має можливість зануритися в нього.

Література:

- 1. Архангельський К. Є. Алгоритми комп'ютерного зору в системах доповненої реальності : комп'ютерні науки / Архангельський Кирило Євгенович – Київ, 2015. – 100с.*
- 2. Волинець В. О. Віртуальна реальність: поняття та сутність / В. О. Волинець // Питання культурології. - 2014. - Вип. 30. - С. 35-41*
- 3. Гришко А. Віртуальна реальність / А. Гришко, А. Криськов // Збірник тез міжнародної наукової конференції молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки», 30 листопада – 1 грудня 2016 р. - Т. : ТНТУ, 2016 - С. 43.*

Третяк Крістіна (Запоріжжя, Україна)

МЕРЕЖЕВЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК НОВОУТВОРЕНА СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА ГОРИЗОНТАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Сучасний світ зазнає значних змін і трансформацій, відбувається процес глобалізації. В таких умовах виник новий тип соціальної структури та нова форма соціальної організації людей, яка дістала назву мережеве суспільство. Така новоутворена соціально структура вже проникла у всі сфери життєдіяльності соціуму та в усі процеси розвитку, такі як економічні, культурні і т.п. Тому все частіше держави вдаються до активної участі у міжнародних організаціях. Деколи такі дії призводять до обмеження суверенітету та можливостей самостійного розвитку. Таке утворення як мережеве суспільство здатне забезпечити певну світоцілісність і гармонію, але і має всі шанси призвести до встановлення світової анархії. Тому все частіше перед державами світу постає важливе питання приєднуватися чи ні до глобальних мереж світового розвитку та чи слід приймати встановлені правила, що диктує такий соціум.[1,с3-4]

Метою цієї роботи є дослідження поняття «мережеве суспільство» та дослідження причин виникнення такої соціальної структури. В умовах глобалізації вчені до вивчення соціуму підходять з різних сторін. Саме з цієї причини для визначення сучасного суспільства вони використовують найрізноманітніші поняття, такі як: інформаційне суспільство, інформаціональне, суспільство, що засноване на знаннях, постіндустріальне, електронне суспільство та мережеве суспільство, тощо. Таке різноманіття визначень, якими оперують вчені для опису сучасного суспільства, можна пояснити тим, що процеси які відбуваються у соціумі – неоднорідні та багатозначні. Теорія соціальних мереж взяла свій початок у роботах Л. Фрімана, Д. Ноука, П. Марсдена, С. Вассермана, Б. Веллмана, С. Берковіца. Вони розробляють базові поняття: соціальна та інформаційна мережа, мережевий вузол, мережева структура. В свої роботах вони доводили думку, що мережі перетворилися в основну організаційну форму постіндустріального суспільства. Поняття мережі у своїх дослідженнях використовують П. Бурдье, Ж. Дельоз і Ф. Гваттарі. Так, Ж. Дельоз і Ф. Гваттарі. М. Маклюену вдалося закласти основи концепції передачі інформації через ЗМІ кожній людині, в результаті він визначив становлення «глобального села», яка представляє собою мережу взаємопов'язаних і взаємодіючих індивідів.

Нині існуючи світ, зародився на зламі 1960-1970 - их рр. під час глибокої культурної кризи, де держава домінувала над особистістю. В ці роки відбулося переплетіння трьох незалежних процесів. Перший - революція інформаційних технологій. Другий процес - боротьба за домінування особистості над

державою, утворення суспільних рухів за права людини. Ці два процеси утворили третій процес - реконструкція суспільних відносин на шляху до створення мережевого суспільства [2, с.8]. Першим хто ввів до ужитку поняття мережеве суспільство став М.Кастельс. Він називає сучасне суспільство – суспільством мережевих структур. Він з одного боку підкреслює їх всеосяжний характер, а з іншого визначальний характер, коли «влада структури виявляється сильніше за структуру влади», а сам факт приналежності до тієї чи іншої мережі стає найважливішим джерелом влади і змін в суспільстві. Кастельс в своїх працях підкреслює те, що особливістю сучасного суспільства є не стільки домінування інформації, скільки трансформація варіантів її використання, коли провідну роль в суспільстві набувають глобальні мережеві структури, що витісняють традиційні форми взаємовідносин. Він доказував, що мережева структура є комплексом взаємопов'язаних вузлів. Конкретний зміст кожного вузла залежить від характеру тієї конкретної мережевої структури, про яку йде мова. Мережеве суспільство за Кастельсом – це суспільство, що ґрунтується на горизонтальних соціальних зв'язках і головну роль в якому відіграють не ієрархічні моделі, а соціальні мережі. Значну роль в формуванні такого суспільства відіграють сучасні комунікації, особливо мережевого типу. Побудова мережевого суспільства носить глобальний характер і спонукає до розвитку глобальних телекомунікацій, таких, як, наприклад, Інтернет, який забезпечує можливості горизонтального спілкування між індивідами і групами, робить потенційною мережевою структурою значну частину світу.

Отже, глобальне інформаційне суспільство побудоване в значній мірі за принципом мереж. При визначенні сутності мережевого суспільства, необхідно керуватися узагальненим визначенням М. Кастельса, який зазначає, що мережеве суспільство – це специфічна форма соціальної структури, яка характерна для інформаційного суспільства. Існують певні фактори становлення сучасного суспільства, які стають вирішальними у його визначенні як мережевого. Серед них можна виділити: збільшення ролі інформації в житті суспільства, збільшення частки комп'ютерних комунікацій, створення глобального інформаційного (комунікативного) простору, і, відповідно, зміна самої соціальної реальності, в якій всі основні сфери життєдіяльності, ґрунтуються на «мережевій логіці».

У сьогоденній ситуації, за якої підвищується роль мережевих комунікацій, подальше вивчення сучасного суспільства як мережевого дозволить більш чітко окреслити суть соціальних змін, що мають місце в ньому, а також надати оцінку ролі та місця новим інформаційним технологіям та визначити їх вплив на розвиток суспільства в цілому [3, с. 87- 89].

Література:

1. *Войтович Р. Мережеве суспільство як нова форма соціальної організації в умовах глобалізації / Р. Войтович // Політичний менеджмент. - 2010. - № 5. - С. 3-18.*
2. *Наук. теорет.-методолог. і приклад. журн. / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2013.*

- №1(4) - 315 с.

3. Савельєва Т. П. Сучасне мережеве суспільство: проблеми визначення / Т. П. Савельєва // Сучасне суспільство. - 2012. - Вип. 1. - С. 87-92.

Фень Дар'я (Запоріжжя, Україна)

ВІРТУАЛЬНІ ТА НЕВІРТУАЛЬНІ КАНАЛИ ПРОСУВАННЯ БРЕНДУ

Під словом «бренд» прийнято розуміти торгову марку, яка має власний імідж та репутацію. Таким чином, торгова марка – це ім'я, знак чи символ, які допомагають ідентифікувати продукцію чи послуги продавця. Це підвищує відповідальність компанії за продукцію, полегшує споживачам ідентифікацію продукції та гарантує її певну якість.

Брендінг – це, власне, процес створення та розвитку бренда, основний спосіб диференціації продуктів та послуг, інструмент просування на ринку та створення довгострокового зв'язку зі споживачами, на основі важливих для них цінностей, закладених у бренд.

Його мета – це створення чіткого образу бренда та формування напрямку комунікацій. Брендінг включає: дослідження ринку, позиціонування продукту, створення імені, слогану, системи візуальної та вербальної ідентифікації, використання комунікаційних носіїв, які відображають та транслюють ідею бренду.

Основні кроки для просування бренду:

1. Дослідження – збір різноманітної інформації, яка послугує базою.
2. Постановка мети та задачі – наприклад, підвищення впізнаваності марки, завоювання аудиторії і т. і.
3. Визначення споживацької аудиторії.
4. Вибір маркетингових інструментів, для впливу на аудиторію
5. Розробка стратегії просування.
6. Вибір засобів, з допомогою яких планується донести обрані маркетингові заходи до споживачів.
7. Бюджет.
8. Втілення стратегії у життя.
9. Оцінка результативності проведеної роботи.

Для того, щоб обрати правильний метод просування бренду, в першу чергу, треба врахувати портрет можливого споживача, вигляд конкурентного середовища та специфічні особливості галузі.

Способи не віртуального просування бренду:

-теле та радіо-реклама;

-рекламна поліграфія (наприклад, рекламні банери, буклети, поліетиленові

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

пакети і т. і.);

-провокаційний маркетинг (має на меті здивувати або шокувати, щоб запам'ятатися);

-соціальні технології;

-масова реклама (банери, відеоролики, презентації).

Просування бренду у мережі Інтернет має свої особливості. Основні методи інтернет-брендінгу є такими:

1. Пошукова оптимізація та SEO – це виведення веб-ресурсу бренду на перші позиції у пошукових сайтах.

2. Контекстна реклама – відображається відвідувачам веб-сторінки, інтереси яких співпадають з її тематикою.

3. Медійна реклама – це текстова, звукова та графічна інформація, покликана привертати увагу цільової аудиторії.

4. Маркетинг у соціальних мережах.

5. PR-статті.

6. Управління репутацією в Інтернеті.

Також нерідко використовується вірусний маркетинг, консалтинг та аналітика, дослідження ринкової ніші та аудиторії.

В умовах глобалізації недостатньо створити висококласний продукт чи якісну послугу – необхідно правильно донести продукт до цільової аудиторії. Задача бізнесу зводиться до підвищення рівня впізнаваності та побудови певної репутації. Від бренду нерідко залежить, наскільки позитивною буде реакція споживача на продукт. Він дозволяє підтримувати запланований об'єм продажу та реалізовувати довгострокову програму зі створення та закріплення у свідомості споживачів образу товару. Бренд допомагає виробнику підтримувати стабільність та захищати споживачів, підтримуючи певну якість.

Хільковець Євген (Запоріжжя, Україна)

ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

Слід поділити ставлення до кризи, як до об'єктивного процесу, що призводить до оптимізації системи або до її знищення у разі неспроможності адаптуватися до нових умов та розвиватися, адже це ставлення ґрунтується на діалектичній єдності основних тенденцій в існуванні системи – сталого функціонування та розвитку, що поступово змінюють одна одну.

Основні ознаки кризи: криза є переломним моментом в зміні подій і дій, що розвивається; криза створює ситуацію, при якій величезне значення грає своєчасність і невідкладність вживання відповідних заходів; загрози схильна мета і цінності суб'єкта; наслідки носять важкий характер для майбутнього

задіяних в ньому учасників; криза вносить невизначеність в оцінку ситуації і вимагає розробки необхідних альтернатив з їх подолання; знижується контроль над подіями і їх впливом на господарський процес; до мінімуму скорочується час для ухвалення рішення, що викликає стрес і, часто, розгубленість у керівників підприємства; змінюються внутрішні і зовнішні економічні відносини, підвищується соціальна напруга серед персоналу.

У свою чергу, протилежні сили дужчають протягом певного часу, взаємно активізуються. А потім, досягнувши максимуму, починають убувати, поступаючись місцем своїй протилежності. Криза виникає не спонтанно, а має власний механізм свого "розвитку", основні властивості якого полягають у наступному: існує не один, а декілька ланцюгів (шляхів), по яких відбувається проходження імпульсу-каталізатора кризи та поширення кризових явищ у межах підприємства як економічної системи; існуючі ланцюги (шляхи) розгортання кризи не ізольовані один від одного, між ними існують зв'язки, через які імпульси розповсюджуються та взаємно посилюються; запуск імпульсу-каталізатора кризи обумовлюється не тільки впливом зовнішніх факторів, але насамперед внутрішніми властивостями господарської системи, якістю організації управління нею; поглиблення кризи відбувається кумулятивно, тобто швидкість наростання прояву кризи посилюється в часі.

У якості вихідних чинників можуть виступати численні і різноманітні за характером і силою початкового імпульсу економічні явища, що ініціюються агентами як зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Передача імпульсів здійснюється по своєрідних "каналах зв'язку", що існують між агентами внутрішнього і зовнішнього середовища.

Глибина кризового стану і тривалість періоду, протягом якого він настає, залежить від: співвідношення кількості і сили вихідних економічних явищ; числа і ступеня впливу агентів зовнішнього і внутрішнього середовища; інтенсивності процесу виникнення проміжних економічних явищ; співвідношення і сили проміжних явищ по кожному чиннику стану підприємства; значимості кожного чинника стану підприємства конкретно для даного підприємства і даної галузі національної економіки.

Сутність механізму виникнення кризового стану наводить на думку про те, що кожне наступне економічне явище в ланцюжку, утвореному певним каналом зв'язку, дає, як правило, сигнал більшої сили і тієї ж спрямованості, що і попереднє.

Проте така проста залежність навряд чи відбиває істотно більш складні і суперечливі процеси, що відбуваються в реальному житті. Тому, метою антикризового керування є розробка і першочергова реалізація заходів, спрямованих на нейтралізацію найбільш небезпечних чинників, які інтенсивно впливають на завершальне явище, що призводять до кризового стану.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of manageme / Problems and Perspectives in Management, Міжнародний науковий журнал. Том 15(1), 2017. - P. 220-226. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\)](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1)).*
2. *Бак Мирослав. Філософія інформатизації освіти / Мирослав Бак; мін-во освіти і науки України; Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова.- Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – 503 с.*
3. *Кивлюк О. П. Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип.80. – С.222 –226.*
4. *Кивлюк О. П. Глобалізація та інформатизація освіти в предметному полі філософії освіти / Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – 2014. – Вип. 57. – С. 192–200.*
5. *Старовойт О.В. Концепція інноваційної особистості як соціокультурного феномену / О.В.Старовойт // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.147-152.*
6. *Старовойт О.В. Інноваційний виклик розвитку людини в епоху глобалізації / О.В.Старовойт // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя: Вид - во ЗДІА, 2015. – Вип. 62. – С.140-146.*

Хлебнікова Альона (Запоріжжя, Україна)

СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА ЯК ВИЯВЛЕННЯ БАГАТОМАНІТНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОНФІГУРАЦІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СОЦІУМУ

Проблемна ситуація, на яку направлений соціально-філософський аналіз, - комунікативна мережа як особливий ресурс управління в умовах інформаційного суспільства, що може розгортатися в інформаційному просторі як необмежена послідовність процесів самоорганізації, в результаті чого система або втрачає стійкість, або переходить у відносно інший стан. Причинами, які викликають втрату стійкості, можуть бути зміни внутрішнього стану чи зовнішні чинники, а біфуркація, яка зумовлена новим елементом у системі чи впливом на управлінський параметр, запускає інформаційний ресурс, який приводить до подальшої самоорганізації системи.

По завершенню процесу самоорганізації завдяки інформаційному ресурсу система переходить у новий, відносно стійкий стан. Синтез ціннісного (аксіологічного) і компаративного (порівняльного) підходів дозволяє адекватно виявити висхідні параметри комунікативного ресурсу, у якому відбувається спілкування. Завдяки використанню компаративно-аксіологічного методу вирішення задач міжособистісного, мікро-і макрогрупового спілкування зумовлено у теперішній час ще й фактом зростання частоти, регулярності і швидкості комунікативних транзакцій у сучасному світі внаслідок розгортання інформаційної революції і пов'язаної з нею глобалізації. Сучасні процеси

об'єднують земну кулю в єдину взаємопов'язану комунікативну мережу соціально- економічних, політичних, культурних зв'язків і відносин.

При цьому спостерігається посилення питомої ваги такої комунікативної цінності, як діалог (полілог), що проявляється у гнучкій підтримці даної психологічної установки агентів і контрагентів комунікативної дії всієї інформаційної системи - від державного управління до політики і PR. Понад те, українське законодавство у низці аспектів «відстає» від динаміки змін, що виникають у процесі розвитку інформаційного суспільства в Україні та світі

закріплення правового режиму інформації;

формування та використання національних інформаційних ресурсів;

запобігання поширенню шкідливої та незаконної інформації глобальними комп'ютерними мережами;

підтримка вітчизняної індустрії ІКТ;

обмін інформацією в електронному вигляді, насамперед ведення електронного документообігу, надання офіційного статусу електронному документу;

врегулювання статусу суб'єктів інформаційних відносин у мережі Інтернет;

оптимізація режиму діяльності систем електронної торгівлі й оплати;

посилення інформаційної безпеки, захисту державних інформаційних ресурсів, захисту персональних даних;

створення єдиної системи стандартів з інформаційних технологій, сертифікації засобів інформатизації;

підвищення інвестиційної привабливості сфери інформатизації тощо.

Потребує також негайного розв'язання проблема інтеперабельності (взаємосумісності) різних систем електронного документообігу та електронного цифрового підпису, насамперед тих, що застосовуються в органах державної влади та органах місцевого самоврядування [1, 64с.].

Отже, комунікативна мережа як концепт інформаційного суспільства представляє собою симбіоз соціальної і технічної реальності, що утворює багатоманітні комунікативні конфігурації (просторово-часові, суб'єкт-суб'єктні, суб'єкт-об'єктні), які компенсують високу інформаційну щільність соціуму і здійснюють всі види зворотного зв'язку в контексті комунікативної філософії.

В результаті впливу глобалізації відбувається розширення понять «простір», «час», «реальність», що відбувається під впливом нових комп'ютерних технологій та Інтернет, що привело до «смерті простору», змінило характер сприйняття часу і реальності у результаті появи нового поняття «віртуальна реальність».

В результаті глобалізаційних процесів відбулася трансформація не тільки просторової, а й часової організації соціального життя, що здійснило вплив як

на контекст сприйняття, так і на інтерпретацію і розуміння змісту комунікації. Поява комп'ютерів і глобальної мережі Інтернет не тільки якісно перетворили характер комунікаційного впливу, але й весь контекст цієї взаємодії, що мало рішучий вплив на формування відкритого глобального світу. В глобальному інформаційно-комунікативному просторі світ і суспільство розгортаються через призму комунікації, що привело до виникнення нового явища у світовому розвитку, що отримало назву «глобальна революція у спілкуванні» [1, 292с.].

Соціальні мережі характеризуються періодичністю, інформаційно-аналітичною і фінансовою доступністю, глобальністю, демократичністю, наявністю зворотного зв'язку, що сприяє розгортанню їх конструктивного соціального потенціалу в сучасному комунікативному просторі. Види соціальних мереж визначаються геометричною конфігурацією акторів і зв'язками між ними, спрямованістю інформації, інтерактивністю, відкритістю, що створює умови для накопичення і реалізації соціального капіталу як культури довіри до людей та інститутів, соціальної солідарності.

Основними характеристиками соціальної мережі являються мультифункціональність і соціабельність, що сприяють підвищенню ефективності мережевої комунікації за рахунок формування інформаційної компетентності та інформаційної культури особистості. В той же час слід наголосити на аксіологічному статусі соціальних мереж, які виступають механізмом конструювання сучасного комунікативного простору за рахунок накопичення і реалізації соціомережевого соціального капіталу і дифузії інновацій.

Соціальна мережа як концепт інформаційного суспільства представляє собою симбіоз соціальної і технічної реальності, що утворює багатоманітні комунікативні конфігурації (просторово-часові, суб'єкт-суб'єктні, суб'єкт-об'єктні), які компенсують високу інформаційну щільність сучасного суспільства і здійснюють всі види соціальної комунікації (масової, міжособистісної, групової) на всіх технологічних рівнях: вербальному, мовленнєвому, аудіо-візуальному.

Соціальні мережі характеризуються нескінченним числом незалежних центрів акумуляції і розповсюдження інформації, що визначає її глобальність, демократичність, але й безконтрольність.

Ці характеристики визначають нові смислові конструкти в організації комунікативного простору, в контексті якого соціальний капітал слугує джерелом мережі і нерозривно пов'язаний з її функціонуванням. Феномен довіри являється основою соціабельності і дає можливість суб'єкту підтримувати певне число контактів.

У результаті ефективного функціонування мережі створюється соціомережевий соціальний капітал, який сприяє соціалізації користувача і задоволенню професійних, ділових, комерційних та інших потреб, що підвищує рівень інформаційної культури та ефективності мережевої комунікації в умовах

глобалізації.

Література:

1. Воронкова В. Г. Філософія глобалізації: соціоантропологічні, соціоекономічні та соціокультурні виміри. [Монографія] / В. Г. Воронкова. – Запоріжжя : Видавництво ЗДІА, 2010. – 272 с. ISBN 978-966-8462-25-2

2. Воронкова В.Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. № 86 (7). – С. 198 – 203.

3. Воронкова В. Г., Соснін О. В. Формування інформаційного суспільства в Україні: виклик чи потреба часу? / В. Г. Воронкова, О. В.Соснін // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2015. – Вип. 60. – С. 13– 24.

4. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О.В.Соснін, В.Г.Воронкова, О.Є.Постол. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556с.

Чепурна Поліна (Запоріжжя, Україна)

ЗМІНИ В СИСТЕМІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Формування концепцій інформаційного суспільства було обумовлене стрімкими змінами в технологічній сфері, що привело до домінування цивілізаційного підходу до історичного процесу. Це дозволяє фіксувати різні стадії цивілізаційного розвитку людства по шляху технологічного прогресу. Основу теорії інформаційного суспільства заклали Д. Белл, Т. Стоуньєр, А. Турен, У. Дайзард, Е. Тоффлер. Саме в їхніх фундаментальних працях 1970-х – 1980-х років було окреслено основні риси цього суспільства.

В Україні ця проблема є малодослідженою, що і зумовлює актуальність даної роботи. Вже очевидно що характерними цінностями інформаційного суспільства є інформація, знання, та час як ресурс, включений у процес їх отримання та створення (Д. Белл, Б. Брейтештейн, А. Етціоні, Й. Маруда, Ф. Факуяма), а суспільним ідеалом визнається людина, що вміє самостійно управляти інформаційними потоками у мінливому середовищі, здобувати та структурувати інформацію, перетворювати та надавати її форми знання. Характерною особливістю даного етапу розвитку людства є зміна системи цінностей.

Цінності постійно виникають, поширюються, функціонують певний проміжок часу, розчиняються, зникають, знову виникають тощо. Тобто вони функціонують в суспільній структурі як ідеї-цінності соціальних груп, класів, їх

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

політичних представництв. Система цінностей завжди виступає у вигляді сукупності цінностей якоїсь соціальної групи як організованої суспільної сили. В зв'язку з цим виникає проблема гармонізації цінностей соціальних груп і суспільства в цілому [1].

Р. Інглегарт пов'язує зміну системи цінностей із зміною поколінь, оскільки у межах одного покоління цінності практично не змінюються. Він показує, що взаємозв'язок системи цінностей і соціально-економічного статусу носить складний і парадоксальний характер.

Характерно, що постматеріалісти «мають кращу роботу, солідну освіту і вищі доходи, ніж матеріалісти; проте для цінностей, на які орієнтуються постматеріалісти, характерна відмова від акценту на економічний успіх». Економічному успіху, в порівнянні з якістю життя, вони приділяють другорядну увагу, роблячи акцент не стільки на обов'язкову зайнятість і високий дохід, скільки на роботу цікаву, осмислену, таку, що здійснюється у контакті з близькими по духу людьми.

Заробляючи більше, ніж постматеріалісти, вони орієнтуються на підвищення не добробуту, а соціального статусу. Ціннісні орієнтації виконують функції регулювальників поведінки і виявляються у всіх областях людської діяльності. В даний час, в умовах розузгодження ціннісних орієнтацій особи і суспільства (відсутність єдиної системи суспільних цінностей) складно відповісти на питання, що повинне рухати людину і суспільство до досягнення мети. В даний час держава повинна активно сприяти формуванню ціннісних орієнтацій людини і суспільства в позитивному руслі у сфері розвитку телекомунікаційних і комп'ютерно-інформаційних технологій.

Оскільки це залишається ключовим блоком в забезпеченні умов формування інформаційного суспільства. Пріоритет тут за регулюванням і стимулюванням виробництва засобів інформатизації і, в першу чергу, програмних продуктів і засобів комунікацій, хоча дотепер в цій області переважає ідеологія підприємництва, ринку, прибутку [2].

Отже, таким чином, ціннісні орієнтації особистості багато в чому визначаються і в той же час визначають ступінь інтегрованості людини в нове інформаційне середовище. Інформаційне середовище існує і розвивається зі зміною інформаційних і телекомунікаційних технологій, стає своєрідним засобом досягнення «реальних» життєвих цілей особистості, і, крім того, формує нові цілі та інтереси сучасної людини, трансформує його ціннісні орієнтації.

Розвиток інформаційного суспільства супроводжується змінами в системі ціннісних орієнтацій особистості. Основними цінностями інформаційного суспільства виступає інформація, знання тощо. Найбільшого значення в процесі засвоєння нових цінностей набувають ЗМК, система освіти, і, традиційно, держава.

Література:

1. Кириченко М. О. Становление и развитие сетевой онлайн-культуры личности в

дискурсивном простанстві виртуальної реальності/ М.О.Курниченко // *Theory and practice: problems and prospects. International scientific-practical conference 2017, may 11-12. - Kaunas. Lithuanian sport university, 2017. – С.61-62.*

2. Курниченко Микола. Епістемологічні виміри соціо-гуманітарного наукового дискурсу. *Conference Proceedings of the 6th International Scientific Conference Problems and Prospects of Territories' Socio-Economic Development (April 20 – 23, 2017, Opole, Poland). The Academy of Management and Administration in Opole, 2017. – Р . 252-254.*

3. Мельник В. В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку [Текст] / В. В.Мельник // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип.49 .- С.122-134.*

4. Человек и общество: ноосферное развитие: [Монография] / О. С. Анисимов, Г. В. Атаманчук, В. К. Батурич и др.; под ред. В. Н. Василенко и др. – Москва; Белгород : Белгор. обл. типогр., 2011. – 485 с.

5. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества : проблемы и перспективы / А. А. Чернов. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2003. – 232 с.

6. Чорна Л.В. У пошуках ідеалу. Монографія / Л.В.Чорна.- К.: «Освіта України», 2016.- 508 с.

Ченурна Поліна (Запоріжжя, Україна)

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА УМОВ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Актуальною проблемою в організаціях на сьогоднішній день є виникнення конфліктів. Конфлікт в організації це суперечне зіткнення двох або більше точок зору, які спрямовані на особистий або спільний інтерес в умовах організації. Конфлікти виникають через відсутність ефективної, надійної системи обміну інформацією, яка б відповідала вимогам повноти, достатності, оперативності, гнучкості. В ХІХ - ХХ ст. проблематику конфліктів досліджували такі вчені як К. Маркс, Э. Дюркгейм, М. Вебер, Г. Зиммель, Р. Фишер, У. Юрі та інші. Вплив конфлікту в організаціях на його учасників і соціальне оточення має подвійний, суперечливий характер. Це пов'язано з тим, що відсутні чіткі критерії позитивного та негативного впливу конфліктів у організаціях.

До позитивного впливу конфліктів можна віднести: усунення суперечностей у функціонуванні колективу; більш глибоке пізнання учасниками конфлікту один одного; послаблення психічної напруженості; сприяння розвитку особистості; поліпшення якості діяльності; підвищення авторитету учасників конфлікту. Негативний вплив конфлікту полягає в тому, що він значно погіршує особистий настрій учасників; викликає схильність

Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

зводити конфлікт до особистого, руйнує міжособистісні стосунки, викликає хвороби; може погіршувати якість індивідуальної діяльності; сприяє закріпленню соціальної пасивності особи, зменшує ефективність діяльності організації та погіршує її розвиток.

Конфлікти в організаціях мають свій вплив, який залежить від виду діяльності даної організації. Загальними причинами ділових конфліктів вважають:

несумісність цілей (коли працівники в організації досягають тільки своїх цілей, а не слідує цілям компанії);

недоліки планування та незбалансованість робочих місць (кожна людина в організації повинна займатися своїм видом діяльності, кожне робоче місце повинне бути оздоблено лише необхідним обладнанням);

неналагоджені зв'язки між робочими місцями - технологічними, інформаційними, ієрархічними (повинна бути чітко сформована ієрархічна система розподілу обов'язків);

відсутність цілеспрямованої системи менеджменту (керівник має багато безпосередніх підлеглих); безвідповідальність (ніхто ні за що не відповідає);

неправильне планування часу та недостатня кількість ресурсів, відсутність концентрації під час робочого процесу (колективні відносини зводяться до рівня особистих відносин);

відмінності в психологічних особливостях людей (відмінності в темпераменті, характері, потребах, мотивах). Іноді зустрічаються люди, які постійно виявляють агресивність, ворожість, негативно сприймають те, про що їм говорять.

Вони постійно чи «нападають», або «захищаються», принципово оскаржують кожне слово, не вникаючи у сенс сказаного опонентом. Психологічні дослідження показують, що такі люди не схильні до знаходження компромісу та володіють низьким рівнем самоповаги і намагаються компенсувати це показною самовпевненістю, прагненням продемонструвати свою владу.

Слід зазначити, що конфлікти в організаціях повинні бути контрольовані. Тобто, учасники повинні намагатись знаходити більше позитивних наслідків конфліктів та прагнути до колективного вирішення проблеми за рахунок компромісів.

На нашу думку, можна впровадити декілька шляхів удосконалення комунікації в організаціях та вирішення конфліктів. По-перше при початковому відборі персоналу, можна застосовувати концепцію типів особистості. Тобто організація буде найбільш ефективною, якщо будуть формуватись колективи з переважанням тих чи інших типів особистості. По-друге, потрібно впровадити систему психологічного аналізу, що передбачає колективне відвідування психолога один раз на тиждень, або декілька разів на місяць. Це надасть змогу уникнути конфліктів та непорозумінь в організації. Можна впевнено сказати,

що комунікація - це не просто діяльність з передачі або обміну інформацією, а це функція налаштування, яка створює спільність, узгодженість дій між суб'єктами комунікацій. Доведено, що компанії, які активно використовують шляхи удосконалення комунікації в менеджменті організації, можуть розраховувати на істотне поліпшення результатів своєї діяльності.

Література:

1. Кремень В. Г. *К обществу знаний - через совершенствование системы образования / В.Г. Кремень // Социально-экономические проблемы информационного общества / Под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельникова. – Сумы : ИТД «Университетская книга», 2005. – С. 34-48.*

2. Кримець Л. В. *Філософія влади та управління науково-освітнім простором: монографія / Людмила Володимирівна Кримець. – К.: Золоті ворота, 2016. – 410 с.*

3. Мельник В. В. *Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку [Текст] / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122-134.*

4. Ягодзінський С. М. *Глобальні інформаційні мережі у соціокультурній перспективі: монографія / С. М. Ягодзінський. – К. : Аграр Медіа Груп, 2015. – 276 с.*

5. Ярошенко А. О. *Ціннісний дискурс освіти : Монографія. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004, - 156 с.*

6. Ярошовець В. І. *Гуманістичний зміст методології пізнання: дис... д-ра філос. наук: 09.00.01 / Ярошовець Володимир Іванович ; Київський ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1996. – 365с.*

Шапчиц Ігор (Запоріжжя, Україна)

НАПРЯМИ УПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПОДОЛАННЯ ВНУТРІШНІХ КОМУНІКАЦІЙНИХ НЕДОЛІКІВ

Глобальні екологічні проблеми, вирішення яких стосується світової спільноти, змушують змінювати не лише тип господарювання, а й світогляд. Сучасне виробництво, намагаючись відповідати екологічним цілям сьогодення, впроваджує нові досягнення науки та техніки стосовно охорони та збереження довкілля. Змінюється й управління промисловими підприємствами через удосконалення його інструментів, до яких відносять комунікації тощо.

Складність та багатогранність поняття «комунікація», різноманіття її видів, типів та форм реалізації вимагають побудови системи, завдяки якій забезпечується отримання, рух та обробка інформації, що впливає на всі бізнес-процеси підприємства. Оскільки досліджуване поняття «система комунікацій» стосується управління, то далі дефініція «комунікація» буде розглядатися як прямий та зворотній рух потоків інформації між всіма зацікавленими сторонами по чітко встановлених каналах зв'язку.

Питання про здійснення зовнішніх комунікацій можуть бути пов'язані із Секція 4. Наукові дослідження студентів, аспірантів і магістрантів з проблем інформаційного суспільства

зміною зовнішнього середовища підприємства. Наприклад, із несумлінною діяльністю постачальників, партнерів та конкурентів, із зміною законодавчої бази країни, нестандартною поведінкою споживачів та ін.

Ці проблеми передусім стосуються планування, організування, мотивування та контролю маркетингових комунікацій підприємства та можуть бути такими:

відсутність чіткої системи маркетингових комунікацій підприємства (наприклад, безсистемне та непостійне ведення комунікаційного процесу із цільовими аудиторіями, внаслідок чого настає її зменшення, а отже, й зменшення прибутків);

несвоєчасне укладання угод із партнерами, постачальниками та оптовими споживачами, що може призвести до збоїв у постачанні, псуванню й припиненню стосунків, що, у свою чергу, позначається на всіх сферах діяльності підприємства й становить фінансову загрозу його існуванню;

нечіткі комунікаційні взаємодії в екстрених ситуаціях (наприклад, замовчування факту викидів виробництвом шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, внаслідок чого, після викриття цього факту, псуються стосунки підприємства із контрагентами, що, у свою чергу, призводить до зменшення прибутків);

порушення регламенту надання звітності до державних установ, що може призвести до накладання та стягування штрафів з підприємства, й внаслідок цього — до додаткового фінансового навантаження.

До внутрішніх комунікаційних недоліків можна віднести такі: погано організовані виробничі комунікації, що може призвести до збоїв у процесі виробництва:

зриву поставок, невиконання умов договорів, а отже, й до додаткових фінансових втрат;

загострення конфліктів при здійсненні неформальних комунікацій між співробітниками, що може призвести до збільшення плинності кадрів, що, у свою чергу, позначається на ефективності підприємства;

формалізацію вертикальних комунікацій, а саме: нерегламентований документообіг; дублювання функцій;

суперечності в наказах та вказівках; хаотичність бізнес-процесів та ін., що також знижує ефективність діяльності підприємства.

Вносити зміни у своє функціонування й бути інструментом реалізації комунікаційної політики підприємства. Заради ефективною реалізації комунікаційної політики підприємства необхідним є проведення аналізу організаційної структури, виявлення слабких сторін та впровадження заходів щодо її вдосконалення, що, у свою чергу, позитивно впливатиме на комунікативні процеси на підприємстві.

Література:

1. Лазарович Н. Людина у світлі концепції інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / Лазарович Н. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10345/1/6.pdf>.

2. Маклюэн Г. М. *Понимание Медиа: Внешние расширения человека* / Г. М.Маклюэн; [пер. с англ. В. Николаева; закл. ст. М. Вавилова]. – М. : Жуковский : «КАНОН-пресс-Ц», «Кучково поле», 2003. – 464 с.

3. Маклюэн Г. М. *Галактика Гутенберга: становление человека печатающего* / Г. М. Маклюэн – М. : Фонд «Мир», Академический Проект, 2005. – 495 с.

4. Daum, J.H. *Intangible Assets*. - Bonn Galileo Press GmbH, 2002.- P.152-154.

5. Degele, N. *Informiertes Wissen: Eine Wissenssoziologie der computerisierten Gesellschaft*.- Frankfurt a. M; N.Y. Campus 2000.

6. Drucker, P.F. *Post-capitalist society*.- N.Y.-Harper.- 1993. - P.45.

Шевцова Тетяна (Запоріжжя, Україна)

НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

В Україні, як і в більшості країн світу, процес впровадження електронного урядування ініціюється на рівні центральних органів виконавчої влади і на рівні муніципалітетів. Не зважаючи на складну суспільно–політичну ситуацію в країні, в органах місцевого самоврядування не припиняються модернізаційні процеси щодо використання інструментів електронного урядування, оновлення офіційних веб–сайтів міських рад, розроблення електронних приймалень депутатів та міських голів, запровадження електронних послуг [1, с.7]. Втім, цей процес все ще залишається хаотичним та нерівномірним, що і створює умови для дослідження даного питання.

Необхідно відрізнити уряд, обладнаний електронним інтерфейсом (уряд on-line), від електронного уряду, бо прозорість структур державного управління не досягається простим підключенням до мережі Internet або створенням інформаційного web-сайту. On-line інтерфейс є обов'язковим елементом електронного уряду, проте далеко не завжди on-line уряд буде вважатися електронним, який потребує глибшої перебудови традиційних форм функціонування, характеризується прозорістю управління, моніторингом, контролем над прийнятими рішеннями.

На даний момент формування електронного урядування в Україні знаходиться на стадії становлення та розвитку. Доречно відзначити прогрес в сфері державних закупівель (волонтерський проект ProZorro), електронних петицій і надання держпослуг онлайн.

Активне використання інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування сприятиме вирішенню багатьох проблем, зокрема: закритість та незрозумілість процесів прийняття рішень органами влади; високий рівень корупції; невідповідність якості надання послуг громадськості

та бізнесу європейським стандартам; низький рівень довіри громадян до інститутів публічної влади; низький рівень зацікавленості та залученості громадян до процесів управління.

Однак варто врахувати вразливість системи електронного урядування з точки зору різних загроз: кіберзлочинності, кібертероризму, проведення спеціальних інформаційних операцій, поширення недостовірної інформації, маніпулювання свідомістю громадян тощо.

З огляду на численні недоліки й перешкоди на шляху впровадження системи електронного урядування в Україні, необхідно подолати відомчий підхід до роботи в системі, значне дублювання інформації, відсутність єдиних стандартів і несумісність ресурсів, складність доступу тощо. Адже в сучасному управлінському процесі електронне урядування здатне змінити безпосередньо природу влади, зробити її більш прозорою й підконтрольною громадськості, створити умови для нормального розвитку освітньої сфери й своєчасного ухвалення поточних управлінських рішень.

Отже, впровадження електронного уряду забезпечить цілодобове й безкоштовне залучення громадян до участі в управлінні державними справами і дозволить уникнути комунікативних бар'єрів між урядом та громадськістю – бюрократизм, хабарництво. Перехід від традиційного управління до електронного урядування має відбуватися поступово та супроводжуватися відповідними змінами у розвитку суспільства.

Література:

1. *Andriukaitiene Regina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В.Г., Регіна Андрюкайтене, Максимієнюк М.Ю. Формування концепції ноосферно-інформаційно-інноваційного розвитку адміністративного нооменеджменту у сучасну епоху // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: [зб. наук. пр.] – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2017. – Вип. 69. – С.44-50.*

3. *Кивлюк О. П. Моделювання інформаційних процесів в контексті інформатизації суспільства / О. П. Кивоюк // Гілея : науковий вісник : [зб. наук. пр.]. – К. : Вид – во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. 80. – С.222 –226.*

4. *Мельник В. В Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії : [зб. наук. пр.]. – Запоріжжя: Вид-во ЗДІА, 2012. – Вип. 49. – С. 122 – 134.*

Шевчук Володимир (Запоріжжя, Україна)

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ВИРАЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Концептуалізації парадигми інформаційно-комунікативного менеджменту сприяв розвиток теорії соціальних мереж та мережевого суспільства. Теорії соціальних мереж представляють собою методологічний апарат, найбільш адекватний дослідженням складного соціуму, що нелінійно розвивається за умов глобального соціуму. Мережа трактується як динамічна структурна форма, що дозволяє акумулювати нерівновагомі горизонтальні зв'язки, включаючи результати свідомих дій індивідуальних і колективних акторів, а також їх непередбачувані наслідки у відкриту систему. Саме мережеве суспільство починає виступати суспільством символічної реальності, яке може розширяться шляхом включення нових вузлів, які здатні до комунікації.

Тому ускладнення соціуму, ускладнення його динаміки, яка приймає нелінійний характер, потребує оновлення теоретико-методологічного апарату в контексті нелінійно-синергетичної методології, переосмислення її базових категорій, як соціальний простір і час, соціальна структура, соціальна стратифікація, мобільність, що викликає до життя нові форми теоретизування, у тому числі в контексті мережевого підходу до аналізу глобального соціуму.

Відмітимо, що поняття «мережеве суспільство» (network society) ввів в обхід американський соціолог М. Кастельс, згідно з яким мережа є динамічний соціум, що не має константних структур і передає по своїм комунікаціям масовані потоки інформації у прискореному режимі. Одиниця є мережа як нова просторова форма, що домінує в мережевому суспільстві, сформована з різноманітної сукупності суб'єктів і організацій, безпосередньо модифікованих, що пристосувалися доринкових і середових структур.

У контексті парадигми інформаційно-комунікативного менеджменту в контексті нелінійно-синергетичної методології виникають різні інтерпретації інформаційно-комунікативного менеджменту: іноді у ньому вбачають синонім внутрішньо-організаційного управління обробкою даних; в інших випадках він ототожнюється з комунікаційними та інформаційними процесами організації, що пов'язано з більш широким трактуванням інформації як ресурсу.

З позицій системного підходу інформаційно-комунікативний менеджмент охоплює планування, організацію, координацію і контроль інформаційної діяльності і процесів, а також комунікації всередині організації з метою покращення її роботи. Інформаційно-комунікативний менеджмент стосується всіх функцій управління сучасних організацій, а також процесів комунікації і прийняття рішень. Інформаційно-комунікативний менеджмент передбачає

загальну методологію роботи з інформацією в управлінських структурах. Враховуючи той факт, що основним носієм інформації в управлінні являється документ, то слід зробити висновок про те, що методологія інформаційно-комунікативного менеджменту у повній мірі може бути застосована до управління документацією в організації.

Концептуалізація поняття «інформаційно-комунікативний менеджмент» пов'язується з двома основними групами – типом ресурсів та типом інструментів, що кваліфікується як технологія управлінської діяльності і відбувається в умовах стохастичності інформаційного суспільства та мережевої економіки.

Література:

1. *Andriukaitiene R+egina, Voronkova Valentyna, Kyvliuk Olga, Maksimenyuk Marina and Aita Sakun. Theoretical insights into expression of leadership competencies in the process of management. Problems and Perspectives in Management, 15(1-1), 220-226. (Scopus) / Проблемы и перспективы в сфере менеджмента». Сумы, 2017. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15\(1-1\).2017.09](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.15(1-1).2017.09).*

2. *Воронкова В. Г. Формування інформаційної культури особистості як умова успішної адаптації людини до життя в інформаційному суспільстві [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея : науковий вісник: зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2014. – Вип. № 86 (7). – С.198-203.*

3. *Воронкова В. Г. Інтернет як глобальна тенденція розвитку інформаційного суспільства [Текст] / В. Г. Воронкова // Гілея: науковий вісник : зб. наук. праць. – К. : Вид-во УАН ТОВ “НВП” “ВІР”, 2015. – Вип. № 93 (2). – С. 174-179.*

4. *Гринберг А. С. Информационный менеджмент : учеб. пособие / А. С. Гринберг, И. А. Король. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 415 с.*

5. *Дзьобань О. П. Національна безпека України: концептуальні засади та світоглядний сенс: монографія [Текст] / О.П. Дзьобань. – Х. : Майдан, 2007. – 284 с.*

ДОВІДКА ПРО АВТОРІВ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Andriukaitiene Regina – Candidate of social sciences, Associate Professor of the Business and Economy Department of the faculty Business and Technology at the Marijampole College, Lecturer PhD at the Lithuanian Sports University (Marijampole, Lithuania)

Банах Віктор Аркадійович – доктор технічних наук, професор, професор кафедри міського будівництва і господарства ЗДІА, почесний професор ЗДІА, дійсний член академії будівництва України, ректор Запорізької інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Воденніков Сергій Анатолійович – доктор технічних наук, професор, перший проректор Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Дольська Ольга Олексіївна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)

Карташов Євген Григорович - доктор наук державного управління, професор, завідувач кафедри управління проектами та загально-фахових дисциплін ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)

Кириченко Микола Олексійович – кандидат педагогічних наук, професор кафедри державної служби і менеджменту освіти, перший проректор – проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України, член-кореспондент Академії наук вищої освіти України (Київ, Україна)

Козловець Микола Адамович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)

Лазаревич Анатолій Аркадійович – кандидат філософських наук, доцент, Директор Інституту філософії НАН Білорусі (Мінськ, Білорусь)

Мельник Вікторія Володимирівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

Найдьонов Олександр Григорович – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Херсонського державного аграрного університету, докторант відділу інтернаціоналізації вищої освіти НАПН України (Київ, Україна)

Довідка про авторів

Олексенко Роман Іванович – доктор філософських наук, доцент, професор, завідувач кафедри філософії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Мелітополь, Україна)

Пунченко Олег Петрович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та історії України Одеської національної академії зв'язку ім. О.С.Попова (Одеса, Україна)

Соснін Олександр Васильович – доктор політичних наук, професор, професор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії політичних наук (Київ, Україна)

Секція 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ У СВІТІ

Ажажа Марина Андріївна – кандидатка наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Andriukaitiene Regina – Candidate of social sciences, Associate Professor of the Business and Economy Department of the faculty Business and Technology at the Marijampole College, Lecturer PhD at the Lithuanian Sports University (Marijampole, Lithuania)

Бойко Олена Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Vienažindiene Milita – PhD of social sciences, Associate Professor of the Business and Economy Department of the faculty Business and Technology at the Marijampole College (Marijampole, Lithuania)

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Дуднікова Ірина Григорівна – доцент, завідувача аспірантурою і докторантурою Запорізького Європейського університету (Київ, Україна)

Кивлюк Ольга Петрівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри методології науки та міжнародної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

Кириченко Микола Олексійович – кандидат педагогічних наук, професор кафедри державної служби і менеджменту освіти, перший проректор – проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, ДВНЗ «Університет

менеджменту освіти» НАПН України, член-кореспондент Академії наук вищої освіти України (Київ, Україна)

Мельник Вікторія Володимирівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції Національного педагогічного університету імені М. П. Драгманова (Київ, Україна)

Нікітенко Віталіна Олександрівна – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Рижова Ірина Станіславівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри дизайну Запорізького національного технічного університету (Запоріжжя, Україна)

Секція 2. ПРАКСЕОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

Ажажа Марина Андріївна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Білогур Влада Євгенівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання та спортивних дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (Мелітополь, Україна)

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Gabrevičienė Aušra – lecturer of Department of Business and Economics, Marijampolė College (Marijampolė, Lithuania).

Gedvilienė Nijolė – Lecturer of Department of Business and Economics Marijampole College (Marijampolė, Lithuania).

Giliuviene Virginija – Lecturer of Department of Business and Economics Marijampole College (Marijampolė, Lithuania).

Муц Луай Файсал – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та лінгвістичних комунікацій Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Petrošienė Birutė – lecturer of Department of Business and Economics, Marijampolė College (Marijampolė, Lithuania).

Резанова Наталія Олександрівна – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціології і права Запорізького національного технічного університету (Запоріжжя, Україна)

Рижова Ірина Станіславівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри дизайну Запорізького національного технічного університету (Запоріжжя, Україна)

Сергієнко Тетяна Іванівна – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Šidlauskienė Danguolė – lecturer of Department of Business and Economics, Marijampolė College (Marijampolė, Lithuania).

Соснін Олександр Васильович – доктор політичних наук, професор, професор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії політичних наук (Київ, Україна)

Старовойт Олена Василівна - доктор філософських наук, доцент кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (Київ, Україна)

СЕКЦІЯ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПАРАДИГМИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

Андрюкайтене Регіна – доктор PhD соціальних наук (менеджмент), доцент, зав. кафедри бізнесу та економіки Маріямпольської колегії, доцент Литовського університету спорту (Маріямполь, Литва)

Банах Андрій Вікторович – кандидат технічних наук, доцент, Запорізька державна інженерна академія (Запоріжжя, Україна)

Банах Людмила Степанівна – старший викладач кафедри філософії та суспільних наук Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Gabreivičienė Aušra – lecturer of Department of Business and Economics, Marijampolė College (Marijampolė, Lithuania).

Gedviliene Nijole – Lecturer of Department of Business and Economics Marijampole College (Marijampolė, Литва).

Giliuviene Virginija – Lecturer of Department of Business and Economics Marijampole College (Marijampolė, Lithuania).

Дуднікова Ірина Григорівна – доцент, завідувача аспірантурою і докторантурою Запорізького Європейського університету (Київ, Україна)

Капітаненко Наталія Петрівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Кивлюк Ольга Петрівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри методології науки та міжнародної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

Кононець Марія Олександрівна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і педагогіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (Київ, Україна)

Куріс Юрій Володимирович – доктор технічних наук, професор кафедри промислової екології та охорони праці Запорізької державної інженерної академії, Академік Академії інженерних наук України (Запоріжжя, Україна)

Максименюк Марина Юріївна – кандидат філософських наук, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Мельник Вікторія Володимирівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна)

Нікітенко Віталіна Олександрівна – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Petrošiene Birute – lecturer of Department of Business and Economics, Marijampolė College (Marijampolė, Lithuania).

Савченко Світлана Вікторівна – магістр державного управління, кандидат філософських наук, Національний інститут стратегічних досліджень (Київ, Україна)

Šidlauskiene Danguole - lecturer of Department of Business and Economics, Marijampolė College (Marijampolė, Lithuania).

Тарасов Вячеслав Кирилович – кандидат технічних наук, доцент кафедри промислової екології та охорони праці, Запорізька державна інженерна академія (Запоріжжя, Україна).

Фурсін Олександр Олександрович – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна)

Черниш Тетяна Миколаївна – вчитель початкових класів спеціалізованої школи 155 з поглибленим вивченням англійської мови (Київ, Україна)

СЕКЦІЯ 4. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ І МАГІСТРАНТІВ З ПРОБЛЕМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Верба Анастасія Євгенівна – студент гр. М-15-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Ганзера Карина Вікторівна – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Hantsovskiy Oleksii – postgraduate student Zaporizhia State Engineering Academy (Zaporizhia, Ukraine).

Голдиш Андрій Сергійович – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Гречка Юлія Євгенівна – магістрант гр. МЕН-16-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Грошев Ярослав Станіславович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Даниленко Анастасія Сергіївна – студент гр. М-14-1д (Запоріжжя, Україна).

Душкіна Оксана Романівна – магістрант гр. МЕН-17-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Єфремова Анастасія Андріївна – студент гр. М-14-1 д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Кіях Дмитро Русланович – студент гр. М-15-1д (Запоріжжя, Україна).

Кивлюк Валентина Олегівна – магістрант Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)

Книш Альона Миколаївна – студент гр. М-15-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Коломак Олеся Ігорівна – аспірантка кафедри філософії Національного технічного університету «Харківський полехнічний інститут» (Харків, Україна).

Колосова Надія Олексіївна – магістрант гр. МЕН-17-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Криштоп Тетяна Вікторівна – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Кузаєва Анастасія Валеріївна – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Курило Наталія Володимирівна – студент гр. МЕН-17мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Кутик Віктор Валентинович – магістрант гр. ПУА-17-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Литвин Артем Олегович – магістрант гр. МЕН-16-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Лобас Вікторія Володимирівна – аспірантка кафедри філософії

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна).

Лосєв Максим Вікторович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Лук'яненко Єлизавета Вадимівна – студент гр. М-15-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Мелконян Анастасія Юрїївна – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Мішук Віталій Віталійович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Мурадян Вартан Геворкович – аспірант кафедри філософії Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна).

Нікітенко Костянтин Григорович – магістрант гр. МЕН-16-1 мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Нікітенко Еліна Костянтинівна – студентка Херсонського педагогічного університету (Херсон, Україна)

Онщенко Олександр Віталійович – магістрант гр. МЕН-17 -1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Осіпова Лариса Дмитрівна – магістрант гр. МЕН-16-1 мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Петренко Євген Станіславович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Польовий Денис Володимирович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Райда Олена Володимирівна – магістрант гр. МЕН-17 -1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Романчук Вікторія Анатоліївна – студент гр. М-15-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Рябцева Аліна Сергіївна – магістрант гр. ПУА-16-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Сільченко Роман Федорович – магістрант гр. МЕН-16-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Скічко Давид Анатолійович – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Соболь Ігор Вадимович – магістрант гр. МЕН-16-1 мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Суслов Андрій Павлович – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Третяк Крістіна Олегівна – студент гр. М-15-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Фень Дар'я Олександрівна – магістрант гр. ПУА-16-1мд Запорізької

державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Хільковець Євген Михайлович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Хлебнікова Альона Андріївна – випускниця аспірантури з філософії - 2016 (Запоріжжя, Україна).

Чепурна Поліна Вадимівна – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Шапчіц Ігор Юрійович – студент гр. М-14-1д Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Шевцова Тетяна Миколаївна – магістрант гр. МЕН-16-1мд Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

Шевчук Володимир Сергійович – магістрант гр. ПУА-16-1мз Запорізької державної інженерної академії (Запоріжжя, Україна).

**СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО
СУСПІЛЬСТВА ЯК ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ У СВІТІ ТА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ**

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції**

23–24 листопада 2017 року

Редактори-упорядники:

Воронкова Валентина Григорівна – доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами
Запорізької державної інженерної академії
valentinatoronkova236@gmail.com
моб. 050 637 27 68; 067 89 09 946

Андрюкайтене Регина – доктор PhD соціальних наук (менеджмент), доцент, завідувач
кафедри підприємництва та економіки Маріямпольської колегії (Маріямполь, Литва)
regina.andriukaitiene@gmail.com

Підписано до друку 21.11.2017р. Формат 60x84 1/32. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк. 15,3. Наклад 300 прим.
Видавничий договір № 9м/17.

Запорізька державна інженерна академія
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 2958 від 03.09.2007 р.
Віддруковано друкарнею
Запорізької державної інженерної академії
з комп'ютерного оригінал-макету

69006, м. Запоріжжя, пр. Соборний, 226,
ЗДІА,
тел. (061) 227-12-29